

**GÖRSEL YAPIMLARDA UZAYLI FENOMENİ
“DOCTOR WHO” DİZİ FİLM ÖRNEĞİ**

Mehmet Akif DÖLEKLİ

Yüksek Lisans Tezi

Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı

Doç. Dr. Yusuf YURDİGÜL

2019

Her Hakkı Saklıdır

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO TELEVİZYON SİNEMA ANABİLİM DALI

Mehmet Akif DÖLEKLİ

GÖRSEL YAPIMLARDA UZAYLI FENOMENİ
“DOCTOR WHO” DİZİ FİLM ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Yusuf YURDİGÜL

ERZURUM – 2019

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

27/08/2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "Görsel Yapımlarda Uzaylı Fenomeni Doktor Who Dizi Film Örneği" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim *.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

[27/08/2019]

Mehmet Akif DÖLEKLİ

* LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Yusuf YURDİGÜL danışmanlığında, Mehmet Akif DÖLEKLİ tarafından hazırlanan bu çalışma 27/08/2019 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Yusuf YURDİGÜL

İmza:

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Naci İSPİR

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin AYDOĞDU

İmza:

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR DİZİNİ	VI
TABLolar DİZİNİ	VII
RESİMLER DİZİNİ	IX
ÖNSÖZ.....	XIV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM UZAYLI FENOMENİ

1.1. UZAYLI VARLIĞINA DAİR İDDİALAR	6
1.2. DÜNYA DIŞI YAŞAM İDDİALARININ BİLİMSEL BOYUTU	17
1.2.1. Uzay Yarışı (İnsanlığın Fiilen Uzay’la Tanışması).....	17
1.2.2. Drake Denklemi ve SETI Projesi (Biyoastronomik Faaliyeler).....	21

İKİNCİ BÖLÜM SİNEMA VE EDEBİYATTA UZAYLI

2.1. EDEBİYATTA UZAYLI.....	33
2.2. SİNEMADA UZAYLI	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DOCTOR WHO DİZİ ÇÖZÜMLEMESİ

3.1. YÖNTEM.....	75
3.1.1. Araştırma Modeli	75
3.1.2. Evren ve Örneklem.....	76
3.2. BULGULAR VE YORUM.....	77
3.2.1. Doctor Who Modern Seri 1. Sezon İncelemesi.....	80
3.2.1.1. Sezon Bölümleri	80
3.2.1.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	81
3.2.1.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	83

3.2.1.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 1, Bölüm 2 “The End of the World”	86
3.2.2. Doktor Who Modern Seri 2. Sezon İncelemesi.....	87
3.2.2.1. Sezon Bölümleri	87
3.2.2.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	88
3.2.2.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	90
3.2.2.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 2, Bölüm 9 “The Satan Pit”	92
3.2.3. Doktor Who Modern Seri 3. Sezon İncelemesi.....	94
3.2.3.1. Sezon Bölümleri	94
3.2.3.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	95
3.2.3.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	97
3.2.3.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 3, Bölüm 11 “Utopia”	100
3.2.4. Doktor Who Modern Seri 4. Sezon İncelemesi.....	101
3.2.4.1. Sezon Bölümleri	101
3.2.4.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	102
3.2.4.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	105
3.2.4.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 4, Bölüm 12 “The Stolen Earth”	109
3.2.5. Doktor Who Modern Seri 5. Sezon İncelemesi.....	111
3.2.5.1. Sezon Bölümleri	111
3.2.5.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	112
3.2.5.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	116
3.2.5.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 5, Bölüm 13 “The Big Bang”	120
3.2.6. Doktor Who Modern Seri 6. Sezon İncelemesi.....	122
3.2.6.1. Sezon Bölümleri	122
3.2.6.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	123
3.2.6.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	127
3.2.6.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 6, Bölüm 6 “The Girl Who Waited”	130
3.2.7. Doktor Who Modern Seri 7. Sezon İncelemesi.....	131
3.2.7.1. Sezon Bölümleri	131
3.2.7.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	133
3.2.7.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	137
3.2.7.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 7, Bölüm 5 “The Angels Take Manhattan” ..	142
3.2.8. Doktor Who Modern Seri 8. Sezon İncelemesi.....	144

3.2.8.1. Sezon Bölümleri	144
3.2.8.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	146
3.2.8.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	150
3.2.8.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 8, Bölüm 11 “Dark Water”	154
3.2.9. Doktor Who Modern Seri 9. Sezon İncelemesi.....	156
3.2.9.1. Sezon Bölümleri	156
3.2.9.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	157
3.2.9.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	162
3.2.9.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 9, Bölüm 7 “The Zygon Invasion”	167
3.2.10. Doktor Who Modern Seri 10. Sezon İncelemesi.....	169
3.2.10.1. Sezon Bölümleri	169
3.2.10.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri	170
3.2.10.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları	175
3.2.10.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 10, Bölüm 12 “The Doctor Falls”	179
SONUÇ	181
KAYNAKÇA	194
ÖZGEÇMİŞ	200

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÖRSEL YAPIMLARDA UZAYLI FENOMENİ “DOCTOR WHO” DİZİ FİLM
ÖRNEĞİ

Mehmet Akif DÖLEKLİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yusuf YURDİGÜL

2019, 200 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Yusuf YURDİGÜL

Dünya dışı yaşamın varlığına dair söylentiler ve sözde kanıtlarla piyasaya sürülen hikâyeler Uzaylı konusunu uluslararası ölçekte popülerleştirmiştir. Bu popülerleşmeye paralel olarak dünya dışı yaşam konusu görsel yapımlarda kendine has göstergeleri olan bir fenomene dönüşmüştür. Görsel yapımlarda kimi zaman dost, kimi zaman düşman olarak sunulan Uzaylı karakterler, hayal gücünün sınırlarını çoğu zaman aşmamıştır. Zamanla kütleleşen Uzaylı karakterlerin büyük çoğunluğun dış görünüşleri itibariyle bilinen dünyadan çokta öteye gidememiştir. Görsel yapımlarda sunulan Uzaylı betimlemeleri, ne kadar hayalî özellik gösterirse gösterebilir, bilinen dünyanın farklı görünüşleri şeklinde karşımıza çıkmıştır. Karakterlerin kütleleşmesi her yeni yapımda belirli kalıp formların küçük değişikliklerle tekrar tekrar sunulmasına sebep olmuştur. Günümüzde görsel yapımlardaki Uzaylı karakter popülasyonunun ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılacak çeşitlilikte olduğu gözlemlenmektedir. İncelenen sezonlarda 80 insansı, 28 hayvan atalı, 20 bilinmeyen, 19 robot, 18 mutant, 15 cyborg, 9 kukla, 9 canlı madde, 4 canlı gezegen ve 6 konakçı olmak üzere incelenen dizi sezonlarında yer alan 204 Uzaylı karakter olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmamızın merkezinde yer alan Uzaylı dizisi “Doktor Who”, dünya televizyonculuk tarihinin en uzun soluklu yapımlarından biridir. Dizide kendisi de Uzaylı olan ve dış görünüşü itibariyle insandan ayırt edilemeyen “Doktor” karakterinin, insanlığı zaman ve mekânda kurtarmaya çalışması anlatılmaktadır. Bu ana hikâyeye onlarca Uzaylı karakterin yer aldığı yan hikâyelerle desteklenmektedir. Çalışmamız görsel yapımlarda Uzaylının betimlenme biçimini, görsel yapımlarda yer alan Uzaylı karakter popülasyonunun ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılacak çeşitlilikte olduğu savını televizyonculuk tarihinin kült yapımı Doktor Who televizyon dizisi özelinde sistemli bir şekilde ortaya koymak amacıyla yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaylı Fenomeni, Doctor Who, Bioastronomi

ABSTRACT**MASTER THESIS****ALIEN PHENOMENON IN VISUAL MAKING FOR EXAMPLE
“DOCTOR WHO” SOAP OPERA****Mehmet Akif DÖLEKLİ****Advisor: Assoc. Prof. Dr. Yusuf YURDİGÜL****2019, 200 page****Jury: Assoc. Prof. Dr. Yusuf YURDİGÜL**

Rumors about the existence of extraterrestrial life and stories brought to the market with alleged evidence have popularized the Alien issue internationally. Parallel to this popularization, the issue of extraterrestrial life has turned into a phenomenon with its own indicators in visual productions. Alien characters, sometimes presented as friendly and sometimes hostile in visual productions, have often not exceeded the limits of imagination. Over time, the vast majority of alien characters cultured in terms of their appearance could not go far beyond the known world. Alien depictions presented in visual productions have appeared as different views of the known world, no matter how imaginative it may be. The culturing of the characters has led to the repetition of certain pattern forms with small changes in each new production. Today, it is observed that the alien character population in visual productions has a variety to be classified within itself with the common features. In the studied seasons, 80 humanoid, 28 animal ancestors, 20 unknowns, 19 robots, 18 mutants, 15 cyborg, 9 puppets, 9 live substances, 4 living planets and 6 hosts were found to be 204 alien characters.

The Alien series “Doctor Who alan, which is at the center of our study, is one of the longest-running productions in the history of world television. The series describes the character of “Doctor kendisi, who is an alien himself and cannot be distinguished from human by his external appearance, trying to save humanity in time and space. This main story is supported by side stories with dozens of Alien characters. Our study was written in order to put forward the systemic description of the alien in visual productions in a systematic manner in the cult production of Doctor Who television series in the history of television production.

Keywords: Alien Phenomenon, Doctor Who, Bioastronomy

KISALTMALAR DİZİNİ

NASA	: National Aeronautics and Space Administration (Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi)
NRAO	: National Radio Astronomy Observatory (Ulusal Radyo Astronomi Gözlemevi)
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TARDIS	: Time and Relative Dimension In Space (Uzayda Zaman ve İzafî Mekân)
TDK	: Türk Dil Kurumu
TUG	: Tübitak Ulusal Gözlemevi
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu

,

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.1. Ufolojide yer alan Uzaylı görünüşleri	14
Tablo 3.1. Doktor Who Dizisinde Doktor Karakterini Canlandıran Oyuncular	79
Tablo 3.2. Doktor Who Modern Seri 1. Sezon Bölümleri	80
Tablo 3.3. Doktor Who Modern Seri 1. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu.....	81
Tablo 3.4. Doctor Who Modern Seri 1.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	83
Tablo 3.5. 1. Sezon 2. Bölüm, Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	86
Tablo 3.6. Doktor Who Modern Seri 2. Sezon Bölümleri	87
Tablo 3.7. Doktor Who Modern Seri 2. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu.....	88
Tablo 3.8. Doctor Who Modern Seri 2.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	90
Tablo 3.9. 2. Sezon 9. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	92
Tablo 3.10. Doktor Who Modern Seri 3. Sezon Bölümleri	94
Tablo 3.11. Doktor Who Modern Seri 3. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	95
Tablo 3.12. Doctor Who Modern Seri 3.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	97
Tablo 3.13. Sezon 3 9. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	100
Tablo 3.14. Doktor Who Modern Seri 4. Sezon Bölümleri	101
Tablo 3.15. Doktor Who Modern Seri 4. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	102
Tablo 3.16. Doctor Who Modern Seri 4.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	105
Tablo 3.17. 4. Sezon 12. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	109
Tablo 3.18. Doktor Who Modern Seri 5. Sezon Bölümleri	111
Tablo 3.19. Doktor Who Modern Seri 5. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	112
Tablo 3.20. Doctor Who Modern Seri 5. Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	116
Tablo 3.21. 5. Sezon 13. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	120
Tablo 3.22. Doktor Who Modern Seri 6. Sezon Bölümleri	122
Tablo 3.23. Doktor Who Modern Seri 6. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	123

Tablo 3.24. Doctor Who Modern Seri 6.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	127
Tablo 3.25. 6. Sezon 6. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	130
Tablo 3.26. Doktor Who Modern Seri 7. Sezon Bölümleri	131
Tablo 3.27. Doktor Who Modern Seri 7. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	133
Tablo 3.28. Doktor Who Modern Seri 7.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	137
Tablo 3.29. 7. Sezon 5. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	143
Tablo 3.30. Doktor Who Modern Seri 8. Sezon Bölümleri	144
Tablo 3.31. Doktor Who Modern Seri 8. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	146
Tablo 3.32. Doktor Who Modern Seri 8.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	150
Tablo 3.33. 8. Sezon 11. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	154
Tablo 3.34. Doktor Who Modern Seri 9. Sezon Bölümleri	156
Tablo 3.35. Doktor Who Modern Seri 9. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	157
Tablo 3.36. Doktor Who Modern Seri 9.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	162
Tablo 3.37. 9. Sezon 7. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	167
Tablo 3.38. Doktor Who Modern Seri 10. Sezon Bölümleri	169
Tablo 3.39. Doktor Who Modern Seri 10. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu	170
Tablo 3.40. Doktor Who Modern Seri 10.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu.....	175
Tablo 3.41. 10. Sezon 12. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu.....	179

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1.1. İngiliz Doug Boiver ve Dave Chorley ekin çemberlerini nasıl yaptıklarını gösterirken.....	10
Resim 1.2. Adana’da 30 Mart 2004 tarihli sözde UFO videosundan alınan durağan kareler. Üstteki kareler zum in görüntüsüyle otomatik odakta oluşan bozuk görüntüler, altta otomatik odakta videoda gözlemlenen doğru odaklanmış görüntüler	11
Resim 2.1. Ay’a Seyahat (1902) Film Afişi	26
Resim 2.2. Metropolis (1927) Film Afişi	27
Resim 2.3. Bride of the Frankenstein/ Frankenstein’ın Gelini (1935) filminde Frankenstein’ın eşiyle tanışma sahnesi	28
Resim 2.4. Invisible Man (1932) Film Afişi	28
Resim 2.5. Flash Gordon (1936) Film Serisi 5. Bölüm Afişi	29
Resim 2.6. Invasion of the Body Snatchers/Beden Kemiricilerin İstilas (1956) Film Afişi.....	30
Resim 2.7. “Forbidden Planet/Mechul Dünya” (1956) filminde kullanılan uçan daire .	31
Resim 2.8. Fahrenheit 451/Değişen Dünya’nın İnsanları (1967) Film Afişi	31
Resim 2.9. Fantastik Yolculuk (1967) araştırma ekibinin kan damarlarında dolaşma sahnesi.	32
Resim 2.10. First Men In the Moon/Feza Kahramanları (1964) filminde Uzaylı temsili.....	36
Resim 2.11. First Men In the Moon/Feza Kahramanları (1964) filminde Uzaylı gemisi temsili	36
Resim 2.12. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde primatların siyah dikilitaşı (monolid) inceleme sahnesi	37
Resim 2.13. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde dikilitaşa dokunan primatın kemiği alet olarak kullandığı sahne	37
Resim 2.14. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde araştırma ekibini Ay’da beliren siyah dikilitaşı inceleme sahnesi.....	38
Resim 2.15. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde uzay mekiği temsili	38

Resim 2.16. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde uzay mekiği temsili (iç mekan).....	39
Resim 2.17. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde Kaptan Dave Bowman'ın ölüm döşeğinde siyah dikilitaşa ulaşmaya çalıştığı sahne.....	40
Resim 2.18. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde fetüsün Dünya büyüklüğüne ulaştığı kapanış sahnesi	40
Resim 2.19. Solaris (1972) Film Afişi.....	41
Resim 2.20. The Man Who Fell To The Earth/Dünya'ya Düşen Adam (1976) filminde Uzaylı temsili	41
Resim 2.21. Alien/ Yaratık (1979) filminde Uzaylı temsili (doğum)	42
Resim 2.22. Alien/ Yaratık (1979) filminde Uzaylı temsili (saldırı).....	42
Resim 2.23. Thing/Şey (1979) filminde karakter yapım aşaması ve filmde yer alan görünümü	43
Resim 2.24. They Live/ Yaşıyorlar (1988) filminde Uzaylı (politikacı) temsili	43
Resim 2.25. Close Enconters of the Third Kind /Üçüncü Türden Yakınlaşmalar (1977) filminden Uzaylı temsili	44
Resim 2.26. E.T (1982) filminden kültleşmiş bisikletle uçuş sahnesi	45
Resim 2.27. E.T (1982) filminde Uzaylı temsili	45
Resim 2.28. Star Wars 1: The Phantom Menage/Yıldız Savaşları 1: Gizli Tehlike filminde (soldan sağa) Qui-Gon Jinn, Anakin Skywalker ve Obi Wan Kenobi, Droid R2-D2	46
Resim 2.29. Star Wars 1: The Phantom Menage/Yıldız Savaşları 1: Gizli Tehlike filminde Uzaylı temsilleri	46
Resim 2.30. Star Wars 2: Attack of the Clones/Yıldız Savaşları 2:Klonların Saldırısı filminde Uzaylı temsilleri	47
Resim 2.31. Star Wars 2: Attack of the Clones/Yıldız Savaşları 2:Klonların Saldırısı (2002) filminde insan klonların mekiğe binış sahnesi	48
Resim 2.32. Star Wars 3: Revenge of the Sith/Yıldız Savaşları 3:Sith'in İntikamı (2005) Jedi'lardan oluşan Uzaylı temsili	48
Resim 2.33. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut (1977) filminde soldan sağa Luke Skywalker, Prenses Leia ve Han Solo	49

Resim 2.34. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut (1977) filminde Uzaylı temsili	49
Resim 2.35. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut (1977) filminde Tie Fighters isimli İmparatorluk Savaş gemilerinin kült takip sahnesi.....	50
Resim 2.36. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut filminde (1977) X-Wing Starfigther savaş gemisi Asi İttifakı savaş gemileri.....	50
Resim 2.37. Star Wars 5: Empire Strikes Back/Yıldız Savaşları 5:İmparator (1980) filminde Usta Yoda'nın ve Luke Skywalker'a eğitim verme sahnesi	51
Resim 2.38. Star Wars 5: Empire Strikes Back/Yıldız Savaşları 5:İmparator (1980) Uzaylı temsili.....	51
Resim 2.39. Star Wars 6: Return of the Jedi/Yıldız Savaşları 6: Jedi'nin Dönüşü (1983) filminde Darth Vader ve Luke Skywalker'ın savaş sahnesi	52
Resim 2.40. Star Wars 6: Return of the Jedi/Yıldız Savaşları 6: Jedi'nin Dönüşü (1983) filminde Uzaylı temsili.....	52
Resim 2.41. Star Trek The Motion Picture/ Uzay Macerası (1979) filminde Atılğan Mürettebatı.....	54
Resim 2.42. The Search for Spock/Spock'ın Peşinde (1984) uzay gemisi temsili (Enterprise/Atılğan)	54
Resim 2.43. The Search for Spock/Spock'ın Peşinde (1984) uzay gemisi iç mekân temsili (Enterprise/Atılğan)	55
Resim 2.44. The Search for Spock/Spock'ın Peşinde (1984) filminde Uzaylı temsili (Klingonlu)	55
Resim 2.45. The Voyage Home/Eve Dönüş (1986) filminde Uzaylı temsili (Vulkan selamı veren Mr. Spock)	56
Resim 2.46. Star Trek: Generations/ Uzay Yolu: Yeni Nesil (1994) film afişi	57
Resim 2.47. Star Trek: First Contact/Uzay Yolu: İlk Temas (1996) filminde Uzaylı gemisi temsili (Atılğan)	57
Resim 2.48. Star Trek: First Contact/Uzay Yolu: İlk Temas (1996) filminde Uzaylı temsili	58
Resim 2.49. Star Trek: Insurrection/Uzay Yolu İsyan (1998) filminde Uzaylı temsili ..	58

Resim 2.50. Star Trek: Nemesis/Uzay Yolu: Nemesis (2002) filminde uzay gemisi görünümü (Atılğan ve Romulan gemisi)	59
Resim 2.51. Star Trek/ Uzay Yolu (2009) filminde Enterprise/Atılğan'ın dünyada inşası	59
Resim 2.52. Star Trek/ Uzay Yolu (2009) filmi Mr. Spock'ın ve Kaptan Kirk'ün gençlik dönemleri	60
Resim 2.53. Star Trek Into the Darkness/Bilinmeze Doğru Star Trek (2013) filminde Uzaylı temsili	61
Resim 2.54. Star Trek Beyond/Star Trek Bilinmeze Doğru (2016) filminde Uzaylı temsili	61
Resim 2.55. Stargate/Yıldız Geçidi (1994) filminde arkeologlarca bulunan yıldız geçidi	62
Resim 2.56. SG1 (1997) dizisinde Uzaylı temsili (RA maskesiyle)	63
Resim 2.57. SG1 (1997) dizisinde Uzaylı temsili (RA maskesiz)	63
Resim 2.58. Independence Day/ Bağımsızlık Günü Thing/Şey (1996) filminde uzay mekiği temsili	64
Resim 2.59. Starship Troopers/ Yıldız Gemisi Askerleri (1997) filminde Uzaylı temsili	65
Resim 2.60. The Fifth Element/ Beşinci Element (1997) filminde Uzaylı temsili	65
Resim 2.61. Men in Black/Siyah Giyen Adamlar (1997) filminde Uzaylı temsili	66
Resim 2.62. The Signs/İşaretler (2002) filminde tarlada yer alan Uzaylı mesajı.....	67
Resim 2.63. The Signs/İşaretler (2002) filminde Uzaylı temsili	67
Resim 2.64. District 9/Yasak Bölge 9 (2009) filminde uzay gemisi temsili	68
Resim 2.65. District 9/Yasak Bölge 9 (2009) filminde Uzaylı temsili	68
Resim 2.66. Avatar (2009) filminde Uzaylı (Navi) temsili	69
Resim 2.67. Gravity/Yerçekimi (2013) filminde uzayda yalnız kalan astronotlar	69
Resim 2.68. Oblivion (2013) filminde uzay gemisi temsili (Uzaylı gemisi TET)	70
Resim 2.69. Oblivion (2013) filminde Uzaylı temsili	70
Resim 2.70. Interstellar/Yıldızlararası (2014) filminde karadeliğe geçen uzay gemisi temsili	71
Resim 2.71. Edge of Tomorrow/ Yarının Sınırında (2014) filminde Uzaylı temsili (Omega)	72

Resim 2.72. Geliş/Arrival (2016) filminde Uzaylı temsili	73
Resim 2.73. Passengers/ Uzay Yolcuları (2016) filminde uzay gemisi temsili	73
Resim 2.74. Life/ Hayat (2017) filminde Uzaylı (organizma) temsili	74

ÖNSÖZ

Dünya dışı yaşamın varlığına dair söylentiler ve sözde kanıtlarla piyasaya sürülen hikâyeler Uzaylı konusunu uluslararası ölçekte popülerleştirmiştir. Bu popülerleşmeye paralel olarak dünya dışı yaşam konusu görsel yapımlarda kendine has göstergeleri olan bir fenomene dönüşmüştür. Görsel yapımlarda kimi zaman dost, kimi zaman ise düşman olarak sunulan Uzaylı karakterler, hayal gücünün sınırlarını çoğu zaman aşmamıştır. Zamanla kütleleşen Uzaylı karakterlerin büyük çoğunluğunun dış görünüşleri itibariyle bilinen dünyadan çokta öteye gidemediği gözlemlenmiştir. Görsel yapımlarda sunulan Uzaylı betimlemeleri, ne kadar hayalî özellik gösterirse gösterebilir, bilinen dünyanın farklı görünüşleri şeklinde karşımıza çıkmıştır. Karakterlerin kütleleşmesi her yeni yapımda belirli kalıp formların küçük değişikliklerle tekrar tekrar sunulmasına sebep olmuştur. Günümüzde görsel yapımlardaki Uzaylı karakter popülasyonunun ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılacak çeşitlilikte olduğu gözlemlenmektedir.

Truffaut'ya göre Lumiere kardeşlerin gerçekçi sinemasının karşısında Melies'nin fantezisi vardır (Truffaut'dan akt. Sobcheck, 2003: 171). Melies'nin fantezisi; sinemaya kurmaca öğeleri dâhil etmiş, sinemayı sıradan anlatı yapısından kurtarmış, sinemaya yeni bir perspektif kazandırmıştır. Melies'nin fantezisi ile başlayan *“Gelecek çağları, yapılan düşsel yolculukları konu alan, insanlığın evrimini, bilimsel gelişmelerin sonuçlarının ne olacağını göstermek ereği güden anlatı türü”* (TDK, 2018) olarak tanımlanan bilim kurgu; insanlık tarihi boyunca merak edilen dünya dışı yaşamı bir fenomen olarak sunmuştur. Bu anlatı yapısında Uzaylı, zamanda yolculuk vb. kurmaca öğeler bilimsel alt metinlerle sunulmakta, spekülatif bir konu olan dünya dışı yaşam fenomen olarak görünür kılınmaktadır.

Çalışmamızın merkezinde yer alan Uzaylı dizisi “Doktor Who”, dünya televizyonculuk tarihinin en uzun soluklu yapımlarından biridir. Dizide kendisi de Uzaylı olan ve dış görünüşü itibariyle insandan ayırt edilemeyen “Doktor” karakterinin, insanlığı zaman ve mekânda kurtarmaya çalışması anlatılmaktadır. Bu ana hikâyeye onlarca Uzaylı karakterin yer aldığı yan hikâyelerle desteklenmektedir. Dizide çok sayıda Uzaylı karakterin bulunması ve bu karakterlerin sınıflandırılabilir çeşitlilikte olması; Uzaylının görsel yapımlarda bir fenomen olarak işlendiğini gösterebilmesi bağlamında önemlidir. Çalışmamız görsel yapımlarda Uzaylının betimlenme biçimini,

görsel yapımlarda yer alan Uzaylı karakter popülasyonunun ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılacak çeşitlilikte olduğu savını televizyonculuk tarihinin kült yapımı Doktor Who televizyon dizisi özelinde sistemli bir şekilde ortaya koymak amacıyla yazılmıştır.

Türkiye’de sinema ve televizyon alanında lisansüstü düzeyde yapılan çalışmalar incelenmiş, merkezine Uzaylı karakterleri ya da bilim kurgu karakterleri alan kayda değer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmamız literatüre, Uzaylının görsel yapımlarda fenomen haline dönüşümünü ortaya koyması ve Uzaylı karakterlerin çeşitli kıstaslarla sınıflandırılabilir olduğunu ortaya koyması ve karakter merkezli analiz çalışmalar için bir şablon sunması bağlamında katkı sunacaktır.

Tez çalışmamın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel teknikler ışığında şekillendiren danışmanım sayın Doç. Dr. Yusuf Yurdigül’e, yanımda olarak desteklerini esirgemeyen annem Serpil’e ve babam Hamza’ya, kız kardeşim Kübra’ya, Nihal teyzeme ve Nefes’e teşekkür ediyorum.

Erzurum – 2019

Mehmet Akif DÖLEKLİ

GİRİŞ

Dünya dışı yaşam, Uzaylı ve UFO gibi konular popüler kültürde merakları cezbeden konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ilgi çekici konu görsel yapımlarda kendisine vazgeçilmez bir yer edinmiş defalarca ekranlarda ve beyaz perdede izleyicisiyle buluşmuştur. Çalışmamızda Uzaylı konusunun görsel yapımlar aracılığıyla fenomen haline gelmesi, Uzaylı karakterlerin kültleşmesi ve karakterlerin ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılabilircek çeşitliliğe ulaşması konusu incelenmiştir.

Çalışmada öncelikle Dünya dışı yaşam iddialarına ve Dünya dışı yaşamı araştıran bilimsel çalışma örneklerine yer verilmiştir. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ve mobilizasyonu ile yaratılan bilgi kirliliği birçok konuda olduğu gibi dünya dışı yaşam konusunda da söylentilerin gerçekmiş gibi sunulduğu sanal bir ortam oluşturmıştır. Yazılı ve görsel medyanın popülerleştirdiği Uzaylı konusu toplum tarafından hızlıca tüketilmiş ve Uzaylı hikâyelerinin ardı arkası kesilmemiştir. Bilgi kirliliğinin oldukça yoğun olduğu bir başka mecra olan sosyal paylaşım sitelerinde birçok UFO konulu görsel içeriğin yer aldığı gözlemlenmiş ve bu görsel içeriklerin büyük çoğunluğunun kameranın optik yakınlaştırma (zum) teknolojisinin kurbanı olan hareketlerle belirgin olmayan görüntülerden oluştuğu anlaşılmıştır (Bilim ve Teknik, 1995). Yanıltıcı verilerin çokluğu Uzaylı veya dünya dışı yaşama dair gerçek bilgilerin ortaya konulmasının önünde en belirgin engel haline gelmiştir. Bu bağlamda takip eden bölümde astronomik çalışmalarla insanın fiili olarak uzayla tanışmasından, biyoastronomik hesaplamalarla (Drake Denklemi) evrende yaşanabilir başka gezegenlerin var olabilme olasılığına, Ufoloji isimli sözde Uzaylı biliminin Uzaylı iddialarına kadar geniş bir saha özetlenmiştir. Günümüz Uzaylı iddialarının gerçeğe yakın ve uzak tarafları bilimsel bir bakış açısıyla aktarılmaya çalışılmıştır.

İkinci bölümde Uzaylı'nın edebiyatta ve sinemada nasıl fenomen haline getirildiği; örnek kitap ve filmler üzerinden anlatılmaya çalışılmıştır. Uzaylı'nın edebiyatta ve sinemada işleniş biçimi ile ilgili örneklerle belgesel tarama tekniğiyle literatür taraması gerçekleştirilerek ulaşılmıştır. Belgesel tarama sadece tarihçilerin, antropologların, dil bilimcilerin kullandığı bir teknik olarak bilinse dahi, hemen her araştırmada kullanılabilecek bir yöntem olarak görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek,

2006: 140). Konuya dâhil edilebilecek görsel ve yazınsal çalışmalar teknolojik gelişmeye ya da kronolojiye göre tabakalar halinde incelenmiştir. Bu tabakalar oluşturulurken; ilgili kaynakların önem derecesi ve sinemaya katkısı, IMDB sıralaması, bilim kurgu konulu film eleştiri makaleleri ve güvenilir film blogları gibi kaynaklar değerlendirilmiştir. Her filmin Uzaylı'nın fenomen haline getirilmesi bağlamında önemi, ayrı ayrı aktarılmaya çalışılmıştır. Konu içeriğinde yer alabileceği düşünülen kitap ve film örnekleri Uzaylı anlatısı merkeze alınarak ilgili yerde olabildiğince sade bir dille anlatılmış, böylece edebiyat ve sinemada Uzaylı'nın fenomen olarak sunulma biçimi betimlenmiştir.

Çalışmanın 3. bölümünde Uzaylı konusunun görsel yapımlar aracılığıyla fenomen haline gelmesi, Uzaylı karakterlerin kütleşmesi ve karakterlerin ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılabilir çeşitlilikte olduğu konusu Doctor Who dizisi özelinde analiz edilmiştir. Doctor Who, 1963 yılı itibariyle yayınlanmaya başlanan BBC yapımı İngiliz menşeli bilim kurgu televizyon dizisidir. Dizi, zamanda yolculuk yapan dış görünüşü ve tavırlarıyla insandan ayırt edilemeyen, dizi akışının önemli bir bölümünde yaşayan son zaman Lordu olarak sunulan Doktor karakteri merkezinde şekillendirilmiştir. Doktor, yolculuklarını TARDIS (Time and Relative Dimension In Space: Uzayda Zaman ve İzafi Mekân) adındaki içi dışından hesaplanamayacak ölçekte büyük zaman gemisi ile yapmaktadır. TARDIS, Zaman Lordları'nın gezegeni Gallifrey'de üretilmiş kendi bilinci olan; zamanda yolculuk edebilen, dış görünüşü 1950'lerden kalma bir polis kulübesine benzeyen, bir zaman gemisidir. Doktor, TARDIS ile dizide companion olarak ifade edilen yol arkadaşlarını yanına alarak uzay ve zamanı keşfeder, sorunları çözer, düşman Uzaylılarla yüzleşir ve insanlığa yapılan düşmanca müdahalelere engel olur. 1963'ten 1989'a kadar klasik serisiyle yayınlanan dizi, 2005'te yayınlanmaya başlanan modern serisiyle yeniden izleyicisiyle buluşmuş ve 2019 yılı itibariyle 11. sezonu ile yayınlanmaya devam etmektedir. Doctor Who bu anlatı yapısı ve özellikleriyle çalışmamızın merkezinde yer almıştır. Kaptan, bir örneklemin güvenilirliğinin örneklem ortalamalarının evren ortalamasına olan yakınlığı ile ilgili olduğunu ifade etmiş, örneklemden hesaplanan ortalamanın, evrene yakınlığı arttıkça ilgili çalışmanın amacına hizmet etme olasılığının da arttığını (1983:136) belirtmiştir. Çalışmamızda örneklem, tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. BBC'nin kült yapımı Doctor Who dizisinin modern serisinde bulunan her sezon bir

tabaka olarak düşünölmüştür. Dizi bu anlamda 10 tabaka olarak ele alınmış, dizi sezonlarında yer alan bölümler, 2019 yılı itibariyle yayınlanan 11. sezonu ve özel amaçlarla (yardım kuruluşlarına destek vb.) çekilen bölümleri dışında tamamen incelenmiştir. Bilimsel çalışmalar genelleştirilmiş bilgiler bütünü olduğu için; çalışmalarda bilimsel dairede kalmak ve daha geniş bir alanda genellenebilirliği sağlayarak bilimsel bilgiler elde etmeye çalışmak son derece önemlidir (Karasar, 2005). Nitel araştırma türlerinden betimsel analiz yöntemi, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanması ile gerçekleştirilmektedir. Bu tür analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Elde edilen veriler önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Bu kapsamda betimsel analiz 4 aşamadan oluşur. Bunlar: Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:s.239-240). Bu bağlamda “Doctor Who” televizyon dizisi betimsel analiz yönetimi ile incelenmiş ve dizi içerisinde yer alan karakterlerle Uzaylı konusunun işleniş biçimi aktarılmaya çalışılmıştır. Betimsel analiz yönteminin işleyiş mantığına uygun olarak çalışmanın merkezinde yer alan Doctor Who televizyon dizisinde örnekleme dâhil her sezon bir kategori olarak ele alınmış, sezonlarda yer alan Uzaylı varlıklar, dış görünüşleri ve dizi bölümlerinden elde edinilen bilgilerle sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma neticesinde; insansı, bilinmeyen, canlı gezegen, hayvan atalı, robot, cyborg, melez, kukla, canlı madde olarak isimlendirilen türler belirlenmiştir. Araştırma bulgularının yazımı esnasında her sezon kendi içinde çeşitli parametreler kullanılarak tablolaştırılmıştır. Oluşturulan mekân, zaman, Uzaylı varlık ve bilim kurgu öğeleri tablolalarıyla ilgili veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Mekân, zaman, Uzaylı varlık ve bilim kurgu öğeleri tablosunda bölümlerden elde edilen veriler paylaşılmıştır. Uzaylı türler ve sınıflandırmaları tablosunda bölümde yer alan Uzaylı karakterlerin görselleri paylaşarak girdiği tür sınıfı ve bölümdeki önemi hakkında bilgi verilmiştir. Sezonda rastlantısal örnekleme metoduyla belirlenen bir bölümün kısa anlatısı ve bölüm oyuncularını paylaşılmıştır. Uzaylı imgeleri ayrıntılı olarak anlatılmaya çalışılmış, Uzaylı’nın dizi içerisinde nasıl betimlendiği aktarılmıştır.

Sonuç başlığı altında, Doctor Who dizisinde Uzaylı'nın betimlenme biçimi, Uzaylı'nın televizyon ekranında fenomene dönüşümü ve Uzaylı karakterlerin ortak özellikleriyle sınıflandırılabilir bir evren oluşturduğu konusu elde edilen veriler ışığında değerlendirilmiştir.

Erzurum – 2019 Mehmet Akif DÖLEKLİ

BİRİNCİ BÖLÜM

UZAYLI FENOMENİ

Görüngüler dünyasının beş duyu organıyla algılanabilirlik olarak sunduğu düşünce evreni içerisinde başlı başına bir bilinmez olarak karşımıza çıkan “*dünya dışı yaşamın varlığı ya da yokluğu*” hali hazırda her anlamda bir bilinmez olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzayda yaşadığı varsayılan canlı olarak ifade edilen (TDK) “*Uzaylı*” sözcüğünü, İngilizce’de aynı zamanda yabancı anlamına gelen “*alien*” sözcüğü karşılamaktadır. Uluslararası literatürde Uzaylı aracı ya da uçan daire olarak ifade edilen “*UFO*” kısaltması ise; “*Unidentified Flying Object*” yani “*Tanımlamayan Uçan Cisim*” anlamına gelmektedir.

Yunanca kökenli “*phainomenon/fenomen*” sözcüğü dilimizde “*görünüş*” (Akarsu, 1975: 75,82) sözcüğü ile karşılık bulmaktadır. Fenomen sözcüğü ise en genel anlamıyla duyularla algılanabilen her şey anlamına gelmektedir ki çalışmamızda da bu anlamıyla kullanılmıştır. Yunan Filozof Platon, numen ve fenomen kavramlarını kullanarak fenomenin ne olduğunu ortaya koymaya çalışmış; fenomenin algılanabilir dünya; düşünülen numenler dünyasının görünen yüzü olduğunu ifade etmiştir. Alman filozof Leibniz’e göreyse fenomen; duyular üstü olan tinsel monad dünyanın iyi temellendirilmiş görüngüsü olarak uzay içinde yer alan cisimlerin dünyasını gösterir. Bir başka Alman düşünür Kant fenomeni; olabilir deneyin konusu olan her şey olarak tanımlamış ve duyulara bağlı insan zekâsının, bilebileceklerinin ötesini yani numenleri anlayamayacağını ifade etmiştir (Akarsu, 1975: 82). Farklı tanımlamalardan yola çıkıldığında fenomenin düşünceyi duyularla algılanabilir düzeyde ortaya koyan bir işlevi olduğu anlaşılmaktadır. İnsan düşüncesi fenomen aracılığıyla ete kemiğe büründürülmektedir. Düşüncenin fenomen haline gelmesi ilk çağ mağara resimlerinden günümüz cgi destekli teknolojileri ile oluşturulan illüstrasyonlara varana kadar çok uzun bir yol katetmiştir. Bugün Mısır hierogliflerinden, Eski Maya uygarlığı kalıntılarına resim yazısı anlatısı içindeki Tanrısal figürlerin Uzaylıları ifade ettiği iddiaları Uzaylı varlığı iddialarına dayanak olarak gösterilmektedir.

Dünya dışı yaşamın varlığına dair kesin bir kanıt bulunamamış ya da bulunmuş dahi olsa hâlihazırda kamuoyu ile paylaşılmamıştır. Bilim insanları, Dünya’nın içinde

yaşamı barındırması özelliğiyle evrende benzersiz olup olmadığı sorusuna; çeşitli şartların var olması halinde gezegenimiz benzeri bir canlılığın mümkün olabileceği şeklinde yanıt vermekte (TOK, 2007: 102) bu hipotezlerini evrim teorisi merkezli temellendirerek açıklamaya çalışmaktadırlar. Evrimci bilim adamlarına göre; canlılığın hayatta kalma mücadelesinde aynı atadan gelen türlerden bazılarının ayıklanması, bazı türlerin ise hayatta kalabilmek için gelişimlerini devam ettirmesi gerekmektedir. İngiliz İktisatçı Malthus’a göre, nüfus geometrik dizi ile; yiyecek maddeler ise aritmetik dizi ile artmaktadır. Bu noktadan hareketle canlılığın devamı için kıt kaynaklara ulaşmaya muktedir olan güçlü canlıların bir şekilde hayatta kalıp gelişimlerini devam ettirdikleri, bunu başaramayanların ise yok oldukları (Yıldırım, 2016: 314) ve bu devimin sürekli bu şekilde devam ettiği söylenebilir.

Bahsi geçen güçlü-güçsüz dikotomisinin canlılığın varoluşsal sürecini kesin olarak açıkladığı kabul edilirse; Dünya dışı canlılıkla ilgili çeşitli açmazlar şu ortaya çıkacaktı. Bunlar: “Dünya dışı yaşam varolmuşsa kaynak sınırlılığı birçok türün yok olmasına ve yalnız güçlü olan türlerin varolmasına sebep olmuş mudur? Dünya dışı canlılık varolmuşsa sınırlı kaynaklar güçlü olan türleri hayatta tutmak adına yeterli olmuş mudur ve bugünkü teknik imkânlarla ulaşabildiğimiz gezegenlerde daha biz ulaşmadan canlılık olabilir mi? Dünya dışı canlılık oluşmuş ve yok olmuş ise bir zamanlar varolduklarına dair bugünkü teknolojik imkânlarla bunun ispatı mümkün müdür?” şeklinde sıralanabilir. Elbette dünya dışı yaşama dair ortaya konan tüm hipotezler kanıtlanabilirlikten uzak ve varsayımsaldır (siriusufo.org, 2018).

1.1. UZAYLI VARLIĞINA DAİR İDDİALAR

Bugüne kadar Uzaylı varlığı ile ilgili kayda değer bir kanıt bulunamamasına rağmen bu ilginç konu insanlık tarihiyle yaşıt bir süreçte merak uyandırmaya devam etmiştir. Uzaylı konusu halk söylencelerinden, yazılı metinlere; resim, heykel gibi güzel sanat dallarından, günümüz görsel yapımlarına işlenerek bugüne kadar popülerliğini kaybetmemiştir. Bu bağlamda geleneksel medya ve sosyal medya oldukça önemli bir fonksiyon göstermiştir. Bu mecralardan kaynağını alan iletiler öylesine etkili olmuşturki bu iletilerin yakın bir gelecekte yaşanacaklara insanlığı hazırlamak için kurgulanmış bir senaryo olabileceği şeklindeki sansasyonel düşüncelere inanan gruplar dahi ortaya

çıkılmıştır. Unutulmamalıdır ki gerçekliği bilimsel olarak ortaya konulana kadar her bilgi ütopiyadan ibarettir ve ancak rasyonel kanıtlarla bu gerçek değişebilecektir.

Bir konunun bilimsel olarak açıklanabilmesi için öncelikli olarak spekülasyondan uzak; gerçek dışı bilgilerden arındırılmış verilerin elde edilmesi ve bu verilerin analiz edilebilmesi gerekmektedir. Medyada kendisine sıklıkla yer bulan Uzaylı konusu son derece popüler bir konu olması itibariyle bilimsellikten uzak ön kabullerin oluşturduğu bir gündeme teslim olmuştur. Konunun popülerliği onu tamamen magazinleştirmiştir. Kendisini UFO varlığına adayan onlarca insanın kaynak gösterildiği haberlerle suni gündemler oluşturulmuştur. Servis edilen haberlerde kaynağın söylemleri her hangi bilimsel süzgeçten geçirilmeden doğrudan servis edilmiştir. Kelime anlamı tanımlanamayan uçan cisim olan UFO sözcüğünün sonuna herhangi bilim olduğu anlamı taşıyan “-loji” eki eklenerek oluşturulan Ufoloji sözcüğü kendilerini ufolog olarak tanımlayanlarca Uzaylıları inceleyen bilim olarak tanımlanmıştır. Kendilerini ufolog olarak tanımlayan sözde konunun uzmanları fotoğraflardan, kamera kayıtlarından, elde ettiklerini iddia ettikleri gizli belgelerden, ortaya çıktığı dönem itibariyle tanımlanamamış herhangi nesneden hareketle Uzaylıların gerçek olduğunu ve kanıtlarının inkâr edilemeyecek ölçüde doğru olduğunu iddia etmektedir (Uyar, 2016: 14).

Gerçek bilimin doğası olay ve olgularla ilgili netlik kazanmış bilgileri kamuoyuyla paylaşmayı gerektirir. Uzaylı veya dünya dışı yaşam konusunda insanların beklentileri genellikle gerçek bilimin bu yapısından oldukça rahatsızdır. Bunun içindir ki sahte bilimler yani yalanlarını bilimsel üslupla topluma pazarlayan grup toplum tarafından daha çok rağbet gören bir alan olarak dikkatleri cezbetmektedir. Sahte bilimin bu kadar popüler olmasına bir başka sebep bilimin doğruya ulaşırken gerçekleştirdiği birim zamanın insanların meraklarını gidermek için bekleyebileceğinden oldukça fazla olmasıdır. Bu sebeple sahte bilim her daim gerçek bilimden çok daha popüler olmaktadır (Sagan, 1998: 25). UFO konulu araştırma yapıldığı iddiasıyla kurulan derneklerin yayın organlarında ünlü fizik profesörleri ve ünlü ufologlar kaynak gösterilerek birçok yayın yapılmaktadır. Bu yayınlar, bilimsellik iddialarını, kendi iddialarını değilleyen tüm görüşleri bilim dışı olmakla suçlayarak

kanıtlamaya çalışmaktadır. Ufologların iddialarını bir takım ana başlıklarda toplanmaktadır. Bunlar:

- Neden evrende yalnız olunamayacağı
- Varlığın temelleri ve dini metin analizleri
- Nasa'dan elde edildiği iddia edilen çok gizli belgeler
- ABD'da bulunduğu iddia edilen 51. bölge
- Çeşitli kaynaklardan elde edildiği söylenen UFO fotoğraf ve video analizleri, Uzeylılarca oluşturulduğu iddia edilen ekin çemberleri
- Medyaya yansıyan Uzeylı vakalarından oluşan manşetler
- Bilimsel dergilerden alıntılanan ve iddialara kanıt olarak gösterilen makaleler Kendilerini Ufolog olarak tanımlayanların çeşitli konularda kaleme aldığı makaleler vb. (siriusufo.org, 2018) şeklinde sıralanabilir.

İnsanoğlunun yüzlerce yıllık Ay'a ulaşabilme hayalinin gerçeğe dönüşmesinin üzerinden onlarca yıl geçmişken, bu hayalin gerçekleşmesinden önce insanlığın Ay'a birçok mitsel anlam yüklemiştir. Ay'a yüklenen bu mitsel anlamlar bugünün UFO söylencelerinin ne boyutta mantıklı olduğuna dair fikir vermesi açısından önemlidir. Ay, dünya milletlerinin büyük bir çoğunluğunun folklorunda yeşil ve kokulu bir peynire benzetilmektedir. Popüler bilim kurgu eserlerinde bu söylenceden kaynaklı olarak Ay yine peynir şeklinde betimlenmiştir. Ay yüzeyinde bulunan kraterler, insanoğlunun Ay'ı gülümseyen bir yüz olarak betimlemesine sebep olmuştur. Dokumacı kadından defne ağaçlarına, sırtında sepet taşıyan kızıdan Ay'ın üstünde dolaşan vahşi bir kuşa, yayıkta süt döven kadından dört gözü olan jaguara, tavşana, file vb. gibi benzetmeler Ay'a çıplak gözle bakıldığında görülen şekillerin bir şekilde birleştirilmesi ve hayal gücüyle oluşturulmuştur. Apollo astronotlarının incelemelerine göre Ay'ın yüzü betimlemesinde; Ay'ın parlak alını 4.5 milyar yıllık krater tepeleridir. Ay'ın gözleri ise yüzeyde bulunan bazaltik lavdan oluşan bölgelere asteroid çarpması sonucu oluşan kraterlerdir. Ay yüzeyinin kurak olmasına karşın bu bölgelere Latince okyanus anlamına gelen Maria sözcüğünün tekili olan Mare ismi verilmiştir. Ay'ın sağ gözünü oluşturan bölge; Mare Imbrium olarak isimlendirilmiştir. Sol gözü oluşturan bölge; Mare Serenitatis ile Mare Tranuulitaüs olarak isimlendirilen bölgelerin birleşimiyle

oluşturmuştur. Ay'ın açık ağız ise Mare Humorum olarak isimlendirilen bölgedir (Sagan, 1998:71-75)

Ufologlar tarafından öne sürülen iddialardan bir diğeri Mars'ta bir zamanlar canlılığın olduğuna yönelik iddialardır. Mars'ta yaşam olduğu savının en büyük sacayağı olan ve 1877 yılında keşfedildiği öne sürülen su kanalları astronomlar tarafından haritalandırılmış ve isimlendirilmiştir. Söz konusu su kanalları, Mariner 9 ve Viking isimli uzay mekiklerinin Mars'ı tamamen tarayarak fotoğraflar göndermiş olmasına rağmen herhangi bir şekilde tespit edilememiştir. 14 Eylül 1993 tarihli Weekly World News dergisinde Mars'ta görülen yüzle ilgili yapılan haberler ise Mars'ta yaşam iddialarına kanıt olarak sunulmuştur. Söz konusu haberde bir fotoğraftan yola çıkılarak Marslıların Dünya'yı kolonize ettiği şeklinde oldukça iddialı söylemlere yer verilmiştir (Sagan, 1998: 79-87).

Uçan daire tanımlaması ilk defa Edward R. Murrow isimli Amerikalı habercinin 7 Nisan 1950'de Kenneth Arnold isimli sivil havacı ile yaptığı röportaja dayanmaktadır. Arnold, tanımlayamadığı cisimler gördüğünü ve suda seken daire şekilli şeyler gibi hareket ettiklerini ifade etmiştir. Yaptığı açıklamalar uçan daireler gördü şeklinde yansıtılan Arnold'dan sonra tanımlama klişeleşmiştir (Sagan, 1998: 87).

Gizemli ekin çemberleri ve Uzaylıların insanoğluyla iletişime geçtiği söylenceleri medyanın konuyu popüleştirmesi ve magazinleştirmesiyle kamuoyu gündemi çok uzun bir süre meşgul etmiştir. 1970'li ve 1980'li yıllarda özellikle mısır ve buğday tarlalarına oluşturulmuş çeşitli basit imgeler 1990'lı yıllara gelindiğinde oldukça ayrıntılı çizimlere dönüşmüştür. 2002 yılında, M. Night Shyamalan yönetmenliğinde Signs (İşaretler) adıyla sinemaya uyarlanan ekin çemberleri, filmle yeniden popüler hale gelmiştir. Medyada yer alan iddialara göre ekin çemberleri, su götürmez bir biçimde Uzaylı varlığının kanıtı olarak gösterilmiştir. Sözde konunun uzmanlarına göre: Dünya'nın herhangi yerinde gözlemlenen bu çemberler; Uzaylı kaynaklı orgon enerjisi olarak adlandırdıkları enerjiyle çevrelenmiştir.

Resim 1.1. İngiliz Doug Boiver ve Dave Chorley ekin çemberlerini nasıl yaptıklarını gösterirken (<https://thedailyconspiracy.com>)

Konu popülerliğini kaybettikten sonra İngiliz Doug Boiver ve Dave Chorley 15 yıldır tarlalara şekiller çizdiklerine itiraf etmişlerdir. Yaptıkları itiraflarda UFO meraklılarını kandırmak için önceleri metal çubukla buğday başaklarını ezerek sonrasında tahta kalas ve ip yardımıyla şekiller oluşturduklarını, sıradan şekillerin zamanla daha geniş ve kapsamlı şekillere dönüştüğünü ifade etmişlerdir. İtiraflardan sonra şekilleri nasıl oluşturduklarını ayrıntılı olarak göstermiş olsalarda bu UFO meraklıları için asla yeterli olmamıştır. İkisinin tarlalara İngilizce yazdıkları “Yalnız Değilsiniz” ifadesi bile sorgulanmadan Uzaylı varlığına kanıt olarak gösterilmiştir. İfadenin neden İngilizce olduğu, neden İngiltere’de bir yere yazıldığı gibi akla gelen temel sorular sorulma gereği bile duyulmamıştır (thedailyconspiracy.com, 2018).

Tanımlanamayan Uçan Cisimler (UFO), Uzaylı varlığına kanıt olarak gösterilmiştir. Bu tanımlama öylesine popülerleşmiştir ki Uzaylı ifadesi yerini UFO ifadesine bırakmıştır. UFO meraklıları gökte görülen her tanımsız cismi Uzaylılara yormuştur. Çoğu zaman basit açıklamaları olan tanımlanamayan cisimler, kitle iletişim teknolojilerinin günümüze kıyasla yoksunluğu sebebiyle popülerleşen söylentilerle açıklanmaya çalışılmıştır. En bilinen ve en çok dillendirilen söylenti ise Uzaylı söylentisi olmuştur. 1950’li yıllarda özelinde istihbarat amacıyla kamuoyunda bilinen sebebiyle hava tahmini vb. amaçlarla kullanılan sıcak hava balonları dönem uçaklarının aksine manevra kabiliyetleri oldukça yüksek araçlardı. Bu sıcak hava balonları kamuoyuna açıklanandan farklı bir güzergâhta ve uzak mesafelerden gözlemlendiğinde ortaya çıkan görüntü tanımlanamayan bir cisim yani UFO olarak değerlendirilmiştir (Sagan, 1998: 125). Günümüze gelene kadar birçok tanımlanamayan cisim yine aynı

sebeplerle UFO varlığına delil olarak sunulmuş, farklılıkları olmakla beraber UFO meraklıları tarafından Uzaylı varlığına delil olarak sunulmuştur. 1992 yılında ABD’da, ABDn Hava Kuvvetlerine ait bir alanda birbirine çok yakın UFO ihbarları yapılmış, konu ile ilgili kamuoyu en üst düzeyde bilgilendirilmiştir. ABDli yetkililer tarafından açıkça reddedilmiş olmasına rağmen ihbarların yapıldığı dönemde gizli uçak denemeleri yapıldığı ile ilgili bilgiler sızdırılmıştır. Bilgileri doğrular nitelikte ABDn Hava Kuvvetleri’ne ait olan alan düzenli olarak genişletilmiştir. Bu bilgilere göre dış görünüşü ve uçuş kabiliyetleri son derece farklı olan bu uçakların UFO olarak gözlemlenmesi son derece normal bir durum olmuştur (Sagan, 1998: 141).

UFO fotoğrafları ve videoları Uzaylı ziyaretlerinin kanıtı olarak kamuoyuna sunulmaktadır. Söz konusu fotoğrafların ve videoların analiz edilmesi sonucunda ortaya genellikle benzer değerlendirmeler çıkmaktadır. Ülkemizde de gazete manşetlerini, televizyon ekranlarını süsleyen bu iddiaların dayanağı olan fotoğraf ve videolar kimi bilimsel otoriteler tarafından incelenmektedir. Bu incelemeler ülkemizde TÜBİTAK veya TUG (Tübitak Ulusal Gözlemevi) tarafından yapıp raporlanmaktadır.

Resim 1.2. Adana’da 30 Mart 2004 tarihli sözde UFO videosundan alınan durağan kareler. Üstteki kareler zum in görüntüsüyle otomatik odakta oluşan bozuk görüntüler, altta otomatik odakta videoda gözlemlenen doğru odaklanmış görüntüler (Bilim ve Teknik, Mayıs 2004)

TÜBİTAK tarafından Mart 2004'te yapılan bir sözde UFO vaka incelemesi oldukça dikkat çekicidir. 30 Mart 2004 tarihinde Adana'da sözde konunun uzmanlarına dayandırılarak Adana'da UFO görüldüğüne dair yazılı ve görsel basında haberler yapılmıştır. TUG tarafından vaka ile ilgili değerlendirmeler yapılmış ve ortaya bilimsel bir çözümleme sunulmuştur. Söz konusu çözümlemelerde görüntülerde bulunan hareketli cismin en parlak dönemini yaşayan Venüs gezegen'i olduğu belirtilmiştir. Hareketliliğin sebebinin kameranın zum yaparken titremesi olarak açıklanmıştır. Resim 1.1'de görüleceği üzere görüntüdeki nesnenin yaklaşıp uzaklaşması ise zum sırasında görüntünün optik olarak bozulması olarak açıklanmıştır. Görsel ve yazılı basında konunun uzmanı olarak değerlendirmelerine başvurulmuş sözde konunun uzmanı, Sirius UFO Uzay Araştırmaları Merkezi isimli dernektir. Dernek üyeleri, aynı olayı konunun uzmanı ifadelerle değerlendirmiştir. Bu değerlendirmelere göre TUG'un dönem itibariyle Venüs'ün diğer parlak yıldızlara oranla dört kat fazla ışık yaydığı şeklindeki ifadelerinin aksine, kayıtların yapıldığı gün ve saat aralığında gökyüzünde Venüs gezegeni gibi parlak bir gökcismi yoktur. TUG'un görüntülerdeki hareketliliği zum yapan kameranın sallanması şeklindeki çözümlemesinin aksine cismin ışıklar saçarak olağanüstü hızla hareket ettiği ifade edilmiş yakın planda cismin fiziksel varlığının olduğu özellikle vurgulanmıştır. Aynı açıklamanın devamında; cismin yer çekimine karşı geldiği seri zikzaklar çizdiği ve uçak benzeri tüm insan yapımı uçan makinelerin ses çıkarmasına karşın cismin sessiz oluşu değerlendirmeleri yapılarak cismin dünya dışı bir teknolojiye sahip bir araç yani UFO olduğu ifade edilmiştir. TUG'un değerlendirmelerine göre ise Sirius Ufo isimli derneğin açıklamaları bilime tamamen aykırı ifadelerden oluşmaktadır. En basit değerlendirmeye havadaki bir cismin uzaklığın tespiti için ışınların ölçülmüş olması gerekmektedir. Herhangi video kaydından yola çıkılarak böyle bir ölçümün yapılmasının olanaksızlığı vurgulanmıştır. Hareketlerin zum yapan kameranın sallanması şeklinde açıklanmasına rağmen cismin hareketleriyle dünya dışı olduğu yorumu sonuca ulaşmak için bilimi görmezden gelmek şeklinde değerlendirilmiştir. Herhangi gökyüzü incelenmesi için gökyüzü haritaları, temel astronmi bilgisi gibi parametrelerin gerekliliği vurgulanmış; Sirius Ufo gibi derneklerin yaptığı açıklamaların bilimsel olmayan kabullerle gerçek dışı haberlere sebep olduğu söylemleriyle basına serzenişte bulunulmuştur (Tunca&Aslan, 2004: 50-52)

Uzaylı konusunun fenomen haline getirilebilmesi için özellikle yazılı ve görsel medyanın büyük bir çaba içerisinde bulunduğu gözlemlenmiştir. Bilimsel olarak yürütülen çalışmaların konuya gönül verenler tarafından yavaş bulunmaları beraberinde söylenceleri getirmiş konu bilimsellikten uzak mitsel bir bağlama dönüştürülmüştür. Günümüz teknolojilerinin ulaşılabilirliği ve sosyal medyanın yaygınlaşmasına paralel olarak kaynak kirliliği göz ardı edilerek ortaya gerçek dışı olduğu gözlemlenen ve bir şekilde konuya olan ilginin fanatizm yarattığı bir alan ortaya çıkmıştır. Kendilerini Ufolog olarak tanımlayan sözde uzmanların çok gizli kaynaklardan elde ederek kamuoyuna sunduğu çeşitli görseller sorgulanmamakta ve medyaya takipçi kazandıran bu popüler konu bilim sınırlarının dışına çıkmaktadır. Elde edilen somut veriler ışığında varlığı ve yokluğu hakkında kesin bir ifade bulunulamayan dünya dışı canlılık konusu, önkabullerin oluşturduğu fantastik bir yapıya teslim edilmiştir. Bilim kurgunun gerek yazında gerekse görsel yapımlardaki kullanım şekli ve kurmaca yapısı dünya dışı yaşam konusuna olan ilgiyi arttırmış; bilimselliği öne çıkaran az sayıdaki yapının karşısında çok sayıda hayal ürünü eser ortaya çıkarılmıştır. Bilim kurgu türü ismiyle müsemma kurmaca yapısı içerisinde farklı yapılarda farklı dünya dışı canlılıklar betimlemiş bu bir şekilde Ufo meraklılarının sözde bilime dönüştürdüğü Ufoloji merkezli yayınlar çıkaran kuruluşlara ilham vermiştir. Tezin ikinci bölümünde bilim kurgu tarihinde yer alan önemli yapımlarda oluşturulmuş dünya dışı yaşam betimlemeleri tablolaştırılarak sunulmuştur. Doctor Who isimli dizinin bölümlerinde yer alan dünya dışı yaşam betimlemesi ilgili bölümde sunulmuştur. Ufoloji denilen sözde Uzaylı bilimi konuyu öyle bir noktaya getirmiştir ki, Uzaylı fotoğraflarını servis etmenin ötesinde, onları sınıflandırmış ve kategorize etmiştir. Belirtildiği üzere en yakın yaşanabilir gezegene ulaşılabilmesi için bugünün bilinen teknolojisiyle yüzlerce yıla ihtiyaç varken hangi kaynaktan elde edildiği bilinmeyen Uzaylı görünümünün servis edilmiş olması oldukça dikkat çekici bulunmaktadır. Tablo 1.1’de ufoloji ile ilgili kaynaklardan derlenen Uzaylı tür ve sınıflandırmaları; söz konusu türlere ait farklı kaynaklardan elde edilen illüstrasyonlarla paylaşılmıştır.

Tablo 1.1. Ufolojide yer alan Uzaylı görünümleri (siriusufo.org: 2018, bibliotecapleyades.net: 2018)

Tür	Özellikler ve İllüstrasyonlar
Pleiadesliler	 Dünya'ya 400 ışık yılı uzaklıkta bulunan Erra gezegeni kökenlidir. Teknolojik ve zihinsel olarak ileri bir ırktır. Fiziki yapıları insana benzemektedir. Boyları bir buçuk metre ile iki metre aralığındadır. İnsanlarla en çok temas kuran varlıklardır.
Orionlular	 Dünya'ya 8 ışık yılı uzaklıkta bulunan Sirius galaksisi kökenlidir. Ruhsal ve teknolojik olarak son derece ileri bir ırktır.
Zeta Reticuliler	 Reticulum adı verilen takımyıldızında bulunan Zeta ikiz yıldızları kökenlidirler. Boyları 1-1.5 metre aralığındadır. Vücutları ve kafa yapıları orantısızdır. Türlerini geliştirmek için genetik mühendisliğinden faydalanmışlardır. Kendilerini duygulardan arındırmışlardır. Duygularını geri kazanmak için orijinal genlerini bulmaya çalışmaktadırlar. İnsanoğlunun gri varlıklar olarak nitelendirdiği sınıftır.

Tablo 1.1. (Devamı)

Andromedahlılar		Andromeda galaksisi kökenlidir. Fiziksel varlıkları bulunmamakta, insanlar tarafından melek olarak tasvir edilmişlerdir. İnsanlığın ilerleyişinde en büyük paya sahip olan Uzaylılardır.
Arcturuslular		Dünyadan 36 ışık yılı uzaklıktaki Çoban takımyıldızında bulunan Arcturus yıldızı kökenlidir. 5. boyutta yaşamaktadırlar, Uygarlıkları dünyanın son derece gelişmiş versiyonudur. Boyları 90 santim ile 120 santim arasındadır. Telepatik bilinçleriyle görebilirler.
Vegalar		Dünya'dan 26 ışık yılı uzaklıkta bulunan Lyra takımyıldızında bulunan Vega yıldızı kökenlidir. Boyları 1.80- 2.10 cm aralığındadır. Kalın ve dayanıklı derileri vardır. Şekil değiştirebilme kabiliyetleri vardır.

Tablo 1.1. (Devamı)

Santorlar	 Dünyamızdan yalnızca 4.2 ışık yılı uzaklıkta bulunan Alfa Merkezi Sistemi kökenlidir. Santorlar, teknolojik ve ruhsal açıdan en gelişmiş medeniyetlerden biridir. Son 4000 yıldır dünyadaki evrimi izlemekte ve insanlara evrimlerindeki bir sonraki adım için yardım etmektedir.
-----------	---

Tablo 1.1’de çeşitli kaynaklarda yer alan onlarca Uzaylı tür sınıflandırmasından bir kaçına yer verilmiştir. Söz konusu kaynaklarda onlarca tür, sınıflandırma ve teori yer almaktadır. İncelenen kaynaklarda gözlemlenen ortak özellik söz konusu varlık betimlemelerinin güvenilir herhangi kaynağa dayanmamalarıdır. Tüm kaynaklarda yakın ve aynı özellikler verilmekte, hikâyeleştirmeler yapılmakta ve bu kadar bilgiye nerede nasıl ulaşıldığına dair herhangi bilgi verilmemektedir. Tabloda varlık sorgulaması yapıldığı; insan varlığının ruhsal kökenli Uzaylılar tarafından getirildiği, insanlığın ilerleyişinin gözlemlendiği, insan evrimine rehberlik edildiği gibi ifadeler kullanılır. Dünya dışı yaşam arayışının teknolojik kısıtlılığına karşın söz konusu dost ileri medeniyetlerin teknolojik gelişmişlikleri özellikle vurgulanmaktadır. Uzaylıların geldikleri yerler hakkında verilen bilgiler astronomide yer alan gökcisimleriyle beraber, astronomide yer almayan ve nasıl elde edildiği bilinmeyen gök cisimlerinden oluşmaktadır. Fiziksel tanımlarda boyları ve şekilsel özellikleri madde ve ruh olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu Uzaylı varlık illüstrasyonları incelendiğinde insansı, hayvan atalı, enerji kökenli, konakçı gibi sınıflandırmalar yapmak olasıdır. Bu sınıflandırma analiz edilen verilerin gruplandırılması sonucu karakterlerin ortak özellikleri ile oluşturulmuştur. İlgili kaynakların Uzaylıların varlığı konusundaki son derece net fikirleri, dost Uzaylıların insanoğluna ne derece üstün olduğunu ortaya koymaktadır.

1.2. DÜNYA DIŞI YAŞAM İDDİALARININ BİLİMSEL BOYUTU

Tarih, belli zaman dilimi için hayal olarak görülen birçok konunun ilerleyen zaman diliminde gerçeğe dönüşümüne şahitlik etmiştir. 1632-1633 yıllarında Osmanlı'da Hezarfen Ahmet Çelebi, yaşadığı zamanının âlimlerinden Cevheri'nin düşüncede kalmış çalışmalarını ileriye götürerek yaklaşık 3358 metre uçmayı başarmış, yine aynı dönemde Lagari Hasan Çelebi icat ettiği roketiyle 300 metre havalanıp 29 saniye havada kalmayı başarmıştır (Türetken, 2017: 43-45). Fransız yazar Jules Verne, Ay'a Seyahat isimli kitabını yazdığında Ay'a seyahat fikri zamanın koşullarına göre hayal olarak görülmüş, Neil Armstrong'un Ay'a attığı ilk adım konuyu yazarın sözlerini ütopya olmaktan çıkarmıştır. Bugün teknolojinin dinamik yapısıyla yaşanmaya devam eden teknolojik devrim sürecinde bilinen şudurki en büyük ütopylar bir gün gerçeğe dönüşmeye gebedir. Hayal etmekle başlanan ve kendi zamanında ütopya olarak değerlendirilen iletişim ve ulaşım alanındaki büyük gelişim bunun en büyük kanıtını oluşturmaktadır.

Bilim insanları Dünya dışı yaşam sorunsalını çözebilmek için hiç bir zaman çalışmaktan vazgeçmemiş, konunun aydınlatılabilmesi için gerekli bilgiye ulaşmak çabasında büyük mücadele vermiştir. Konuyla ilgili atılan en büyük adım insanlığın Uzay'a çıkabilmesidir. Eğer varsa Uzaylıya ulaşabilmenin ilk ve en büyük adımı Dünya dışına çıkmayı başarabilmektir. İnsanlığın bu hayali uzun bir süreçte gerçeğe dönüşmüş, bunun için birim zamanda gerekli teknik icat edilmiş ve insanlık hayalini gerçekleştirerek Uzay'a çıkmayı başarmıştır. Uzay'a çıkmayı başaran insanlık bu yeni keşif alanında canlılık bulabilmek adına çalışmalarını devam ettirmiş fakat müspet bir netice elde edememiştir. Canlılığın varoluşunu merkezine alan Biyoastronomi ilminde dünya dışı canlılığın varolabilmesi ihtimalleri üzerine çeşitli hesaplamalar gerçekleştirilmiş konu üzerinde hipotezler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.2.1. Uzay Yarışı (İnsanlığın Fiilen Uzay'la Tanışması)

İnsanlığın Uzay'a çıkabilmesi için gerekli ilk keşif olan sıvı yakıtlı roket 1926 yılında ABD'li bilim adamı Robert Goddard tarafından icat edilmiştir (Marconi, 2004). İkinci Dünya Savaşı'nın ardından alanında uzman Von Braun gibi bilim insanları

lkelerinden kaçarak iltica ettikleri ABD için çalışmaya başlamıştır. Bu dönemde ABD (Amerika Birleşik Devletleri) ve SSCB (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) arasında uzay savaşları olarak da isimlendirilen bir üstünlük yarışı yaşanmıştır. ABD'nin geliştirdiği Atlas, Titan ve Thor roketlerine; SSCB Atlantik Okyanus'unu geçebilecek güçte roketler geliştirerek cevap vermiştir (Brittanica, 2018).

1950 yılında Uluslararası Astronotik Federasyonu kurulmuş, uzay uçuşu problemleri tartışılmış ve çözüm nerileri ortaya koyulmuştur. Gerekli teknolojiye ulaşıldığında ilk olarak Ay'a ardından Güneş sisteminin yakın gezegenleri Venüs ve Mars'tan başlanarak diğer gezegenlere uçuş gerçekleştirilmesi planlanmıştır. 1955 yılında SSCB ve ABD uzay uçuş programlarını resmen başlatmıştır. Ağustos 1957'de SSCB ilk kıtalararası çok kademeli roketi fırlatmış ve yarışta önemli üstünlük sağlamıştır (Moody, 2004: 78).

SSCB, 4 Ekim 1957'de ilk yapay uydu Sputnik 1'i uzaya göndermiş, 3 Kasım 1957 tarihinde Laika isimli köpeği Sputnik 2 ile uzaya göndermeyi başarmıştır. 14 Eylül 1959 tarihinde Ay'a Luna 2 isimli roketi indirmeyi başaran SSCB, 7 Ekim 1959 tarihinde Luna 3 isimli mekiğiyle Ay'ın uzak tarafından çektiği ilk resimleri kamuoyuyla paylaşmıştır. ABD, 1 Nisan 1960 tarihinde hava durumu gözlem uydusu Tiros 1'i fırlatmış, 11 Ağustos 1960 tarihinde Discoverer 13 isimli keşif uydusunu yörüngeye yerleştirmiştir (Brittanica, 2018).

SSCB 12 Nisan 1961'de Vostok isimli mekiğiyle Yuri Gagarin'i uzaya göndermeyi başarmış ve Gagarin Dünya yörüngesinde dolaşan ilk insan olmuştur. ABD Mariner 2 isimli mekiğiyle Venüs gezegeninden Dünya'ya veri göndermeyi başarmış; insanoğlu ilk defa bir başka gezegenden veri alabilmiştir. 16 Haziran 1963 tarihinde Vostok 6 mekiğiyle uzaya çıkan ilk kadın Sovyet Valentina Tereshkova olmuştur. 26 Temmuz 1963 tarihinde ABD ilk telekominikasyon uydusu Syncom 2'yi yörüngeye oturtmuştur. 18 Mart 1965 tarihinde Voskhod 2 ile uzaya çıkan Sovyet Aleksey Leonov ilk uzay yürüyüşünü gerçekleştiren astronot olmuştur. 14 Temmuz 1965 tarihinde ABD Mariner 4 mekiğiyle çektiği Mars fotoğraflarını kamuoyuyla paylaşmıştır. 3 şubat 1966 tarihinde SSCB, Luna 9 uzay mekiğini Ay'a indirmiştir. Uzayda ilk lm 24 Nisan 1967 tarihinde Soyuz 1 uzay mekiğinde gerçekleşmiş, Sovyet astronot Vladamir Komarov gerçekleştirdiği uzay görevinde hayatını kaybetmiştir. 24 Aralık 1968

tarihinde Apollo 8 de bulunan ABD’li astronotlar Frank Borman, James Lovell ve William Anders Ay yörüngesinde dolaşan ilk insanlar olmuştur (Brittanica, 2018).

20 Temmuz 1969 tarihinde ABD’li astronot Neil Armstrong tarafından kendisi için küçük insanlık için büyük bir adım atılmıştır. Apollo 11 ile Ay’a seyahat eden Neil Armstrong insanlığın hayallerini gerçekleştirmiş ve Ay’da yürüyen ilk insan olmuştur. 24 Eylül 1970 tarihinde SSCB Luna 16 insansız aracı Ay’dan aldığı örneklerle Dünya’ya dönmüştür. SSCB’nin uzay mekiği Venera 7, 15 Aralık 1970 tarihinde Venüs’e yumuşak iniş gerçekleştirmiştir. 19 Nisan 1971 tarihinde SSCB Salyut 1’i uzaya göndererek ilk uzay istasyonu çalışmalarını başlatmıştır. 13 Kasım 1971 tarihinde ABD Mariner 9’u Mars’a göndererek bir başka gezegenin yörüngesine uzay aracı gönderebilen ilk ülke olmuştur. 2 Aralık 1971 tarihinde SSCB, Mars’ın yumuşak toprağına Mars 3 mekiğini indirmiştir. 3 Aralık 1973’te ABD Pioner 10 mekiğini Jüpiter’e göndermiştir (Brittanica, 2018).

17 Temmuz 1975’te SSCB ve ABD; Soyuz ve Apollo uzay mekiklerini uzaya beraber göndermiş ve uzayda ilk uluslar arası ortaklığı gerçekleştirmişlerdir. 20 Temmuz 1976’da ABD Viking 1 mekiğiyle Mars yüzeyinden ilk fotoğrafları kamuoyuyla paylaşmıştır, 1 Eylül 1979 tarihinde Pioner 11’i Satürn’e yollamıştır. 12 ve 14 Nisan 1981 tarihlerinde ABD ilk yeniden kullanılabilir uzay mekiği Columbia’yı Uzay’a göndermiş ve araç Dünya’ya geri dönebilmiştir. 24 Ocak 1986 tarihinde ABD Uranüs’e uzay mekiği göndermiştir. Avrupa Uzay Ajansı’na ait Giotto isimli mekik 13 Mart 1986 tarihinde Halley kuruklu yıldızına yakın uçuş gerçekleştirmiştir. Bu uçuş ile tarihte ilk defa bir kuyruklu yıldız yakından incelenebilmiştir. 24 Ağustos 1989 tarihinde ABD, Voyager 2 uzay mekiğini Neptün’e göndermiştir. 25 Nisan 1990 tarihinde ilk geniş optik alan teleskopu olan Hubble Uzay Teleskopu ABD ve Avrupa Uzay Ajansı tarafından kullanılmaya başlanmıştır. 7 Aralık 1995 tarihinde ABD tarafından Jüpiter yörüngesine Galileo isimli uzay mekiği gönderilmiştir (Brittanica, 2018).

2 Kasım 2000 tarihinde Uluslararası Uzay İstasyonunda William Shepherd isimli ABD’li astronot, Yury Gidzenko ve Sergey Krikalyov isimli Rus astronotlar ile beraber çalışmaya başlamıştır. ABD, 12 Şubat 2001 tarihinde Eros astroidine mekikle iniş yapmıştır. 21 Haziran 2004 tarihinde Majove Aerospace Ventures isimli özel şirket

tarihte ilk defa 62 mil üzerinde bir yüksekliğe insanlı uçuş gerçekleştirmiştir. 1 Temmuz 2004 tarihinde Avrupa Uzay Ajansı, ABD ve İtalya ortak bir program kapsamında Satürn yörüngesine ilk uzay mekiğini göndermiştir. 14 Ocak 2005 tarihinde aynı ortaklık Satürn'ün ayı Titan'a Cassini Huygens isimli uzay sondasını göndermiştir. 13 Haziran 2010 tarihinde Japonya Dünya'ya astroid örneğiyle dönmesi için Hayabusa isimli mekiği göndermiştir. 17 Mart 2011 tarihinde ABD Merkür yörüngesine Messenger isimli uzay mekiğini göndermiştir (Brittanica, 2018).

Uzay çalışmalarında ülkeler arası güç mücadeleleri zamanla yerini ortaklıklara bırakmıştır. İnsanlığın ortak hayali olan Ay'a ulaşma düşüncesi gerçekleştirilmiş, Güneş sistemimizde yer alan gezegenler, gezegenlerin uyduları, kuyruklu yıldızlar, asteroidler incelenmiştir. İncelenen dünya dışı madde örneklerinde Dünya dışı canlılığa ait herhangi kanıt bulunamamıştır. Her şeye rağmen Dünya dışı canlılığa ait kanıt bulunabilmesi için yapısı hayata uygun olma özelliği ile Dünya benzeri gezegenlere ulaşılması gerektiği fikri biyoastronomların ileri sürdüğü umut vadeden bir haber olarak gazete manşetlerini süslemiştir.

Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi NASA (2018) 12 Mayıs 2011 tarihinde yaptığı açıklamayla Kepler-22b gezegeninin Dünya'ya benzer ve yaşanılabilir bir gezegen olduğunu kamuoyuyla paylaşmıştır. Dünya'nın yaklaşık iki buçuk katı büyüklüğünde ve ortalama ısısı 22 derece olan bu gezegenin atmosferi de yine Dünya'ya benzemektedir. Dünya dışı yaşam arayışları için son derece sevindirici görünen bu gelişmenin tek olumsuz tarafı ise bu gezegene yapılacak yolculuğun imkansızlığıdır. Kepler-22b Dünya'dan 600 ışık yılı (1 ışık yılı 9.460.800.000.000 km'dir) uzaklıktadır. Şu anki teknolojiyle bu gezegene yapılacak bir yolculuk yaklaşık olarak 22 milyon yıl sürecektir. İnsanoğlunun yaşanabilir başka gezegen bulması teorik olarak mümkün olsada bu gezegene ulaşabilmek için teknolojik bir devrimin gerekli olduğu aşikârdır.

2018'e gelene kadar ülkemizde içinde olduğu pek çok ülke sivil ve askeri amaçlarla Uzay konulu faaliyetlerde kendi gücü nispetinde kayda değer faaliyetlerde bulunmuş Dünya yörüngesi haberleşme ve istihbarat uyduları ile dolup taşmıştır. Avrupa Uzay Ajansı gibi birlikler güç kazanmış ülkeler ortak faaliyetler gerçekleştirilmesi konusunda anlaşma sağlamıştır. Bugün gelinen noktada uzay turizmi,

başka gezegenlerde kolonileşme, ordularda uzay kuvvetlerine sahip olunmasının gerekliliği gibi konular gazete manşetlerini süslemeye devam etmektedir.

1.2.2. Drake Denklemi ve SETI Projesi (Biyoastronomik Faaliyeler)

Bilimsel olarak Dünya dışı yaşamın sorgulanması bir tarafa bu konuda yapılabilecek bilimsel araştırmaların niteliği, nasıl ve ne şekilde gerçekleştirileceği uzun süre bilim çevrelerinde tartışma konusu olmuştur. Astronominin evrende yer alan değişik hayat biçimlerini bulmayı amaçlayan kolu olan biyoastronomi dünya dışı yaşam arayışının bilimsel bir çerçeveye oturtulması için son derece önemlidir.

Biyoastronomlar, Dünya dışı akıllı varlıkların iletişim kurabilmek için radyo sinyalleri kullanabilecekleri ve bu radyo sinyallerinin bir şekilde tespit edilebileceği hipotezine dayanarak başlattıkları SETI (Search for Extra Terrestrial Intelligence) projeleriyle kamuoyunun dikkatini cezp etmeyi başarmıştır. SETI projesi olarak isimlendirilen proje 1959 yılında başlamıştır. Amerikalı araştırmacılar Cocconi ve Morrison yayınladıkları bir makaleyle yıldızlararası iletişimin teorik olarak mümkün olduğunu ifade etmişlerdir. Bu varsayımsal iletişimin kurulabilmesi için radyo astronominin tekniklerinden faydalanılması gerekmektedir. Gök cisimlerinin radyoelektrik dalgaları alanındaki elektromanyetik ışımlar özel cihazların bulunduğu radyo teleskoplarla analiz edilmekte bir nevi gökcisimlerinden gelen veriler dünyadan incelenebilmektedir. Cocconi ve Morrison'un yayınlanan makaleleri akabinde Ozma projesi gerçekleştirilmiştir. Batı Virjinya'da bulunan NRAO radyo teleskopunda çalışan Frank Drake isimli astronom, Nisan 1960'ta radyo teleskop kullanarak Dünya'ya görece yakın Tau ve Epsilon Eridiani yıldızlarında bulunan olası akıllı canlılarla konuşmaya teşebbüs etmiş fakat herhangi bir sonuca ulaşamamıştır (Kohler, 1990: 24).

Kasım 1961'de ABD'nin Batı Virginia eyaletinde gerçekleştirilen ve dünya dışı yaşamı konu alan astrobiyoloji toplantısında Frank Drake bir sunum gerçekleştirmiştir. Drake ilk denemesinde başarısız olsada Uzaylıların radyo yayınları araştırılarak onlarla iletişim kurulabileceği konusunda umudunu kaybetmemiştir. Drake'in toplantıyı düzenleme amacı Uzaylıların yayınlarını yakalamak için radyo teleskop kullanmanın ve buna uzun zaman ayırmanın mantıklı olup olmadığı konusunda uzman görüşlerine başvurmaktır. Bu uzmanlar arasında Yapılacak olan işin mantığını toplantıya

katılanlarla tartışmak için günümüzde “Drake denklemi” olarak bilinen denklemi toplantıya katılanlarla paylaşmıştır (Kohler, 1990: 25).

Drake denklemi bir olasılık hesabı yapmaktadır. Denklem formülü ve açıklaması şu şekilde yapılmıştır:

“ $N = R \times f_t \times f_p \times f_i \times f_c \times f_l$. Görüldüğü gibi, Samanyolu’ndaki uygarlıkların sayısı olarak tanımlanan N , bir dizi bilinmeyen çarpımı olarak ortaya çıkıyor. Burada R , Samanyolu içinde her yıl kaç yıldız oluştuğunu gösteriyor. Yani yıllık yıldız oluşum hızı da diyebiliriz. f_p , bu yıldızlar içinde gezegen sistemlerine sahip olanların oranı, m ise, tipik bir güneş sistemi içinde Dünya benzeri gezegenlerin ortalama sayısı, f_i , bu gezegenler arasında üzerinde yaşam ortaya çıkanların oranı, f_c , yaşama sahip gezegenler arasında biyolojik evrimin akıllı bir tür ortaya çıkardıklarının oranı, f_l , bu türler arasında yıldızlararası radyo haberleşmesi yapabilecek ölçüde gelişmiş olanlarının oranı. Nihayet L de, bu yetiye sahip bir uygarlığın ortalama yaşam süresidir. Değerleri yerine oturtunca kalıyor elimizde $N=L$. Yani, gökadamızdaki akıllı uygarlıkların sayısı, bu uygarlıkların yaşam süresine eşit. L konusunda sağlıklı bir önermede bulunamayacağız. Diyelim (çok, çok iyimser bir varsayım) akıllı uygarlıklar varlıklarını ortalama 10,000 yıl sürdürürler. Bu durumda yalnızca gökadamızda birbirleriyle vızır vızır haberleşen 10,000 akıllı uygarlığın bulunması gerekiyor. Yani 20-30 milyon yıldızda bir uygarlık. Bu bile yıldızlararası postanemizdeki santrallerin tıkanması anlamına gelmiyor. Çünkü sayı doğru olsa bile muhtemelen bize en yakın uygarlık, 1000 ışık yıl ötede olacak. Cevaplı bir telgraf için, insanlığın bilinen tarihinin neredeyse tümü kadar bir zamana gereksinim duyacağız. Ama tek taraflı bir mesajı duyabilmemize engel yok.” (Güldilek, 1999: 44).

Drake denklemi biyoastronomlara varsayımsal olsa dahi Dünya dışı canlılıkla ilgili ihtimaller sunmuş olması dolayısıyla önemlidir. Dünyadan herhangi canlılık olma olasılığı tahmin edilen uzayda herhangi noktadan gelecek radyo sinyallerinin tespit edilmesi ihtimali radyoastronomları yıllar sürecektir bir arayışın kahramanları haline getirmiştir. Drake denkleminin somutlaştırıldığı toplantıda yer alan on bilim insanından biri olan, ABD’li gökbilimci Carl Sagan, SETI projesi ve radyo teleskoplar aracılığıyla uzayın dinlenmesi fikrini “Eğer varsa diğer gezegenlerde yaşam izine rastlayabilme amacıyla radyo sinyallerini dinleme, uzaya araç gönderme projelerinde görev alma

ayrıcalığına sahip olduğum için kendimi çok şanslı sayıyorum. Ancak, her kuşkucu bilimadaminin algılayıp onaylayacağı bir sinyale rastlanamadığı sürece, ne denli çekici bir fikir olursa olsun, dünya dışı yaşama ilişkin bir kanıt bulmuş sayılamayız. Tek yapabileceğimiz eğer o fırsat çıkarsa, daha iyi veri elde edene kadar beklemek.” şeklinde ifade etmiştir (Tok, 2007:103). Carl Sagan konuya bilimsel bir bakış akışı çerçevesinde yaklaşarak bir bilinmezin nasıl çözümleneceği konusunda fikirlerini objektif olarak ifade etmiştir. Takip eden dönemde uzayın dinlenmesi kadar uzaya gönderilecek bir mesajla elimizdeki teknolojik imkânlar dâhilinde gerçekleştirilebilecek tek taraflı iletişimde karşı tarafa da bir şans verme gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Arecibo mesajı olarak adlandırılan mesaj; 1974 yılında PortoRiko’da bulunan Arecibo radyo teleskopundan Messier 13 yıldız kümesine gönderilmiştir. Bu mesaj 1679 bit büyüklüğündedir. Mesajda birden ona kadar olan rakamların ikili sistemde gösterimi, önemli elementlerin atom numaraları, DNA molekülünün formülünü, 1974 yılındaki dünya nüfusu, güneş sisteminin şeması ve Arecibo teleskopunun şeması yer almaktadır. Mesaj birler ve sıfırlardan oluşan ikili sistemde kodlanmıştır. Amaç herhangi bir akıllı canlılık için çözülmesi kolay bir mesaj oluşturmaktır. Yaklaşık 21 bin ışık yılı uzaklığa 23 satır ve 73 satırla gönderilen İnsanlığın Dünya dışı canlılığa gönderdiği ilk mesajdır (seti.org, 2018). Teknolojik gelişmeler ve insanlığın ilerleyişi hızla devam ediyor olsada, Dünya dışında yaşayan herhangi akıllı canlılığa ulaşmak için yeterli donanımına sahip olunması çok da olası gözükmemektedir. 21 bin ışık yılı ötesine gönderilen güçlendirilmiş radyo sinyalleri ile gönderilen mesaj teorik olarak uzayda kayıplar yaşamaktadır ve hedefine varabilmesi için binlerce yıl gerekmektedir (Kohler, 1990: 26).

SETI projesi ile Uzay’a gönderilen radyo mesajı dışında ABD’li bilim adamları Uzay’a gönderilen mekiklerin üzerine plakalar yerleştirerek ve dijital kodlu mesajlar ekleyerek bu insansız hava araçlarını bulacak olası Dünya dışı canlılığa mesaj bırakmışlardır. 1972’de gönderilen Pioner 10 ve 1973’te gönderilen Pioner 11 mekiklerinin dışına yerleştirilen plakalarda Güneş Sistemi’nin şifrelenmiş haritası yerleştirilmiştir. 1977 yılında uzaya gönderilen Voyager 1 ve Voyager 2’de, hayvan sesleri, renkli resimler, müzik kayıtları, 50 den fazla dilde iyi niyet mesajları ve kodlamayı açacak bir donanım ve bunun nasıl çalışacağının açıklaması yer almıştır

(Buğdaycı, 1995: 38). Uzaylı varlığının veya yokluğunun an itibariyle bilimsel olarak ispatlanamaz oluşu bilim adamlarının çalışmalarını devam ettirmeleri için başlı başına bir sebep olmakta ve çalışmalar paylaşıldıkça insanlar yapılan çalışmalarla ilgili bilgi sahibi olmaktadır.

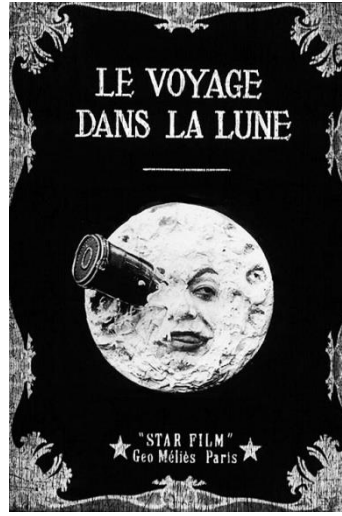
İKİNCİ BÖLÜM

SİNEMA VE EDEBİYATTA UZAYLI

Dünya dışı yaşamın fenomen haline geliş hikayesinde insanlığın hayal gücünü sembollerle ifade eden edebi eserler ve bu edebi eserlerden esinlenen sinemanın rolü son derece büyüktür. Sinema, edebi eserlerin zihinlerde oluşturduğu Uzaylı görünümünü teknolojinin de yardımıyla göze ve kulağa hitap eden şekle evirmiştir. Uzaylı gerek edebiyatta, gerekse sinemada “*bilim kurgu*” olarak tanımlanan türün içinde kendine yer bulmuştur.

“Gelecek çağlara yapılan düşsel yolculukları konu alan, insanlığın evrimini, bilimsel gelişmelerin sonuçlarının ne olacağını göstermek ereği güden anlatı türü” (TDK, 2018) olarak tanımlanan bilim kurgu; İngilizce science ve fiction sözcüklerinin birleşimiyle oluşmuştur. Bilim kurgu, fantastik düşünceleri bilimsel verilerle harmanlayan gerçek üstü yapısı ve kendine has özellikleriyle dikkat çekmektedir. Fantastik filmlerin, düş gücünün alabildiğince özgürce kullanılmasından kaynaklanan ve olanaksız yansıtan (Özön, 2008: 251) yapısının aksine bilim kurgu görece bilimsel bir bakış açısına sahiptir. Birçok sanat yapıtının merkezinde yer alan bilim kurgu, edebi anlatılarla başladığı yolculuğuna; güzel sanatlardan, görsel yapımlara seçkin bir konu olarak devam etmiştir.

Fransız yeni dalga sinemasının kurucusu François Truffaut, sinemanın iki ayrı soy ağacı izlediğini belirterek bilim kurgu sinemasının kökenine ışık tutmaktadır. Truffaut’ya göre Lumiere kardeşlerin gerçekçi sinemasının karşısında Melies’nin fantezisi vardır (Truffaut’dan akt. Sobcheck, 2003: 171). Melies’nin fantezisi; sinemaya kurmaca öğeleri dâhil etmiş, sinemayı sıradan anlatı yapısından kurtarmış, sinemaya yeni bir perspektif kazandırmıştır.

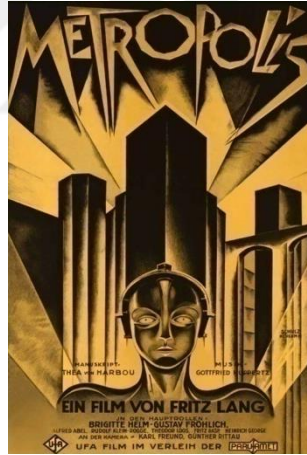
Resim 2.1. Ay'a Seyahat (1902) Film Afiş (www.imdb.com)

Melies'nin 1902 yapımı "*Voyage Dans La Lune/Ay'a Seyahat*" filmi bilim kurgu sinemasının başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Film, Jules Verne'in "*Ay'a Seyahat*" ve H.G. Wells'in "*Ay'daki İlk İnsanlar*" kitaplarından ilham alınarak çekilmiştir (Boudou, 2003: 65). 14 dakikalık filmde, Ay'a gitme planları yapan astronomların bu planlarını hayata geçirmeleri konusu anlatılmaktadır. Resim 2.1'deki film afişinde de yer alan; Ay'ın gözüne saplanan mermi şeklindeki mekiğin görüldüğü sahne filmin sembolü olmuştur. Gözden yitirme, maket kullanımı, üst üste bindirme, karartma, renklendirme, çoklu çevrim gibi özel efekt uygulamalarının kullandığı Ay'a Seyahat, 30 tablo ve 260 metrelik film kullanılarak oluşturulmuştur (Yurdigül & Zinderen, 2013: 100-102) .

Bilim kurgu, bilimsel yönünün yanında dönemi itibariyle pratikte mümkün olmayan kurmaca öğeleri içinde barındırır. Bilim kurgu filmlerinde bir tür kâhinlik yapılarak olası bilimsel gelişmeler ve bu gelişmelerin yaratacağı değişimler beyaz perdeye aktarılmaktadır. Bu sebeple bilim kurgu filmlerinin diğer bir adı "*d'anticaption*" yani "*önceleme*" filmleridir (Özön, 2008: 248). Edebiyatta kullanılan önceleme yazın ifadesi; sinemada karşımıza "*önceleme film*" olarak çıkmaktadır. Önceleme yazında olduğu gibi önceleme filmlerde de geleceğe yönelik tahminlerin çok ötesinde, teknolojik gelişmelere ilham kaynağı olunmaktadır. Bugün günlük hayatta kullanılan pekçok teknoloji, icadının çok öncesinde filmlerde kullanılmıştır. Uzay yolu filminin otomatik açılıp kapanan kapıları, Fahrenheit 451'deki duvara monte

televizyonlar, 2001 Uzay Macerası filminde üstün nitelikte bilgisayar tarafından yönetilen ve filmde tam kırk yıl sonra Skylab Laboratuvarlarına ilham kaynağı olan uzay üssü (Boudou, 2003: 66) günlük hayatımızın parçası olan geçmişin film ütopyaları olarak gösterilebilir.

Bilim kurgu senaryoları döneminin ne kadar önünde olursa olsun çıkış noktaları yine döneminde var olanlarla sınırlıdır. Bu senaryolarda; var olanın değiştirildiği, en uç hayallerin bilinenden yola çıkılarak geliştirildiği görülmektedir. Söz konusu hayallerin sınırlarını zaman çizmekte; bilim kurgunun kurgusallığı zamana boyun eğmektedir. Kurgulanan herhangi teknoloji o teknolojinin günlük hayatın parçası olmasıyla kurgusallığını kaybetmektedir. Bu sebeptendirki geçmiş dönemin bilim kurgu filmleri o dönemin şartları göz önünde bulundurularak izlenmelidir. Buna rağmen zamanını aşmada son derece başarılı olan yapıtlarda yok değildir. Yapay bedenlerin devinimlerini beyaz perdeye taşıyan Metropolis gibi filmler aradan geçen uzun zamana karşı değerini korumayı başarmıştır.

Resim 2.2. Metropolis (1927) Film Afişi (www.imdb.com)

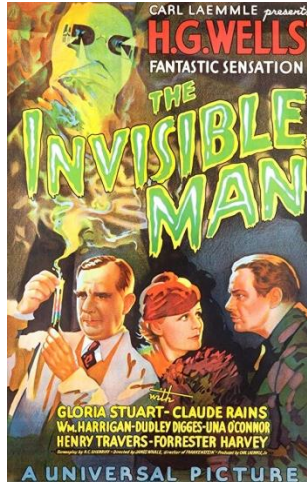
Çek yazar Karel Capek'in anlatısından günümüze robotlar bilim kurgunun merkez karakterlerinden olmuştur. 1920 yılında Capek'in robot sözcüğünü ilk defa kullanmasının üzerinden uzun bir süre geçmeden; robotlari devinimler Alman yönetmen Fritz Lang'ın 1927'de çektiği "Metropolis" ile beyaz perdede hayat bulmuştur (Boudou, 2003: 64). Film, bir tür kapitalizm eleştirisi içermektedir. Fabrika işçileri, insanlık dışı şartlarda robotlari devinimlerle çalışmaktadır. Fabrikatörün oğlu, direnişçi kıza aşık olur ve fabrikatörün iyi adama dönüşmesiyle film sona ermektedir.

Filmde yer alan işçilerin robotvari devinimleri dolaylı olarak bir robot anlatısını izleyicisiyle buluşturmuştur.

Resim 2.3. Bride of the Frankenstein/ Frankenstein'in Gelini (1935) filminde Frankenstein'in eşiyle tanışma sahnesi (www.imdb.com)

Erken dönem bilim kurgu yapımları dram ve korku unsurları ile desteklenmiştir. James Whale'in 1931 yapımı "*Frankenstein*" filmi, Mary Shelley'in aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Yönetmen devam filmi olarak 1935 yılında "*Bride of the Frankenstein/Frankenstein'in Gelini*"ni çekmiştir. Filmde Frankenstein daha insansı bir şekilde karakterize edilmiş, kendisine bilim adamları tarafından bir eş yapılmıştır. Film ilk filmde olduğu gibi dram ve korku özellikleri taşımaktadır.

Resim 2.4. Invisible Man (1932) Film Afişi (www.imdb.com)

Dönemin bir başka bilim kurgu filmi James Whale'in 1932 yapımı "*Invisible Man/Görünmez Adam*" filmidir. H.G.Wells'in aynı adlı romanından uyarlanan film Dr.

Jack Griffin'in görünmezlik formülünü bulup görünmez adam oluşunu anlatmaktadır. Dr. Jack Griffin, tekrar görünür hale gelmek için çalışırken, görünmezlik formülünün etkisiyle delirmiş ve anti kahramana dönüşmüştür (imdb, 2018). Filmde Görünmez Adam karakteri sargılarla ve gözlükle görünür hale getirilmiştir.

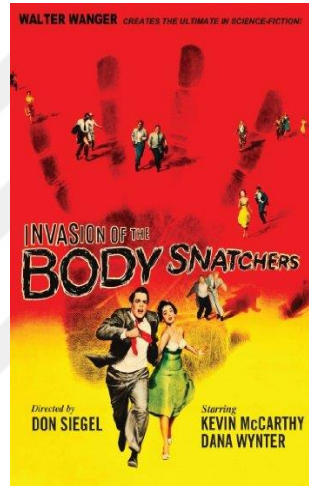

Resim 2.5. Flash Gordon (1936) Film Serisi 5. Bölüm Afişi (www.imdb.com)

Bilim kurgu filmleri, 1930 ve 1940 yıllarında ABD'nin ve Avrupa'nın endüstrileşmiş sinemasında, periyodik bölümler halinde yayınlanmış; günümüz dizi mantığı televizyondan önce dönem beyaz perdesinde hayat bulmuştur. Film serileri dönem itibariyle hatırı sayılır bir izleyici kitlesine ulaşmıştır. Bu film serilerden biri olan Flash Gordon'da başka bir gezegene yolculuk yapılması konusu işlenmiştir. Flash Gordon ve Dale Arden, Dr. Alexis Zarkov isimli bilim adamı ile beraber Dr. Zarkov'un icat ettiği roketle başka bir gezegene gider ve Uzaylı İmparator Ming'in dünyayı ele geçirme planlarına engel olmaya çalışırlar (imdb, 2018). Bu temel konu sonraki film serilerinde yan konularla beslenmiş; film sonraki yıllarda birçok kez yeniden çevrilmiştir.

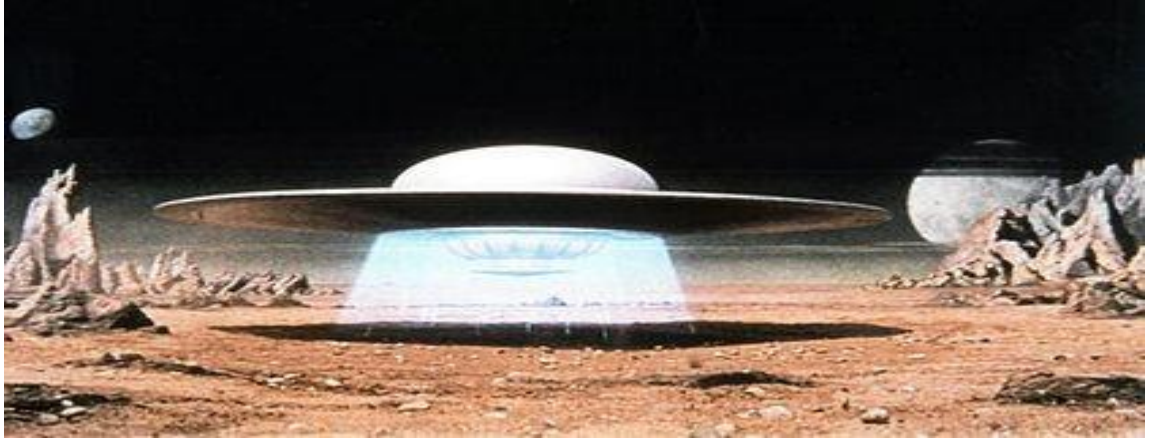
Bilim kurgu 2. Dünya Savaşı sonrasında altın çağını yaşamaya başlamıştır. Kötü bilimin insanların toplu olarak katledilmesine yol açtığı bu savaş, insanlığa bilimin ne kadar ilerlediğini göstermiştir. Dönem bilim kurgu yapımlarında işgal konusu; Uzaylı veya kötü bilim ekseninde işlenmiştir. Robert Wise'in 1951 yapımı "*The Day the Earth Stood Still/Uçan Dairelerin Esrarı*" filmi dünyaya uçan dairesi ile gelen bir Uzaylıyı konu edinmektedir. Uzaylı, eğer insanlık barış içinde yaşamaz ve diğer gezegenlere

tehdit oluştursa, Dünya'nın yok edileceği tehdidinde bulunmaktadır. 1951 yapımı Christian Nyby ve Howard Hawks tarafından yönetilen *"The Thing from Another World/Şey"* filmi, Antartika'da görevli bilim adamlarının buzullar içinde hapsolmuş Uzaylıyı uyandırmalarını ve Uzaylının sebep olduğu dehşeti konu edinmektedir. Byron Haskin'in 1953 yapımı *"The War of the Worlds/Dünyalar Çarpışıyor"* filmi, Mars'tan gelen Uzaylıların küçük bir kasabadan başlayarak dünyayı işgal etmeleri ve Uzaylılara karşı insanlığın mücadelesi konusunu işlemektedir. Gordon Douglas'ın 1954 yapımı *"Them/Onlar"* filminde atomik testler sonucu mutasyon geçirerek devasa boyutlara ulaşan karıncalara karşı insanlığın mücadelesi anlatılmaktadır.

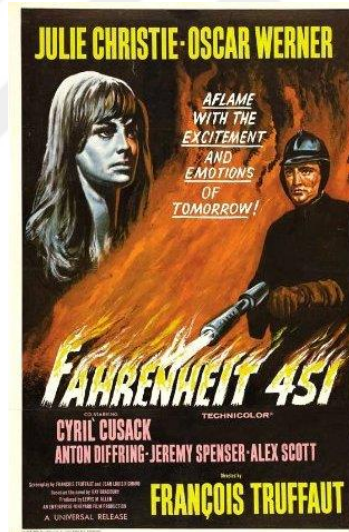
Resim 2.6. Invasion of the Body Snatchers/Beden Kemiricilerin İstilas (1956) Film Afişi (www.imdb.com)

Don Siegel'in 1956 yapımı *"Invasion of the Body Snatchers/Beden Kemiricilerin İstilas"* filmi dönemin psikolojisini anlatması açısından önemli bir film olarak görülmektedir. Bilim kurgu-korku türündeki film, küçük bir kasabada yaşayan insanların Uzaylılar tarafından klonlanması konusunu işlemektedir. İnsanlar duygularından arındırılmış klon kopyalarıyla değiştirilmekte ve klon olmayanlar klonlar tarafından ihbar edilmektedir (imdb, 2018). Savaş atmosferinin oluşturduğu paranoya hali filmde düşmanın Uzaylı olarak şekillendirilmesi dışında toplumsal ruh halini tüm ayrıntılarıyla yansıtmaktadır. Filmde alt metin olarak hiç kimseye güvenilmemesi gerektiği, komşunun, iş arkadaşının hatta çiçek getiren sevgilinin bile potansiyel bir duygusuz insan olabileceği fikri işlenmektedir.

Resim 2.7. “Forbidden Planet/Meçhul Dünya” (1956) filminde kullanılan uçan daire (www.imdb.com)

Fred M. Wilcox’un 1956 yapımı “*Forbidden Planet/Meçhul Dünya*” filmi bilinmeyen bir gezegende insanların kayboluşunu araştıran yıldız gemisi personelinin kayıp insanlardan ikisini bulmasını ve olayı aydınlatmalarını konu edinmektedir.

Resim 2.8. Fahrenheit 451/Değişen Dünya’nın İnsanları (1967) Film Afişi (www.imdb.com)

1960’lı yılların politik eksenini bilim kurguya bağımsız bir alan kazandırmıştır. Dönem filmlerinin merkez konusu; siyasi erkin toplum üzerindeki baskıları olmuştur. François Truffaut tarafından yönetilen 1967 yapımı “*Fahrenheit 451/Değişen Dünyanın İnsanları*”, bu baskıcı yapının anlatıldığı filmler arasında yer almıştır (Boudou, 2003: 65). Film, kitapların dolayısıyla özgür düşüncenin yasaklandığı distopik bir atmosferde

geçmektedir. Medyanın tamamen iktidarın denetiminde olduğu yapının eşik bekçileri itfayecilerdir. İktidar ideolojisi toplumun her bir ferdi ispiyoncu haline getirmiştir. Ray Bradbury'nin aynı adlı romanından uyarlanan film 2018 yılında yeniden beyaz perdeyle buluşmuştur. Dönemin karmaşık atmosferinin anlatıldığı bir başka film Stanley Kubrick'in 1967 yapımı "*Dr. Strangelove or How I Learned To Stop Worrying And Love The Bomb/Garip Doktor*" filmidir. Filmde Rusya'ya atom bombası atılmasını önlemeye çalışan bir avuç insanın başarısız olmalarıyla tüm dünyada atom bombası felaketlerinin yaşanmasını konusu işlenmektedir. Filmin sonunda yer alan: ABD'ye fırlatılan atom bombası yaklaşırken; Dr. Strangelove ve ABD'nin başkanının soyun devamı için yalnızca güzel kadınların sığınaklara alınması gerektiği diyalogu dönem atmosferinin traji komikliğini vurgular nitelik taşımaktadır.

Resim 2.9. Fantastik Yolculuk (1967) araştırma ekibinin kan damarlarında dolaşma sahnesi. (www.imdb.com)

Richard Fleischer'in yönettiği 1967 yapımı "*Fantastic Voyage/Fantastik Yolculuk*" filmi bilimin ulaşabileceği sınırları farklı anlatı yapısıyla izleyicisiyle buluşturmuştur. Filmde ameliyat olan hastayı kurtarmak için küçültülerek insan organlarında macera dolu bir yolculuğa çıkan araştırma ekibinin fantastik hikâyesi anlatılmaktadır.

1960'lı ve 1970'li yılların ardından sinemada kullanılan teknolojilerdeki gelişmeye paralel olarak bilim kurgu evreni daha tanımlanabilir bir yapıya kavuşmuştur. Sinema teknolojilerinin gelişimine paralel olarak bilim kurgu yapımlarının görselliği de zenginleşmiştir. Sayısal sinema; sessiz sinemadan sonraki dönemde sesin; sinemada

geniş perdenin kullanılmaya başlanmasıyla perdenin izleyicide yarattığı şaşırma duygusunu, görselliğe kattıklarıyla tekrar yaratmıştır (Özön, 2008, s. 252).

Bilim kurgu, bir tür olarak gelişen teknolojinde yardımıyla yarattığı ütopya evrenlerde kendi gerçekliğini var etmektedir. Oluşturulan karakterler ve senaryoların hikâye kurguları modern binbir gece masalları yaratmaktadır. Herhangi bilimsel düşün gerçekleşmesinden çok önce beyaz perdede izleyicisiyle buluşmaktadır. Bilim kurgunun tükenmez kaynağını oluşturan bilim ve ütopya çoğu yapımda gerçeklikten alabildiğine uzaklaşmakta, bilimsellik görsellik yanında ikinci planda kalmaktadır.

2.1. EDEBİYATTA UZAYLI

M.S. 2. yüzyılda yaşayan Samsatlı Lukianos'un '*Gerçek Bir Öykü*' isimli, Atlas Okyanusu'na açılmayı başaran denizcilerin bir fırtınayla Ay'a fırlamasını konu edinen öyküsü ilk erken dönem bilim kurgu yazını kabul edilmekte (Boudou, 2003:17) konusu itibariyle satırlarına Uzaylıyı alan ilk edebi eser olarak görülmektedir.. Astronom Johannes Kepler'in 1608'de kaleme aldığı "*Somnium*" ise ilk çağdaş bilim kurgu yapıtı sayılmaktadır. Kitapta; Ay'a yolculuk ve Ay'ın coğrafi yapısı gibi konular işlenmektedir. Bir başka Uzaylı konulu esere Fransız filozof Voltaire, 1752 yılında dünya dışından gelen bir yaratığın insanlarla iletişimini anlattığı "*Mikromegas*" isimli eseridir. Bacon'un "*Yeni Atlantis*", Hugo Gernsback'ın "*Mükemmel Dünya*", Frank Herbert' in "*Dune*", Ursula K. Le Guin'in "*Sürgün Gezegeni*" ve Robert A. Heinlein'in "*Ay Zalim Bir Sevgilidir*" isimli eserleri bilim kurgu edebiyatı adına önemli eserler olarak kabul edilmektedir (Yılmaz, 2017). Jonathan Swift'in "*Gulliver'in Gezileri*" ve Thomas More'un "*Ütopya*" isimli eserleri, işlenen düşsel geziler ve ütopya anlatılarıyla bilim kurgu sinemasına ilham kaynağı olmuştur (Güral, 2013: 18). Jules Verne, Herbert George Wells, Isaac Asimov, Carl Sagan gibi yazarlar ortaya koydukları eserlerle modern bilim kurgu anlatısının oluşumuna katkıda bulunmuştur.

Bilim kurgu edebiyatında, bilimsel bilgiler ışığında ortaya çıkacağı varsayılan buluşların bugünün ve yarının dünyasını etkileme biçimi bir öngörü olarak sunulmaktadır. Bu sebeple hâlihazırda varolmayan bilimsel icatların ve bu icatların dünyayı etkileyiş biçimlerinin yazıya döküldüğü bilim kurgu yazınına "*önceleme yazın*" adı verilmiştir. Bu yazın, bilimsel gelişmelerle düş gücünün bir arada

kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır (Özdemir, 2002: 331). Bilim kurgu eserlerinin yarının dünyasını tahmin edebildiği önermesiyle beraber; söz konusu eserlerin bilime ilham kaynağı olduğu önermesi de mantıklı bir önerme olacaktır.

Bilim kurgu eserleri bilimi merkezine almakla beraber işlediği çeşitli konularda toplumsal analizler yapmaktadır. H. G. Wells'in 1895 tarihli "*Zaman Makinesi*" isimli bilim kurgu romanı; toplumsal, ahlaki ve felsefi yaklaşımlar içermektedir (Boudou, 2003:64). Kitap, zamanda 800 bin yıl sonrasına yapılan yolculuğu ve evrimleşmiş iki dünyalı ırkın mücadelesini anlatmaktadır. Aldous Huxley tarafından 1932'de kaleme alınan "*Cesur Yeni Dünya*", 26. yüzyıl Londra'sında geçen bir kara ütopyadır. Kitapta her şeyin yönetici erk tarafından düzenlendiği, düşünmeyen, sorgulamayan bir toplum yapısı anlatılmaktadır. George Orwell'in 1949 yılında yayımlanan "*1984*" isimli romanında; Büyük Birader olarak isimlendirilen sözde diktatörün yarattığı kaçıış olmayan sistemde; sürekli gözetim altında tutulan, düşünmeyen, sorgulamayan, beyni yıkanmış insanların hikâyesi anlatılmaktadır. 1974'te Ursula K. Leguin tarafından kaleme alınan "*Mülksüzler*" romanı, sosyalizm ve komünizm gibi kavramları bilim kurgu anlatısında açıklamaya çalışmıştır. Romanda anarşist ve kapitalist bakışların hüküm sürdüğü iki gezegen bulunmaktadır. Bu gezegenlerdeki toplumsal ve siyasi yapı; yasak bir yolculuğa çıkan bilim adamının gözünden okurla paylaşılmıştır. 1988 yılında yayımlanan Yevgeni Ivanoviç Zamyatin'in "*Biz*" romanında; izole bir toplumda kodlarla adlandırılmış bireylerin yaşantısı başkahramanın ağzından okuyucuyla buluşmaktadır. Ray Bradbury'nin "*Fahrenheit 451*" romanında insan düşüncesinin elle tutulabilir formu olan kitapların yasaklandığı bir dünya resmedilmiştir. Romanda görevleri kitapları yakmak olan düzen bekçisi itfaiyecilerle; kitapları korumaya çalışan bir grup insanın mücadelesi anlatılmaktadır. Steven Lukes'ın 1996'da yayımlanan "*Profesör Caritat'ın Şaşırtıcı Aydınlanması*" isimli kitabında: Askeristan, Yazaristan, Bağnazistan, Ortakistan, Emekistan, Özgüristan, Eşitistan gibi ismiyle müsemma ülke tanımlamalarıyla, siyasal semboller üzerinden toplumsal yapı eleştirileri yapılmaktadır. Bu eleştiriler romanın ana kahramanı aydınlanma filozofu Profesör Nicholas Caritat'ın yolculuğu ile okuyucu ile buluşmaktadır.

Bilim kurgu bilimsel kabulleri kurmaca bir yapı içerisinde işlemektedir. Merry Shelley'in "*Frankenstein*" romanının merkezinde klasik bir korku anlatısından ziyade Charles Darwin'in evrim teorisi vardır. Hikâyenin ana karakteri Frankenstein, bir çeşit

evrimle yeniden hayat kazanmış; kaybettiği insani özelliklerinin yerini insanüstü bir güç almaktadır. Bilim kurgu eserlerinin ütöpik yapısında insan doğasının beslenme, cinsellik gibi en temel ihtiyaçları otoritenin yeniden dizaynına maruz bırakılan konular olarak dikkat çekmektedir. Bilimin ütopuyla harmanlandığı eserler; topluma ayna tutmak gibi bir işlev kazanmıştır.

2.2. SİNEMADA UZAYLI

Uzay konusu insanlığın Ay'a ilk adımından çok önceleri insanlığın hakkında fikir yürüttüğü ve uzun yıllar araştırdığı bir konudur. Evreni tanımak düşüncesi ilk çağ filozoflarından günümüz bilim adamlarına insanlığın bilgi anlamında ortak mirasını oluşturmaktadır. Bilim kurgu yapımları bu ortak mirası defalarca beyaz perdeye taşımış, bilimsel gelişmeleri ütopyalarla harmanlayarak izleyicisinin beğenisine sunmuştur. Bilim kurgu yapımlarında; uzay, uzay gemileri, uzayda yaşam, dünya dışı canlılığın dünyamıza ziyaretleri, gezegenler arası savaşlar, dünyanın istila edilmesi (Özön, 2008: 249-251) gibi konular uzay ve Uzaylı konusunu işeyen filmlerin ana hatlarını belirlemiştir. Uzay, uzay teknolojileri, gezegenler vb. sinema salonlarında görülebilir hale gelmiştir. Dünya dışı yaşamın bilimsel olarak kanıtlanamamış olması, dünya dışı yaşamın beyaz perdede fenomen haline gelmesinin önünde engel teşkil etmemiştir.

Sinemada Uzaylı anlatısını besleyen en temel öğelerden biri de mitolojiden beslenen çizgi romanlardır. Mitolojide yer alan insanüstü varlıklar söz gelimi Tanrılar, yarı Tanrılar çağa uyarlanarak yeniden üretilmektedir. Süper kahramanlar çoğu anlatıda insansı özellikleriyle ön plana çıkarılmakta, izleyicinin karakterle özdeşlik kurması sağlanmaktadır. Konuyla ilgili görüşlerini belirten Terminatör serisinin, Avatar'ın ve birçok bilimkurgu yapımının başarılı yönetmeni James Cameron, yeni mitsel bir anlayışın sinemaya çizgi romanlarla dâhil olduğunu ifade etmiştir. Bilim kurgunun 1960' lı ve 1970' li yıllarda içine düştüğü dar boğazdan George Lucas' ın Star Wars serisiyle çıktığını ifade eden Cameron, çizgi roman uyarlamalarının bilim kurguya can verdiğini belirtmiştir. Mitlerin yenilendiğini belirten Cameron, mitlerde bulunan Tanrıların ve özellikle yarı insan yarı Tanrıların çizgi roman karakterleriyle yeniden hayat bulduğunu ve Marvel gibi yapım şirketlerinin üretimi olan çizgi roman evrenleriyle bilim kurgunun canlandırdığını belirtmiştir (ign.com, 2018).

Melies'nin Ay'a Seyahati'nde yer alan Sereniteler'den günümüz bilim kurgusuna sinema izleyicisi pek çok Uzaylı karakteri tanıma fırsatı bulmuştur. Beyaz perdede çoğunlukla düşman olarak karakterize edilen Uzaylılar, konuya duyulan merak dolayısıyla bilim kurgunun ana karakterlerinden biri haline gelmiştir.

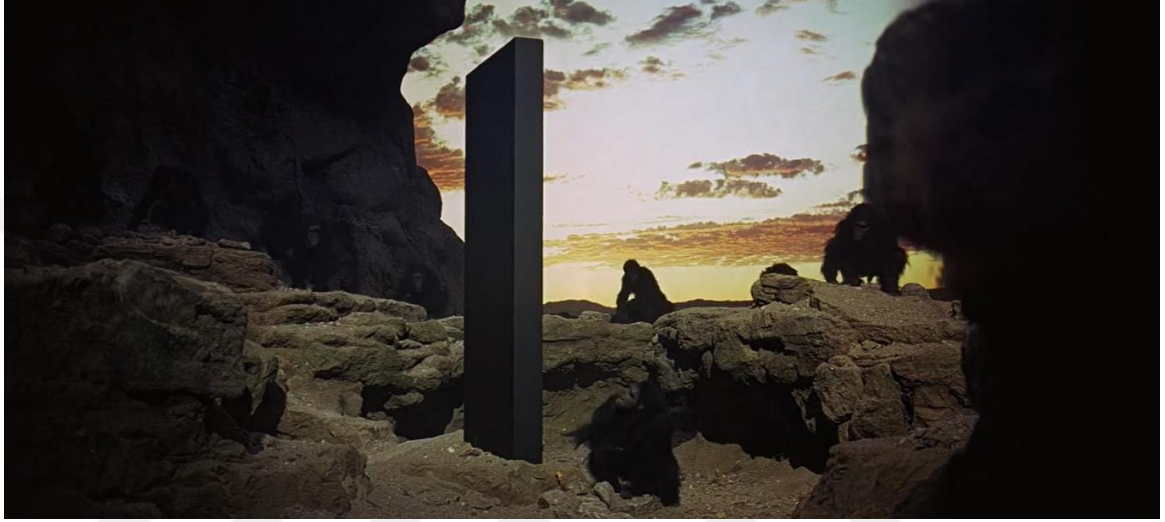
Resim 2.10. First Men In the Moon/Feza Kahramanları (1964) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Resim 2.11. First Men In the Moon/Feza Kahramanları (1964) filminde Uzaylı gemisi temsili (www.imdb.com)

Yönetmenliğini Nathan Juran'ın yaptığı 1964 yapımı "First Men In the Moon/Feza Kahramanları" filmi Apollo astronotlarının Ay'a indiklerinde, Ay'a ilk ayak basan insanlar olmadıklarını fark etmeleri konusu işlemektedir. 1899 Viktorya dönemi İngiltere'sinden bir grup astronom kendilerinden çok önce Ay'a gelmiş ve kötü Uzaylılarla mücadele etmiştir.

Uzay konulu filmlerde çoğunlukla göz ardı edilen bilimsel gerçekçilik yapısı Stanley Kubrick'in 1968 yapımı "2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası" filminde olabildiğince kurulmuştur. Filmde yeryüzündeki bilincin Uzaylılar tarafından hediye edildiği teması, Darwin'in evrim teorisinin boşluğunu dolduran bir hipotez olarak işlenmeye çalışılmıştır. Yönetmen filmin senaristliğini filmin çıkış noktası olan "The Sentinel" kitabının yazarı Arthur C. Clarke ile beraber yapmıştır (imdb,2018).

Resim 2.12. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde primatların siyah dikilitaşı (monolid) inceleme sahnesi (www.imdb.com)

Resim 2.13. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde dikilitaşa dokunan primatın kemiği alet olarak kullandığı sahne (www.imdb.com)

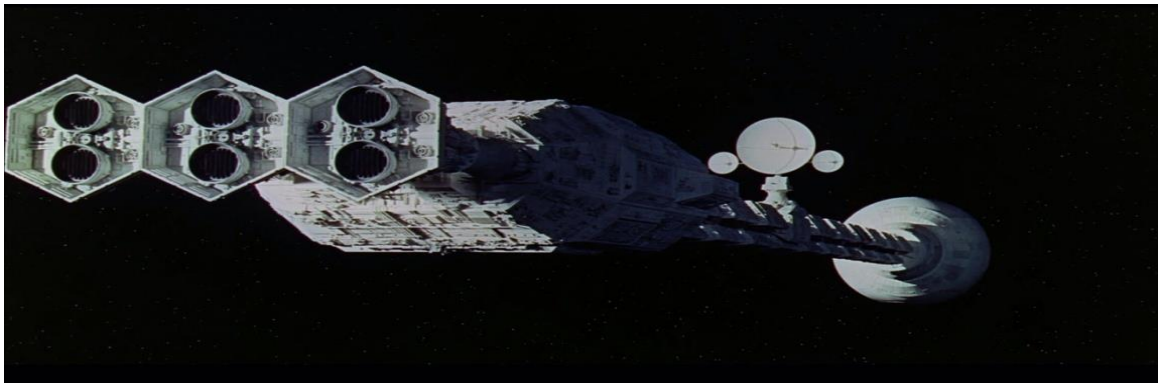
Filmin ilk bölümünde insanlığın, pirimatlardan insana geçişi dünya dışından gelen siyah dikilitaşa (monolid) bağlanmıştır. Siyah dikilitaşa dokunan pirimatlar zekâ

belirtileri göstermeye başlamıştır. Resim 2.13’de görüleceği üzere primat, ölmüş pirimat kemiğini alet olarak kullanmayı öğrenmiştir. Bu toplayıcılıktan avcılığa atılan ilk adım olmuştur.

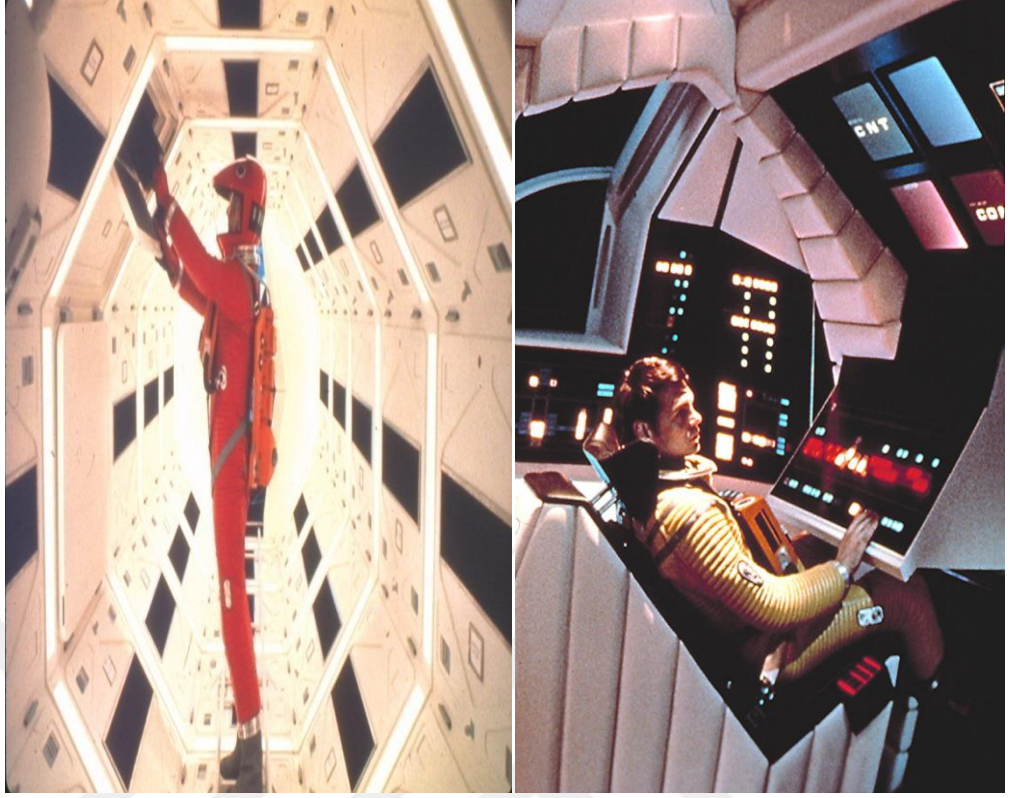

Resim 2.14. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde araştırma ekibini Ay’da beliren siyah dikilitaş inceleme sahnesi (www.imdb.com)

Filmin ikinci bölümünde insanlığa aklı kazandıran siyah dikilitaş Ay’da belirmiş ve insanlık için sıradan hale gelen uzay yolculuğuyla kamuoyundan saklanan dikilitaş incelemek üzere bir ekip görevlendirilmiştir. Resim 2.14’de görüleceği üzere Ay’da dikilitaş inceleyen araştırma ekibinin; Resim 2.12’de görülen pirimatların aksine kendinden emin duruşları gözlemlenmektedir. Ekip üyelerinin siyah dikilitaştan gelen seslerle korkuya kapılmaları ve acı içinde kalmalarıyla ikinci bölüm sona ermektedir.

Resim 2.15. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde uzay mekiği temsili (www.imdb.com)

Resim 2.16. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde uzay mekiği temsili (iç mekan) (www.imdb.com)

Filmin üçüncü bölümünde siyah dikilitaştan Jüpiter'e sinyal gönderildiğinin keşfedilmesi üzerine Jüpiter'e araştırma ekibi gönderilmektedir. Gemide bulunan beş kişilik mürettebattan üçü Jüpiter'de uyanmak üzere uyku kabininde bulunmaktadır. İki mürettebat filmde kısaca HAL olarak isimlendirilen, HAL9000 adlı yapay zekâlı bilgisayarla beraber gemiyi kontrol etmektedir. HAL, gemi mürettebatının görevi engellediği çıkarımıyla Kaptan Dave Bowman dışında kalan gemi mürettebatını öldürmüştür.

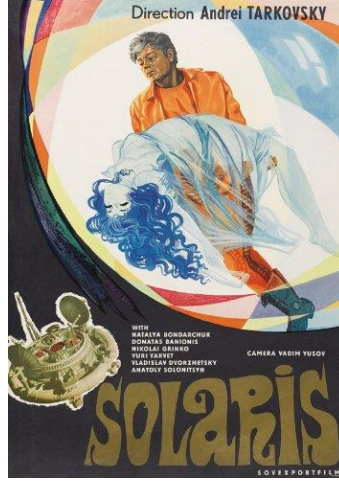

Resim 2.17. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde Kaptan Dave Bowman'ın ölüm döşğinde siyah dikilitaşa ulaşmaya çalıştığı sahne (www.imdb.com)

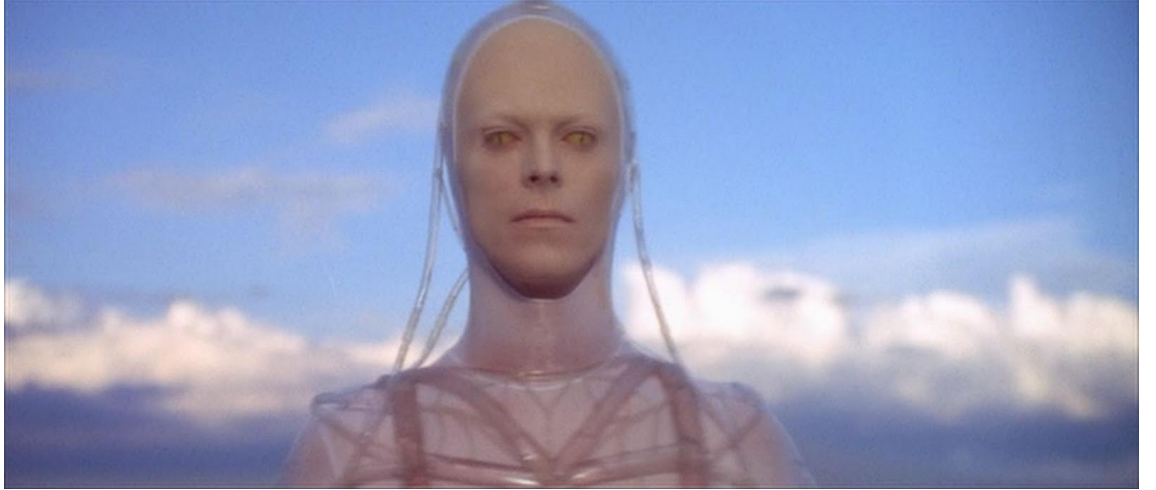
Resim 2.18. 2001: A Space Odyssey/ 2001: Uzay Yolu Macerası (1968) filminde fetüsün Dünya büyüklüğüne ulaştığı kapanış sahnesi (www.imdb.com)

Filmin son bölümünde Kaptan Dave Bowman yine bir alet kullanarak tornavidayla HAL'ı devre dışı bırakmıştır. Kaptan Dave göreve devam ederken zaman tüneline geçmiş ve kendini beyaz bir odada bulmuştur. Kaptan Dave önce odada yaşlı halini yemek yerken görür. Sonra Resim 2.17'de görüleceği üzere daha yaşlı halini ölüm döşğinde odada bulunan siyah dikilitaşa ulaşmaya çalışırken görür. Final sahnesinde Kaptan Dave Bowman yatak üzerinde fetüse dönüşür ve fetüsün gezegen boyutunda parlak bir halde gözükmesiyle film sona erer.

Resim 2.19. Solaris (1972) Film Afişi (www.imdb.com)

Andrei Tarkovsky'nin, 1972 yapımı Stanislaw Lem'in aynı adlı romanından uyarlanan "Solaris" filmi; başka bir gezegene giden araştırmacıların kendi bilinçlerinden oluşturulan kopyalarıyla karşı karşıya gelerek verdikleri kendilerini tanıma mücadelesini konu edinmektedir.

Resim 2.20. The Man Who Fell To The Earth/Dünya'ya Düşen Adam (1976) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Nicolas Roeg'in 1976 yapımı "The Man Who Fell To The Earth/Dünya'ya Düşen Adam" filmi su bulmak için dünyaya gelen bir Uzaylının yaşadığı değişimi anlatmaktadır. Dünya'ya geldiğinde son derece saf olan ve Thomas Jerome Newton ismini alan Uzaylı, insanlara ayak uydurarak dünyaya geliş amacını unutmuş ve kendini Dünyalı kimliğine kaptırmıştır.

Resim 2.21. Alien/ Yaratık (1979) filminde Uzaylı temsili (doğum) (www.imdb.com)

Ridley Scott'un 1979 yapımı "Alien/Yaratık" filmi düşman Uzaylı figürünü korku atmosferinde sunmaktadır. Film, Nostromo isimli kargo gemisinin yapay zekâya sahip bilgisayarının mürettebata sinyal aldığı gezegeni araştırma emri vermesiyle başlamaktadır. Gezegene inen üç kişilik mürettan Kane, gezegende garip yumurtalar bulur. İncelediği yumurtadan fırlayan yaratık Kane'in kaskını asitle yakar ve suratına yapışır. Kane'i bulan diğer mürettebat üyeleri onu gemiye götürür. Resim 2.21'de görülen Yaratık'ın uzay gemisinde Kane'in vücudundan çıkmasıyla gemide ölüm kalım mücadelesi yaşanmaktadır.

Resim 2.22. Alien/ Yaratık (1979) filminde Uzaylı temsili (saldırı) (www.imdb.com)

Karakter, farklı yönetmenlerin çektiği devam filmleriyle yeniden izleyiciyle buluşmuştur. Bu filmler sırasıyla: Alien (1979), Aliens (1986), Alien (1992), Alien Resurrection (1997), Alien vs Predator (2004), Alien vs Predator Requiem (2007), Prometheus (2012) ve Alien Covenant (2017)'dir (imdb, 2018).

Resim 2.23. Thing/Şey (1979) filminde karakter yapım aşaması ve filmde yer alan görünümü (www.imdb.com)

1951 yapımı Christian Nyby ve Howard Hawks tarafından yönetilen “*The Thing from Another World/Şey*” filminin hikâye örgüsü değiştirilmiş versiyonu olan John Carpenter’ ın 1981 yapımı “*Thing/Şey*” filminde bilimsel açıklamalar içeren sahnelerle kurguya bilimsellik kazandırılmıştır. Filmde, kutuplardaki bir araştırma üssünü ziyaret eden araştırmacılar; yüzyıllar önce Uzaylılar tarafından dünyaya getirilen tehlikeli bir virüsü serbest bırakmış ve virüsle mücadele etmeye çalışmıştır. Tek mekânda geçen filmde canlıları ele geçiren virüsün yayılma hızı ve tehdit seviyesi araştırma ekibinden bir üyenin hazırladığı bilgisayar simülasyonu ile izleyiciye açıklanmaktadır (Boudou, 2003: 68). “Şey” olarak tanımlanan Uzaylı film karakterlerinin yerine geçerek tek mekanda geçen filmde araştırma ekibinin birbirine düşmesine sebep olmaktadır.

Resim 2.24. They Live/ Yaşıyorlar (1988) filminde Uzaylı (politikacı) temsili

Ray Nelson'ın aynı adlı eserinden uyarlanan John Carpenter'ın 1988 yapımı *"They Live/ Yaşıyorlar"* filmi, doksanların bilim kurgu sinemasının önemli örnekleri arasında gösterilmektedir. Newyork'ta bir inşaat işçisinin Uzalılıların dünyayı ele geçirme planlarını öğrenerek, istilaya karşı verilen mücadeleye katılması filmin ana konusunu oluşturmaktadır. Politikacıları ve diğer nüfuzlu kişilerin yerine geçen Uzalılılar, yalnızca direnişçilerin geliştirdiği özel gözlüklerle görülebilmektedir.

Uzalılı konulu filmlerde alışlagelen düşman Uzalılı profili yönetmen Spielberg tarafından değiştirilmiştir. Yönetmenin 1977 yapımı *"Close Encounters of the Third Kind/Üçüncü Türden Yakınlaşmalar"* ve 1982 yapımı *"E.T (Extra-Terrestrial-Dünya Dışı)"* filmlerinde dost canlısı Uzalılılar sinema izleyicisiyle buluşmuştur.

Resim 2.25. Close Encounters of the Third Kind /Üçüncü Türden Yakınlaşmalar (1977) filminden Uzalılı temsili (www.imdb.com)

Uzalılılar tarafından kaçırıldığını iddia eden insanların anlatıları bir dönem gazete manşetlerini süslemiş, sansasyonel Uzalılı haberleri konuyu popüler hale getirmiştir. Bu anlatılardan esinlenen bilim kurgu sineması Uzalılılar tarafından kaçırılan insanların hikâyelerini beyaz perdeye taşımıştır. Bilim kurgu yönetmeni Steven Spielberg'ün 1977 yapımı *"Close Encounters of the Third Kind/Üçüncü Türden Yakınlaşmalar"* filmi bu filmlerin en önemli örneklerinden bir tanesidir. Filmde gazete manşetlerini süsleyen UFO ihbarlarının benzeri olaylar sıralanmaktadır. Bir uçak pilotu tanımlayamadığı uçan bir nesneyi rapor eder. Roy Neary isimli işçi ve birçok insan aynı anda harekete geçerek Wyoming'de bulunan Devil's Tower'a gitmek için harekete geçer. Devil's Tower hükümet tarafından karantuya alınmıştır. Burada bulunan iletişim merkezinde

Uzaylılarla sesler kullanılarak iletişime geçilmektedir. Devill's Tower'a iniş yapan Uzaylılar kaçırdıkları insanları serbest bırakıp Roy Neary'yi yanlarına alarak uzaklaşırlar. Film anlatısında Uzaylı kaçırılma vakalarının doğru olduğu ve bu bilginin hükümetler tarafından gizlendiği konusu işlenmektedir.

Resim 2.26. E.T (1982) filminden kültleşmiş bisikletle uçuş sahnesi (www.imdb.com)

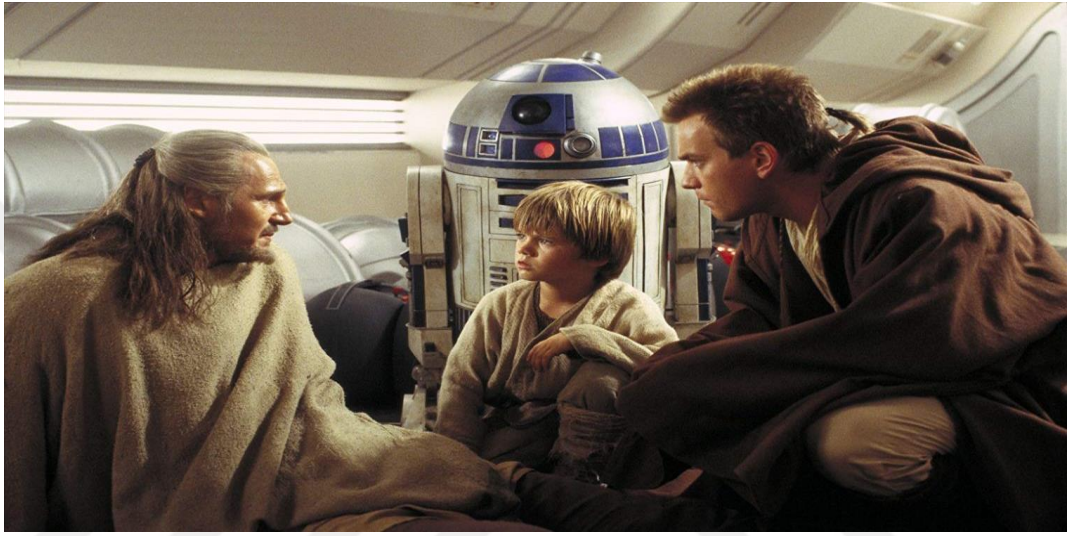

Resim 2.27. E.T (1982) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

1982 yapımı “*E.T (Extra-Terrestrial-Dünya Dışı)*”, dünyalı çocuk ve Uzaylı varlık dostluğu temasını işlemiştir (Boudou, 2003: 67). 3 milyon ışık yılı öteden dünyaya gelen Uzaylı grup gezegenlerine dönerken geride bir kişi unuttur. 10 yaşındaki Eliot dünyada korku içinde kalmış Uzaylıya sahip çıkar. Resim 2.23'te görülen bisikletle uçuş sahnesi filmin sembolü haline gelmiştir. E.T, dünyamızın dışından

olanlara; bir şekilde toplumdan dışlananlara bir çocuk kadar önyargısız yaklaşılması gerektiği alt metnini işlemektedir.

Kariyerine; ilaçlarla benlikleri uyutulan köleleşmiş insanların, totaliter rejime boyun eğmişliğini ve bir başkaldırıyı konu edinen 1971 yapımı “*THX-1138*” ile başlayan George Lucas, ilk filmini 1977’de çektiği “*Star Wars*” serisiyle ün kazanmış, sinema izleyicisini bir Uzaylı uygarlığıyla tanıştırmıştır (Boudou, 2003: 67).

Resim 2.28. Star Wars 1: The Phantom Menage/Yıldız Savaşları 1: Gizli Tehlike filminde (soldan sağa) Qui-Gon Jinn, Anakin Skywalker ve Obi Wan Kenobi, Droid R2-D2 (www.imdb.com)

Resim 2.29. Star Wars 1: The Phantom Menage/Yıldız Savaşları 1: Gizli Tehlike filminde Uzaylı temsilleri (www.imdb.com)

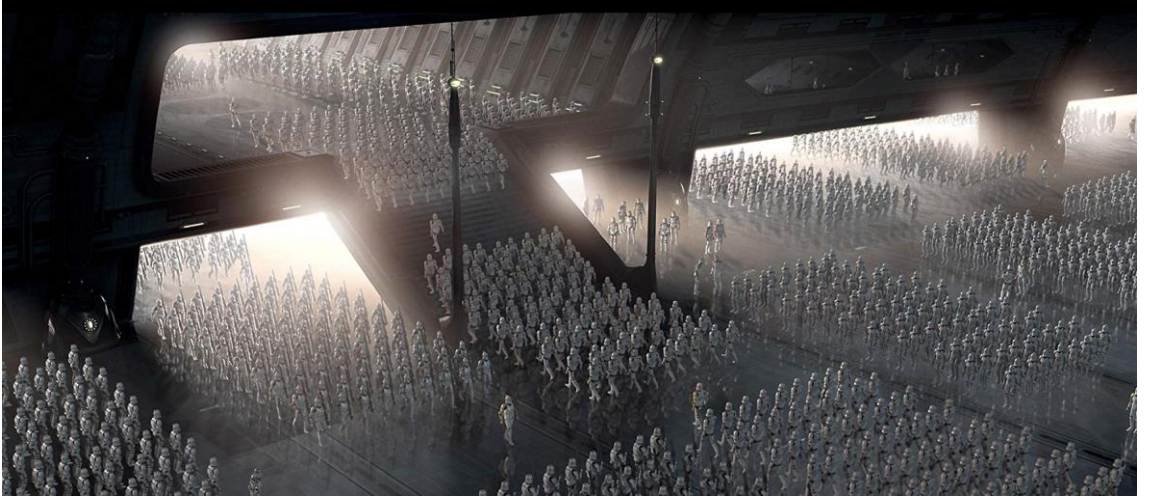
Star Wars/Yıldız Savaşları serisi bilim kurgu sinemasında Uzaylı varlığı sunumunun en önemli örneğidir (Boudou, 2003: 67). Filmde karakterlerden mekânlara

son derece gerçekçi bir yapı, adeta sinemasal bir evren oluşturulmuştur. Star Wars serisinde hikâye akışı 4. filmle başlayıp 5. ve 6. filmlerle devam etmektedir. Star Wars serisinin 1977 yılında yayınlanan kronolojik olarak ilk filmi, serinin 4. bölümüdür (sinemamynet.com, 2018).

Serinin ilk bölümü 1999 yapımı “*Star Wars 1: The Phantom Menace/Yıldız Savaşları 1: Gizli Tehlike*” bölümüdür. Bölümde Kraliçe Padme Amidala’nın gezgini Naboo’nun Ayrılıkçı Ticaret Federasyonu tarafından işgali ve Anakin Skywalker karakterinin çocukluk döneminde içsel bir enerji olan gücü kullanmayı öğrenerek Jedi adayı olması anlatılmaktadır. Jediler, Yıldız Savaşları evreninde Cumhuriyet olarak adlandırılan evrensel birlik adına iyiliğin devamını sağlamak için mücadele eden bir nevi evren şövalyeleridir. Jediler, gücü kontrol etmeyi öğrenmek için usta çırak ilişkisi benzeri jedi-padavan ilişkisiyle yetişmektedir. Resim 2.27’de görülen Qui-Gon Jinn, Obi Wan Kenobi’nin ustasıdır. Obi Wan Kenobi ise Anakin Skywalker’ın ustasıdır.

Resim 2.30. Star Wars 2: Attack of the Clones/Yıldız Savaşları 2:Klonların Saldırısı filminde Uzaylı temsilleri (www.imdb.com)

Resim 2.31. Star Wars 2: Attack of the Clones/Yıldız Savaşları 2:Klonların Saldırısı (2002) filminde insan klonların mekiğe binış sahnesi (www.imdb.com)

Yönetmenliğini ve senaristliğini George Lucas'ın yaptığı, kronolojik olarak serinin beşinci, hikâye akışında serinin ikinci filmi 2002 yapımı "*Star Wars 2: Attack of the Clones/Yıldız Savaşları 2:Klonların Saldırısı*" filmidir. Filmde Anakin Skywalker karakterinin, gençlik döneminde kazandığı gücün boyutları ve Kraliçe Padme Amidala ile yaşadığı aşk anlatılmaktadır. Cumhuriyet'in liderinin gerçek kimliğini gizleyen Sith Lordu Dark Sidious olması, Cumhuriyet'in sonunu hazırlamaktadır. Ayrılıkçıların droid robot ordusuna karşı Cumhuriyet insan klonlarla mücadele vermektedir.

Resim 2.32. Star Wars 3: Revenge of the Sith/Yıldız Savaşları 3:Sith'in İntikamı (2005) Jedi'lardan oluşan Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Yönetmenliğini ve senaristliğini George Lucas'ın yaptığı, 2005 yapımı “*Star Wars 3: Revenge of the Sith/Yıldız Savaşları 3:Sith'in İntikamı*” serisinin hikâye akışına göre üçüncü filmidir. Filmde Jedi şövalyesi Anakin Skywalker'ın; usta Jedi yapılmamasına öfkesi ve eşi senatör Amidala'yı kurtaracak olan karanlık güce sahip olabilmek isteğiyle, Dark Sidious'un öğrencisi Darth Vader olması anlatılmaktadır. Ustası Anakin Skywalker tarafından yaptığı Jedi katliamı yüzünden cezalandırılmış, eşi Amidala bebekleri Luke ve Leia'nın doğumunda ölmüştür. Film aynı zamanda 1977 yapımı serinin ilk filmiyle aradaki bağlantıyı sebep sonuç ilişkileriyle kurmaktadır.

Resim 2.33. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut (1977) filminde soldan sağa Luke Skywalker, Prenses Leia ve Han Solo (www.imdb.com)

Resim 2.34. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut (1977) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Resim 2.35. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut (1977) filminde Tie Fighters isimli İmparatorluk Savaş gemilerinin kült takip sahnesi (www.imdb.com)

Resim 2.36. Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut filminde (1977) X-Wing Starfigther savaş gemisi Asi İttifakı savaş gemileri (www.imdb.com)

Yönetmenliğini George Lucas'ın yaptığı 1977 yapımı serinin ilk filmi “*Star Wars 4: A New Hope/Yıldız Savaşları 4:Yeni Bir Umut*” filmidir. Resim 2.28’de Sith Lordu Darth Vader’ın yani Anakin Skywalker’ın çocukları Luke Skywalker ve Prenses Leia’nın gençlik dönemleri görülmektedir. Filmde Galaktik İmparatorluk’un sınırlarını genişleten Sith Lordu Darth Vader’ın, Jedi şövalyesi Obi Wan Kenobi’nin yönlendirmesiyle Asi İttifakı safında Jedi eğitimi alan Luke Skywalker ile verdiği mücadele anlatılmaktadır. Resim 2.30’da ve 2.31’de filmde yer alan uzay gemisi savaş sahnelerinden durağan kareler yer almaktadır.

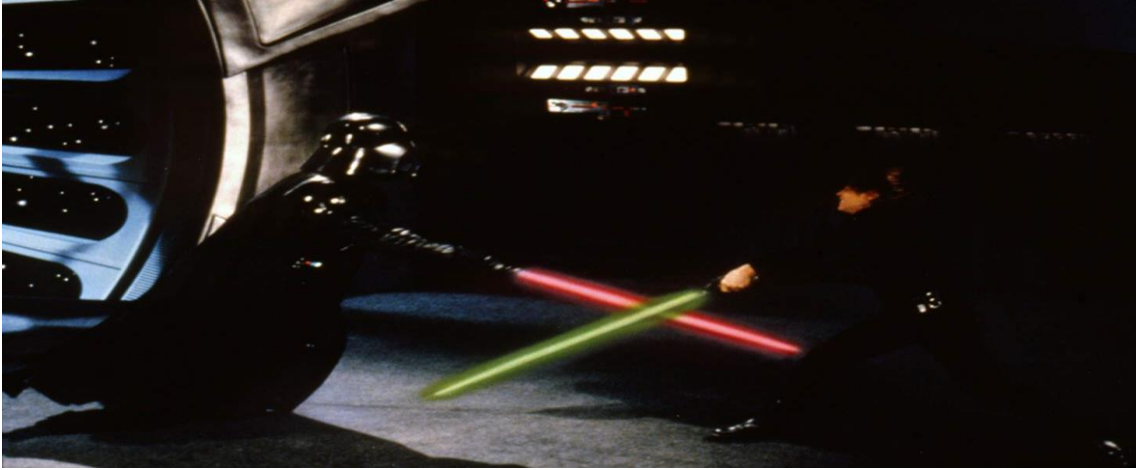

Resim 2.37. Star Wars 5: Empire Strikes Back/Yıldız Savaşları 5:İmparator (1980) filminde Usta Yoda'nın ve Luke Skywalker'a eğitim verme sahnesi (www.imdb.com)

Resim 2.38. Star Wars 5: Empire Strikes Back/Yıldız Savaşları 5:İmparator (1980) Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Seride hikâye akışına göre beşinci sırada bulunan film, 1980 yapımı yönetmenliğini Irvin Kershner'in yaptığı “*Star Wars 5: Empire Strikes Back/Yıldız Savaşları 5:İmparator*” filmidir. George Lucas filmin hikaye akışında katkıda bulunmuştur. Resim 2.31’de görüleceği üzere Luke Skywalker, Usta Yoda’dan Jedi eğitimi almaya başlamıştır. Filmde İmparatorluk’un ve Darth Vader’ın tahakkümüne karşı Asi İttifakının başlattığı ilk isyan ve Darth Vader’ın isyana karşılık vermesi konusu işlenmektedir.

Resim 2.39. Star Wars 6: Return of the Jedi/Yıldız Savaşları 6: Jedi'nin Dönüşü (1983) filminde Darth Vader ve Luke Skywalker'ın savaş sahnesi (www.imdb.com)

Resim 2.40. Star Wars 6: Return of the Jedi/Yıldız Savaşları 6: Jedi'nin Dönüşü (1983) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Serinin hikâye akışında altıncı filmi George Lucas'ın senaryosunu yazdığı, Richard Marquand tarafından yönetilen 1983 yapımı “*Star Wars 6: Return of the Jedi/Yıldız Savaşları 6: Jedi'nin Dönüşü*” filmidir. Filmde Luke Skywalker babası Dark Vader'la girdiği mücadeleyi kazanarak Asi İttifakı'na zafer getirmektedir. Dark Vader filmin sonunda tekrar iyi tarafa geçerek hayatını kaybeder ve ruhu güce karışarak iyi Jedi şövalyeleri arasında yer almaktadır.

Yıldız Savaşları serisinde hikâye akışı ve kronolojinin sabitlendiği film yönetmenliğini J.J.Abrahams'ın yaptığı 2015 yapımı “*Star Wars 7: The Force Awakens/Yıldız Savaşları 7:Güç Uyanyor*” filmidir. George Lucas karakterlerin

oluşumunda filme destek vermiştir. Film İmparatorluk'un mağlubiyetinden otuz yıl sonrasında geçmektedir. Film kayıplara karışan Luke Skywalker'ı bulmak için uğraş veren Jedi adayı Rey'in eğitim sürecini ve toparlanan İmparatorluk'un yeni versiyonu Sith Lordu Snoke'un yönettiği First Order isimli Sith yapılamasının Prenses Leia tarafından yönetilen direnişle mücadelesini anlatmaktadır.

2017 yapımı "*Star Wars 8: The Last Jedi/Yıldız Savaşları 8:Son Jedi*" Yıldız Savaşları serisinin sekizinci filmidir. Filmin yönetmenliği yapan Rian Johnson, film senaryosunu George Lucas ile beraber yapmıştır. Filmin ana karakteri Jedi Rey, eğitim almak için Luke Skywalker'ın olduğu gezegene gider. Rey'in kendini tanıma ve gücünü keşfetme çabaları ve kötü taraf için mücadele veren Kylo Ren ile mücadelesi film anlatısında önemli yer tutmaktadır. Taraf seçmesi gereken Rey karanlık tarafa geçmeyerek direnişlerin yanında mücadele vermeye devam etmiştir. Luke Skywalker filmin sonunda hayatını kaybetmiş, film diliyle güce karışmıştır.

George Lucas'ın Star Wars/Yıldız Savaşları evreni 1977'den bugüne ana hikâyeyi devam ettiren toplamda sekiz film, animasyon ve ara filmlerle desteklenmiştir. Filmlerde dünya dışı yaşamın normalleştiği, birbirinden farklı yaşam formlarının ortak paydalarda bir arada yaşadığı, teknolojik ilerleyişin günümüze oranla çok ileri olduğu mitsel bir evren betimlenmiştir.

Senaryo yazarı ve yapımcı ve Gene Roddenbery "*Star Trek/Uzay Yolu*" serisinin fikir babasıdır. Seri, Yıldız Savaşları gibi uzay konulu kült yapımlar arasında yer almaktadır. Bugüne kadar toplamda on üç defa beyaz perdede izleyicisiyle buluşan yapım, ilki 1964 yılında olmak üzere toplamda altı farklı dizi ve bir anime dizisiyle televizyon ekranlarında kendisine yer bulmuştur. 23. yüzyılda geçen hikâyede 430 kişilik gemi mürettebatı Birleşik Gezgenler Federasyonu adına uzay gemisi Enterprise/Atılgan ile bir nevi uzay polisliği yapmaktadır. Star Trek; Resim 2.41'de görülen Kaptan Körk, Mr. Spock, Skati, Uhura gibi akılda kalıcı karakterleri oluşturma başarısı ile dünya genelinde kültleştirmiştir (bilimkurgukulubu.com, 2018).

Resim 2.41. Star Trek The Motion Picture/ Uzay Macerası (1979) filminde Atılğan Mürettebatı (www.imdb.com)

Serinin ilk filmi 1979 yılında Robert Wise yönetmenliğinde çekilen “*Star Trek The Motion Picture/Uzay Macerası*” filmidir. Film menşei belli olmayan bir uzay gemisinin tehdidi karşısında Atılğan mürettebatının mücadelesini konu edinmektedir. Yetersiz görsel efekt ve kıyafetlerle efsaneler arasında gösterilen serinin bu alanda en başarısız filmidir.

Serinin ikinci filmi 1982 yılında Nicholas Meyer yönetmenliğinde çekilen “*The Wrath of Khan/Khan’ın Gazabı*” filmidir. Filmde süper güçlü Khan isimli kötü adam kendisini hapisane gezegeni Ceti Alpha 5’e sürgüne gönderen Kaptan Kirk ve ekibinden intikam almayı planlamaktadır. Yıldızgemisi Reliant’ı ele geçirse de Atılğan mürettebatı tarafından durdurulur.

Resim 2.42. The Search for Spock/Spock’ın Peşinde (1984) uzay gemisi temsili (Enterprise/Atılğan) (www.imdb.com)

Resim 2.43. The Search for Spock/Spock'ın Peşinde (1984) uzay gemisi iç mekân temsili (Enterprise/Atılğan) (www.imdb.com)

Resim 2.44. The Search for Spock/Spock'ın Peşinde (1984) filminde Uzaylı temsili (Klingonlu) (www.imdb.com)

Serinin üçüncü filmi 1984 yapımı yönetmenliğini aynı zamanda Spock karakterini canlandıran Leonard Nimoy'un yaptığı “ *The Search for Spock/Spock'ın Peşinde*” filmidir. Film Genesis projesiyle yeniden canlandırılan gezegene, Spock'un tekrar canlanabileceği umuduyla, emirlere karşı gelerek giden Atılğan ekibinin Spock'u arayışı ve Genesis projesini ele geçirmeye çalışan Klingolularla girişilen mücadeleyi konu edinmektedir.

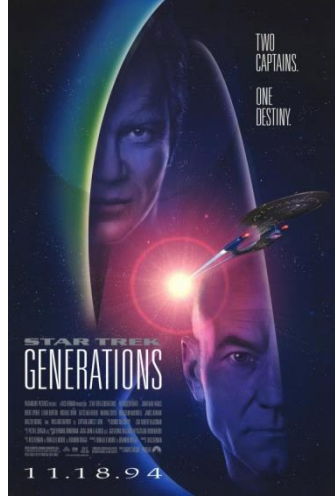

Resim 2.45. The Voyage Home/Eve Dönüş (1986) filminde Uzaylı temsili (Vulkan selamı veren Mr. Spock) (www.imdb.com)

Serinin dördüncü filmi 1986 yapımı yönetmenliğini Leonard Nimoy'un yaptığı "The *"Voyage Home/Eve Dönüş"* filmidir. Bir önceki filmde uzay gemisini emre itaatsizlik ederek Spock'un bulunduğu gezegene götüren Atılğan mürettebatı Atılğan'ı kaçırmak suçundan yargılanmaktadır. Dünya gezegenini tehdit eden tanımlanamayan bir cismin soyu tükenen bir türle haberleştiğinin anlaşılması üzerine 1986 San Fransisco'suna gönderilen Atılğan ekibi bu türün dev balinalar olduğu gizemini çözüp bir balınayı yanlarında geleceğe götürerek dünyayı kurtarmaktadır.

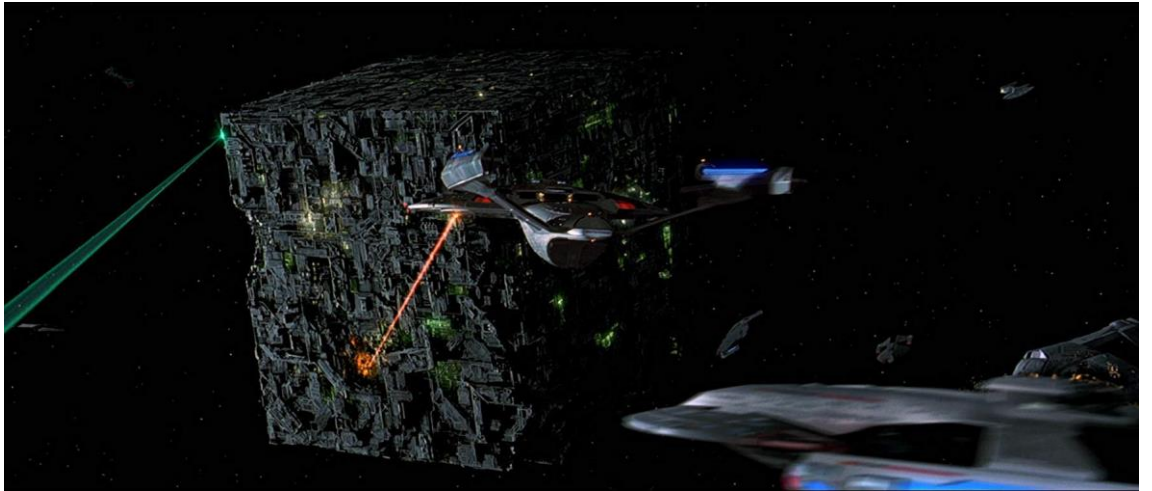
Serinin beşinci filmi 1989 yapımı yönetmenliğini aynı zamanda Kaptan Kirk karakterine hayat veren William Shatner'ın yaptığı "The Final Frontier/Son Savaş" filmidir. Filmin Kaptan Kirk, Mr Spock ve McCoy'un tatildeyken Atılğan'a çağrılmaları, Atılğan'a gelirken Vulkanlılar tarafından kaçırılmaları ve Klingonlularla Vulkanlılar arasında kalmalarıdır. Filmin büyük bölümünde Vulkanlıların Tanrı arayışları anlatılmaktadır.

Serinin altıncı filmi 1991 yapımı yönetmenliğini Nicholas Meyer'in yaptığı 1991: The Undiscovered Country/Keşfedilmemiş Ülke filmidir. Filmde, Galaktik Federasyon ve Klingonlular arasında yürütülen barış görüşmelerinde Klingonlulara eşlik eden Kaptan Kirk ve McCoy işlenen bir süikastin sorumlusu olarak bir gezegene sürgüne gönderilmiştir. Film Kirk ve McCoy'un kaçış çabaları ile Mr. Spock ve Atılğan mürettebatının süikasti gerçekleştiren gerçek suçluyu bulma çabalarını konu edinmektedir.

Resim 2.46. Star Trek: Generations/ Uzay Yolu: Yeni Nesil (1994) film afişi (www.imdb.com)

Serinin yedinci filmi 1994 yapımı yönetmenliğini David Carson'un yaptığı "*Generations/ Yeni Nesil*" filmidir. Film Star Tek evreninin klasikten yeni nesile geçiş filmidir. Yeni Atılgan ve yeni mürettebatla eski hikâye arasındaki bağlantı Kaptan Kirk, Scotty ve Chekov karakterlerinin yeni kaptan Jean-Luc Picard ve ekibine ilk seferde eşlik etmeleriyle oluşturulmuştur. Atılgan'ın ilk seferi olağan şekilde devam ederken iki gemiden yardım sinyali gelir. Kaptan Kirk komutayı devralırengin tecrübesiyle gemilerden birini kurtarıırken ortadan kaybolur. Yeni kaptan Jean-Luc Picard diğer gemiyi kurtarma ve gizlenmiş düşmanı durdurma konusunda başarılı olarak en az Kaptan Kirk kadar başarılı bir kaptan olduğunu kanıtlamıştır.

Resim 2.47. Star Trek: First Contact/Uzay Yolu: İlk Temas (1996) filminde Uzaylı gemisi temsili (Atılgan) (www.imdb.com)

Resim 2.48. Star Trek: First Contact/Uzay Yolu: İlk Temas (1996) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Serinin sekizinci filmi 1996 yapımı yönetmenliğini Jonathan Frakes'in yaptığı "*First Contact/İlk Temas*" filmidir. Film Atılgan mürettebatının yarı insan yarı robot olan Borg ırkına karşı verdiği mücadele anlatılmaktadır.

Resim 2.49. Star Trek: Insurrection/Uzay Yolu İsyan (1998) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Serinin dokuzuncu filmi 1998 yapımı yönetmenliğini Jonathan Frakes'in yaptığı "*Insurrection/İsyan*" filmidir. Film cinnet geçiren insansı robot Yüzbaşı Data'nın mürettebattan bir ekibi rehin alması ve Kaptan Decart'ın bu krizi aşmaya çalışırken Ba'ku isimli ırkla ilgili tuhaflikları çözmek için uğraş vermesi konusunu işlemiştir.

Resim 2.50. Star Trek: Nemesis/Uzay Yolu: Nemesis (2002) filminde uzay gemisi görünümü (Atılğan ve Romulan gemisi) (www.imdb.com)

Serinin onuncu filmi 2002 yapımı yönetmenliğini Stuart Baird'in yaptığı “*Nemesis*” filmidir. Film Federasyon ile barış yapmak isteyen federasyonun eski düşmanı Romulus gezegenine giden Atılğan ekibinin Romulan’ların gerçek niyetini anlayarak dünyayı kurtarmaları konusunu işlemektedir.

Resim 2.51. Star Trek/ Uzay Yolu (2009) filminde Enterprise/Atılğan’ın dünyada inşası (www.imdb.com)

Resim 2.52. Star Trek/ Uzay Yolu (2009) filmi Mr. Spock'ın ve Kaptan Kirk'ün gençlik dönemleri (www.imdb.com)

2009 yapımı J.J. Abrahams yönetmenliğinde izleyicisiyle buluşan Star Trek/Uzay Yolu filmiyle seri her anlamda yeniden başlamıştır. Filmde ilk Atılğan mürettebatının gençlik dönemlerinde geçmektedir. Kirk babasını Romulanlı Kaptan Nero ile yapılan uzay savaşında kaybederek dünyaya gelmiştir. Bir yıldız gemisi kaptanı tarafından asker olmaya ikna edilmiştir. Spock, Vulkanlı babayla Dünyalı annenin çocuğu olarak doğmuş, Vulkan bilim heyetine girmeyi reddederek Yıldız filosuna girmiştir. Gelecek zamanda büyükelçilik görevi yapan yaşlı Mr. Spock, bir kara deliği durdurmaya çalışırken, Romulus gezegenini kurtarmayı denesede başaramamıştır. Kaptan Nero, yaşlı Mr. Spock'tan intikam almak istemektedir ve uzun bekleyişin ardından geçmişte yaşlı Mr. Spock'u ve kırmızı olarak adlandırılan maddeyi ele geçirmiştir. Son derece güçlü bir silah olan kırmızı maddeyi Vulcan gezegenini yok etmek için kullanmış, gezegenin yok oluşunu yaşlı Mr. Spock ve genç Spock'a seyrettirmiştir. Spock babasını ve birçok Vulkanlı'yı kurtarsa da annesini kurtaramamıştır. Kaptan Nero, Vulkan'ı yok ettikten sonra Dünya'yı ve tüm federasyon gezegenlerini yok etmek için yola çıkmıştır. Kaptanlığı vekâleten yürüten Spock, Kirk'ü ıssız bir gezegene göndermiş, Kaptan Kirk yaşlı Mr. Spock tarafından kurtarılmıştır. Yaşlı Mr. Spock'un yönlendirmesiyle gemi kaptanlığını alan Kaptan Kirk, Atılğan mürettebatıyla Nero'yu dudurmayı başarmıştır.

Resim 2.53. Star Trek Into the Darkness/Bilinmeze Doğru Star Trek (2013) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

İlk Atılgan mürettebatının gençlik döneminin anlatıldığı serinin ikinci filmi 2013 yapımı J.J. Abrahams yönetmenliğinde izleyicisiyle buluşan “*Into the Darkness/Bilinmeze Doğru*” filmidir. Atılgan mürettebatı geri kalmış bir medeniyete ait gezegenin volkan patlaması sonucu yok olmasına engel olmuştur. Kaptan Kirk, Mr Spock’u volkandan kurdarıırken federasyon kurallarına uymadığı gerekçesiyle kaptanlıktan alınmıştır. Son derece kuvvetli bir düşmanın yıldız gemisi kaptanlarına düzenlediği süikast akabinde Kirk’e kaptanlığı iade edilir ve süikastçıyı bulma görevi verilir. Kaptan Kirk asıl hainin Khan isimli süikastçı olmadığını ve federasyonun bir savaşa sokulmak istendiğini anlamış ve haini zorda olsa Atılgan ekibiyle durdurmuştur.

Resim 2.54. Star Trek Beyond/Star Trek Bilinmeze Doğru (2016) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Into the Darkness/Bilinmeze Doğru'nun ardından seride üçüncü filmi 2016 yapımı Justin Lee yönetmenliğinde izleyicisiyle buluşan “*Star Trek Beyond/Star Trek Bilinmeze Doğru*” filmidir. Filmde Atılgan mürettebatının sonsuzluk adı verilen iletişimin olmadığı uzay bölgesinde Federasyon’u yok edebilecek güçte yeni bir düşmana karşı mücadelesi anlatılmaktadır.

Star Trek, evreninde yer alan 13 sinema filmi dışında 1966-1969 yılları arasında yayınlanan “*Star Trek the Original Series*”, 1987-1994 yılları arasında yayınlanan “*Star Trek the Next Generation*”, 1993-1999 yılları arasında yayınlanan “*Star Trek Deep Space Nine*”, 1995-2001 yılları arasında yayınlanan “*Star Trek Voyager*”, 2001-2005 yılları arasında yayınlanan “*Star Trek Enterprise*” ve 2017 itibariyle başlayıp hâlihazırda devam eden “*Star Trek Discovery*” dizileriyle televizyon ekranında izleyicisiyle buluşmuştur. Dizilerde ana konuya sadık kalınmış, alternatif hikayelerle orijinallik yakalanmaya çalışılmıştır.

- 1994 yapımı yönetmenliğini Roland Emmerich'in yaptığı “*Stargate/Yıldız Geçidi*” seri haline gelecek yeni bir fantastik yapının ilk filmidir. Film, Tanrıların Uzaylı olabileceği hipotezinden yola çıkılarak hikâyeleştirilmiştir. 1928 yılında Mısır’da bulunan Giza platosunda dünya dışı özelliklere sahip garip oval bir nesne bulunmuştur.

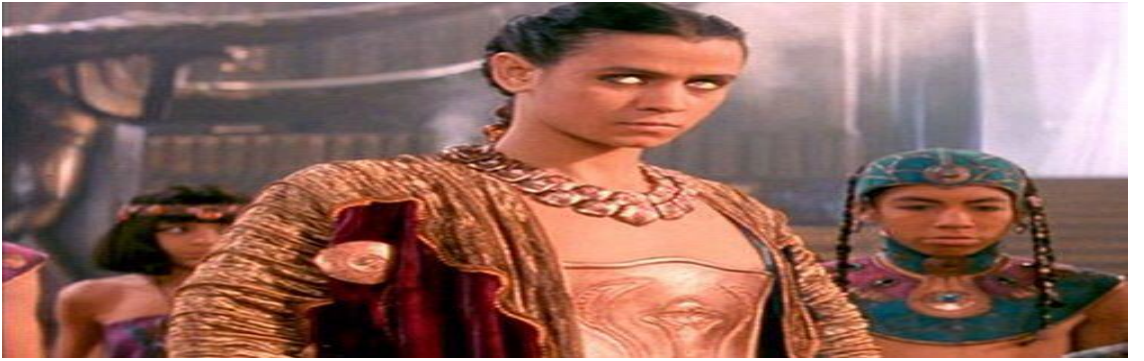

Resim 2.55. Stargate/Yıldız Geçidi (1994) filminde arkeologlarca bulunan yıldız geçidi (www.imdb.com)

Dr. Daniel Jackson isimli arkeolog, cisim üzerinde yaptığı çalışmalarla cismin ne olduğunu keşfedebilmiştir. Hiyerogliften yapılan tercüme ile cisim Yıldız Geçidi olarak isimlendirilmiştir. Yıldız geçidi mekânlar ve boyutlar arası bir kapıdır ve kapının diğer tarafına solucan deliği oluşturarak seyahat etmeyi mümkün kılmıştır. Dr. Jackson beraberindeki askerlerle geçitten geçerek Abydos isimli gezegende sözde Mısır Tanrısı Ra'nın hüküm sürdüğü topraklara geçmeyi başarmıştır. Filmin buradan sonraki bölümünde yaşanan maceralarla beraber, eve dönüş yolunun bulunması anlatılmıştır.

Resim 2.56. SG1 (1997) dizisinde Uzaylı temsili (RA maskesiyle) (www.imdb.com)

Resim 2.57. SG1 (1997) dizisinde Uzaylı temsili (RA maskesiz) (www.imdb.com)

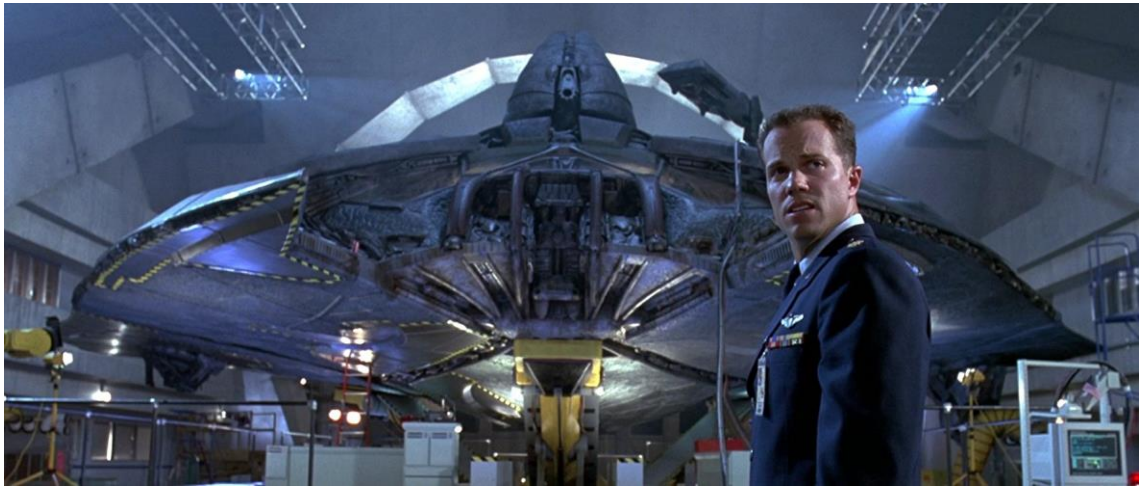
Yıldız Geçidi'ni kült hale getiren televizyonda 1997 yılında yayınlanmaya başlanan “*Stargate SG-1*” dizisidir. SG-1’de Ra’nın insanları ilk keşfeden, onları medenileştiren ve Yıldız geçidini kullanarak onları kendi işlerinde kullanmak üzere Abydos’a getiren, Goa’uld sistem lordları isimli Uzaylıların bir üyesi olduğu anlatılmıştır.

Stargate/Yıldız Geçidi evreni aynı tema etrafında televizyonda izleyicisiyle buluşmuştur. Sekizinci sezonunda dizi sonlandırılmadan evvel “*Stargate Atlantis*” isimli yeni Stargate dizisi izleyiciyle buluşmuştur. Stargate SG-1, onuncu sezonunda ekranlara veda ederken, beş sezon olarak planlanan “*Stargate Atlantis*” yayın hayatına devam etmiş, dizinin sonlanmasıyla “*Stargate Universe*” isimli yeni dizi televizyon izleyicisiyle buluşmuştur.

İkinci sezonunda sonlandırılan dizinin ardından 2018 Şubat ayında on bölümlük “*Stargate Origins*” isimli dizi yayınlanmaya başlanmıştır. Serinin ilk filminden sonra izleyiciyle buluşan filmleri SG-1 dizisinin devam hikâyesinin anlatıldığı 2008 yapımı “*Stargate: The Ark of Truth*” ve “*Stargate Continuum*” filmleridir (bilimkurgukulubu.com, 2018).

Bilim kurguda uzay ve Uzaylı temaları yakın dönemde farklı hikâye ve karakterlerle çok sayıda filmde işlenmiştir. Bu yapımlardan örnekler verilmesi, yakın dönem bilim kurgusunda uzay ve Uzaylı konularının anlaşılması bağlamında önem arz etmektedir.

Ron Howard’ın 1995 yapımı Apollo 13 filmi gerçek hayatta yaşanan Apollo 13 projesinde yaşanan krizi beyaz perdeye taşımaktadır. Filmde Ay’a gönderilen dönemin ünlü astronotlarının Ay’a varamadan yaşadıkları hava tankı problemini çözmeye çalışmaları anlatılmaktadır. Ekibin Ay’a inişi ve Dünya’ya dönüşü tam anlamıyla bir kriz oluşturmaktadır.

Resim 2.58. Independence Day/ Bağımsızlık Günü Thing/Şey (1996) filminde uzay mekiği temsili (www.imdb.com)

Roland Emmerich'in 1996 yapımı *"Independence Day/ Bağımsızlık Günü"* Uzaylıların dünyayı istilası temasını işlemiştir. Filmde devasa gemileriyle dünyaya gelen ve üstün teknolojileriyle dünyayı yok etmek isteyen Uzaylılarla insanlığın mücadelesi anlatılmıştır. Will Smith tarafından canlandırılan Kaptan Steven Hiller ve Jeff Goldblum tarafından canlandırılan bilim adamı David Levinson saldırıyı önlemek için Uzaylı ana gemisinde radyo sinyalleri kullanmıştır (imdb, 2018).

Resim 2.59. Starship Troopers/ Yıldız Gemisi Askerleri (1997) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Paul Verhoeven'in, 1997 yapımı *"Starship Troopers/Yıldız Gemisi Askerleri"* filmi Robert A. Heinlein'in aynı adlı eserinden uyarlanmıştır. Film gelecekteki militarist bir toplum yapısında geçmektedir. Gezgene saldıran dev böceklerden kurtulmak için toplanan ordu böceklerin gezegenine giderek bu saldırılara son vermek istemektedir. Hikâyenin ana karakteri Johnny Rico liseden sonra katıldığı ordudan ayrılışta insanlığın bu mücadelesinde ön saflarda yerini almıştır.

Resim 2.60. The Fifth Element/ Beşinci Element (1997) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Luc Besson'un 1997 yapımı *The Fifth Element/ Beşinci Element*, filmi 2200 yılında geleceğin dünyasında dünyayı saran kötülükten dünyayı kurtarmak için beşinci elementi arayan Leoloo ve ona yardım eden taksi şöförü Korben Dallas'ın macerası anlatılmaktadır.

Resim 2.61. *Men in Black/Siyah Giyen Adamlar* (1997) filminde Uzaylı temsili (www.imdb.com)

Barry Sonnenfeld'in 1997'de çektiği "*Men in Black/ Siyah Giyen Adamlar*", Uzaylıların dünyada yaşadığı ve hükümet tarafından oluşturulmuş gizli bir birimce denetlendiği ütöpik bir yapıda geçmektedir. Filmde Ajan K ve onun seçtiği amatör Ajan J'nin düzeni sağlamak için giriştiği komik maceralar anlatılmaktadır. Film sonraki dönemde kültleşmiş ve seri filmler halinden tekrar izleyicisiyle buluşmuştur.

Michael Bay'ın 1998 yapımı "*Armageddon*" filmi, dünyaya yaklaşan bir gök taşından dünyayı kurtarmak için çalışan NASA'nın planlarını ve yaklaşan kıyamette insanın durumunu anlatmaktadır.

Iain Softley yönetmenliğinde Gene Brewer'ın aynı adlı romanından uyarlanan 2001 yapımı "*K-PAX*" filminde psikiyatri kliniğinde yatan ve K-PAX isimli gezegenden geldiğini iddia eden Prot isimli adamın hikâyesi anlatılmıştır. Prot, anlattıklarıyla doktoru da dâhil birçok kişiyi inandırmayı başarmıştır. Film Prot karakterinin anlattıklarından yola çıkarak bilim kurgu örneği sayılabileceği gibi, inançsal sorgulamaları içeren öğeleriyle psikoloji türü olarak da sınıflandırılmıştır.

Resim 2.62. The Signs/İşaretler (2002) filminde tarlada yer alan Uzaylı mesajı (imdb.com)

Resim 2.63. The Signs/İşaretler (2002) filminde Uzaylı temsili (imdb.com)

M. Night Shyamalan 2002 yapımı The Signs/ İşaretler filminde Uzaylı iddialarına temel olarak gösterilen ve tarlalarda peyda olan Uzaylı mesajları mitini izleyicisiyle buluşturmuştur. Filmde eski bir rahip olan GrahamHess'in yok olmak üzere olan dünyada Uzaylıların gönderdiği mesajları anlamlandırmalarının hikâyesi anlatılmaktadır.

Dany Boyle'un 2007 yapımı Sunshine/Gün Işığı filmi 2057 yılında giderek ölen Güneş'i canlandırmak için atomik reaksiyon başlatmak üzere giden uzay gemisi Icarus 2 mürettebatının macerasını anlatmaktadır. Güneş'e giden Icarus 2 mürettebatı, kendilerinden önce aynı görev için Güneş'e giden kayıp Icarus 1 gemisinden aldıkları sinyalle, Icarus 1'e ne olduğunu çözmeye karar vermektedir. Bu esnada Dünya ile

bağlantısı kesilen Icarus 2 mürettebatı, kendilerini bir ölüm kalım savaşının içinde bulmaktadır.

Resim 2.64. District 9/Yasak Bölge 9 (2009) filminde uzay gemisi temsili (imdb.com)

Resim 2.65. District 9/Yasak Bölge 9 (2009) filminde Uzaylı temsili (imdb.com)

Neil Blomkamp'ın 2009 yapımı District 9/Yasak Bölge 9 filmi 1982 yılında dünyada kalan son Uzaylılara karşı insanlığın tutumunu anlatmaktadır. Güney Afrika'da District 9 isimli bölgede, MNU isimli şirket denetiminde yaşayan Uzaylılar teknolojileri öğrenilmek üzere deneylere maruz kalmaktadır. MNU çalışanı Wikus van der Merwe maruz kaldığı virüs ile Uzaylıya benzemeye başlar ve çalıştığı MNU'dan kaçarak yaşayabileceği tek yer olan District 9'a ulaşmaya çalışmaktadır.

Resim 2.66. Avatar (2009) filminde Uzaylı (Navi) temsili (imdb.com)

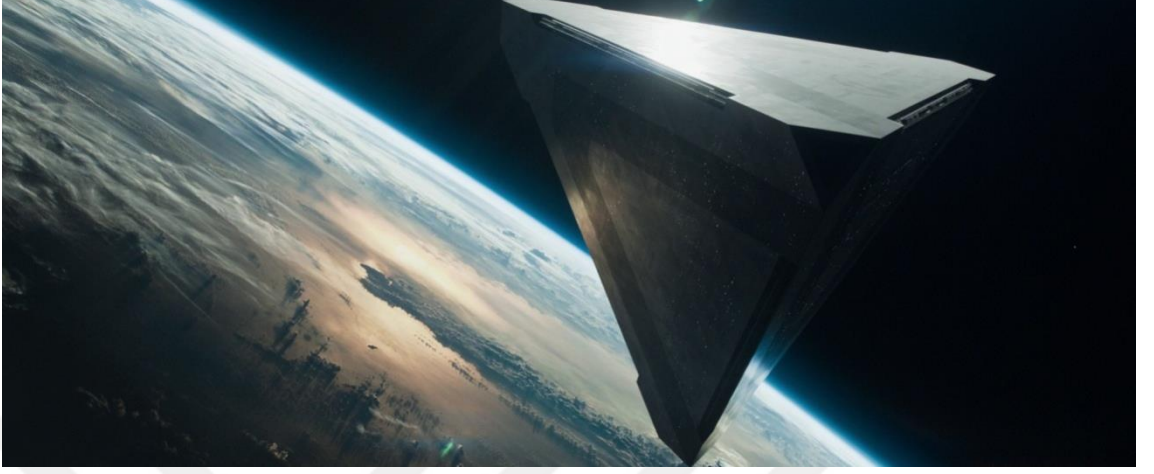
James Cameron'ın 2009 yapımı Avatar filmi, Pandora isimli gezegende madencilik yapan insanlığın kendi çıkarları doğrultusunda gezegeni yağmalaması ve yerli halk Navi'lerle olan mücadelesi anlatılmaktadır. Yerlilerle iletişim kurulabilmesi için kullanılan avatar Navi'leri idare eden pilotlar rollerini içselleştirerek insanlıkla olan mücadelelerinde Navi'lere destek olmaktadır. Film klasik bir yerli kovboy anlatısına benzese dahi, görselliği ve uzay teması ile bilim kurgu yapımlarda bir başka dünyanın güzel temsilleri arasında yer almaktadır.

Resim 2.67. Gravity/Yerçekimi (2013) filminde uzayda yalnız kalan astronotlar (imdb.com)

Alfonso Cuarón'un 2013 yapımı Gravity/ Yerçekimi, filminde uzayda yalnız kalmak konusu işlenmektedir. Dr. Ryan Stone ilk uzay yolculuğu deneyimini, emekliliği öncesi son uzay yolculuğuna çıkan astronot Matt Kowalsky ile yaşamaktadır.

Uzay yürüyüşüne çıktıkları esnada, bir meteorun mekiklerini parçalamasıyla sonsuz boşlukla baş başa kalmış ve dünyaya nasıl döneceklerini düşünerek bir yol aramaktadır.

Resim 2.68. Oblivion (2013) filminde uzay gemisi temsili (Uzaylı gemisi TET) (imdb.com)

Resim 2.69. Oblivion (2013) filminde Uzaylı temsili (imdb.com)

Joseph Kosinski'un 2013 yapımı ***"Oblivion"*** filminde, Astronot Jack Harper'ın Tech 49 isimli klonunun TET olarak isimlendirilen Uzaylı komuta merkezini yok ederek hayatta kalan son insanları Uzaylı tahakkümünden kurtarmasının hikâyesi anlatılmaktadır. Film distopik bir gelecekte geçmektedir. Jack Tech 49 isimli drone (iha) tamircisi kendisine yüklenen hatıralara göre görevini tamamlamaya çalışmaktadır. Bu hatıralarda Dünya'nın uydusu Ay, Scavs isimli Uzaylılarca yok edilmiştir. Ay'ın yok edilmesi büyük depremlere ve tsunamilere yol açarak insanlığın büyük bir bölümünü yok etmiştir. İnsanlık atom bombası kullanarak Scavs'lara karşı savaşı kazansada,

Dünya yaşanılacak bir hal almıştır. İnsanlık, TET isimli uzay istasyonuna yerleşmiş Jack ve Vika, TET'ten sonra yaşanılacak olan Jüpiter uydusu Titan'da hayatta kalınması için gereken enerjiyi sağlamak için okyanus sularını depolamaktadır. Jack, hayatta kalan Scavs'ların sabote ettiği droneleri tamir ederek görevin devamını sağlamaktadır. Jack, Dünya'da geçirdiği zamanda orijinal versiyonun eşi Julia'yı kurtarmış ve Scavsların aslında Dünya'da hayatta kalan son insanlar olduğunu öğrenmiştir. Jack ve Vika Uzunlularca kaçırlarak binlerce kez klonlanmış, Uzunluların Dünya'yı yok etme planlarında habersizce piyon olarak kullanılmıştır. Jack, Malcolm Beec önderliğindeki direnişçilere katılmış, Beec ile beraber TET'i yok ederek Uzunlu tahakkümüne son vermiştir.

Resim 2.70. Interstellar/Yıldızlararası (2014) filminde karadelikten geçen uzay gemisi temsili (imdb.com)

Christopher Nolan'ın 2014 yapımı "*Interstellar/ Yıldızlararası*" filmi; zaman ve uzay konularını, bilimsel bakış içinde harmanlayan bir yapım olarak dikkat çekmektedir. Filmde, yok olmakta olan Dünya'ya alternatif yeni bir gezegen bulunmaya çalışılması anlatılmaktadır. İnsanlığa umut olmak için çıktığı yolculukta, karadelikten geçen uzay gemisi mürettebatı zamanın tamamını kapsayan kara deliğin etkisiyle zamanı farklı hızlarda yaşayacakları yerlere gitmektedir. Filmde zaman-mekân ilişkisi alternatif uzay-zaman anlatısında işlenmektedir.

Resim 2.71. Edge of Tomorrow/ Yarının Sınırında (2014) filminde Uzaylı temsili (Omega) (imdb.com)

Hiroshi Sakurazaka'nın All You Need Is Kill/ Öldür Yeter adlı eserinden uyarlanan, yönetmenliğini Doug Leman'ın yaptığı, 2014 yapımı "*Edge of Tomorrow/Yarının Sınırında*" filminde; Uzaylılara karşı kurulan ordunun reklam yüzü olan sözde Binbaşı Bill Cage'in gerçek bir kahramana dönüşmesi alternatif bir hikâyeyle anlatılmaktadır. Dünyayı istila eden Mimics isimli Uzaylılarla verilen savaşta tüm insanlık tek bir çatı altında birleşmiş, sözde Binbaşı Bill Cage bu birliğin generalini tehdit ederek rütbesiz asker olarak Fransa'ya cepheye gönderilmiştir. Sürpriz saldırı planlayan teknolojinin ileri imkânlarıyla donatılmış ordu Uzaylıların tuzağına düşmüştür. Kaza eseri sahilden yapılan çıkarmada Alfa Uzaylı kanına bulan Bill Cage, Omega Uzaylının Alfa Uzaylıyı kurtarmak için oluşturduğu zaman döngüsüne hapsolmuştur. Aynı günü tekrar tekrar yaşayan ve her seferinde durumdan kurtulmaya çalışan Bill Cage sonunda gerçek bir askere dönüşmüş ve Omega Uzaylıyı canı pahasına öldürerek dünyayı kurtarmıştır.

Ridley Scott yönetmenliğinde Andy Weir'ın aynı adlı romanından uyarlanan 2015 yapımı "*The Martian/Marşlı*" uzay konulu filmlerde alışlagelen anlatının dışında, öldü sanılarak Mars'ta bırakılan Mark Watney isimli astronotun hayatta kalma mücadelesini anlatmaktadır.

Resim 2.72. Geliş/Arrival (2016) filminde Uzaylı temsili (imdb.com)

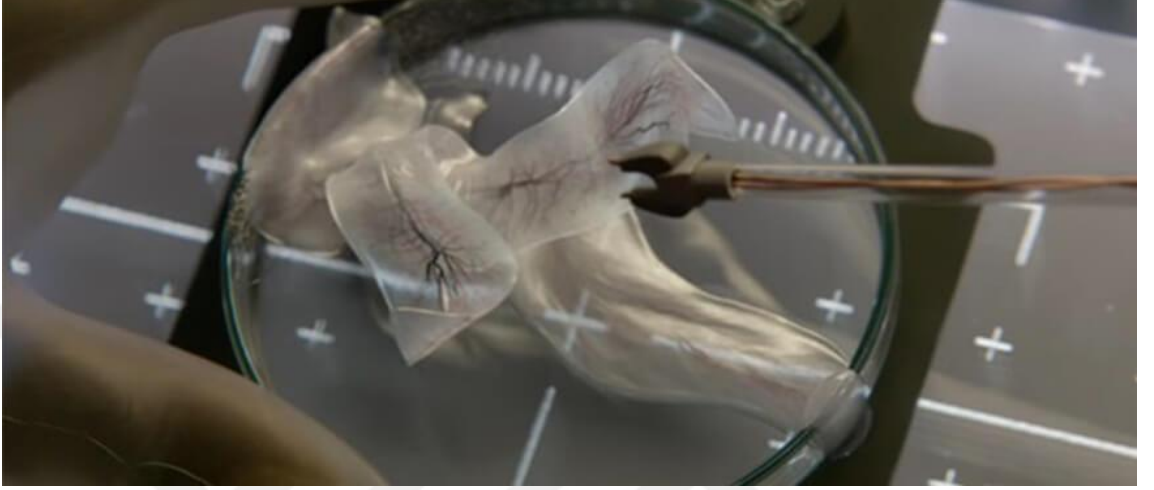
Denis Villeneuve yönetmenliğinde Ted Chiang'ın, "Story of Your Life" adlı kısa hikâyesinden uyarlanan 2016 yapımı Geliş (Arrival) filmi, Dünyanın farklı yerlerine inen 12 uzay aracında bulunan Uzaylıların ne istediklerini anlamaya çalışan insanın hikayesini anlatmaktadır. Herhangi şekilde insanlarla iletişime geçmeyen Uzaylıların niyetlerinin anlaşılabilmesi için eski diller uzmanı dil bilimci Amy Adams görevlendirilmektedir. Profesör Adams, yazı dili üzerinden Uzaylılarla iletişim kurmayı başarak, Uzaylıların düşman olmadıklarını kanıtlamaktadır.

Resim 2.73. Passengers/ Uzay Yolcuları (2016) filminde uzay gemisi temsili (imdb.com)

Morten Tyldum'un 2016 yapımı Passengers/ Uzay Yolcuları, integralaktik yolculuğa çıkan uzay gemisi yolcuları 100 yıl sürecek yolculukta uyku kapsüllerinde uyutulmuştur. Uyanılması gereken zamandan tam 90 yıl önce uyanan ve tam bir yıl

gemide yalnız yaşayan Chris Prat, yalnızlığa katlanamadığından Aurora isimli yazarı uyandırmıştır. Chris ve Aurora'nın aşkı ve yaşadıkları filmin temel konusunu oluşturmaktadır ve erken uyanmış olmaları gemiyi hesaplanmamış bir tehlikeden kurtarmalarıyla onlarca insanın ölmesini engellemektedir.

Resim 2.74. Life/ Hayat (2017) filminde Uzaylı (organizma) temsili (imdb.com)

Daniel Espinosa'nın 2017 yapımı Life/ Hayat, uzayda hayat bulunması konusunu işlemektedir. Mars'ta canlı bir organizma bularak Dünya'ya dönen Pilgrim uzay gemisi mürettebatı buldukları organizmanın gelişim hızı ve zekâsı ile kendi sonlarını hazırladığını fark edememiştir. Mürettebat uzayda hayat bulmanın kısa heyecanının ardından, hayat mücadelesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DOCTOR WHO DİZİ ÇÖZÜMLEMESİ

Bu çalışmada dünya dışı yaşam bir fantazyasının görsel yapımlarda fenomen haline gelmesi; Doctor Who dizisi üzerinden incelenerek, dizide yer alan dünya dışı (Uzaylı) karakterlerin ortak özellikleriyle sınıflandırılmıştır. Tezde, bilim kurgu tarihinde Uzaylı varlığıyla ilgili fantazyaların anlatıldığı Doctor Who dizisi incelenmiştir.

3.1. YÖNTEM

3.1.1. Araştırma Modeli

Bilimsel araştırmalarda doğru sonuca ulaşabilmek için analiz edilecek bilgiyi doğru bir biçimde elde etmek ve bilimsel yöntemler kullanarak karar vermek gerekir. Bilimsel çalışmalar genelleştirilmiş bilgiler bütünü olduğu için; çalışmalarda bilimsel dairede kalmak ve daha geniş bir alanda genellenebilirliği sağlayarak bilimsel bilgiler elde etmeye çalışmak son derece önemlidir (Karasar, 2005). Nitel araştırma yöntemi (Qualitative research) nitel verilerin yorumlanmasını ve çözümlenmesini sağlayan bir araştırma türüdür (Glesne, 2013:s.385).

Nitel araştırma türlerinden betimsel analiz elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasıdır. Bu tür analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Elde edilen veriler önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Bu kapsamda betimsel analiz 4 aşamadan oluşur: Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006:s.239-240).

Betimsel analiz yönteminin işleyiş mantığına uygun olarak çalışmamızın merkezinde yer alan ve önceden belirlenmiş Doctor Who televizyon dizisinin Modern serinin on dizi sezonu kendi içerisinde her sezon bir kategori olarak ele alınmış, sezonlarda yer alan Uzaylı varlıklar, dış görünüşleri ve dizi bölümlerinden elde edinilen bilgilerle sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma neticesinde; insansı, bilinmeyen, canlı gezegen, hayvan atalı, robot, cyborg, melez, kukla, canlı madde olarak isimlendirilen türler belirlenmiştir. Araştırma bulgularının yazımı esnasında her sezon kendi içinde çeşitli parametreler kullanılarak tablolaştırılmıştır. Oluşturulan mekân, zaman, Uzaylı varlık ve bilim kurgu öğeleri tablolarıyla ilgili veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Mekân, zaman, Uzaylı varlık ve bilim kurgu öğeleri tablosunda bölümlerden elde edilen veriler paylaşılmıştır. Uzaylı türler ve sınıflandırmaları tablosunda bölümde yer alan Uzaylı karakteri görseli paylaşarak girdiği sınıf ve bölümdeki önemi hakkında bilgi verilmiştir. Sezonda rastlantısal örnekleme yöntemiyle belirlenen bir bölümün kısa anlatısı ve bölüm oyuncularını paylaşılmıştır. Bu bağlamda Doctor Who dizisi içerisinde yer alan dünya dışı yaşam formları kendi içerisinde sınıflandırılmış; Uzaylı imgeleri ayrıntılı olarak anlatılmaya çalışılmış, Uzaylı'nın dizi içerisinde nasıl betimlendiği aktarılmıştır.

3.1.2. Evren ve Örneklem

Örneklem, belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil kabiliyeti olan küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005:110-111). Dünya dışı yaşam, özelinde Uzaylı konusunun görsel yapımlarda fenomen haline dönüştürüldüğü iddiası çalışmamızın temel hipotezidir. Bu amaçla televizyonculuk tarihinin en uzun soluklu bilim kurgu Uzaylı dizisi Doctor Who çalışmamızın evrenini oluşturmaktadır.

Kaptan; bir örneklemin güvenilirliğinin örneklem ortalamalarının evren ortalamasına olan yakınlığı ile ilgili olduğunu ifade etmiş, örneklemden hesaplanan ortalamanın, evrene yakınlığı arttıkça ilgili çalışmanın amacına hizmet etme olasılığının da arttığını (1983:136) belirtmiştir. Çalışmamızda örneklem, tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. BBC'nin kült yapımı Doctor Who dizisinin modern serisinde

bulunan her sezon bir tabaka olarak düşünülmüştür. Dizi bu anlamda 10 tabaka olarak ele alınmış, dizi sezonlarında yer alan bölümler, 2019 yılı itibariyle yayınlanan 11. sezonu ve özel amaçlarla (yardım kuruluşlarına destek vb.) çekilen bölümleri dışında tamamen incelenmiştir. Dizide yer alan her sezon kendi içerisinde değerlendirilmiş, bölüm ve anlatı yapısı için önemli Uzaylı türler tablolastırılarak değerlendirilmiştir. Uzaylı temalı tüm figürlerin belirleyici özellikleri ve hikâye örgüsündeki yeri betimlenmiştir. Araştırmanın amacı çerçevesinde her sezon içerisinde yer alan örnek bir bölüm analizi yapılmış, bölümde yer alan Uzaylı figürlerin ilgili görselleri kullanılmıştır.

3.2. BULGULAR VE YORUM

Doctor Who, 1963 yılı itibariyle yayınlanan BBC yapımı İngiliz menşeli bilim kurgu televizyon dizisidir. Dizi, zamanda yolculuk yapan dış görünüşü ve tavırlarıyla insandan ayırt edilemeyen, dizi akışının önemli bir bölümünde yaşayan son zaman Lordu olarak sunulan Doktor karakteri merkezinde şekillendirilmiştir. Doktor, yolculuklarını TARDIS (Time and Relative Dimension In Space: Uzayda Zaman ve İzafi Mekân) adındaki içi dışından hesaplanamayacak ölçekte büyük zaman gemisi ile yapmaktadır. TARDIS, Zaman Lordları'nın gezegeni Gallifrey'de üretilmiş kendi bilinci olan; zamanda yolculuk edebilen, dış görünüşü 1950'lerden kalma bir polis kulübesine benzeyen, bir zaman gemisidir. Doktor, TARDIS ile dizide companion olarak ifade edilen yol arkadaşlarını yanına alarak uzay ve zamanı keşfeder, sorunları çözer, düşman Uzaylılarla yüzleşir ve tarihe yapılan müdahalelere engel olur. İlk bölümü 23 Kasım 1963 yayınlanan dizinin ilk sezonu 25 dakikalık 4 bölümden oluşur.

Doctor Who dizisi kendi içerisinde klasik ve modern seri olmak üzere iki seri olarak karşımıza çıkmaktadır. Dizinin klasik seri olarak adlandırılan dönemi 1963-1989 yılları arasında yayınlanmıştır. Doctor Who dizisi, başlangıçta çocuklara bilimsel fikirleri ve tarihin önemli anlarını anlatan ve zaman yolculuğu gibi öğelerle izlenilirliği arttıracak bir eğitim programı olması amaçlanmıştır (BBC News, 2008).

31 Temmuz 1963 tarihinde, senaryo yazarı Terry Nation, The Daleks adlı bir bölüm yazmıştır. Bu aynı zamanda dizinin yayınlanacak ikinci bölümünün senaryosu olmuştur. Dizi yapımcıları bu hikâyeyi “klasik patlak gözlü canavarlar” istemedikleri

gerekçesiyle hemen reddetmiş ancak elde olan tek senaryo olması dolayısıyla çekim gerçekleştirilmiştir. 1963'ten 1989'a kadar klasik serisiyle yayınlanan dizi, 2005'te yayınlanmaya başlanan modern serisiyle yeniden izleyicisiyle buluşmuştur. Doktor karakterinin ana düşmanı Dalekler daha ilk bölümden izleyiciyle buluşmuştur. Yapımı BBC drama bölümü tarafından üstlenen dizi 26 sezon boyunca BBC 1 kanalında yayınlandı. İzlenme oranları gittikçe düşen dizi, denetçi Jonathan Powell tarafından 1989 yılında askıya alınmıştır (The Guardian, 2005).

2003 Eylül ayında BBC, dizinin yeni bir serisinin yapımına başlanacağını duyurmuştur (The Guardian, 2003). Doctor Who dizisi, modern seri olarak bilinen ikinci yayın dönemine 26 Mart 2005 tarihinde BBC One kanalında Rose adlı bölümle yeniden başlamıştır (BBC News, 2005).

Yayın hayatına hâlihazırda devam eden Doctor Who dizisi yayın hayatına başladığı 1963 yılından bugüne kadar tam 13 başrol oyuncusu değiştirmiştir. Doktor karakterleri maceraları esnasında ölümcül bir yara aldığında Zaman Lortlarına ait karakteri rejenerasyon özelliğiyle enerjiye dönüşür ve fiziksel olarak yenilenen yeni Doktor maceralarına kaldığı yerden devam eder. Bu uygulama dizinin ilk başrol oyuncusunun rahatsızlanması sonucu cast ekibinin kararıyla başlatılmış sonrasında dizi anlatısının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (BBC, 2018). Dizide zaman yolculuğu kavramı son derece önemli bir kavram olduğundan, Doktorlar bazen birbirleriyle karşılaşmış bu izleyici tarafından son derece olumlu karşılanmıştır. Dizinin 50. yıl özel bölümünde gezegeni Galifrey'i yok eden literatürde savaş doktoru olarak geçen Savaş Doktoru, John Vincent Hart tarafından canlandırılmış, doktor sıralamasına dâhil edilmemiştir. 13. Doktor ve aynı zamanda ilk kadın Doktor, 2017 Noel özel bölümü 'Twice Upon a Time' da Peter Capaldi' den rolü devralan Jodie Whittaker' dır (Telegraph, 2017).

Tablo 3.1. Doktor Who Dizisinde Doktor Karakterini Canlandıran Oyuncular (BBC, 2018)

Oyuncu	Doktor	Dönem
William Hartnell	Birinci Doktor	1963-66
Patrick Troughton	İkinci Doktor	1966-69
Jon Pertwee	Üçüncü Doktor	1970-74
Tom Baker	Dördüncü Doktor	1974-81
Peter Davison	Beşinci Doktor	1982-84
Colin Baker	Altıncı Doktor	1984-86
Sylvester McCoy	Yedinci Doktor	1987-89
Paul McGann	Sekizinci Doktor	1996
Christopher Eccleston	Dokuzuncu Doktor	2005
David Tennant	Onuncu Doktor	2005-10
Matt Smith	On Birinci Doktor	2010-13
Peter Capaldi	On İkinci Doktor	2014-17
Jodie Whittaker	On Üçüncü Doktor	2017-

Doktor Who dizisinde, Doktor karakterine maceralarında eşlik eden, yol arkadaşları (companion) bulunmaktadır. Dizinin ilerleyişi ve kurgulanmasında son derece önemli olan yol arkadaşları, dizinin çözümlemesinin yapıldığı bölümde ayrıntılarıyla ele alınacaktır. Doctor Who dizisi modern seri, 2005 yılı itibariyle birçok ülkede geniş bir izleyici kitlesi yakalamıştır. Dizi, sinema ve televizyon dünyasında birçok ödül almış adından sıklıkla söz edilmesini sağlamıştır. Çalışmamızın örneklemini oluşturan Doctor Who dizisi modern seri, 109 ödül ve 179 adaylıkla en iyi diziden; en iyi erkek ve kadın oyuncuya, en iyi senaryodan; en iyi görsel efektte uluslararası alanda ismini sürekli gündemde tutmuştur. 2009, 2014 ve 2015 yıllarında en iyi özel efekt dalında İngiliz Akademi ödülleri; 2008, 2010 ve 2014' te en iyi dizi dalında Britanya Ulusal Televizyon ödülleri; 2006 ve 2014 yıllarında BAFTA Televizyon Ödülleri Radio Times izleyici Ödülleri aldığı ödüllerden sadece birkaç tanesidir (IMDB, 2018).

3.2.1. Doctor Who Modern Seri 1. Sezon İncelemesi

3.2.1.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.2. Doktor Who Modern Seri 1. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (9. Doktor)	Yayın Tarihi	Süre (Dakika)
1	Rose	Keith Boak	Russell T Davies	Christopher Eccleston	26 Mart 2005	45
2	The End of the World	Euros Lyn	Russell T Davies	Christopher Eccleston	2 Nisan 2005	45
3	The Unquiet Dead	Euros Lyn	Mark Gatiss	Christopher Eccleston	9 Nisan 2005	45
4	Aliens of London	Keith Boak	Russell T Davies	Christopher Eccleston	16 Nisan 2005	45
5	World War Three"	Keith Boak	Russell T Davies	Christopher Eccleston	23 Nisan 2005	45
6	Dalek	Joe Ahearne	Robert Shearman	Christopher Eccleston	30 Nisan 2005	45
7	The Long Game	Brian Grant	Russell T Davies	Christopher Eccleston	7 Mayıs 2005	45
8	Father's Day	Joe Ahearne	Paul Cornell	Christopher Eccleston	14 Mayıs 2005	45
9	The Empty Child	James Hawes	Steven Moffat	Christopher Eccleston	21 Mayıs 2005	45
10	The Doctor Dances	James Hawes	Steven Moffat	Christopher Eccleston	28 Mayıs 2005	45
11	Boom Town	Joe Ahearne	Russell T Davies	Christopher Eccleston	4 Haziran 2005	45
12	Bad Wolf	Joe Ahearne	Russell T Davies	Christopher Eccleston	11 Haziran 2005	45
13	The Parting of the Ways	Joe Ahearne	Russell T Davies	Christopher Eccleston	18 Haziran 2005	45

2 Nisan 2005 tarihinde “*Rose*” bölümüyle yayınlanmaya başlanan dizinin modern serisinin ilk sezonu 18 Haziran 2005 tarihinde yayınlanan “*The Parting of the Ways*” bölümüyle sona ermiştir. Modern serinin ilk Doktor’u olan 9. Doktor karakterini Christopher Eccleston canlandırmıştır. Doktor’un modern serideki ilk yol arkadaşı Rose

karakterini şarkıcı Billy Pepper canlandırmıştır. Rose karakteri sezonda Bad Wolf ismiyle insanüstü yetenekler elde etmiştir. Bad Wolf, sezon kurgusunda merkezi önemde karakterize edilmiştir. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB'den (2018) alınmıştır.

3.2.1.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.3. Doktor Who Modern Seri 1. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekân ve Zaman	Uzaylı Varlıklar, Bilim Kurgu Öğeleri
1	Londra, 2005	1-Autonlar (Plastik maddelere hükmeden Nestene bilinci tarafından robot gibi canlandırılan vitrin mankenleri.) 2-Nestene Bilinci (Bölümde Doktor tarafından durduruluncaya kadar insanları yok etmek için Autonlar yaratan sıvı akışkan Uzaylı varlık.)
2	Platform Bir (Dünya 'nın yok olduğu ve Uzaylıların Dünya 'nın yok oluşunu izlediği Uzay istasyonu), M.S 5 milyar yılı Londra, 2005	1-Lady Cassandra O' Brien Delta 17 (5 milyar yılında varlığını bir tabloya gerilmiş deri olarak devam ettiren son Dünyalı olarak tanımlanan varlık.) 2-Boe' nun yüzü (Yaşayan en yaşlı varlık olarak ifade edilen sezon itibariyle hakkında bilgi olmayan Uzaylı.) 2-Metal Örümcekler (Cassandra tarafından şantaj ve sabotaj yapmak amacıyla kullanılan robot örümcekler.) 3-Cheem Ormanları Halkı (Bölümde Jabe isimli atalarının yağmur ormanlarından geldiğini ifade eden başı ve vücudu ağaç kökenli olduğunu gösteren kahverengi damarlı vücudu olan insansı Uzaylı.) 4- Balhoonian (Bölümde Mox isimli Balhoon gezegeninden geldiği belirtilen mavi renkli kafası vücuduna göre daha büyük olan bir rahatsızlık sonucu yürüyemeyen insansı Uzaylı.)
3	Cardiff, Galler, 1869	1-Gelthler (Bölümde Doktor' un kendi gezegenini yok ettiği Büyük Zaman Savaşı sırasında insansı Uzaylılarken, bedenlerini kaybederek gaz haline dönüşen Uzaylılar. Enerjiden oluşan bu varlıklar ölmüş insanları zombilere dönüştürebilir, yaşayan insanları kontrol edebilir.)
4	Londra,2006	1-Raxacoricoffalapatoriusian (Şekil değiştirebilen ve öldürdükleri bedenleri elbise gibi giyebilen Uzaylılardır. Bölümde Slitheen Ailesi bireyleri olarak karşımıza çıkarlar. Büyük gözleri solucan benzeri görünümle insansı Uzaylılardır)
5	Londra, 2006	1-Raxacoricoffalapatoriusian (Şekil değiştirebilen ve öldürdükleri bedenleri elbise gibi giyebilen Uzaylılardır. Bölümde Slitheen Ailesi bireyleri olarak karşımıza çıkarlar Büyük gözleri solucan benzeri görünümle insansı Uzaylılardır)
6	Uzaylı Müzesi, Utah, ABD, 2012	1-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar)

Tablo 3.3. (Devamı)

7	Uydu Beş, M.S. 200.000 (Haberleşme ağlarını kontrol eden bir uydudur, insanlar bilgi aktarabilecek şekilde üçüncü bir göze sahip olabilmektedir.) İngiltere, 2012	1-Jagrafess (Bölümde Uydu Beş' te en son katta bulunan tavanda durup insan zihinleri ile beslenen canavar Uzaylı olarak tasvir edilmiştir.)
8	Londra, 1985 Londra, 7 Kasım 1987	1-Reapers (Zamansal anormallikler sonucu ortaya çıkan ve anormalliğin bulunduğu yeri tarihten silebilen Uzaylılar, orak biçimli kuruklarıyla saldırmaktadırlar.)
9	Londra, 20 Ocak 1941	1-İçi Boş Çocuk (Nanogenler tarafından yüzünde gaz maskesi oluşturulan ve insansı robota dönüşen çocuk olarak tasvir edilmiştir.) 2-Nanogenler (Mikroskobik programlanabilir Uzaylı robotlar programlandıkları şeyi gerçekleştirirler, bölümde insanların yüzlerinde bir gaz maskesi oluşturarak onları insansı robotlara çevirmeye programlanmışlardır.)
10	Londra, 1941	1-İçi Boş Çocuk (Nanogenler tarafından yüzünde gaz maskesi oluşturulan ve insansı robota dönüşen çocuk olarak tasvir edilmiştir.) 2-Nanogenler (Mikroskobik programlanabilir Uzaylı robotlar programlandıkları şeyi gerçekleştirirler, bölümde insanların yüzlerinde bir gaz maskesi oluşturarak onları insansı robotlara çevirmeye programlanmışlardır.)
11	Cardiff, Galler, Eylül 2006	1-Raxacoricoffalapatoriusian (Şekil değiştirebilen ve öldürdükleri bedenleri elbise gibi giyebilen Uzaylılardır. Bölümde Blon Fel Fotch Passammer ve Day Slitheen karakterleriyle karşımıza çıkmıştır.)
12	Oyun İstasyonu, 200.100 Dalek Gemisi, 200.100	1-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar) 2-Android (Herhangi bir canlılığı biyolojik yapısı olmayan robotlar)
13	Oyun İstasyonu, 200.100 Dalek Gemisi, 200.100 Londra, 2006	1-Dalek (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar)

Tablo 3.3'te görüleceği üzere dizi bölümleri günümüz, geçmiş ve gelecek olmak üzere farklı zaman dilimlerinde geçmektedir. Günümüzde geçen bölümler 2000'li yıllar İngiltere'si ve ABD'sındadır. Geçmişteki bölümler 1941, 1869, 1985 ve 1987 yıllarında İngiltere' de geçer. Bilim kurgu öğelerinin yoğun olarak gözlemlendiği ütopyik gelecekte geçen bölümler; M.S. 5 milyar yılında Platform Bir isimli uzay istasyonu, M.S. 200 bin yılında Uydu Beş isimli enformasyon aktarımının insanların zihinleri vasıtasıyla gerçekleştirildiği bir uyduda ve M.S. 200 bin 100 yılında Oyun İstasyonu denilen tamamı lunapark olarak düzenlenmiş bir gezegende ve bir Uzaylı ırk olan Dalek' lerin Uzay gemisinde geçmektedir.

3.2.1.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.4. Doctor Who Modern Seri 1.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Zaman Lordları	İnsansı (Doktor karakterinin dâhil olduğu dış yapısıyla insandan ayırt edilemeyen, bir hayat döngüsünde 12 reenkarnasyonu bulunan, öldürücü derecede bir yara alırsa yeni bir bedende aynı ruh ve hatıralarla rejenerasyon geçirerek yaşamını devam ettirebilen, Gallifrey gezegeninden Uzaylı)	
Nestene Bilinci	Canlı madde (Sıcak plastikten oluşan ve plastikten oluşan her türlü materyali kontrol edebilen Uzaylı formu.)	
Autonlar	Kukla (Normalde cansız olup başka bir varlık tarafından kontrol edilen cansız mankenler)	
Lady Cassandra O'Brien Delta	Mutant (Lady Cassandra karakteri geçirdiği 708 esteik ameliyat neticesinde gerilmiş deri formunda yaşamaktadır.)	
Balhoonian	İnsansı (Beden deforme olmuş kafa nispeten büyük sakat bir insan olarak tasvir edilmiştir.)	
Boe' nun Yüzü (Kaptan Jack Harkness)	Mutant (Dizinin ikinci sezonunda isimsiz bir gezegende bulunan Boeshane yardımadasın daki lakabının Boe' nun yüzü olduğunu söyleyen Kaptan Jack Harkness ölümsüzdür. 1. Sezon 13. bölümde sınırsız bir güce sahip olan modern serinin ilk yol arkadaşı Rose Tyler	

Tablo 3.4. (Devamı)

	tarafından ölümden döndürülerek ölümsüz bir varlığa dönüşen Kaptan Jack Harkness Dünya' nın sonu olarak tabir edilen M.S. 5 milyar yılında cam fanus içinde sadece kafası kalmış olarak yaşamakta ve bu bölümde ölmektedir.)	
Cheem Ormanları Halkı	İnsansı (Ağaca benzemekle beraber insansı bir yapıda tasvir edilmiştir.)	
Gelthler	Mutant (Orijinal insansı bedenlerini kaybedip gaz ve enerji formunda varoldukları için bu kategoriye dahil edilmiştir.)	
Raxacoricoffala patoriusian	Konakçı (Kendi bedenleri dışında bir başka vücudu kıyafet gibi giyerek yaşamlarını saklanarak sürdürürler.)	
Dalek	Mutant (Orijinal yapılarını kaybettikleri, yaşamak için zırha sahip olmaları dolayısıyla bu sınıflandırmaya dahil edilmişlerdir.)	
Jagrafess	Hayvan atalı (Dev bir sümüklü böcek benzeri yapıdadır.)	

Tablo 3.4. (Devamı)

Reapers	Bilinmeyen (Zamansal anormalliklerin meydana gelmesi sonucu ortaya çıkan, herhangi türle benzer özelliği olmayan Uzaylı yaşam formları)	
Maskeli İnsanlar	Kukla (Nonogenler tarafından yeniden düzenlen ve tüm hareketleri nanojenler tarafından kontrol edilen insanlar, bölümde boş çocuk olarak adlandırılan karakterle özdeşleştirilmiştir. Bölüm sonunda çocuk nanogenler tarafından eski haline geri döndürülür.)	
Nanogenler	Robot (Bölümde canlı yapıları biyolojik olarak değiştirebilen küçük robotlar olarak tanımlanmaktadır. Kullanılan bölüm fotoğrafında ateş böcekleri gibi görünmektedir.)	

Doctor Who Modern seri 1. sezon Doctor Who evreninin yeniden izleyiciyle bulunduğu sezondur. Tablo 3.4'te bölümlerin ana hikayesinde önemli rol oynayan Uzaylılar gösterilmiştir. Sezon içerisinde 4 mutant, 3 insansı, 2 kukla ve birer bilinmeyen, hayvan atalı, konakçı ve robot tür bulunmaktadır. Sınıflandırma içerisinde insansı tür olarak tanımlanmış olan Zaman Lortları sınıfına giren tek karakter Doktor'dur. Yapılan insansı tür sınıflandırması; iki ayak üzerinde durabilen, renk, beden farkı olsa dahi yapı itibarıyla insanı andıran tür tanımlamasıdır. Konakçı herhangi bir canlı bedenin dış görünüşünü biyolojik olarak sahiplenilen türler için kullanılmıştır. Bilinmeyen tür sınıflandırması; hikâyedeki konumu itibarıyla yeteri kadar ayrıntının olmadığı ve herhangi başka tür sınıfına dâhil edilemeyen karakterler için yapılmıştır. Kukla türler bir başka bilinç tarafından kontrol edilen karakter sınıflandırmasıdır. Hayvan atalı sınıflandırması görece herhangi bilinen hayvan veya böcek benzeri karakterlerin sınıflandırılmasında kullanılmıştır. Canlı madde sınıflandırması hikâyede bilinen herhangi cansız maddeden oluşan karakterler için kullanılmıştır.

3.2.1.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 1, Bölüm 2 “The End of the World”

Tablo 3.5. 1. Sezon 2. Bölüm, Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
Christopher Eccleston	Dokuzuncu Doktor
Billie Piper	Rose Tyler
Simon Day	Steward
Yasmin Bannerman	Jabe
Jimmy Vee	Moxx of Balhoon
Zoë Wanamaker	Cassandra
Camille Coduri	Jackie Tyler
Beccy Armory	Raffalo

Doktor’ un yol arkadaşı Rose Tyler ve Doktor, TARDIS’ le Rose’ un bulunduğu zamandan 5 milyar yıl sonrasına Platform 1 isimli Uzay istasyonuna gelirler. Dünya yaşanabilir bir gezegen olarak ömrünü tamamlamış; Güneş’ e doğru ilerlemektedir. Bu yok oluşu izlemek için evrenin en zengin Uzaylıları Platform 1’ de bir araya gelmiştir. Lady Cassandra isimli gezegeni Dünya olan son insan kendi gezegeninin patlamasını izlemek için Platform 1’ de bulunmaktadır. Lady Cassandra geçirdiği sayısız estetik ameliyatla tüm vücudunu aldırarak geriye bir çerçeveye gerilmiş derinin ortasında yüz kalmıştır. Artık ameliyat masraflarını karşılayamayacak hale geldiğinden bir plan yapmış; geminin kontrollerini metal örümceklerle devre dışı bıraktırmıştır. Gemidekiler ölünce onların banka hesaplarına el koyup, hayatına devam edecektir. Gemiye patlamadan koruyacak olan kalkanlar kalkmaya başlamış tüm Uzaylılar ölümün eşiğine gelmiştir. Doktor, Rose ve Cheem ağacı kadın Jabe ile gemiyi kurtarır. Lady Cassandra’ yı gemiden ıslanmadan yakalar.

Bölümde Dünya’ nın yok olacağı, Dünya kökenli canlılığın tamamen ortadan kalkacağı alt metni mevcuttur. Estetik ameliyatlar estetikten öte bir anlatıya dâhil edilmiş, son Dünya’lı olarak sunulan Lady Cassandra varlığı deriden ibaret hale gelene kadar estetik ameliyat olmuştur. Cheem ağacı halkı adı altında ağaçlar evrimleşmiş insansı özelliklere sahip olmuş, son Dünya’lı kendi çıkarları doğrultusunda Platform 1’de bulunan tüm canlıları öldürmeyi göze almışken Jabe isimli ağaç kadın Doktor’ a bu fikrin gerçekleşmemesi için yardım etmiştir.

3.2.2. Doktor Who Modern Seri 2. Sezon İncelemesi

3.2.2.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.6. Doktor Who Modern Seri 2. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (10. Doktor)	Yayın Tarihi	Süre (Dakika)
ÖZEL	The Christmas Invasion	James Hawes	Russell T Davies	David Tennat	25 Aralık 2005	60
1	New Earth	James Hawes	Russell T Davies	David Tennat	15 Nisan 2006	45
2	Tooth and Claw	Euros Lyn	Russell T Davies	David Tennat	22 Nisan 2006	45
3	School Reunion	James Hawes	Toby Whithouse	David Tennat	29 Nisan 2006	45
4	The Girl in the Fireplace	Euros Lyn	Steven Moffat	David Tennat	6 Mayıs 2006	45
5	Rise of the Cybermen	Graeme Harper	Tom MacRae	David Tennat	13 Mayıs 2006	45
6	The Age of Steel	Graeme Harper	Tom MacRae	David Tennat	20 Mayıs 2006	45
7	The Idiot's Lantern	Euros Lyn	Mark Gatiss	David Tennat	27 Mayıs 2006	45
8	The Impossible Planet	James Strong	Matt Jones	David Tennat	3 Haziran 2006	45
9	The Satan Pit	James Strong	Matt Jones	David Tennat	10 Haziran 2006	45
10	Love & Monsters	Dan Zeff	Russell T Davies	David Tennat	17 Haziran 2006	45
11	Fear Her	Euros Lyn	Matthew Graham	David Tennat	24 Haziran 2006	45
12	Army of Ghosts	Graeme Harper	Russell T Davies	David Tennat	1 Temmuz 2006	45
13	Doomsday	Graeme Harper	Russell T Davies	David Tennat	8 Temmuz 2006	45

25 Aralık 2005 tarihinde Noel Özel bölümü yayınlanmıştır. 15 Nisan 2006'da yayınlanmaya başlanan dizinin modern serisinin 2. sezonu 8 Temmuz 2006 tarihinde sona ermiştir. Sezonda 10. Doktor karakterini David Tennat canlandırmıştır. Sezonda

Doktor'un yol arkadaşı Rose karakterini Billy Pepper canlandırmaktadır. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB' den (2018) alınmıştır.

3.2.2.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.7. Doktor Who Modern Seri 2. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekân ve Zaman	Uzaylı Varlıklar, Bilim Kurgu Öğeleri
Özel	Londra, 2006	1-Sykorax (Bölümde, dünyayı ele geçirmek isteyen, kafatasına benzer maske takan, esasen iç ve dış iskeleti bulunan kırmızı gözlü insansı bir Uzaylı olarak görülmektedir.)
1	Yeni New York, Yeni Dünya, Galaksi M87, 5.000.000.023	1-Cassandra (5 milyon yıl hayatta kalabilmiş, yaşayan son insan olarak tasvir edilir. Geçirdiği 708 estetik ameliyat sonrasında bedenini tamamen kaybetmiş, 5 milyon 23 yılında bir tablaya gerilmiş ve namlendirilerek hayatına devam edebilen derinin ortasında bir yüzden ibarettir.) 2-Metal Örümcekler (Cassandra tarafından şantaj ve sabotaj yapmak amacıyla kullanılan robot örümcekler.) 3-Klon (Lady Cassandra' nın sahibi olduğu bölümde bazı yerlerde vücudunun Cassandra' ya ev sahipliği yaptığı Chip isimli klon Uzaylı.) 4-Catkind (Bölümde yüzü kedi yüzü şeklinde rahibelik ve hemşirelik yapan insanlığı tüm hastalıklardan kurtaracağını iddia eden hastanede çalışan kötü Uzaylılardır.) 5-Flesh (Et adı verilen insanlardan bazı farklarla ayrılan klon insanlar, bölümde insanları tüm hastalıklardan kurtarma iddiası olan hastanede tüm hastalık virüslerine maruz bırakılan deneklerdir.)
2	İskoçya, 1879	1-Kurt adam (Bölümde Lupine Wavelength Haemovariform isimli ev sahibi ve ev halkı kurt adam olarak karşımıza çıkar.)
3	Deffry Vale Lisesi, Londra, 2007	1- Krillitaneler (Şekil değiştirme yeteneği ile Dünya' da yaşayan etobur Uzaylılar)
4	SS Madame De Pompadour (Saat droidlerinin uzay gemisi, 51. Yüzyıl Paris, 1727, 1744 Versay Sarayı, 1753, 1758, 1764	1-Saat Droidleri (Saatlerde kullanılan mekanizma benzeri bir yapı içerisinde çarklarla imal edilmiş robotlardır. 51. yüzyıldan zamanda geri gelerek bulundukları döneme adapte olmuşlardır. 51. yüzyılda bulundukları gemiye adı verilen Madam De Pompadour' un beynini alıp kendilerine modifiye ederek gemilerini kurtarabileceklerini düşünmüşlerdir. Gittikleri zaman dilimine adapte olabilirler.)
5	Paralel evren Londra' sı, 2007	1-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli cyborglar.)

Tablo 3.7. (Devamı)

6	Parelel Evren Londra' sı , 2007	1-Siber adamlar (Bölümde John Lumic karakteri robotlaştırılır ve Siber adamları yönlendiren Siber denetleyici olur.)
7	Londra, 1953	1- Kablo (Dizi bölümünde insanların ruh enerjilerini emip, yüzlerini televizyon ekranına hapseden Uzaylı)
8	Krop Tor (Bölümün geçtiği zaman diliminde cehennem gezegeni olarak adlandırılır. 43 K 2.1 galaksisinde yer alır.), (4002 yılı)	1-Demon (Krop Tor gezegeninde yaşayan tüm evreni ele geçirmek isteyen devasa cüssesi kırmızı rengi çirkin suratı ve boynuzlarıyla karakterize edilmiş Uzaylı) 2-Ood (Vücut yapısı insan şeklinde dizayn edilen karakterin yüzü ahtapottan ilham alınarak karakterize edilmiştir. İletişim kurmak için ellerindeki küreyi kullanmaktadırlar.)
9	Krop Tor (Bölümün geçtiği zaman diliminde cehennem gezegeni olarak adlandırılır. 43 K 2.1 galaksisinde yer alır.), (4002 yılı)	1-Demon (Krop Tor gezegeninde yaşayan tüm evreni ele geçirmek isteyen devasa cüssesi kırmızı rengi çirkin suratı ve boynuzlarıyla karakterize edilmiş Uzaylıdır.) 2-Ood (Vücut yapısı insan şeklinde dizayn edilen karakterin yüzü ahtapottan ilham alınarak karakterize edilmiştir. İletişim kurmak için ellerindeki küreyi kullanmaktadırlar.)
10	Cardiff, Galler, 2007	1- Abzorbalovian (Bölümde şekil itibariyle dokunduğu insanın bedenini ele geçirebilen görece insansı yapıda Kennedy Abzorbaloff isimli Uzaylı)
11	Londra, 2012	1-Isolus (Bölümde son ana kadar varlığı çözilemeyen küçük bir kızla kurduğu empatik bağ ile kızın çizdiği resimleri gerçeğe dönüştüren uçan çiçek şeklinde Uzaylılar)
12	Londra, 2007	1-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli cyborglar)
13	Londra, 2007 Parelel Evren Londra' sı ,2007	1-Skaro'nun Kültü (Zaman savaşından kaçan, isimleri olan Dalekler) 2-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar) 3-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli cyborglar)

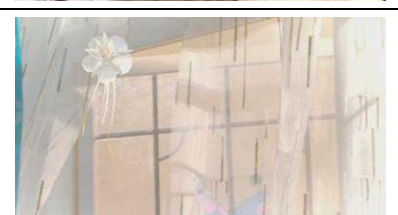
Tablo 3.7'de görüleceği üzere dizinin 2. Sezonunda günümüz, geçmiş ve gelecek olmak üzere farklı zaman dilimlerinde geçmektedir. Bazı bölümler birden çok zaman diliminde geçmektedir. Günümüz olarak kabul edilen 2000'li yıllarda biri paralel evren Londra'sında olmak üzere Londra ve Galler'de toplam 5 bölümde bulunulmuştur. Gelecekte geçen bölümler 5 milyar yılında Yeni Dünya' da bulunan Yeni New York' ta ve 4002 yılında 43K 2.1 galaksisinde bulunan Krop Tor isimli cehennem gezegeninde geçmektedir. Geçmiş zamanda geçen bölümler, 1720 ile 1764 yılları arasında Paris' te; 1879 yılında İskoçya 'da ve 1953 yılında Londra' da geçmektedir.

3.2.2.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.8. Doctor Who Modern Seri 2.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Sycorax	İnsansı (Bölümde hem iç hem iskelet sistemi olduğu, yüzünün dışında da 2. bir kafatası olduğu görülmektedir.)	
Chip (Klon)	İnsansı (Bölümde Chip adlı klon yüzündeki işaretler haricinde tamamen insansı formundadır.)	
Catkind	Hayvan atalı (Kedi yüzüne sahip aynı zamanda insansı Uzaylılar, bilinen hayvanlarla doğrudan bağlantısı olan Uzaylılar bu sınıflandırmaya tabi tutulmuştur.)	
Flesh	İnsansı (Et adı verilen insansı klonlar)	
Kurt adam	Hayvan atalı (Kurt adamlar insansı özelliklerini kurda dönüşümleriyle tamamen kaybeden varlıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.)	
Krilitaneler	Hayvan atalı (Şekil değiştirme yetenekleri olan özellikle bölümde tavanda asılı olarak uyudukları görüntülerle yarasa benzeri oldukları gözlemlenen Uzaylılar.)	
Saat Droidleri	Robot	

Tablo 3.8. (Devamı)

Siber adamlar	Cyborg (İnsanların üst sürümü, insan ve robot birleşimi duygusuz Uzaylılar.)	
Kablo	Bilinmeyen (Bölümde televizyon üzerinden insanların enerjilerini televizyona hapseden böylece yaşamına devam eden enerji kökenli Uzaylı olarak tasvir edilmiştir.)	
Demon	Bilinmeyen (Bölümde evreni ele geçirmek için uğraş veren türü benzerliği olmayan kötü Uzaylı.)	
Ood	İnsansı (Vücut yapısı insan şeklinde dizayn edilen karakterin yüzü ahtapottan ilham alınarak karakterize edilmiştir. İletişim kurmak için ellerindeki küreyi kullanmaktadırlar.)	
Abzorbalovian	İnsansı (Vücut yapıları görece kilolu insanı andıran dünyada varlıklarını, dış görünüşlerini kopyaladığı bir bedende sürdüren Uzaylılar.)	
Isolus	Bilinmeyen (Çiçek şeklinde empatik yaratıklar bir şekilde empatik bağ oluşturduğu canlının hayal gücünü gerçeğe dönüştürür.)	

Tablo 3.8’de modern serinin 2. sezonu itibariyle önceki sezon veya sezonlarda görülen Uzaylı türler gösterilmemiş bununla beraber tür sınıflandırmasına dâhil edilmiştir. Dizinin modern serisinin 2. sezonunda ana hikâye için önemli olan 4 insansı, 3 hayvan atalı, 3 bilinmeyen, 2 mutant, 1 cyborg ve 1 robot tür bulunduğu tespit edilmiştir. Hikâyelerde geçen anlatı ve dış görünüş sınıflandırmanın temelini oluşturmuştur. Sezonda fantastik korku hikâyelerinde rastlanabilen kurt adam karakteri,

dünya kökenli olarak sunulmuştur. Flesh karakteri hastalıklarla mücadelede insanlığın kendi kendini denek olarak kullanması ütopyası ile ortaya çıkmıştır. Kablo karakterinin alt metni televizyonun insanlığı ele geçirdiğidir. Isolus yine istekleri yerine getiren peri söylencesinden ortaya çıkmıştır. Demon tinsel metinlerde sıklıkla adı geçen İblis' tir. Hayvan atalı sınıflandırması birebir Dünya' da yaşayan hayvan türleriyle benzerlik varsa kullanılmıştır. Hayvansı ifadesinin kullanılmama sebebi insansı sınıflandırmasından daha fazla hayvan benzerliğine sahip olunması ve birebir adı geçen hayvana benzer olma durumunun tek bir grupta toplanması amacıyla yapılmıştır.

3.2.2.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 2, Bölüm 9 “The Satan Pit”

Tablo 3.9. 2. Sezon 9. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
David Tennant	Onuncu Doktor
Billie Piper	Rose Tyler
Danny Webb	John Maynard Jefferson
Shaun Parkes	Zachary Cross Flane
Claire Rushbrook	Ida Scott
Will Thorp	Toby Zed
Ronny Jhutti	Danny Bartock
Paul Kasey	Ood

Bölüm bir önceki bölüm olan, The Impossible Planet bölümünün devamıdır. 4002 yılında Krop Tor gezegeninde geçmektedir. Gezegende sondaj çalışması yapan ekibin lideri bilim subayı Ida Scott ve Doktor yerde açılan çukurun çok derin olduğunu gözlemler. Canavarın etkisiyle bilincini kaybedip insanlara saldıran, normalde barışçıl bir ırk olan Ood'lar, Doktor' un yol arkadaşı Rose, ve sondaj ekibinin üyeleri Jefferson, Danny ve Toby' yi köşeye sıkıştırmıştır. Ekip Ood' ları vurup kurtulur. Jefferson, Canvar tarafından ele geçirilen Toby' yi öldürmek ister, Rose Toby' i kurtarır. Doktor ve Ida mürettebatla haberleşip çukurun çok derin olduğunu söyler. Kaptan Zach, gezegenden ayrılma kararı alır. Canavar; mürettebata seslenerek kötülüğün kaynağı olduğunu ve sondaj yapılan çukurda sıkışıp kaldığını söyler. Canavar mürettebatın korkularını onlara karşı kullanır. Doktor birlik olurlarsa Canavar' ı yenebileceklerini

söyleyerek onları bir araya getirir. Doktor ve Ida çukurun yanında asansör çalışmadığından mahsur kalmıştır. Doktor Ida' nın yardımıyla çukura iner. Canavar' la yüzleşmek zorundadırlar. Kaptan Zach mürettebatın kalanını üsten kaçıırır ve mürettebat gezegenden uzaklaşır . Doktor çukura indiğinde duvarda Canavar' ı nasıl durduracağı ile ilgili duvar çizimleri görür. Canavar' la karşılaştığında yerde duran kavanozları kırar. Duvardaki resimlerde bunun gezegeni kara deliğe sürükleyeceği anlatılmaktadır. Gezegen ve Canavar kara deliğe sürüklenirken, Doktor arkasında beliren TARDIS 'e binerek kurtulmayı başarır.

Bu arada, Doktor çukurdan aşağı inmeye karar verir. Ida onu makarayla aşağı indirmektedir. Buna rağmen Doktor, karanlıktan başka hiçbir şey göremez. Daha uzun bir ip olmadığı için kendisini ipten ayırıp düşmeyi tercih eder. Bir hava yastığı sayesinde düşüşü yavaşlar. Uzak kıyafetinin kaskının camı kırılmasına rağmen nefes alabilmektedir. Duvarlarda Canavar'ın son savaşıyla ilgili mağara resimleriyle karşılaşır. Doktor, iki heykel tabanında birer kavanoz görür. Kavanozların ışığı yanar ve Canavar, ona görünür. Doktor, Canavar'ın anlaşılmasız hırıltılarından bilincinin gittiğini ve Krop Tor gezegenin onun hapishanesi olarak tasarlandığını anlar. Kavanozları da Canavar kaçmaya kalkarsa kendisinin onu durdurması amacıyla gardiyanların hazırladığını söyler. Ancak, bunu yaparsa gezegen kara deliğe gidecek ve mürettebat da kurtulamayacaktır. Doktor, Rose ve diğerlerini yarattığı yok etmek uğruna feda etmek zorunda olduğunu anlar. Yol arkadaşının kurtulacağına inandığını söyleyerek kavanozları kırar. Gezegen, yörüngeden çıkmaya başlar. Canavar yanmaya başlar. Doktor, mağaradan kaçmaya çalışırken tökezler ve arkasında TARDIS'i görür.

Bölümde Canavar, bölüme adını veren Şeytan' dır. Krop Tor temsili bir hapishane olarak Cehennem tasviridir. Mürettebatın bir kısmını ve Ood' ları yönlendirmiş kendi askerlerini oluşturmuştur. Gezegenler arası yolculuk, zamanda yolculuk, başka gezegenlerin kaynaklarını kullanma, kolonileştirme gibi temalar işlenmiştir.

3.2.3. Doktor Who Modern Seri 3. Sezon İncelemesi

3.2.3.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.10. Doktor Who Modern Seri 3. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (10. Doktor)	Yayın Tarihi	Süre (Dakika)
Özel	The Runaway Bride	Euros Lyn	Russell T Davies	David Tennant	25 Aralık 2006	60
1	Smith and Jones	Charles Palmer	Russell T Davies	David Tennant	31 Mart 2007	45
2	The Shakespeare Code	Charles Palmer	Gareth Roberts	David Tennant	7 Nisan 2007	45
3	Gridlock	Richard Clark	Russell T Davies	David Tennant	14 Nisan 2007	45
4	Daleks in Manhattan	James Strong	Helen Raynor	David Tennant	21 Nisan 2007	45
5	Evolution of the Daleks	James Strong	Helen Raynor	David Tennant	28 Nisan 2007	45
6	The Lazarus Experiment	Richard Clark	Stephen Greenhorn	David Tennant	5 Mayıs 2007	45
7	42	Graeme Harper	Chris Chibnall	David Tennant	19 Mayıs 2007	45
8	Human Nature	Charles Palmer	Paul Cornell	David Tennant	26 Mayıs 2007	45
9	The Family of Blood	Charles Palmer	Paul Cornell	David Tennant	2 Haziran 2007	45
10	Blink	Hettie MacDonald	Steven Moffat	David Tennant	9 Haziran 2007	45
11	Utopia	Graeme Harper	Russell T Davies	David Tennant	16 Haziran 2007	45
12	The Sound of Drums	Colin Teague	Russell T Davies	David Tennant	23 Haziran 2007	45
13	Last of the Time Lords	Colin Teague	Russell T Davies	David Tennant	30 Haziran 2007	45

Dizinin modern serisinde geleneksel hale gelen Noel özel bölümü 25 Aralık 2006 tarihinde yayınlanmıştır. 3. Sezon ilk bölüm 31 Mart 2007 tarihinde yayınlanmış, son bölüm ise 30 Haziran 2007 tarihinde yayınlanmıştır. Sezonda 10. Doktor karakterini David Tennat canlandırmıştır. Doktor'un yol arkadaşı Rose karakterini canlandıran Billy Pepper, 2. Sezonun son bölümüyle diziden ayrılmıştır. Noel özel bölümünde Doktor' un yol arkadaşı Catherine Tate' in canlandığı Donna Noble karakteridir. 3. Sezonda Doktor' un yol arkadaşlığını Freema Agyeman' ın canlandığı Martha Jones karakteri yapmıştır. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB' den (2018) alınmıştır.

3.2.3.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Ögeleri

Tablo 3.11. Doktor Who Modern Seri 3. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Ögeleri Tablosu

Bölüm	Mekan ve Zaman	Uzaylı Varlıklar, Bilim Kurgu Ögeleri
Özel	Londra, Noel Arifesi 2007	1-Racnoss (Dev bir Örümcek şeklinde, böcek Uzaylı)
1	Londra , 2008 Ay , 2008	1-Plasmavore (Florence Finnegan isimli kan içerek beslenen, kanını emdiği kurbanının şekline girerek saklanan ve Judoonlar tarafından aranan kaçak Uzaylı) 2-Judoonlar (Gergedan formunda insansı Uzay polisleri)
2	Southwark (İngiltere), 1599	1-Carrionite (Cadı olarak tanımlanan büyü denilen şeyi kelimelerle uygulanan bir tür bilim olarak kullanan şekil değiştirebilen Uzaylıdır. Bölümde kurbanlarını güzel bir kız olarak kandırır. Bölümde Rexel sisteminin 4. Gezegeninden geldikleri ifade edilmiştir.)
3	Yeni New York, Yeni Dünya, Galaksi M87, 5.000.000.053	1-Boe'nun Yüzü (Evrende yaşamış en yaşlı canlı, sadece çok büyük bir kafa şeklinde dizide yer alır) 2-Kedi Rahibeler (Bölümde yüzü kedi yüzü şeklinde rahibelik ve hemşirelik yapan kötü karakterli Uzaylılardır. Bölümde görülen kedi rahibe Hame' dir) 3-Dev yengeç (Bölümde geldiği gezegen belirtilmemiştir. Dev bir yengeç olarak tasvir edilmiştir. Bölümde Macra isimli karakter evrenin belası olarak nitelendirilir.)
4	New York , 1930	1-İnsan Dalek mutanı Diagoras (Dalekler evrimlerini devam ettirmek için deneyler yapmaktadır. Bedenlerini daha sağlam hale getirmek için bir insanı Dalek haline getirmişlerdir. İnsan Dalek mutanı) 2-Skaro'nun Kültü (Zaman savaşından kaçan, isimleri olan Dalekler)
5	New York , 1930	1-İnsan Dalek mutanı Diagoras (Dalekler evrimlerini devam ettirmek için deneyler yapmaktadır. Bedenlerini daha sağlam hale getirmek için bir insanı Dalek haline getirmişlerdir. İnsan Dalek mutanı) 2-Skaro'nun Kültü (Zaman savaşından kaçan, isimleri olan Dalekler)

Tablo 3.11. (Devamı)

6	Londra , 2008	1-Profesör Lazarus (Yaptığı deney sonucu mutant canavar haline gelen deli bilim adamı.)
7	Torajii sistemi (Bölümde 42. Yüzyılda varolan Güneş sistemi olarak geçmektedir.), 42. Yüzyıl	1-Torajii Sun (Torajii sisteminin canlı güneşi olarak geçer. Bölümde üzerinde sontaj yaparak canını yakan S.S. Pentallian gemisi ve mürettebatından intikam almak istemektedir.)
8	Farringham (İngiltere’de köy), 10-11 Kasım 1913	1-Family of Blood (Çoklu evrende yolculuk yapan telepatik yetenekleri olan buldukları canlı formların içinde yaşayabilen Uzaylı varlıklardan oluşan aile) 2- Canlı Korkuluklar (Family of Blood tarafından canlandırılan düşman korkuluklar)
9	Farringham (İngiltere’de köy) , 10 – 11 Kasım 1913	1-Family of Blood (Çoklu evrende yolculuk yapan telepatik yetenekleri olan buldukları canlı formların içinde yaşayabilen Uzaylı varlıklardan oluşan aile) 2- Canlı Korkuluklar (Family of Blood tarafından canlandırılan düşman korkuluklar)
10	Londra, 2008	1-Ağlayan Melekler (Ağlayan Melekler olarak tanımlanan heykel melek biçiminde Uzaylı düşmalar, kendilerine bakılmadığında hareket edip; kendilerine dokunulduğunda zamanda herhangi bir noktaya gönderirler veya taşıtırırlar)
11	Malcassairo (100 trilyon yılında insanların yaşayabildiği son gezegen), M.S. 100 trilyon yılı	1-Master (Doktor’ un ezeli düşmanı, Doktor gibi Zaman Lordu, dünyanın sonu olarak tanımlanan 100 trilyon yılından Malcassairo gezegeninde gizlenirken gerçek kimliğini cep saatine gizliyor ve yerinin tespit edilememesi için yaptığı bu işlemi kendisinde unutup, bölümde rejenerasyon geçirerek gerçek kimliğine dönüyor.) 2-Futurekind (Dünyanın sonunda beslenme biçimi değiştiğinden dişleri sivrilen Uzaylı) 3-Chantho (Master’ ın gerçek kimliğini unutmuş bilim adamı haline hizmet eden, böcek görünümlü,barışçıl insansı Uzaylı)
12	Londra , 2008	1-Master (Doktor’ un baş düşmanı Zaman Lordu) 2-Toclafane (Malcassairo gezegeninde 100 trilyon yılında hayatta kalmak için Master tarafından genetik olarak değiştirilen, çocuksu düşünebilen, insan orijinli canavarlar, bölümde 2012 yılında geçmişe gönderilip dünyayı Master’ ın egemenliğine almak için savaşırlar.)
13	Alternatif İngiltere (Bölümde Master karakterinin paradoks makinesini kullanarak oluşturduğu, Doktor tarafından yenildiğinde hiç yaşanmamış kabul edilen Master’ ın bir yıl boyunca hükmettiği fakat neredeyse kimsenin hatırlamadığı İngiltere’ nin Master yönetimindeki hali) ve Valiant (Uzaylılarla savaşan Unit isimli organizasyonun uçak gemisi) , 2009	1-Master (Doktor’ un baş düşmanı Zaman Lordu)

Tbalo 3.11’de görüleceği üzere dizinin 3. sezonunda zamanda yolculuk teması yerini büyük oranda Uzaylı temasına bırakmıştır. Aynı bölümde farklı zaman dilimlerinde bulunulmadığı her bölümün kendi içinde tek bir zamanda geçtiği gözlemlenmiştir. Noel özel bölümünden başlanarak 2007’ den 2009’a kadar günümüz olarak ifade edilebilir. Günümüzde geçen 6 dizi bölümü de Londra’da geçen hikâyelerdir. Sadece bir bölüm hem Ay hem de Dünya’da geçmektedir. Günümüz bölümlerinde alternatif zaman çizgisinde bir yılın kayıp olduğu ve 2009 yılına geçildiği görülmektedir. Geçmişte geçen bölümler sırasıyla ikişer bölüm 1913 yılında bir İngiliz köyü olan Farringham’da, 1930 yılı Newyork’unda ve bir bölüm 1599 yılında İngiltere’ de o zaman kasaba olan Southwark’ ta geçmektedir. Gelecekteki bölümler ise M.S. 400 trilyon yılında bölümde yaşanabilir son gezegen olarak tanımlanan Malcassiaro gezegeni ve M.S. 42. Yüzyılda Torajii sisteminde geçmektedir.

3.2.3.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.12. Doctor Who Modern Seri 3.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Racnoss	Hayvan atalı (Bedeni örümcek şeklinde yüzü kısmen insana benzeyen Uzaylı)	
Plasmavore	Konakçı (Kanını içerek özümlediği varlıkların bedenine sahip olur. Edindiği yaşlı kadın bedenini değiştirememektedir.)	
Judoon	Hayvan atalı (Karakter, insansı özellikleriyle beraber yüzü tamamen gergedana benzemektedir.)	

Tablo 3.12. (Devamı)

Carrionite	İnsansı (Gerçek formuna dönüştüğünde üzü kargayı andıran, pençeleri olan genelde yaşlı insan görünümde Uzaylı.)	
Dev yengeç	Hayvan atalı (Bölümde devasa boyutta bir yengeç olarak tasvir edilmiştir. Gezgeni insanlar tarafından kolonileştirilmiş, o da insanları zehirli gazlarla beyinlerini yıkıyarak köleleştirmiştir.	
İnsan Dalek	Mutant (Dalekler evrimleşmek ve robotik vücutları olmadan yaşamaya devam etmek için insan dalek mutanı yaratmıştır. Dalekler tarafından kabul görmeyen mutant Dalekler tarafından yok edilmiştir.)	
Torajii Sun	Canlı gezegen, yıldız (Doktor Who anlatısında gezegenler veya yıldızlar canlı karakterler olabilmektedir.)	
Kan Ailesi	Konakçı (Gaz formunda olan bu Uzaylı aile, bir başka canlı yaşam formu içinde onu kullanarak hayatını sürdürmektedir.)	
Canlı korkuluklar	Kukla (Korkuluklar Kan ailesi üyeleri tarafından kontrol edilmektedir.)	
Lazarus	Mutant (Lazarus isimli bilim adamı yaptığı deney sonucu geri evrimleşir ve tam anlamıyla canavara dönüşür.)	
Ağlayan melek	Bilinmeyen (İnsan boyutunda bir kilitle taşlaşmış yaşam formları. Kendilerine bakılmadığında çok hızlı hareket ederek düşmanlarını zamanda geriye gönderip onların kalan zamanını yaşam enerjisi olarak kullanırlar.)	

Tablo 3.12. (Devamı)

		
Futurekind	İnsansı (Dış görünüşü insana benzeyen Malcassairo gezegeninde sınırlı besin kaynakları sebebiyle yamyamlaşan ve evrimi neticesinde dişleri yırtıcılarda olduğu gibi keskinleşen Uzaylı)	
Malmooth	Hayvan atalı (İsmi Chantho olan konuştuğu her kelimenin sonuna “tho” kelimesini ekleyen, yüz ve görülen vücut böcek özelliği gösteren insansı özellikleri de bulunan Malcassairo gezegeninden Uzaylı)	
Toclafane	Mutant (Yaşadıkları uzak gelecekte hayatta kalabilmek için Doktor’ un ezeli düşmanı zaman lordu Master tarafından değiştirilen insansı Uzaylılar.)	

Tablo 3.11’de görüleceği üzere sezonda 3 mutant, 1 kukla, 5 hayvan atalı, 1 konakçı, 4 insansı, 1 canlı gezegen ve 1 bilinmeyen tür olduğu tespit edilmiştir. Tablo 3.12’de sezon bölümlerinde ana hikâyenin önemli parçası olan Uzaylı türler dışında önceki sezonlarda da görülen türler sınıflandırmaya dâhil edilmiştir. Doktor dışında Master karakteri, Zaman Lordu olarak sezonun 11. bölümde görülmektedir. Yine tabloda yer almayan önceki sezonlarda da görülen Catkind ırkı hayvan atalı ve Boe’ nun yüzü mutant olarak sınıflandırmaya dâhil edilmiştir.

Modern seri 3. sezona korku hikâyelerinden ve korku filmlerinden bilinen karakterler sıkça Uzaylı anlatısına eklemlenmiştir. Cadılar, vampirler, zombiler, dev böcekler, canlı korkuluklar anlatı unsuru olarak kullanılmış ve tamamına Uzaylı imgesi ustalıkla işlenmiştir.

3.2.3.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 3, Bölüm 11 “Utopia”

Tablo 3.13. Sezon 3 9. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
David Tennant	Onuncu Doktor
Freema Agyeman	Martha Jones
John Barrowman	Jack Harkness
Derek Jacobi	Profesör Yana
John Simm	Usta
Chipu Chung	Chantho
René Zagger	Padra
Neil Reidman	Teğmen Atillo

Doktor TARDIS (Doktor’ un zaman gemisi) ile 2008 yılına, Galler’ de bulunan Cardiff isimli kasabaya yolculuk yapar. Zaman çatlakları TARDIS’ in enerji depolamasını sağlamaktadır ve bu işlem sadece 20 saniye sürecektir. Doktor eski yol arkadaşlarından Jack Harkness ‘in kendisine doğru koştuğunu fark ettiğine TARDIS’ i çalıştırır ve yol arkadaşı Martha ile M.S. 400 trilyon yılına gider Gittikleri zaman diliminde sonradan isimlerinin Futurekind olduğunu öğrendikleri yamyamlardan kaçan bir insanı takip ederek Ütopya isimindeki şehirde bulunan üsse gelirler. Burada Profesör Yana ve yardımcısı Chantho ile karşılaşırlar. Profesör Yana Doktor’ dan yaşayan son insanları Ütopya’ dan taşımak için yaptığı roketi çalıştırmak için yardım ister. Doktor roketi çalıştırır fakat bir Futurekind devrelere zarar verir. Ölümsüz Jack Harkness radyasyonlu odaya girerek motor bağlantılarını onarır ve roket çalışır hale gelir. Doktor’ a kafasındaki davul seslerinden bahseden Profesör Yana, Doktor’ un rejenerasyondan bahsetmesi ile seslerin iyice çoğaldığını söyler. Doktor kendisinin de sahip olduğu ve düşmanları tarafından köşeye sıkıştırıldığında kimliğinin anlaşılmaması için kullandığı karakterini gizleyen cep saatinden Profesör Yana’ da da olduğunu görür. Profesör Yana’ nın da bir Zaman Lordu olduğunu anlasa da kimliğini bilmediğinde çekirir. Doktor son zaman savaşı olarak bilinen savaşta kendi ırkını yok ettiği için temkinli davranmaktadır. Profesör Yana, Chantho’ nun getirdiği cep saatine dokunur ve saatten gelen seslerden şüphelenen Martha Doktor’ a haber vermek için koşar. Doktor aceleyle Profesör Yana’ nın yanına koşsa da Profesör Yana saati açmış, kapıları kilitlemiş ve Futurekind’ ların

üsse girmesini engelleyen kapıları açar. Futurekind sürüsü üsse hücum ederken Doktor, Jack ve Martha kaçmayı başarır. Chantho, Profesöre ne yaptığını sorar ve gerçek kimliğini hatırlayan Profesör Yana’ dan isminin Master olduğu yanıtını alır. Master, kendisine silah doğrultan Chantho’ ya elektrik yüklü kablo ile saldırır ve ölmek üzere olan Chantho tarafından silahla vurulur. Doktor odaya girmeyi başarsa da Master TARDIS’ e binmiştir. Doktor TARDIS çalışmadan sonik tornavidası ile TARDIS’ in koordinatlarını son ziyaret edilen iki nokta arasında kilitler. Bölüm TARDIS hareket ederken bir Futurekind’ ın Doktor, Martha ve Jack’ e saldırmasıyla sona erer.

Bölümde Doktor, yaşayan son Zaman Lordu olmadığını anlamıştır. Doktor’un en eski düşmanı olan Master karakteri modern seride ilk defa görülmüştür. Modern seri 1. sezonda Rose Tyler tarafından ölümsüz bir varlığa dönüştürülen Kaptan Jack Harkness karakteri yol arkadaşı olarak bölüme dahil olur. Bölümde Dünya’nın sonu ile canlılığın sonunun aynı şeyler olmadığı vurgulanmıştır.

3.2.4. Doktor Who Modern Seri 4. Sezon İncelemesi

3.2.4.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.14. Doktor Who Modern Seri 4. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (10. Doktor)	Orijinal Yayın Tarihi	Süre (Dk)
ÖZEL	Voyage of the Damned	James Strong	Russell T Davies	David Tennant	25 Aralık 2007	72
1	Partners in Crime	James Strong	Russell T Davies	David Tennant	5 Nisan 2008	50
2	The Fires of Pompeii	Colin Teague	James Moran	David Tennant	12 Nisan 2008	45
3	Planet of the Ood	Graeme Harper	Keith Temple	David Tennant	19 Nisan 2008	45
4	The Sontaran Stratagem	Douglas Mackinnon	Helen Raynor	David Tennant	26 Nisan 2008	45
5	The Poison Sky	Douglas Mackinnon	Helen Raynor	David Tennant	3 Mayıs 2008	45
6	The Doctor’s Daughter	Alice Troughton	Stephen Greenhorn	David Tennant	10 Mayıs 2008	45
7	The Unicorn and the Wasp	Graeme Harper	Gareth Roberts	David Tennant	17 Mayıs 2008	45

Tablo 3.14. (Devamı)

8	Silence in the Library	Euros Lyn	Steven Moffat	David Tennant	31 Mayıs 2008	45
9	Forest of the Dead	Euros Lyn	Steven Moffat	David Tennant	7 Haziran 2008	45
10	Midnight	Alice Troughton	Russell T Davies	David Tennant	14 Haziran 2008	45
11	Turn Left	Graeme Harper	Russell T Davies	David Tennant	21 Haziran 2008	50
12	The Stolen Earth	Graeme Harper	Russell T Davies	David Tennant	28 Haziran 2008	45
13	Journey's End	Graeme Harper	Russell T Davies	David Tennant	5 Temmuz 2008	65

Tablo 3.14'te görüleceği üzere Modern seri 4. sezon öncesi, 25 Aralık 2007 tarihinde "*Voyage of the Damned*" isimli Noel özel bölümü yayınlanmıştır. Bu bölümde Doktor'un yol arkadaşı ünlü şarkıcı Kylie Minogue'un canlandığı Astrid karakteridir. 5 Nisan 2008 tarihinde yayınlanmaya başlanan dizinin modern serisinin 4. Sezonu, 18 Temmuz 2008 tarihinde sona ermiştir. Sezonda Doktor' un yol arkadaşı Catherine Tate' in canlandığı Donna Noble karakteridir. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB' den (2018) alınmıştır.

3.2.4.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.15. Doktor Who Modern Seri 4. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekan Ve Zaman	Uzaylı Varlıklar, Bilim Kurgu Öğeleri
Özel	Titanic (Uzay gemisi) , Noel 2008	1-Max Capricorn (Cyborg Uzaylı, hologram görünümüyle gezegeni Sto'da reddedilmişliğini yeni kimliğiyle gizler, Doktor planlarını bozana kadar tüm canlıları yok etmeyi planlamaktadır.) 2- Bannakaffalatta (Sto gezegeninden kırmızı dikenli insansı, Titanic yolcularından) 3- Hardaker (Sto gezegeninden insansı Uzaylı, Titanic' in kaptanı) 4-Astrid Peth (Sto gezegeninden Titanic çalışanı insansı, hikayede Doktor' a büyük yardımı olur, karakter şarkıcı Kylie Minogue tarafından canlandırılır)
1	Londra , 2008	1-Matron Cofelia (Adipose' ların eşeysiz çoğalmaları için dünyada obez insanlara zayıflama hapi diye Adipose tohumu satan böylece Adipose doğumu gerçekleşmesini sağlayan insansı Uzaylı) 2-Adipose (Obez insanların vücut yağları ile Adipose tohumunun birleşiminden oluşan Uzaylı canlıdır)

Tablo 3.15. (Devamı)

2	Pompei (İtalya' da şehir), 23 - 24 Ağustos 79	1-Pyroville (Pompei' de yanardağ patlayıp insanların daha yanardağ patlamadan taşlaşması sonucu olayların arkasında olduğunu anlayan kaya şekilli insansı Uzaylı)
3	Ood Sphere (Bölümde Kuzey Buzul Yıldız Kümesinde bulunan Ay veya buzullarla kaplı Ood gezegeni) , 4126	1-Klineman Halpen (Ood Sphere' de maden çıkaran şirketin sahibi insan, kullandığı saç toniği onu Ood' a dönüştürür) 2-Ood (Ood Sphere' de yaşayan, elinde tuttuğu küre biçimli ve vücudunun parçası olan uzuv ile iletişim kurabilmektedirbarışçıl Uzaylı canlı)
4	Londra , 2009 Rattigan Akademisi (Rattigan ailesinin sahibi olduğu bölümün kötü karakteri Luke Rattigan' ın okuduğu zeki çocuklar okulu) , 2009 Sontaran amiral gemisi (Sontaran isimli Uzaylı ırkın savaş gemisi), 2009	1-Sontaranlar (Sontaran gezegeninden gelen şekil itibariyle orta boy bir insan boyutunda patatese benzeyen savaşçı Uzaylı ırk)
5	Londra, 2009	1-Sontaranlar (Sontaran gezegeninden gelen şekil itibariyle orta boy bir insan boyutunda patatese benzeyen savaşçı Uzaylı ırk)
6	Messaline (Bölümün geçtiği yıl itibariyle İnsanlar ve Hatlar tarafından kolonize edilen yüzeyinde canlılığın olmadığı gezegen), 24 Temmuz 6012	1-Hatlar (Yüzleri balığa benzeyen insansı Uzaylı varlıklar)
7	Eddison Manor (İngiltere'de geleneksel yapıda inşa edilmiş ev, bölümde tam konum bilgisi geçmemektedir), 8 Aralık 1926	1-Vespiform (Dev eşek arıları)
8	Kütüphane (Tamamı kütüphaneden oluşan gezegen), 51. Yüzyıl	1-Vashta Nerada (Mikroskobik Uzaylılar pirana şeklinde beraber hareket edip saniyeler içinde düşmanlarını yok eden yaratıklar)
9	Kütüphane (Tamamı kütüphaneden oluşan gezegen), 51. Yüzyıl	1-Vashta Nerada (Mikroskobik Uzaylılar pirana şeklinde beraber hareket edip saniyeler içinde düşmanlarını yok eden yaratıklar)
10	Midnight (İnsanlar tarafından kolonileştirilmiş, elmas dağları olan, havası bulunmayan gezegen), Uzak bir gelecek (Zaman dilimi Uzak bir gelecek olarak ifade edilmiştir.)	1-Midnight Entity (Çok uzak bir gelecek olarak tabir edilen zaman diliminde hiçbir varlığın yaşayamadığı şartlarda hayatta kalabilen ayrıntılı tasviri olmayan ele geçirdiği bedenler aracılığı ile şekil bulan tanımlanmamış Uzaylı varlık)

Tablo 3.15. (Devamı)

11	Donna'nın Dünyası (Time Beetle' in Donna Noble' in Londra ve civarındaki standart hayatı etrafında oluşturduğu paralel dünya) , 2007 , 2008 ve 2009	1-Fortune Teller (Shan Shin adlı Uzakdoğu kültürüne sahip gezegeninden, psişik güçleri olan falcı) 2-Time Beetle (Bölümde Doktor tarafından çıkarılana kadar Doktor' un yol arkadaşı Donna Noble' in sırtına tutunan, dışarıdan görülemeyen ve tutunduğu canlının hayatında verdiği kararları değiştirmesi için paralel bir evren yaratan, zamanı manipüle eden Uzaylı böcek)
12	Londra ve Cardiff , 2009	1-Davros (Dalekler' in yaratıcısı, Doktor' un ezeli düşmanı, kendi isteğiyle bir çeşit dalek mutasyonu geçiren Skaro gezegeninden insansı Uzaylı) 2-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar) 3-Mr. Smith (Donna Noble' in bilgisayarında yaşayan aslında bilgisayarın kendisi olan Kylok türünde kristal canlı yaşam formu.)
13	Pota (Dalek imparatorluğu olarak tabir edilen sistemde yer alan küre biçimli dev uzay istasyonu), 2009	1-Davros (Dalekler' in yaratıcısı, Doktor' un ezeli düşmanı, kendi isteğiyle bir çeşit dalek mutasyonu geçiren Skaro gezegeninden insansı Uzaylı) 2-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar) 3-İnsan Zaman Lordu (10. Doktor' un rejenerasyonu reddetmesi sonucu kopan elini yenilemiş, kopan elinden Doktor 'a benzeyen Zaman lordu özelliği olmayan insan ortaya çıkar, Doktor onu önceki sezonda Rose' u bıraktığı paralel evrene Rose' un yanına bırakır)

Tablo 3.15'te görüleceği üzere dizininin 4. sezonunda günümüz olarak tabir edilen dönem 2007,2008 ve 2009 yıllarıdır. Time Beetle isimli böcek benzeri Uzaylı Doktor' un yol arkadaşı Donna'nın Londra ve civarında 2007,2008 ve 2009 yıllarında yaşadığı alternatif bir evren oluşturur. Bu alternatif evren ve zaman dilimi diğer bölümlerden ayrı tutulmalıdır. 2008 ve 2009 yıllarında uzay gemisi Titanic ve Dalek isimli Uzaylıların sahip olduğu uzay istasyonunda farklı galaksilerde iki dizi bölümü vardır. Bir dizi bölümü ise 2009 yılında hem Londra'da hem Sontaran isimli Uzaylıların gemisinde geçmektedir. Günümüzde geçen diğer bölümlerde iki bölüm tamamen Londra' da, bir bölüm Londra ve Galler'in Cardiff şehrinde geçmektedir.

Gelecekte geçen bölümler; M.S. 4126 yılında Ood isimli Uzaylıların gezegeni Ood Sphere'de; M.S. 6012 yılında İnsanlar ve Hatlar tarafından kolonileştirilen Messaline gezegeninde, Uzak bir gelecekte geçtiği ifade edilen ve canlılığın olmadığı Midnight olarak isimlendirilen bölgede ve M.S. 51. yüzyılda Kütüphane gezegeninde geçmektedir.

Geçmişte geçen bölümler; M.S. 79 yılında İtalya'nın Pompei şehrinde ve 1976'da İngiltere'de zamanına uygun biçimde inşa edilen Eddison Manor isimli evde geçen bölümlerdir.

3.2.4.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.16. Doctor Who Modern Seri 4.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Max Capricorn	Cyborg (Sto gezegeni kökenli robot vücudunu insansı özelliklerle kontrol eden Uzaylı)	
Astrid Peth	İnsansı (Sto gezegeninde yaşayan Dünya kökenli insanlarla birebir özelliğe sahip Uzaylı, Doktor Who anlatısında özellikleri Dünya kökenli insanlarla birebir olsa dahi karakterler insansı olarak tanımlanmıştır. Bölümde Astrid dışında çok sayıda Sto kökenli insansı karakter vardır.)	
Bannakaffalatta	İnsansı (Kırmızı dikenli yüzü ve dikenlerden oluşan saçları dışında gözlemlenen vücut yapısı insana benzeridir.)	
Matron Cofelia	İnsansı (Adipose isimli Uzaylıların çoğalmasından sorumlu dadı, 21. Yüzyılda uzay gemilerinin Adiposeları çoğaltmak için kullanılan bölümü kaybedilince dünyada insan yağından çoğalmalarını sağlamıştır.)	
Adipose	Mutant (İnsan yapısındaki yağ hücrelerinin kimyasallarla dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan tür.)	

Tablo 3.16. (Devamı)

Pyroville	İnsansı (Pyrovillia gezegeninden dünyaya gelen, Pompei kentinin yanardağ tarafından yutulmasına sebep olan, insanları psişik olarak kontrol edebilen ve taşıtıran kaya ve ateşten oluşan şekil itibariyle insanı andıran insansı tür)	
Klineman Halpen	Mutant (Bölümde Ood isimli Uzaylıları köleleştirdiği ve Doktor'la mücadelesi sonucu Ood' a dönüştüğü görülmektedir.)	
Sontaran	İnsansı (Şekil itibariyle orta boy bir insana benzeyen, savaşçı Uzaylı ırk.)	
Hath	İnsansı (Kafa yapıları balık şeklinde tasarlanmış insanlarla savaşan ırk. Doktor'un bölümde dile getirdiği ve gerçekte var olmayan tek bir bireyden farklı bireylerin oluşmasını sağlayan progenasyon teknolojisi insanlarla aynı amaç için yani ordu kurmak için kullanılmışlardır.)	
Jenny (Doktor'un kızı)	İnsansı (Progenasyon teknolojisi ile Doktor'un dnası ile üretilen, Zaman Lordu özelliği olmayan savaşçı kız)	
Vespiform	Hayvan atalı (Seyahat ettiği galaksilerde istediği varlığın şeklini alan diğer türlerden çoğalabilen ve tetikleyici bir unsur olmaksızın gerçek formu ve hafızası olmaksızın yaşayabilen dev eşek arısı şeklinde Uzaylı)	

Tablo 3.16. (Devamı)

River Song	İnsansı (İlerleyen sezonlarda hikâye örgüsünün vazgeçilmez bir parçası olan, yine ilerleyen bölümlerde Tardis' in çocuğu olarak anılacak Doktor'un eşi ve zaman lordu dnasına sahip insan. Bölümde kendini arkeolog olarak tanıtmıştır. Kullanılan görsellerden üstte yer alan 4. ve altta yer alan 5. sezondan fotoğraflardır.)	
Vastha Nerada	Bilinmeyen (Mikroskobik piranalar, bölüm anlatımında yaşadıkları orman kitaplara dönüştürüldüğü için kütüphane gezegeninde yaşayan ve gezegendeki tüm canlıları saniyeler içinde öldüren uzay piranalarıdır. Mikroskobik canlılar topluluk halinde öldürecekleri canlının gölgesi şeklini alarak o canlıyı yok ederler.)	
Gece Yarısı Yaratığı (Midnight Entity)	Bilinmeyen (Çok uzak bir gelecek olarak tabir edilen zaman diliminde hiçbir varlığın yaşayamadığı şartlarda hayatta kalabilen ayrıntılı tasviri olmayan ele geçirdiği bedenler aracılığı ile şekil bulan tanımlanmamış Uzaylı varlık. Bölümde kadın karakteri ele geçirir ve onun varlığıyla görünürlük kazanır.)	
Zaman Böceği (Time Beetle)	Hayvan atalı (The Fires of Pompeii ve Turn Left bölümlerinde ortaya çıkan zamanı manipüle edebilen ve ısırıldığı canlıyla bütünleşerek zihninde alternatif bir dünya oluşturmaya sahip böcek.)	

Tablo 3.16. (Devamı)

Falcı (Fortune Teller)	İnsansı (Shan Shin adlı Uzakdoğu kültürüne sahip gezegeninden, psişik güçleri olan falcı, Uzaylı)	
Davros	İnsansı (Skaro gezegeninden en yaşlı Kaled ırkına mensup mutasyon geçirmemiş türünün son örneği Uzaylı. Doktor'un ezeli düşmanı ve Daleklerin yaratıcısı)	
İnsan Zaman Lordu	İnsansı (Doktor' un rejenerasyonu reddetmesi sonucu kopan elini yenilemiş, kopan elinden Doktor 'a benzeyen keskin zekâsı dışında Zaman lordu özelliği olmayan insan ortaya çıkmıştır.)	
Mr. Smith (Kylok kristali)	Canlı madde (Bölümde kristal formunda canlı yaşam formu olarak geçmektedir, kendine has bilinci ve üstün düşünme kabiliyeti vardır.)	

Tablo 3.16'da görüleceği üzere sezonda ana hikâyede yer alan ve hakkında bilgi verilen; beşi birebir insan yapısına sahip 14 insansı, 2 mutant, 2 hayvan atalı, 2 bilinmeyen, 1 canlı madde ve 1 cyborg tür yer almıştır. Hayvan atalı türler birebir böcek formunda olan karakterlerdir. Bu sınıflandırma böcek, hayvan ayrımı yapmaksın tek bir grubu meydana getirmektedir. İnsansı türler birebir insan özelliğinde veya şeklen karakteristik özellikleriyle insanı andırmaktadır. Modern seri 4. sezonda oldukça fazla sayıda insansı karakterin bulunması ve aynı zamanda birebir insan benzeri insansı karakterlerin çokluğu akıllara yaratıcılıkla ilgili bir problem mi var sorusunu getirmektedir.

İnsan ve robot olarak tasarlanan karakter cyborg sınıfı içinde değerlendirilmiştir. Cyborglar bilim kurgu türünde sıkça kullanılan karakterler olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Terminatör serisi, Ben Robot, Evrenin Askerleri, Robocop serisi gibi bilim kurgu filmlerinde cyborg karakterleri beyaz perdeyle buluşmuştur. Bilinmeyen türler kategorisinde yer alan Uzaylı varlıkların somut bir şekli

bulunmamakta bölümde Doktor karakteri tarafından dillendirilen özellikler sınıflandırmaya dâhil Uzaylı özellikleri olarak sunulmaktadır. Özellikle korku filmlerinde gördüğümüz ürepertici anlatı yapısı bilinmeyen kategorisinde dahil edilen Uzaylı karakterlerle 4. sezona ayrı bir heyecan katmıştır.

Davros karakteri Doktor’ un ezeli düşmanı olarak tanıtılmış, dizinin klasik döneminde en son 1989 yılında ekranla bulunmuştur. Dizi hikâyesinde Kaled olarak adlandırılan ırktan mutasyon geçirmemiş yaşayan tek kişidir. Dalek ırkının yaratıcısı olarak da bilinir. Canlı madde sınıflandırması Mr. Smith ve benzeri karakterler için kullanılmıştır. Madde sözcüğü, uzayda yer alan belli bir hacmi bulunan her şey için kullanılan (TDK, 2018) bir sözcüktür. Kristal veya herhangi başka yapıda cansız olarak değerlendirdiğimiz maddeler, Doktor Who’nun fantastik anlatısında pekala bir Uzaylı karakter olabilmektedir. Burada aranacak alt metin canlılığın bildiğimizden öte bir anlamı olduğudur.

3.2.4.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 4, Bölüm 12 “The Stolen Earth”

Tablo 3.17’de görüleceği üzere dizinin ana karakteri olan Doktor’a önceden yol arkadaşlığı yapan tüm yardımcı karakterler bu bölümde kendilerine yer bulmuştur. Donna, Rose, Martha, Sarah Jane ve Jack karakterleri büyük düşman olarak belirlenen Davros ve Daleklere karşı Doktor’a yardımcı olmaktadır. Özellikle sezon finallerinde izleyiciden reaksiyon almak adına yapımcı ve senaristler izleyiciyi özlediği karakterlerle bir araya getirmektedir.

Tablo 3.17. 4. Sezon 12. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
David Tennant	Onuncu Doktor
Catherine Tate	Donna Noble
Billie Piper	Rose Tyler
Freema Agyeman	Martha Jones
John Barrowman	Jack Harkness
Elisabeth Sladen	Sarah Jane Smith
Julian Bleach	Davros

Doktor ve yol arkadaşı Donna TARDIS'te sohbet etmektedir. Doktor, Dünya'nın kendi konumunun dışına ışınladığını haber alınca Dünya'yı bulmak için evrensel polis teşkilatı olan Gölge Bildirgesi'ne gider. Burada Dünya dahil 27 gezegenin kayıp olduğunu öğrenir. Kayıp gezegenlerin yerini bulmak için Medusa şelalesi olarak tabir edilen ve evrende bulunan tüm gezegenlerin canlı haritalandırıldığı yere gider fakat kayıp gezegenler dijital haritada görülmemektedir.

Doktor'un baş düşmanı ve Daleklerin yaratıcı Davros, Dünya'yı ışınladığı yeni konumunda insanlığa çoktan diz çöktürmüştür. Dünya dışı kötü yaşam formlarıyla mücadele eden uluslararası örgüt UNIT'in merkezi yok edilmiştir. Daleklerin üst düzey formlarından olan Dalek Caan, dizinin klasik serisinde öldürüldüğü bilinen Davros'u zamanda geri giderek kurtarmış, bu yolculuk aklını yitirmesine sebep olurken ona kahinlik yeteneği kazandırmıştır.

Doktor'un eski yol arkadaşları Kaptan Jack Harkness, Martha Jones, Sarah Jane Smith ve Rose Tyler farklı yerlerde saklanarak Doktor'un gelmesini beklemektedir. Jack Harkness Doktor'un yanından ayrıldıktan sonra dünya dışı kötü varlıklarla mücadele eden Büyük Britanya devleti tarafından kurulan Torchwood'un başına geçmiştir. Martha savaşçı Uzaylı ırkı Sontaran'ların dünyada bıraktıkları savaş gemisinde bulunan ışınlama cihazını kullanarak UNIT'in Newyork'ta bulunan merkezine ışınlanmıştır ve nükleer silahları aktive eden Osterhagen Anahtarını yanında getirmiştir. Sarah Jane, süper bilgisayarı Bay Smith ile evindedir. Rose, Donna'nın annesi Sylvia Noble ve büyükbabası Wilfred Mott'u bularak onların evine gelir. Birleşik krallık başbakanı Harriet Jones, Daleklerin tüm iletişimi kesmiş olmasına rağmen Uzaylı teknolojisi kullanarak Rose dışında tüm eski yol arkadaşlarıyla iletişim kurmayı başarır. Sarah, süper bilgisayarı Bay Smith'i kullanarak alt dalga ağ ile iletişim kuran sinyali güçlendirerek Doktor'la iletişim kurmayı başarır. Dünya zamansal bir cep evrendedir ve Doktor düşmanlarıyla mücadeleye hazırdır.

Bölümün sonuna doğru TARDIS, Dünya'ya iner. Davros aynı iletişim yöntemini kullanarak Doktor'a kazandığını söyler. Doktor'un sinyali bozulamayan ve çok az kişi tarafından aranabilen telefonu çalar. Doktor eski yol arkadaşı ve aşkı Rose'dan gelen telefonla Rose'un bulunduğu sokağa doğru giderken bir Dalek tarafından vurulur. Aynı sokağa ışınlanan Jack, Doktor'u vuran Dalek'i vurur. Donna ve Rose Doktor'u

TARDIS'e taşır. Doktor rejenerasyon (yaşam döngüsünün sonlanıp yeni yaşam döngüsünün başladığını gösteren dönüşüm halı) geçirmeye başlar. Bölümün hikâyesi sezon finaliyle devam eder.

3.2.5. Doktor Who Modern Seri 5. Sezon İncelemesi

3.2.5.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.18. Doktor Who Modern Seri 5. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yapımcı	Senarist	Başrol (11. Doktor)	Orijinal Yayın Tarihi	Süre (Dakika)
1	The Eleventh Hour	Adam Smith	Steven Moffat	Matt Smith	3 Nisan 2010	45
2	The Beast Below	Andrew Gunn	Steven Moffat	Matt Smith	10 Nisan 2010	45
3	Victory of the Daleks	Andrew Gunn	Mark Gatiss	Matt Smith	17 Nisan 2010	45
4	The Time of Angels	Adam Smith	Steven Moffat	Matt Smith	24 Nisan 2010	45
5	Flesh and Stone	Adam Smith	Steven Moffat	Matt Smith	1 Mayıs 2010	45
6	The Vampires of Venice	Jonny Campbell	Toby Whithouse	Matt Smith	8 Mayıs 2010	50
7	Amy's Choice	Catherine Morshead	Simon Nye	Matt Smith	15 Mayıs 2010	45
8	The Hungry Earth	Ashley Way	Chris Chibnall	Matt Smith	22 Mayıs 2010	45
9	Cold Blood	Ashley Way	Chris Chibnall	Matt Smith	29 Mayıs 2010	45
10	Vincent and the Doctor	Jonny Campbell	Richard Curtis	Matt Smith	5 Haziran 2010	45
11	The Lodger	Catherine Morshead	Gareth Roberts	Matt Smith	12 Haziran 2010	45
12	The Pandorica Opens	Toby Haynes	Steven Moffat	Matt Smith	19 Haziran 2010	50
13	The Big Bang	Toby Haynes	Steven Moffat	Matt Smith	26 Haziran 2010	55

Tablo 3.18'de görüleceği üzere modern serinin 5. sezonu 3 Nisan 2010 tarihinde başlamış, 26 Haziran 2010 tarihinde sona ermiştir. Sezon öncesi 25 Aralık 2008

tarhinde “*The Next Doctor*” isimli noel özel bölümü yayınlanmıştır. Ardından 11 Nisan ve 15 Kasım 2009 tarihlerinde “*The Water of Mars*” ve “*The Dead Planet*” isimli iki sonbahar özel bölümü yayınlanmıştır. “*The End of the Time*” isimli noel özel ve yeni yıl özel bölümleri 25 Aralık 2009 ve 1 Ocak 2010 tarihine yayınlanarak 10. Doktor’a bu beş bölümle veda edilmiştir. Çalışmamız modern seri bölümlerini kapsadığından ara sezon olarak adlandırabileceğimiz bu bölümler çalışmamızın dışında bırakılmıştır. 5. sezonda 11. Doktor rolünü Matt Smith oynarken yol arkadaşları Amy Pond ve Rory Williams karakterlerini Karen Gillan ve ve Arthur Darvill canlandırmıştır. 5. sezon “*The Eleventh Hour*” ile başlayıp ve “*The Big Bang*” bölümüyle sona ermiştir. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB’ den (2018) alınmıştır.

3.2.5.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.19. Doktor Who Modern Seri 5. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekan ve Zaman	Uzaylı Varlıklar, Bilim Kurgu Öğeleri
1	Leadworth (11. Doktor’ a yol arkadaşlığı yapan Amy ve Rory’ nin hayatlarının büyük bir bölümünü yaşadıkları köy), Nisan 1994 Leadworth,Nisan 2008 Leadworth,25 Haziran 2010	1-Prisoner Zero (Atraxiler tarafından tutuklanmış, şekil değiştirebilen yılan benzeyen Uzaylı tür) 2-Atraxiler (Uçabilen Kristal şekilli, tüm zaman ve uzayda geçerli Gölge bildirisine göre evrende polislik yapan tür)
2	Starship UK (İngiltere’ de hayat 3295 yılında krallığa ait yıldız gemisinde devam etmektedir),3295 Londra,1941	1-Star Whale (Starship UK’ in üzerinde olduğu Uzay balinası, tamamen Uzay’ da seyahat etme yeteneğine sahip Uzay canlısı) 2-Smilers (Bölümde yer alan ütöpik yapıda Starship UK uzay gemisinde gülen, somurtan ve kızgın ifadelerde halkı sisteme adapte eden kızgın olduklarında ayaklanan ve cezalandıran droidler) 3-Winder (Smilers Özelliği olan mutant insanlar)
3	Londra, 1941 Dalek Gemisi, 1941	1-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotic zırh giyen Uzaylı düşman canlılar)
4	Alfava Metraxis (Ağlayan melekler tarafından yaşayan tüm canlıların yok edilmesinden önce kolonileştirilmiş gezegen), 51. yüzyıl	1-Ağlayan Melekler (Ağlayan Melekler olarak tanımlanan heykel melek biçiminde Uzaylı düşmalar, kendilerine bakılmadığında hareket edip; kendilerine dokunulduğunda zamanda herhangi bir noktaya gönderirler veya taşıtırılar)

Tablo 3.19. (Devamı)

5	Alfava Metraxis 51. yüzyıl Leadworth, 25-26 Haziran 2010	1-Ağlayan Melekler (Ağlayan Melekler olarak tanımlanan heykel melek biçiminde Uzaylı düşmalar, kendilerine bakılmadığında hareket edip; kendilerine dokunulduğunda zamanda herhangi bir noktaya gönderirler veya taşıtırılar.) 2-Zaman Çatlağı (Doktor' un zamansal paradokslar oluştuğunda açıldığını söylediği ve bu bölümde oluşan zaman çatlağını yüzlerce Ağlayan Meleğin kendisine saldırması üzerine kapattığı kendi bilinciyle hareket eden zaman ve boyutlar arası geçiş kapısı)
6	Venedik Cumhuriyeti (Dizide Hunların lideri Atilla' dan kaçanların bataklık üzerine inşa ettiği şehir olarak tasvir edilmiştir), 1580 Leadworth, 25 Haziran 2010	1-Saturnynler (Yırtıcı balık şeklindeki Uzaylı varlıklar, kendilerini Vampir kızlar olarak kamufle etmiş, bölüm içerisinde gerçek şekilleriyle görünmüşlerdir.)
7	Yukarı Leadworth (Bölümde Rüya Lordu tarafından oluşturulan, Amy ve Rory' nin İngilter' de yaşamlarını sürdüğü köyün alternatif rüya evrenindeki versiyonu) , 2015 TARDIS (Bölümde geçen zaman dilimi tanımlamasında bölüm hem Yukarı Leadworth hem Doktor' un TARDIS' inde geçmektedir.)	1-Dream Lord (Doktor' un kendi zihninin kötü bir tezahürü olarak tanımladığı, zihin paraziti, herhangi Uzaylı olduğu konusunda bölümde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.) 2-Eknodinler (Rüya aleminde yer alan Yukarı Leadworth' de yaşlı insanların bedenlerine girerek onların yaşam süresini arttıran ve onları çok güçlü hale getiren hayali Uzaylı yaşam formları, bölümde sadece içinde yaşadıkları insanların gözlerini tamamen yeşil hale getirmeleriyle görünür hale gelmişlerdir.)
8	Cwmtaff (Galler' de bulunan küçük bir köy) , 2020	1-Silurianlar (Bölümde Silurian olarak tanımlanan, insansı reptilyan-dünyada canlılığın başlamasıyla ortaya çıkan gelişmiş sürüngen ırka mensup olan dünyanın altında kendilerine ait bir medeniyet geliştiren Dünyalı ırk)
9	Cwmtaff (Galler' de bulunan küçük bir köy), 2020 Silibya Şehri (Cwmtaff köyünden dünyanın derinliklerine inildiğinde ulaşılan Silurianlara ait şehir), 2020	1-Silurianlar (Bölümde Silurian olarak tanımlanan, insansı reptilyan-dünyada canlılığın başlamasıyla ortaya çıkan gelişmiş sürüngen ırka mensup olan dünyanın altında kendilerine ait bir medeniyet geliştiren Dünyalı ırk)
10	Auvers-sur-Oise (Vincent Van Gogh' un Fransa' da yaşadığı şehir) , 1 - 3 Haziran 1890 Paris , 2010	1-Krafayis (Bölümde efsanevi canlılar olarak tasvir edilenmiştir. Vücudu ejderha başı ise papağan şeklinde tasvir edilmiştir. Normalde görülemeyen Krafayisler, Van Gogh' un üstün görüşüyle görülüp resmedilmiştir. 2010 yılında Doktor'un müzede gördüğü Krafayis resmi, Doktor' un onu tanımasını sağlamıştır. Bu ipucuyla Doktor Van Gogh 'un yaşadığı döneme yolculuk yapmış ve o dönemde işlenen cinayetleri çözmüştür.)
11	Colchester (İngiltere'de Essex ilçesinde bulunan kasaba), 2010	1-79B Aickman Yolu (Dizi sezonunda nadir bir durum olarak bir Uzay gemisi kullanıcıları dışında düşman olarak tanımlanmıştır, gemi sonraki bölümlerde Kovarian bölümü olarak adlandırılan Doktor' u öldürmeyi amaçlayan birim tarafından kullanıldığı ortaya çıkacaktır.)

Tablo 3.19. (Devamı)

12	Stonehenge (Ana hikayenin geçtiği İngiltere’ de bir ilçe olan Wiltshire’ da bulunan eski zamanlardan kalma taş topluluğu) , M.S. 102	1-Atraxiler (Uçabilen Kristal şekilli, tüm zaman ve uzayda geçerli Gölge bildirisine göre evrende polislik yapan tür) 2-Autonlar (Nestene bilinci tarafından yönlendirilen plastik cansız mankenler olarak tkarakterize edilen tür 5. sezonda değiştirilmiştir. Bölümde ölmüş Romalı askerlerin plastik formları olarak karakterize edilmiştir, ilk sezonki Auton tanımlaması yerini tamamen insansı yapıda kendi bilincine 3-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli varlıklar) 4-Dalekler (Robot bedenlerde yaşayan mutant Uzaylı varlıklar) 5- Judoon (Atraxilerle beraber tüm evrende geçerli Gölge yasalarının uygulanması için çalışan Gergedan vücutlu insansı evren polisleri) 6- Nestene Bilinç (Plastik kökenli objeleri control edebilen Autonları gönderdiği sinyallerle kontrol eden sıvı yapıda Uzaylı varlık) 7-Silurianlar (İnsansı reptilyan-dünyada canlılığın başlamasıyla ortaya çıkan gelişmiş sürüngen ırka mensup olan dünyanın altında kendilerine ait bir medeniyet geliştiren Dünyalı ırk) 8-Raxacoricoffalapatoriusian (Slitheen ailesi olarak bilinen şekil değiştirme yeteneğine sahip Dünya’ yı ele geçirmeye çalışan Uzaylı aile) 9-Sontaranlar (Sontaran gezegeninden gelen şekil itibariyle orta boy bir insan boyutunda patatese benzeyen savaşçı Uzaylı ırk) 10-Sycoraks (Bölümde ittifaka katılmak için kafasına benzer maske takan kırmızı gözlü insansı bir Uzaylı olarak görülmektedir.) 11-Hoix (Kahverengi deri rengine sahip, pençeleri, ayüzlerinde açıkta kalan diş etleriyle tam bir canavar tipine sahip insansılar) 12-Blowfish (Kırmızı renli bir balık kafasına sahip insansı Uzaylı varlıklar) 13-Roboforms (Bölümde krem rengi Robot kafası ve siyah peleriniyle karakterize edilmiş robot Uzaylı varlık) 14-Chelonianlar 15-Draconianlar 16- Drahvinler 17-Haemogoth 18-Terileptiller 19-Uvodni 20-Weeviller 21-Zygonlar
13	Londra, 1996	1-Zaman Çatlağı (Zamansal paradokslar oluşturan ve zaman mekan düzlemini bozan kendine ait zihniyle hareket eden boyutsal zaman kapısı, bölümde kapatılarak yok olur ve zaman mekan düzlemi normale döner.) 2-Taş Dalek (Bölümde zamanla taşlaşmış hale gelen Doktor’ u öldürmeye çalışan Dalek)

Tablo 3.19’da görüleceği üzere sezonda günümüz olarak gösterilen zaman aralığı 2008 ve 2010 yıllarını kapsamaktadır. Günümüzde geçen bölümler: 11. Doktor’un sezondaki yol arkadaşlarının hayatlarının büyük bir bölümünü yaşadıkları İngiliz kasabası Leadworth’da, Van Gogh’un eserlerini görmesi için geldiği Paris’ te bulunan Orsay müzesinde ve Colchesterr isimli İngiltere’de bulunan Essex ilçesinin kasabasında geçmektedir.

Geçmişte geçen bölümler: 1994 yılında Leadwoth isimli İngiliz kasabasında, 1941 ve 1996 yıllarında Londra’da, 1941 yılında Dalek yıldız gemisinde, 1580 yılında Venedik Cumhuriyeti’nde, 1890 yılında Auvers-sur-Oise isimli ünlü ressam Vincent Van Gogh’ un Fransa’da yaşadığı şehirde, M.S. 102 yılında Wiltshire isimli ilçede bulunan dünyaca ünlü Stonehenge taş yapısının bulunduğu alanda geçmektedir.

Gelecekte geçen bölümler: 3295 yılında Starship UK isimli İngiltere’ nin uzay gemisi versiyonu olan yıldız gemisinde, M.S. 51. yüzyılda Alfava Metraxis isimli kolonileştirilmiş gezegende, 20220 yılında Cwmtaff isimli Galler’ de bulunan bir köyde, 2020 yılında Silibya isimli Cwmtaff köyünden dünyanın derinliklerine inildiğinde ulaşılan Dünya’da insanlardan önce yaşayan Silurianlara ait şehirde geçmektedir.

Sezonda iki bölümün paralel bir zaman diliminde ve alternatif bir gerçeklikte geçtiği görülmektedir. Bu bölümlerde mekân Up Leadworth kasabası ve Doktor’un zaman gemisi TARDIS’tir. Bölümde alternatif gerçeklik dışında kalan tek gerçek mekân Up Leadworth kasabasıdır.

3.2.5.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.20. Doctor Who Modern Seri 5. Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Prisoner Zero	Hayvan atalı (Gerçek bedeni yılan balığına benzeyen, şekil değiştirme yeteneğine sahip evrenler arası mahkûm)	
Atraxiler	Canlı madde (Canlı kristaller, uçabilen tüm zaman ve uzayda geçerli kainat yasalarını uygulayan Gölge bildirisi adlı evren polis teşkilatında görevli evrende polislik yapan tür)	
Star Whale (Uzay Balinası)	Hayvan atalı (Bilinen balina formunu büyüklüğüyle sağlayan, uzayda hayatta kalabilmesiyle ütöpik bir biçimde karakterize edilmiş, Starship UK' in üzerinde olduğu Uzay balinası, Uzay' da seyahat etme yeteneğine sahip Uzay canlısı)	
Smiler	Robot (Bölümde yer alan distopik gelecekte Starship UK isimli uzay gemisinde gülen, somurtan ve kızgın ifadelerde halkı sisteme adapte eden kızgın olduklarında ayaklanan ve cezalandıran robotlar)	

Tablo 3.20. (Devamı)

		
Winder	Cyborg (Bölümde Starship UK isimli uzay gemisinde düzenin devamlılığını sağlamakla yükümlü Smiler adlı robotlarla insanların mutasyonu sonucu ortaya çıkan mutant canlılar olarak sunulmuştur, dizide görülen cyborgların aksine anarşi hali dışında düzenin devamlılığını distur edinen bağınaz insanlardır.)	
Zaman Çatlağı	Bilinmeyen (Zamansal paradokslar oluşturan ve zaman mekân düzlemini bozan kendine ait zihniyle hareket eden boyutsal zaman kapısı)	
Saturnynler (Vampirler)	Hayvan atalı (Şekil değiştirebilme özellikleriyle kendilerini kadın şeklinde kamufle etmiş, amfibik yırtıcı balıklar bölüm içerisinde gerçek şekilleriyle görülmüşlerdir.)	
Dream Lord (Rüya Efendisi)	Bilinmeyen (Görünüm itibariyle insansı tür özelliği gösterebilir, bölüm hikâyesinde TARDIS'in zaman motoruna sıkışan psişik polenin sebep olduğu Doktor'un karanlık sureti olduğu savı ileri sürülebilir. Rüya efendisinin Amy, Doktor ve Rory'nin korkularıyla oluşturduğu paralel gerçekler ancak Doktor tarafından bilinebilecek ayrıntılardır.)	

Tablo 3.20. (Devamı)

Eknodin	Konakçı (Rüya âleminde yer alan Upper Leadworth’ de yaşlı insanların bedenlerine girerek onların yaşam süresini arttıran ve onları çok güçlü hale getiren hayali Uzaylı yaşam formları, bölümde sadece içinde yaşadıkları insanların gözlerini tamamen yeşil hale getirmeleriyle görünür hale gelmişlerdir.)	
Silurian	İnsansı (İnsansı reptilyan ırk, bölüm hikâyesinde insanlardan önce dünyada var oldukları belirtilmiştir. Bu varoluş süreci onları hayvanlardan ayırarak insanlardan daha kudretli canlılara dönüştürmüştür.)	
Krafayis	Hayvan atalı (Bölümde efsanevi canlılar olarak tasvir edilen, vücudu ejderhaya başı ise papağana benzer şekilde tasvir edilmiştir, normalde görünmez olan Krafayisler, Van Gogh’ un üstün görüşüyle görülüp resmedilmiştir.	
Dorium Maldevor (Başsız Keşiş)	İnsansı (Kafası vücudundan ayrıldıktan sonra da yaşamaya devam eden insansı Uzaylı.)	
İttifak	Bölümde zaman çatlağını durdurmak için Doktor’a karşı bir araya gelen Uzaylı birliğidir. Çoğu karakter yalnızca ismiyle telaffuz edilmiştir. Bölümde ön plana çıktıkları görülen Uzaylı karakterler önceki sezon bölümlerinde görülen türlerden oluşmaktadır.	
Hoix	İnsansı (Kahverengi deri rengine sahip, pençeleri, yüzlerinde açıkta kalan diş etleriyle ütöpik canavar tipine sahip insansılar)	

Tablo 3.20. (Devamı)

Blowfish	Hayvan Atalı (Kırmızı renli bir balık kafasına sahip olan Blowfish insansı özellikleri de sahiptir.)	
Roboform	Robot (Bölümde metalik yüzü ve siyah peleriniyle karakterize edilmiş robot)	
Taş Dalek	Mutant (Hafızası silinmiş ve yeniden programlanmış Dalek versiyonu)	

Tablo 3.19’da ve 3.20’de görüleceği üzere sezonda 9 insansı, 6 hayvan atalı, 3 bilinmeyen, ikişer konakçı, mutant, robot, cyborg, canlı madde tür olduğu tespit edilmiştir. Zaman Lordu türüne dâhil olan Doktor ve River Song karakterleri ile beraber önceki sezon bölümlerinde görülen karakterler de sınıflandırmaya dâhil edilmiştir.

Sezonun 12. bölümü olan “*The Pandorica Opens*” bölümünde tüm evreni yok edebilecek gücü olan Zaman Çatlağı’ndan Doktor’u sorumlu tutan ve 21 Uzaylı ırkı bir araya getiren ittifak modern seride bir bölümde en çok Uzaylının görüldüğü bölümdür. Bölümde önceki bölümlerde de görülen Atraxi, Auton, Siber adam, Dalek, Judoon, Nestene Bilinç, Silurian, Raxacoricoffalapatiusian, Sontaran, Sycoraks karakterleri yer almıştır. Hoix, Blowfish ve Roboform karakterleri modern seride ilk defa görülmüştür. Yine bu bölümde Chelonian, Draconian, Drahvin, Haemogoth, Terileptil, Uvodni, Weevil ve Zygon karakterlerinin ittifakta yer aldığı sözlü olarak dile getirilmiştir. Sözlü olarak dile getirilen bu karakterler de karakter sınıflandırmasına dahil edilmemiştir.

İlk sezonda yer alan ve Nestene Bilinci isimli tarafından kontrol edilen Auton karakterleri 5. sezonda kendi biliçlerini koruyan insansı Romalı askerler olarak revize edilmiştir.

3.2.5.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 5, Bölüm 13 “The Big Bang”

Bölümde alternatif bir gerçeklik ve zamansal akış gözlemlenmektedir. Bölümde o kadar çok zamansal ve mekânsal değişim vardır ki kafa karışıklığına sebep olabilir. Amelia karakteri Doktor’un yol arkadaşı Amy’nin çocukluk halidir. Bölümde 1996 yılında yaşamaktadır. Alternatif bir gerçeklik yapısında geçen ve Amy Pond merkezli kurgulanan bölümde özetle yer alan farklı zaman dilimlerindeki Amy karakteri hep aynı kişidir. Tecrübeleri dâhilinde o zamanki bilgisiyle hareket etmektedir. Bölümde Doktor kendi ölümünden kaçmaya ve Amy’yi kurtarmaya çalışmaktadır.

Tablo 3.1. 5. Sezon 13. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Matt Smith	On Birinci Doktor
Karen Gillan	Amy Pond
Caitlin Blackwood	Amelia Pond
Arthur Darvill	Rory Williams
Alex Kingston	River Song

Bölüm Doktor’un yol arkadaşı Amelia Pond’un çocukluğuyla başlar. Küçük Amelia odasındaki çatlaktan korkmaktadır. Zaman alternatif bir geçmiş olduğundan alternatif gerçeklikler vardır. Amelia’nın çizdiği resimlerde yıldızlar vardır ve bu gerçeklikte yıldızlar efsaneden ibarettir. Resimleri gören Amelia’nın teyzesi resimlerden korkar. Bir gece Amelia’ya bir kart gelir ve kartta Ulusal müzeye gitmesi yazmaktadır. Müzeye giden Amelia Pandorica olarak adlandırılan kutuyu yanında bir notla bulur. Notta akşama kadar müzede kalması yazıyordu. Akşama kadar müzede kalan Amelia kutuyla oynarken kutu açılır ve kendisinin sezon itibarıyla günümüz olarak geçen genç kadın versiyonu Amy Pond kutudan çıkar.

Antik Roma döneminde Amy kollarında ölen Doktor’un diğer yol arkadaşı Rory umutsuz biçimde beklemektedir. Doktor Amy’yi Pandorica’ya yerleştirir çünkü Pandorica’nın ölü bedenleri iileştirme gücü vardır. Doktor kendi zamanına günümüze

dönerken Rory 2000 yıl boyunca Pandorica' yı korur. Rory aslında plastik bir bedende aynı bilinçle yaşayan bir Auton' dur.

Amelia' nın kutuyu açıp Amy' i özgür bıraktıktan sonra ortaya yeni bir sorun çıkar. Pandorica' nın ışığı müzedeki Dalek'i tekrar hayata döndürür. Dalek ateş edecekken Rory Amy'yi kurtarır. Doktor'da müzeye gelir ve hep beraber müzeden kaçarlar. Bu sırada zamanda oluşan problem küçük Amelia'yı bulundukları zamandan siler. Gelecekte gelen Doktor, şimdiki Doktor'un kulağına öldüğünü söyler ve bir şeyler fısıldar.

Amy, Doktor ve Rory çatıya kaçarken yıldızların olmadığı bu gerçeklikte Dünya'yı patlayan TARDIS'in ısıttığını görürler. Doktor'un zaman gemisi TARDIS'in patlaması bir yıldız kadar ısı yaymaktadır. Patlayan TARDIS'ten düşen River Song'u kurtaran Doktor, Dalek tarafından vurularak ölür. River Song gelecekteki eşi olan Doktor'u vuran Dalek'i öldürür. Doktor aslında ölmemiş kendini Pandorica'ya kilitlemiştir.

Pandorica ve TARDIS'in çarpışmasıyla evren yeniden doğar ve zaman düzelir. Amelia hiç görmediği ailesine kavuşur. Doktor günümüzde Aickman yolunun olduğu yere gelir. Günümüzdeki Amelia Doktor'a not bırakmaktadır. Doktor TARDIS'le zamanda geriye gider ve Byzantium gemisine ulaşır. Gemide bulunan Amy ile konuşur.

Doktor Amy'nin hayatına çocukluğunda dâhil olmuştur. Bir daha döneceğini her söylediğinde aradan Doktor'a göre günler küçük Amelia'ya göreyse yıllar geçmiştir. Doktor 1996'ya dönüp uyuyakalmış Amelia'yı yatağına yatırır ve gelecekte yaşayacaklarıyla ilgili kulağına hikayeler fısıldar. Bunlar hiç gerçekleşmeyecek hikâyelerdir. Zamandaki yarık kapanı ve yıldızlar geri döner.

Gelecek yeniden yazılmıştır. Amy anne ve babasını daha önce hiç görmediğini hissetmektedir. Normalde zaten anne ve babasını hiç görmemiştir. Bugün Amy ve Rory'nin düğün günüdür. Amy Doktor'un çocukken kulağına fısıldadıklarını hatırlayarak ağlamakta içten içe Doktor'u çağırmaktadır. Doktor TARDIS'le düğüne gelir. Amy ve Rory sevinçle Doktor'la yeni maceralara çıkacakları için mutludurlar. Hep beraber TARDIS'e binerler.

3.2.6. Doktor Who Modern Seri 6. Sezon İncelemesi

3.2.6.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.22. Doktor Who Modern Seri 6. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yapımcı	Senarist	Başrol (11. Doktor)	Orijinal Yayın Tarihi	Süre (Dakika)
ÖZEL	A Christmas Carol	Toby Haynes	Steven Moffat	Matt Smith	25 Aralık 2010	55
1	The Impossible Astronaut	Toby Haynes	Steven Moffat	Matt Smith	23 Nisan 2011	45
2	Day of the Moon	Toby Haynes	Steven Moffat	Matt Smith	30 Nisan 2011	45
3	The Curse of the Black Spot	Jeremy Webb	Stephen Thompson	Matt Smith	7 Mayıs 2011	45
4	The Doctor's Wife	Richard Clark	Neil Gaiman	Matt Smith	14 Mayıs 2011	45
5	The Rebel Flesh	Julian Simpson	Matthew Graham	Matt Smith	21 Mayıs 2011	45
6	The Almost People	Julian Simpson	Matthew Graham	Matt Smith	28 Mayıs 2011	45
7	A Good Man Goes to War	Peter Hoar	Steven Moffat	Matt Smith	4 Haziran 2011	45
8	Let's Kill Hitler	Richard Senior	Steven Moffat	Matt Smith	27 Ağustos 2011	50
9	Night Terrors	Richard Clark	Mark Gatiss	Matt Smith	3 Eylül 2011	45
10	The Girl Who Waited	Nick Hurran	Tom MacRae	Matt Smith	10 Eylül 2011	45
11	The God Complex	Nick Hurran	Toby Whithouse	Matt Smith	17 Eylül 2011	45
12	Closing Time	Steve Hughes	Gareth Roberts	Matt Smith	24 Eylül 2011	45
13	The Wedding of River Song	Jeremy Webb	Steven Moffat	Matt Smith	1 Ekim 2011	45

6. sezon öncesi 25 Aralık 2010 tarihinde Noel özel bölümü olan “A Christmas Carol” yayınlanmıştır. Sezon kendi içinde ikiye ayrılmıştır. 6. sezonun yedi bölümlük ilk yarısı 23 Nisan 2011 tarihinde yayınlanan “The Impossible Astronaut” bölümüyle başlayıp 4 Haziran 2011 tarihinde yayınlanan “A Good Man Goes to War” bölümüyle sona ermiştir. Sezonun bölümlük ikinci yarısı 27 Ağustos 2011’de yayınlanan “*Let’s Kill Hitler*” bölümüyle başlayıp, 1 Ekim 2011 tarihinde yayınlanan “*The Wedding of*

River Song” bölümüyle sona ermiştir. Sezonda 11. Doktor karakterini Matt Smith canlandırmıştır. Sezonda Doktor’un yol arkadaşları: Karen Gillan tarafından canlandırılan Amy Pond ve Artur Darvill tarafından canlandırılan Rory Williams karakterleridir. Alex Kingston tarafından canlandırılan River Song karakterinin dizi hikayesindeki yeri 6. sezonda netleşmektedir.

2 Nisan 2005 tarihinde yayınlanmaya başlayan dizinin modern serisinin ilk sezonu 18 Haziran 2005 tarihinde sona ermiştir. Sezonda Doktor’un yol arkadaşı Rose karakterini Billy Pepper canlandırmaktadır. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB’ den (2018) alınmıştır.

3.2.6.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.23. Doktor Who Modern Seri 6. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekan ve Zaman	Uzaylı Varlıklar, Bilim Kurgu Öğeleri
Özel	Sardicktown (Bölümde Sardick ailesinin sahibi olduğu Sardick gezegeninde bulunan şehir), 44. yüzyıl	1-Uzay balıkları (Dünyadaki balıkların küçük model değişiklikleriyle Uzayda yer çekimsiz ortamda hareket kabiliyeti olan türleri)
1	Utah (ABD’da şehir), 2011 Washington (ABD’ nın başkenti), 1969 Florida (ABD’da şehir), 1969	1-The Silent (Sessizlik olarak isimlendirilen insansı sürekli takım elbise giyen ve dünyada gerçekleşen önemli olaylara hafıza silme yetenekleriyle müdahil olan bir topluluğa tabi olarak organize hareket eden Uzaylı varlıklar) 2-Astronot (Bölümde ayrıntı verilmeyen ne olduğu tanımlanmayan hareket eden Astronot kıyafeti)
2	Florida , Temmuz 1969	1-The Silent (Bu bölümde Sessizlik isimli hafıza silme yeteneği olan Uzaylı varlıklar insanların Ay’ a çıkıp Uzay çağının başlamaması için hafıza silme yeteneklerini kullanırlar.)
3	Fancy gemisi (1699 yılında sıkışıp kalan ve bir Uzay gemisiyle bağlantı yapan dönemin 1600’ lü yıllara özgü gemi) , 1699	1-Siren (Bölümün başlangıcında Siren adı verilen deniz cadısı olarak adlandırılan, bölümün ilerlemesiyle Uzay gemisinin acil durum müdahale sistemi olduğu anlaşılan sanal tıp teknisyeni)
4	Evrenin Dışı (Bölümde TARDIS zaman ve mekanın dışında zaman baloncuğu olarak tabir edilen yere gider, zamansal ve mekansal olarak var olmaması gereken bir yer olarak tanımlanmaktadır.), normal zaman akışı dışında bir zaman dilimi	1-Ev (Ev diye tabir edilen bölümde zaman akışı dışında zaman baloncuğu olarak tabir edilen bölgede TARDIS enerjisiyle yaşamını sürdüren canlı gezegen) 2-Ood (Ana gezegeni Sphere olan elinde tuttuğu küre biçimli ve vücudunun parçası olan uzuv ile iletişim kurabilen bölümde Yeğen olarak adlandırılan ve Ev diye tabir edilen gezegen tarafından yönlendirilen Uzaylı varlık) 3-Idris (TARDIS’in ruhunun içine girdiği kadın, TARDIS bir kadın bedeninde bölümde yer almakta ilk defa Doktor’ la canlı bir varlık olarak iletişim kurmaktadır.)

Tablo 3.23. (Devamı)

5	St John Manastırı (Bölümde bir ada üzerine inşa edilmiş, 13. Yüzyıldan kaldığı ve bölümün geçtiği zamanda fabrika olarak kullanıldığı belirtilmektedir.), 22. Yüzyıl	1-Et avatarlar (Bölümde et olarak tanımlanan sıvı bir materyale dokunulduğunda ortaya tamamen dokunan bedeninin hayalet formu gibi bir beden ortaya çıkmakta kendi zihinleri olan bu canlı varlıklar mürettebat tarafından tehlikeli işlere yönlendirmektedirler. Bölümde isyan ederek hayatta kalmaya ve klonlandıkları kişileri öldürmeye çalışırlar.)
6	St John Manastırı (Bölümde bir ada üzerine inşa edilmiş, 13. Yüzyıldan kaldığı ve bölümün geçtiği zamanda fabrika olarak kullanıldığı belirtilmektedir.), 22. Yüzyıl	1-Et avatarlar (Bölümde et olarak tanımlanan sıvı bir materyale dokunulduğunda ortaya tamamen dokunan bedeninin hayalet formu gibi bir beden ortaya çıkmakta kendi zihinleri olan bu canlı varlıklar mürettebat tarafından tehlikeli işlere yönlendirmektedirler. Bölümde tamamen insane benzemiş klon haline gelmiş, ölen mürettebat yerine et avatari onun çocuğuna babalık yapmak için gitmiştir. Doktor' un et avatari ile Doktor yer değiştirmiş bunu hiç kimse farkedememiştir.)
7	Domen's Run (Savaş üssü olarak kullanılan bir asteroid), 2052	1-Dorium (Başsız kesişler tarafından bilinen herhangi bir suçtan dolayı cezalandırılarak kafası robotik bir vücuda oturtulmuş Uzaylı tür, renk gibi detaylar karaktere göre değişmekle beraber Dorium karakteri mavi renkte bir insansı olarak tasvir edilmiştir.) 2-Paternoster Çetesi (3 kişilik çete üyeleri: Madam Vastra isimli Silürian, sürüngen Dünya kökenli insansı; Strax isimli Sontaran, patates biçimli orta boy insansı savaşçı ırka mensup Uzaylı varlık ve Jenny Flint isimli insandan oluşmaktadır.) 3-Silurianlar (İnsansı reptilyan-dünyada canlılığın başlamasıyla ortaya çıkan gelişmiş sürüngen ırka mensup olan dünyanın altında kendilerine ait bir medeniyet geliştiren Dünyalı ırk) 4-Judoonlar (Gergedan insansı uzay polisleri, bölümde)
8	Berlin , 1938	1-Teselekt (Bölümün başlangıcında şekil değiştirebilen robotsu bir Uzaylı zannedilsede, ilerleyen bölümde anlaşıldığı üzere geldikleri gelecek noktasında kendisi gibi türevleri de bulunan geçmiş zaman noktalarında insanlığa zarar veren “bu bölümde Adolf Hitler’ di” kişileri bulup yok etmeyi amaçlayan istenilen boyutta insandan motorsiklete kadar taradığı her şeye dönüşebilen 400 kadar mürettebatı bulunan Uzay aracı
9	İngiltere (Bölümün geçtiği ana şehir vb ayrıntı yoktur) , 2011	1-Peg Dolls (Telepatik yeteneklere sahip bir çocuğun korkularıyla ortaya çıkan ve dokunduğu insanları tahtadan yapılmış canlılara çeviren canlı oyuncak bebekler)
10	Two Streams Facility (Bölümde Apalapucialıları tedavi eden ve Apalapucia gezegeninde bulunan hastane olarak adlandırılmıştır) , zaman bilgisi yoktur	Handbotlar (Apalapucia gezegeninde yaşayanları salgın hastalıktan korumak üzere tasarlanmış robot doktorlar)
11	Hapishane gemisi (Bölümde zamanın belirtilmediği başlangıçta 2011’ de başlayan bir otele girilmesi ile devam eden ve tüm yaşananların Minator’ un korkularıyla beslenmesi için oluşturulmuş bir hapishanede geçtiği yer)	1-Minator (Yarı insan yarı boğa Uzaylı varlık) 2-Tivolian (Tivolianlar Tivoli gezegeninde yaşayan korkak, yüz hatları itibariyle köstebeğe benzeyen Uzaylı varlık, bölümde geçen karakter Gibbs isimindedir.)

Tablo 3.23. (Devamı)

12	Colchester (İngiltere de bulunan Essex ilçesinin kasabası) , 18 - 20 Nisan 2011	1-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli varlıklar) 2-Sibermatlar (Siberadamlar tarafından tarafından casusluk yapmak üzere gönderilen fare şeklinde robotlar)
13	Alternatif Dünya (Paralel evrende aynı anda aynı kişilerin farklı karakterlerle farklı bir düzlemde var oldukları alternatif boyut, River Song' un paralel dünyasında Mısır Kraliçesi Kleopatra, Roma İmparatoru Sezar, İngiltere başbakanı Churchill, ABD'n başkanı Kennedy ve Doktor Who evrenindeki tüm karakterler aynı zamanda varolmakta yeni bir düzende yaşamaktadır.), 22 Nisan 2011 Calisto B (Sisli sakin bir gezegen olarak tasvir edilmiştir, Vegas 12 (Kumar oynamak için düzenlenmiş gezegen) ve Yedinci Transept (Başsız keşişler tarafından kafalarının koparılması istenen canlıların kafalarının saklandığı yer bölümde gezegen bilgisi verilmemiştir) , 52.yüzyıl	1-Dorium (Başsız keşişler tarafından bilinen herhangi bir suçtan dolayı cezalandırılarak sadece kafası robotik bir vücuda oturtulmuş Uzaylı tür, bölümde ilk hapsedildiği yerde sadece kafasının bir kutuya konulduğu görülmektedir.) 2-The Silent (Sessizlik olarak isimlendirilen insansı sürekli takım elbise giyen ve dünyada gerçekleşen önemli olaylara hafıza silme yetenekleriyle müdahil olan bir topluluğa tabi olarak organize hareket eden Uzaylı varlıklar. Bölümde Kovarian bölümü olarak adlandırılan, Doktor' u tüm zaman ve mekanda yok etmek için mücadele eden bir yapılanma için çalışmaktadır.) 3-Gantok (Bölümde Kovarian bölümü için çalışan, türü ve anavatanı belirtilmemiş, Doktor'a Kovarian bölümü için bilmek istediklerini anlatan insansı Uzaylı olarak görülmektedir.) 4- Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotic zırh giyen Uzaylı düşman canlılar, bölümde Doktor 'u yok etmek için Kovarian bölümüne yardım etmektedir.)

Tablo 3.23'te görüleceği üzere dizinin 6. sezonu geçmiş, günümüz ve gelecek olmak üzere üç ayrı zaman diliminde geçmektedir. Günümüz tanımlaması 2011 yılını kapsamaktadır. 2011 yılında geçen bölümler veya bölümlerin kısımları bulunulan zaman dilimi itibariyle ABD' da bir eyalet olan Utah'ta, bir İngiliz kasabası olan Colchester'da ve İngiltere'nin muhtelif yerlerinde geçmektedir. Sezonun 11. bölümünün giriş sahnesi günümüzde başlamakta, devamında paralel bir zaman dilimine geçilmektedir.

Gelecekte geçen bölümlerin zamansal ve mekansal kurgusu ütöpik özellikler göstermektedir. M.S 44. yüzyılda geçen 6. Sezonun ilk bölümü Sardicktown'da geçmektedir. Sardicktown, Sardick gezegeninde bulunan ve ismini gezegenin sahibi olan aileden alan şehirdir. 22. yüzyılda geçen bir başka bölümde St John isimli manastır fabrika olarak kullanılmaktadır. M.S 2052 yılında Domen's Run isimli savaş üssü bir asteroidde bulunmaktadır. Sezonun 13. Bölümü alternatif evren haricinde 52. Yüzyılda

farklı gezegenlerde geçmektedir. Calisto B isimli gezegen, sisli sakin bir yer olarak tasvir edilmiştir. Vegas 12, Las Vegas'ın gezegen halidir. Yedinci Transept bilinmeyen bir gezegende bulunan ve başsız keşişler isimli tarikat tarafından kafaları koparılan canlıların kafataslarının saklandığı yerdir.

Geçmişte geçen sezon bölümleri: 1969 yılında Washington'da ve Florida'da, 1699 yılında Fancy isimli Bermuda şeytan üçgeninde sıkışıp kalmış ve bir uzay gemisiyle doğrudan bağlanmış gemide ve M.S. 13. yüzyılda St John Manastırı'nda, 1938 yılında Berlin'de geçmektedir.

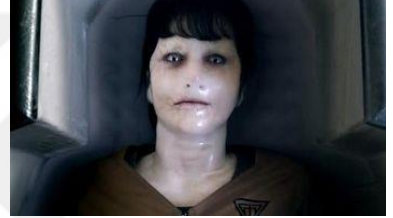
Hikâye kurgusunda normal zaman yapısının dışında zaman tanımlamaları bu sezonda da yer almaktadır. Sezonun 4. Bölümünün geçtiği Evrenin Dışı bir cep evrendir. Hikâye anlatısında zamansal ve mekânsal olarak var olmaması gereken bir yer olarak tanımlanmaktadır. Sezonun 10. Bölümünde mekânın Two Streams Facility isimli Apalapucia gezeninde bulunan hastane olduğu görülürken zaman bilgisi verilmemiştir. 11. Bölümde Minator isimli mitsel Uzaylının korku evreni ayrı bir zaman dilimi oluşturmaktadır. Paralel zaman diliminde geçen bir başka bölüm sezonun son bölümüdür. Bu paralel zaman ve mekânda yani River Song'un parallel dünyasında Mısır Kraliçesi Kleopatra, Roma İmparatoru Sezar, İngiltere başbakanı Churchill, ABD'nin başkanı Kennedy ve Doktor Who evrenindeki tüm karakterler aynı zaman diliminde var olmaktadır.

3.2.6.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.24. Doctor Who Modern Seri 6.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Uzay balıkları	Hayvan atalı (Dünyadaki balıkların küçük model değişiklikleriyle Uzayda yer çekimsiz ortamda hareket kabiliyeti olan türleri)	
The Silent /Sessizlik	İnsansı (Takım elbise giyen ve dünyada gerçekleşen önemli olaylara hafıza silme yetenekleriyle müdahil olan insansılar)	
Astronot	Bilinmeyen (Bölümde ayrıntı verilmeyen ne olduğu tanımlanmayan hareket eden Astronot kıyafeti)	
Siren	Robot (Bölümün başlangıcında Siren adı verilen deniz cadısı olarak adlandırılan, bölümün ilerlemesiyle Uzay gemisinin acil durum müdahale sistemi olduğu anlaşılan sanal tıp teknisyeni)	
Ev	Canlı gezegen (Zaman akışı dışında zaman baloncuğu olarak tabir edilen bölgede TARDIS enerjisiyle yaşamını sürdüren canlı gezegen)	

Tablo 3.24. (Devamı)

Idris /TARDIS	Konakçı (TARDIS'in ruhunun içine girdiği kadın, TARDIS bir kadın bedeninde bölümde yer almakta ilk defa Doktor' la canlı bir varlık olarak iletişim kurmaktadır.)	
Et avatarlar	İnsansı (Bölümde et olarak tanımlanan sıvı bir materyale dokunulduğunda ortaya tamamen dokunan bedenin hayalet formu gibi bir beden ortaya çıkmakta kendi zihinleri olan bu canlı varlıklar mürettebat tarafından tehlikeli işlere yönlendirmektedirler. Bölümde isyan ederek hayatta kalmaya ve klonlandıkları kişileri öldürmeye çalışırlar.)	
Teselekta	Robot (Bölümün başlangıcında şekil değiştirebilen robotsu bir Uzaylı zannedilsede, ilerleyen bölümde anlaşıldığı üzere geldikleri gelecek noktasında kendisi gibi türevleri de bulunan geçmiş zaman noktalarında insanlığa zarar veren “bu bölümde Adolf Hitler’ di” kişileri bulup yok etmeyi amaçlayan istenilen boyutta insandan motorsiklete kadar taradığı her şeye dönüşebilen 400 kadar mürettebatı bulunan Uzay aracı	
Telesekta antikoru	Robot (Teselekta'ya dışarıdan giren yabancıları yok eden denizanası görünümlü robotlar.)	
Peg Dolls	Kukla (Telepatik yeteneklere sahip bir çocuğun korkularıyla ortaya çıkan ve dokunduğu insanları tahtadan yapılma canlılara çeviren canlı oyuncak bebekler)	

Tablo 3.24. (Devamı)

Handbotlar	Robot (Apalapucia gezegeninde yaşayanları salgın hastalıktan korumak üzere dizayn edilmiş robot doktorlar)	
Tivolian	İnsansı (Tivolianlar Tivoli gezegeninde yaşayan korkak, yüz hatları itibariyle köstebeğe benzeyen Uzaylı varlık, bölümde geçen karakter Gibbs isimindedir.)	
Minator	İnsansı (Yarı insan yarı boğa Uzaylı varlık)	
Sibermat	Robot (Siberadamlar tarafından casusluk yapmak üzere gönderilen cyborg canlı robotlar)	

Tablo 3.24'te sezonda ilk defa görülen Uzaylı varlıkların fotoğraflarına yer verilmiştir. Sezonda 11 insansı, 4 robot, 2 cyborg, 2 hayvan atalı ve birer bilinmeyen, kukla, konakçı ve canlı gezegen tür olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.23'te yer alan karakter sınıflandırması haricinde Doktor ve River Song karakterleri insansı olarak sınıflandırma içerisinde değerlendirilmiştir. Teselekta içerisinde küçültülmüş halde bütün bir mürettebatın bulunduğu insanlar tarafından yönlendirilen bir uzay gemisi ve dış görünüş itibariyle insan boyutunda bir robottur. Mitsel bir varlık olan minator karakter olarak yer almış yarı boğa yarı insan oluşu

hayvan atalı kategorisinde yer almasına sebep olmuştur. Konakçı tür olarak değerlendirilen ruhu Idris karakterinin içinde yaşayan TARDIS'tir. TARDIS bu şekilde Doktor'un yolculuk yaptığı bir taşıttan öte ruhu olan bir varlık olarak tasvir edilmiştir. Et avatarlar insanların riskli işlerde kullanmak üzere kendilerini klonlamaları sonucu ortaya çıkmış insansı bir türdür. Et avatarları yaratıcılarına isyan edip kendi varlıklarını sürdürme mücadelesi vermiştir. Sezonda Minator dışında bir başka mitsel varlık olan Siren karakteri ve korsan söylencelerinde yer olan kara noktanın laneti işlenmiştir. Kara nokta kaptanlığı bırakması için kaptan verilen bir imge olarak bilinir. Bu imge dizide öleceği kesinleşen karakterin elinde belirlemektedir. Siren aslında bulunduğu yere adapte olmuş ve zamansal bir bağlantı yaparak gemidekileri tıbbi olarak korumaya çalışan bir il yardım arayüzüdür.

3.2.6.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 6, Bölüm 6 “The Girl Who Waited”

Tablo 3.25. 6. Sezon 6. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
Matt Smith	On Birinci Doktor
Karen Gillan	Amy Pond
Arthur Darvill	Rory Williams
Josie Taylor	Check-In Kız

Bölümde alternatif bir zaman yapısı kurgulanmıştır. Doktor yol arkadaşları Amy ve Rory ile beraber TARDIS'i kullanarak Apalapucia gezegenine götürür. Doktor'un son derece ilginç ve güzel bir gezegen olarak hatırladığı Apalapucia bir salgın sebebiyle karantinaya alınmıştır. Salgının tedavisi çok uzun zaman aldığından farklı bir tedavi şekli geliştirilmiştir. Yerel halk, tedavi etkisini onlarca yılda gösterdiğinden bu süreyi zamanın son derece hızlı aktığı zaman kabinlerinde geçirmektedir. Normal zaman akışındaki yakınlarıyla bir tür telekonferans sistemiyle iletişim kurabilmektedir.

Amy, yanlışlıkla zaman kabinlerinden birinde sıkışır. Karantinayı elleri insanı andıran Elbot isimli robotlar kontrol etmektedir. Doktor ve Rory'ye hastalığı açıklayan Elbot, Doktor ve Rory'yi hasta olduklarını zannederek kovalamaya başlar. İkili TARDIS'e kaçar ve cam lens benzeri bir cihazla Amy ile iletişim kurmayı başarırlar.

Apalapucia yerlileri de Doktor gibi iki kalbe sahiptir ve Elbotlar bu sebepten Doktor'un peşindedir. Rory tek başına Amy'yi aramaya koyulur. Zaman kabininde normal zamana göre sure hızlı aksada kabindeki her anı normal sürede yaşamaktadır. Amy tam 36 yıl boyunca Doktor ve Rory'yi beklemiştir. Amy bu 36 yılda hem yaşlanmış hem de gezegende hayatta kalmaya ziyadesiyle adapte olmuştur.

Yaşlı Amy'yi bulan Rory, Doktor'un yönlendirmesiyle Genç Amy'yi bulması için yaşlı Amy'den yardım ister. Yaşlı Amy önce reddetsede Rory'nin genç Amy ile iletişim kurması sonucu yardım etmeyi kabul eder. Doktor paradoks olsa dahi ikisini kurtaracağına söz verir. Doktor iki Amy'yi aynı zaman çizgisine getirir. Doktor ve ekibin iletişimi kesilince Amy'ler ve Rory TARDIS'e kendi başlarına ulaşmaya çalışır. Bu sırada Elbot genç Amy'yi bayıltır. Rory genç Amy'yi TARDIS'e taşır. Doktor aynı anda iki Amy'nin TARDIS'te olmasının paaradoksa sebep olacağını ve çözümü olmadığını söyleyerek yaşlı Amy'yi TARDIS'e almaz. Yaşlı Amy bunu anlayışla karşılar, TARDIS gezegenden ayrılır. Uyanan genç Amy yaşlı Amy'yi sorar ve açıklama yapmak Rory'ye düşer.

3.2.7. Doktor Who Modern Seri 7. Sezon İncelemesi

3.2.7.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.26. Doktor Who Modern Seri 7. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (11. Doktor)	Yayın Tarihi (BBC1)	Süre (Dakika)
Özel	The Doctor, the Widow and the Wardrobe	Farren Blackburn	Steven Moffat	Matt Smith	25 Aralık 2011	45
1	Asylum of the Daleks	Nick Hurran	Steven Moffat	Matt Smith	1 Eylül 2012	45
2	Dinosaurs on a Spaceship	Saul Metzstein	Chris Chibnall	Matt Smith	8 Eylül 2012	45
3	A Town Called Mercy	Saul Metzstein	Toby Whithouse	Matt Smith	15 Eylül 2012	45
4	The Power of Three	Douglas Mackinnon	Chris Chibnall	Matt Smith	22 Eylül 2012	45

Tablo 3.26. (Devamı)

5	The Angels Take Manhattan	Nick Hurran	Steven Moffat	Matt Smith	29 Eylül 2012	45
6	The Bells of Saint John	Colm McCarthy	Steven Moffat	Matt Smith	30 Mart 2013	45
7	The Rings of Akhaten	Farren Blackburn	Neil Cross	Matt Smith	6 Nisan 2013	45
8	Cold War	Douglas Mackinnon	Mark Gatiss	Matt Smith	13 Nisan 2013	45
9	Hide	Jamie Payne	Neil Cross	Matt Smith	20 Nisan 2013	45
10	Journey to the Centre of the TARDIS	Mat King	Stephen Thompson	Matt Smith	27 Nisan 2013	45
11	The Crimson Horror	Saul Metzstein	Mark Gatiss	Matt Smith	4 Mayıs 2013	45
12	Nightmare in Silver	Stephen Woolfenden	Neil Gaiman	Matt Smith	11 Mayıs 2013	45
13	The Name of the Doctor	Saul Metzstein	Steven Moffat	Matt Smith	18 Mayıs 2013	45

Tablo 3.26’da görüleceği üzere modern seri 7. sezon öncesi, 25 Aralık 2011 tarihinde “The Doctor, the Widow and the Wardrobe” isimli noel özel bölümü yayınlanmıştır. Sezon iki bölüme ayrılmış, 1 Eylül 2012 tarihinde yayınlanan “*Asylum of the Daleks*” bölümü ile başlamış, 18 Mayıs 2013 tarihinde yayınlanan “*The Name of the Doctor*” bölümü ile sona ermiştir. 5 bölümden oluşan sezonun ilk yarısı haftalık olarak yayınlanmıştırdından 25 Aralık 2012 tarihinde The Snowmen" isimli noel özel bölümü izleyiciyle buluşmuştur. Sezondan ayrı olarak 25 Aralık 2012 tarihinde noel özel bölümü olan “*The Snowmen*” yayınlanmıştır. Sezonun ikinci yarısının ilk bölümü 30 Mart 2012 tarihinde yayınlanan “*The Bells of Saint John*” isimli bölümdür. Sezonun ilk yarısında Doktor’un yol arkadaşları değişmezken kalan bölümünde Clara Oswald karakterine hayat veren Jenna-Louise Coleman Doktor’a yol arkadaşlığı yapmıştır. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB’ den (2018) alınmıştır.

3.2.7.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.27. Doktor Who Modern Seri 7. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekân ve Zaman	Uzaylı Varlıklar ve Bilimkurgu Öğeleri
Özel	İngiltere, 1941 İsimsiz gezegen (Bölümde ismi telaffuz edilmeyen, karla kaplı Doktor tarafından bildirildiği en barışçıl gezegen olarak tanımlanan gezegen) , M.S. 5345	1-Harvest rangers (Androzani olarak bilinen gezegen bölümün geçtiği zaman diliminde insanlar tarafından kolonileştirilmiştir. Bu gezegenden yaşayanlar ağaçları hasat etmek için İsimsiz gezegene gelir.) 2-Androzanian (Bölümde Ağaç kral ve Kraliçe isimli karakterlerle karşımıza çıkar. İsimsiz gezegenin Androzani ağaçları, ağaca benzeyen insansı Uzaylı canlıdır.)
1	Dalek Asylum (Hasarlı Daleklerin tutulduğu gezegen) Dalek Parlamentosu (Dalekleri yöneten yönetici bir sınıfının bulunduğu Uzay gemisi), Bölümün geçtiği zaman dilimi belirtilmemiştir.	1-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotic zırh giyen Uzaylı düşman canlılar, bölümde Doktor ‘u öldürmek yerine onu Dalek Asylum’ a gönderirler ve ondan yardım isterler.) 2-Nanogenler (Mikroskobik programlanabilir Uzaylı robotlar programlandıkları şeyi gerçekleştirirler, bölümde Dalek Asylum’ un havasına karışmış nefes alan canlıları Dalek kuklasına çevirmeye programlanmışlardır.) 3-Bellek solucanları (Temas ettiği canlıyla temas etme süresine göre hafızasını tamamen silebilen Uzaylı böcek.) 4-Dalek kuklaları (Dalekler tarafından Nanogen soluyan ve Dalek kuklasına dönüşen dış görünüşündeki farkı alınlarındaki Dalek gözü)
2	Silurian Ark (Silurianların içerisinde dinazorlar da dahil bir çok ırktan canlıyı Dünya ‘ya geri götürmeyi amaçladığı son derece büyük adeta Nuh’ un Uzay gemisi) , 2367	1-Solomon (2367 yılında türü bölümde geçmeyen vücunun bazı uzuvları robotik olarak yenilenmiş Uzaylı canlı) 2-Silurianlar (Bölümde Silurian olarak tanımlanan, insansı reptilyan-dünyada canlılığın başlamasıyla ortaya çıkan gelişmiş sürüngen ırka mensup olan dünyanın altında kendilerine ait bir medeniyet geliştiren Dünyalı ırktır. Bölümde Dünya’ da yok olan canlılığı geri getirmek, Dünya’ ya insan ve dinazorları yeniden geri götürmek isterken Solomon tarafından katledilmişlerdir.) 3-Robotlar (Solomon tarafından satın alınarak kendisine hizmet eden Robot 1 ve Robot 2 isimli robotlar) 4-Dinazorlar (Solomon’un koleksiyonunda yer alan insan öncesi dönemde yaşayan iri cüsseli hayvanlar) 5-Nefertiti (Bölümde eski Mısır kraliçesi,kral Amonhotep’in eşi Nefertiti görülmektedir.)
3	Mercy, (Nevada, ABD’da bulunan bir kovboy kasabası) , 1870	1-Kahler (İnsandan ayrılan tek özelliği yüzünün bir tarafında karakterini simgeleyen dövme olan Kahler gezeninden Uzaylı varlıklar, bölümde bütün uzuvları robotic hale gelen ve bölümün ana düşmanı olarak tanımlanabilecek Kahler Tek, bir doctor ve bilimadamı olan Kahler Jex, insanların robot savaş makinelerine dönüştürmeye çalışan Kahler Mas bulunmaktadır.) 2- Gunslinger/ Kahler Tek (Kahler Tek’in silahlarla robotik olarak modifiye edilmiş halidir.)

Tablo 3.27. (Devamı)

4	Londra , Yavaş işgal yılları 2010-2011 (Doktor etkisini tersine çevirene kadar Dünya’ da yaşanan alternatif bir yıllık zaman dilimi)	1-Shakri (Yüzü yaşlı bir adama benzeyen insanlığı yok etmek için insanlığa Shakri küpleri isimli ne oldukları anlaşıldığında insanları elektrik şokuyla öldüren küpler gönderen insansı Uzaylı canlı) 2-Orderlies (Ağızları tamamen açık dişsiz ve yuvarlak olan insansı Uzaylı tür)
5	New York , 1938 ve 2012	1-Ağlayan Melekler (Ağlayan Melekler olarak tanımlanan heykel melek biçiminde Uzaylı düşmalar, kendilerine bakılmadığında hareket edip; kendilerine dokunulduğunda zamanda herhangi bir noktaya gönderirler veya taşıtırılar. Bölümde Amy ve Rory karakterlerinin ölmesine sebep olurlar elbette Doktor bir şekilde olanları tersine çevirir. Ayrıca Özgürlük heykeli aslında ağlayan melektir.)
6	Londra, 2013	1-Big Intelligence (Bilinmeyen (Büyük eski bir olarak adlandırılan bölümde evrenden önce var olduğu belirtilen, bir bedeni olmayan varlıklar.)
7	Tiaanamat (Bölümde birçok Uzaylı ırkın bir araya gelerek ticaret yaptığı asteroid olarak tanımlanır. Akhaten olarak adlandırılan aslında canlı bir gezegenin çevresinde yer alan ve Akhaten halkaları olarak adlandırılan asteroid kuşağında yer almaktadır.), gelecek. Akhaten halkları piramit tapınağı, (Akhaten’ in yaşadığına inanılan ve yaşamaya devam edebilmek için o yılın kraliçesi tarafından söylenen şarkıyla uyuyacağına inanılan Tanrı’ nın bulunduğu yer.)	1-Akhaten (Tanrı olduğu sanılan canlıların anılarıyla yaşayabilen canlı gezegen) 2-Mumya (Bölümde Akhaten halkları piramitinde Akhaten’ e kurban verilmediğinde ortaya çıkan dış görünüşüyle yaşlı mumya şeklinde görevi uyuyan canlı gezegen Akhaten’ i uyandırmak olan Uzaylı) 3-Vigil (Görevi Yeni Yılın Kraliçesi şarkı söylemez ve kendini feda etmezse ona engel olmak olan yüzü maskeli Akhaten kökenli insansı Uzaylı ırk) 4-Akhaten yerlileri (Yeni Yılın Kraliçesi ve son koro şefi Akhaten yerlileri içerisinde insane formundan yüzündeki çizgilerle ayrılan Uzaylılar olarak karşımıza çıkar.) 5-Dor’ en (Doktor ‘un yol arkadaşı Clara’ ya havlaması ve sinirli tavrıyla karşılaştığımız, Doktor’ un da ona havlaması ve ilginç selamlaşmalarıyla siniri geçen köpek yüzlü Akhaten yerlisi) 6-Lugal Irra Cush (Balık yüzlü Akhaten yerlisi) 7-Hoolooovoo (Akhaten yerlisi insansı) 8-Ultramancer (Akhaten yerlisi cyborg) 9- Pan-Babylonian (Akhaten yerlisi insansı)
8	Firebird (Rus denizaltısı) , Kuzey Kutbu , 1983	1-Ice Worrior (Buz savaşçıları Mars’tan gelen bir ırk olarak anlatılmış, Dalekler’le girdiği mücadelede kızını kurtarmak için kaçan Marshall Skaldak dünyanın yer çekimine girmiştir. Kuzey Kutbunda 5000 yıl boyunca donmuş halde kalmış, Rus denizaltısı tarafından bulunmuştur. Giydiği zırhla son derece büyük gözükmektedir; zırhını çıkardığında zırhlı halinin yarısı boyutunda yeşil vücudu, küçük kafası ve pençeleriyle bir tür sürüngenine benzemektedir.)

Tablo 3.27. (Devamı)

9	Caliburn House (Bir İngiliz köyü olan Middle town'da perili köşk olarak bilinen köşk) , 25 Kasım 1974 Çarpık dünya (Evren yapısı içinde bu dünyanın yansıması şeklinde paralel evrenler olabildiği gibi zaman baloncuğu şeklinde ifade edilen cep evrenler vardı ve buda onlardan bir tanesiydi.) Dünya , yaklaşık M.Ö. 6 milyar yılı (Big bang ve insanlığın varoluşu arasındaki zaman dilimi olarak anlatılır)	1-Crooked men (Cep evrenden Dünya' ya gelen insanın bütün uzuvlarının kıvrılmış şekli olarak dizayn edilmiş Uzaylı kendi türünden bir başka Uzaylı, 1974' de Caliburn evindedir ve Doktor onu Tardis ile cep evrene geri götürür.)
10	TARDIS , Van Baalen gemisi (Bölümde üç kardeş tarafından hurda toplamak için kullanılan Kurtarma Uzay Gemisi), gelecek	1-Zaman zombileri (TARDIS' in merkezine yapılan yolculukta Clara tarafından görülen, bölümün ilerleyen sürecinde Doktor' un kendilerinin yakın gelecekteki kopyaları olarak değerlendirdiği dış görünüşü normal bedeninin her tarafından kırmızı ateş gibi çatlakların olduğu anormallikler)
11	York Shire (İngiltere' de kasaba), 1893	1-Paternoster Çetesi (3 kişilik çete üyeleri: Madam Vastra isimli Silürian, sürüngen Dünya kökenli insansı; Strax isimli Sontaran, patates biçimli orta boy insansı savaşçı ırka mensup Uzaylı varlık ve Jenny Flint isimli insandan oluşmaktadır. Bölümde cesetli kırmızı renkte olan insanların cinayetlerini araştırmaktadırlar.) 2-Sülük (Madam Vastra' nın Dünya' da insanlardan önce var olduğunu ve zehrinin Silürianları öldürerek cesetlerini kırmızı renge dönüştürdüğünü hatırladığı sülük)
12	Hedgewick'in Harikalar Dünyası (Bölümde bir zamanların en büyük oyun parkı olarak nitelenen bölümün geçtiği zamanda virane halde bir gezgen olarak tanımlanmaktadır), gelecek	1-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli varlıklar) 2-Sibermitler (Modern seride yer alan sibermatların gelişmiş sürümüdür. Böcek şeklinde tasarlanmış robotlardır.)
13	Trenzalore (Dizi bölümünde insanlar tarafından kolonileştirilmiş ve Doktor' un mezarının olduğu gezegen olarak tariff edilmiştir.)	1-Big Intelligenge (Bilinmeyen (Büyük eski bir olarak adlandırılan bölümde evrenden önce var olduğu belirtilen, bir bedeni olmayan varlıklar.) 2-Whispermen (Bölümde Big Intelligence tarafından yaratılan yüzünde gözleri olmayan, sivri dişli, beyaz tenli varlıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.) 3-Paternoster Çetesi (3 kişilik çete üyeleri: Madam Vastra isimli Silürian, sürüngen Dünya kökenli insansı; Strax isimli Sontaran, patates biçimli orta boy insansı savaşçı ırka mensup Uzaylı varlık ve Jenny Flint isimli insandan oluşmaktadır.)

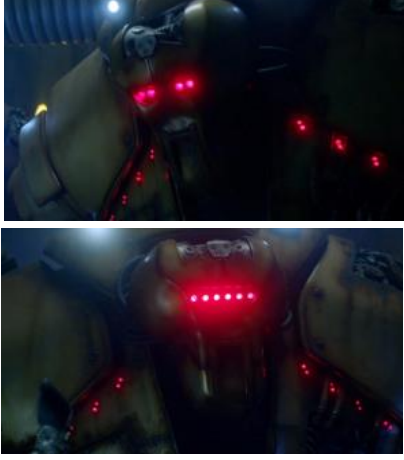
Tablo 3.27’de yer alan veriler değerlendirildiğinde normal zaman ve mekân akışının ötesinde bir hikâye kurgusunun olduğu görülmektedir. Bazı bölümlerde genel zaman bilgisi yer almazken, mekân bilgisi bölüm akışından çıkarılmıştır. Sezon bölümleri geneli itibarıyla birbirinden bağlantısız bölümlerden oluşturulmuştur.

Zaman ve mekân bilgisi net olarak belirtilen bölümler günümüz, geçmiş ve gelecek zaman dilimlerinde farklı mekânlarda geçmektedir. Günümüz olarak tanımlanabilecek bölümler 2010’lu yıllarda Londra’da ve New York’da geçmektedir. Geçmişte olarak adlandırılacak bölümler 1941 yılında dönem İngiltere’inde, 1870 yılında ABD’nin kasbası Mercy’de, 1938 yılında New York’ta, 1983 yılında Kuzey kutbunda demirlemiş Fire Bird isimli Rus denizaltısında, 1794 yılında Caliburn House isimli perili köşkte, M.Ö. 6 milyar yılında insanlığın varolmağı süreçte dünyada, 1893 yılında İngiliz kasabası York Shire’da geçmektedir. Gelecek zaman diliminde yer alan bölümler; 5345 yılında İsimli gezegen olarak adlandırılan gezende ve 2367 yılında Silurian Ark isimli uzay gemisinde geçmektedir. Yine Hedgewick’in Harikalar Dünyası olarak adlandırılan yeni haliyle hurdalarla dolu eski haliyle dev bir lunapark olan gezegende geçen bölümün zaman tanımlaması gelecek olarak yapılmıştır.

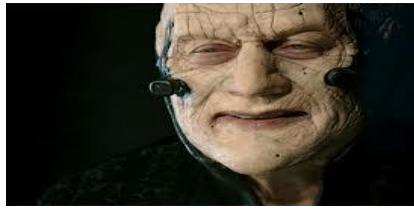
Bölümlerde yer alan ve zaman dilimi belirtilmeyen mekânlar; Dalek isimli Uzaylıların uzay gemisi Dalek Parlamentosu, hasarlı Dalek’lerin tecrit edildiği ve sezonun ikinci yarısında Doktor’a yol arkadaşlığı yapan Clara karakterinin ilk defa görüldüğü Dalek Asylum isimli gezegen, Akhaten halkaları olarak tanımlanan asteroid kuşağında bulunan Tiannamat isimli asteroid ve Doktor’un mezarının olduğu gezegen olarak tanımlanan Trenzalore’dur. Sezonun bir bölümünde zaman ve mekândan ayrı alternatif bir çizgide yer alan çarpık dünya, yaşanan dünyanın çarpık bir versiyonu tanımlamasıyla ana mekân olarak kullanılmıştır. Dizinin 3. bölümü Londra’da, yavaş işgal yılları olarak tanımlanan; Doktor etkisini tersine çevirene kadar 2010-2011 yılları arasında yaşanan alternatif bir yıllık zaman dilimini anlatır. Ayrıca Van Baalen isimli hurda gemisine taşınan TARDIS’in iç mekânı bir bölümde ana mekân olarak kullanılmıştır.

3.2.7.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.28. Doktor Who Modern Seri 7.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Harvest rangers	İnsansı (Androzani olarak bilinen gezegen, bölümün geçtiği zaman diliminde insanlar tarafından kolonileştirilmiştir. Gezgende yaşayanlar hasat bekçileridir, bir çeşit oduncudur.)	
Androzanian	İnsansı (Bölümde Ağaç kral ve Kraliçe isimli karakterlerle karşımıza çıkar. İsimsiz gezegenin Androzani ağaçları, ağaca benzeyen insansı)	
Dalek kuklaları	Mutant (Dalekler tarafından Nanogen soluyan ve Dalek kuklasına dönüşen dış görünüşündeki farkı alınlarındaki Dalek gözüdür.)	
Solomon	Cyborg (Geldiği gezegen belirtilmeyen aç gözlü, gelmiş geçmiş en zengin peygamber olduğu söylenen Süleyman peygamberden ismini alan kötü kalpli koleksiyoncu. Vücudu robotik parçalarla yenilenmiştir.)	
Robot 1, Robot 2	Robot (Bölümde Solomon tarafından satın alınan ve kendine has düşünme ve konuşma biçimi olan robottur.)	

Tablo 3.28. (Devamı)

Dinazorlar	(Bilimkurgu dizisinde serideki en fantastik görüntülerden birini oluşturan, tarih öncesi dönemde dünyada yaşamış dev hayvanlardır.)	
Nefertiti	(Bilimkurgu dizisinde Eski Mısırdan bir uzay mekiğine gelip hikâyeye dâhil edilmiş ünlü tarihi Mısır kraliçesi, Mısır kralı Amenhotep'in eşi.)	
Kahler	İnsansı (1870 yılında Neva'da bulunan zamanından izole edilmiş girip çıkmanın imkansız olduğu Mercy kasabası mevcuttur. Bu kasabada insandan tek farkı yüzündeki dövme olan Kahler ırkından Uzaylılar yaşamaktadır. Dövmeler bu ırka mensup olanların karakterlerini gösterir.)	
Gunslinger/ Kahler Tek	Cyborg (Aslen Kahler kökenli insansı olup tüm vücudu silah sistemiyle modifiye edilmiştir.)	
Shakri	İnsansı (Yüzü yaşlı bir adama benzeyen insanlığı yok etmek için insanlığa Shakri küpleri isimli ne oldukları anlaşıldığında insanları elektrik şokuyla öldüren küpler gönderen insansı)	

Tablo 3.28. (Devamı)

Orderlies	Kukla (Ağızları tamamen açık dişsiz ve yuvarlak olan insansılar, Shakri tarafından kontrol edilir.)	
Özgürlük Anıtı (Ağlayan Melek)	(Bilim kurgu anlatısı için önemli bir göstergedir. ABD’da bulunan Özgürlük Anıtı aslında dev bir Ağlayan Melek’tir.)	
Big Intelligenge	Bilinmeyen (Büyük eski bir olarak adlandırılan bölümde evrenden önce var olduğu belirtilen, bir bedeni olmayan varlıklar.)	
Akhaten	Canlı gezegen (Tanrı olduğu sanılan anıları özümseyerek yaşayabilen canlı gezegen)	
Akhaten yerlileri	İnsansı (Yeni Yılın Kraliçesi ve son koro şefi Akhaten yerlileri içerisinde insan formundan yüzündeki çizgilerle ayrılır.)	
Vigil	İnsansı (Görevi Yeni Yılın Kraliçesi şarkı söylemez ve kendini feda etmezse ona engel olmak olan yüzü maskeli Akhaten kökenli insansılar)	

Tablo 3.28. (Devamı)

Mumya	Bilinmeyen (Bölümde Akhaten halkları piramitinde Akhaten'e kurban verilmediğinde ortaya çıkan dış görünüşüyle yaşlı mumya şeklinde görevi uyuyan canlı gezegen Akhaten' i uyandırmak olan karakter)	
Dor'en	Hayvan atalı (Doktor 'un yol arkadaşı Clara' ya havlaması ve sinirli tavrıyla karşılaştığımız, Doktor' un da ona havlaması ve ilginç selamlaşmalarıyla siniri geçen köpek yüzlü Akhaten yerlisi)	
Lugal Irra Cush	Hayvan atalı (Balık yüzlü Akhaten yerlisi)	
Hoolooovoo	İnsansı (Akhaten yerlisi insansı)	
Ultramancer	Cyborg (Akhaten halkaları yerlisi cyborg)	
Pan-Babylonian	İnsansı (Akhaten halkaları yerlisi)	

Tablo 3.28. (Devamı)

Ice Warrior /Buz Savaşçıları/ Mars Yerlisi	Hayvan atalı (Buz savaşçıları Mars'tan gelen bir ırk olarak anlatılmış, Dalekler'le girdiği mücadelede kızını kurtarmak için kaçan Marshall Skaldak dünyanın yer çekimine girmiştir. Kuzey Kutbunda 5000 yıl boyunca donmuş halde kalmış, Rus denizaltısı tarafından bulunmuştur. Giydiği zırhla son derece büyük gözükürken; zırhını çıkardığında zırhlı halinin yarısı boyutunda yeşil vücudu, küçük kafası ve pençeleriyle bir tür sürüngene benzemektedir.)	
Crooked men	Bilinmeyen (Cep evrenden Dünya'ya gelen insanın bütün uzuvlarının kıvrılmış şekli olarak dizayn edilmiş Uzaylı kendi türünden bir başka Uzaylı, 1974' de Caliburn evindedir ve Doktor onu Tardis ile cep evrene geri götürür.)	
Zaman zombileri	Bilinmeyen (TARDIS' in merkezine yapılan yolculukta Clara tarafından görülen, bölümün ilerleyen sürecinde Doktor' un kendilerinin yakın gelecekteki kopyaları olarak değerlendirdiği dış görünüşü normal bedenin her tarafından kırmızı ateş gibi çatlakların olduğu anormallikler)	
Sülük	Hayvan atalı (Madam Vastra' nın Dünya' da insanlardan önce var olduğunu ve zehrinin Silürianları öldürerek cesetlerini kırmızı renge dönüştürdüğünü hatırladığı sülük)	
Sibermitler	Robot (Modern seride yer alan sibermatların gelişmiş sürümüdür. Böcek şeklinde tasarlanmış robotlardır.)	
Whispermen	Kukla (Bölümde Big Intelligence tarafından yaratılan yüzünde gözleri olmayan, sivri dişli, beyaz tenli varlıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.)	

Tablo 3.28’de Uzaylı karakterlerin yanı sıra bölümlerde yer alan ütopik öğelere yer verilmiştir. Bilimkurgu dizisinde eski Mısırdan Mısır kralı Amenhotep’in eşi, Mısır kraliçesi Nefertiti bir uzay gemisinde görülmektedir. Yine aynı bölümde tarih öncesi dönemde dünyada yaşamış dinazorlarlar görülmektedir. Bir başka bölümde ABD’da bulunan Özgürlük Anıtı aslında taş formundaki Uzaylı Ağlayan Melek’tir.

Tablo 3.28’de görüleceği üzere sezonda en kapsamlı karakter tanımlaması olan insansı kategorisinde 12 tür olduğu tespit edilmiştir. Sezonda dörder kukla ve robot tür bulunmaktadır. Üçer bilinmeyen, cyborg, ve hayvan atalı türün yanı sıra birer canlı gezegen ve mutant tür olduğu görülmektedir.

Sezonda çarpık evrende yaşayan ve aslında eşini arayan tüm vücudu orantısız bir şekilde karakterize edilen Crooked men karakteri bilinmeyen kategorisinde yer almıştır. Yine bir başka alternatif gerçeklik anlatısına sahip bölümde zaman zombileri olarak adlandırılan gerçek karakterlerin farklı zaman dilimlerindeki yansımaları bilinmeyen kategorisinde yer almıştır.

Sezonun 7. bölümü en çok Uzaylının görüldüğü bölümdür. Bölümde Akhaten halkaları isimli asteroidde çok sayıda insansı Uzaylı hem ticaret yapmakta hem ibadet etmektedir. Bölümde bir çeşit dini sorgulama yapılarak inançsızlık kutsanmaktadır.

3.2.7.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 7, Bölüm 5 “The Angels Take Manhattan”

Bölümde zamanda yolculuk temasının en büyük açmazı ile karşılaşılır. Bozulan zaman senaristlerin zamanda her yere gidebilen senaristlerin TARDIS’in Rory’nin bulunduğu zaman dilimine gidememesine sebep olarak gösterilmiştir. Önceki bir zamana veya günün başlangıcına gitmek gibi alternatifler görmezden gelinmiştir. Zamanın yapısında bozulma olması savı kimi yerde senaristler için en gerçek çözüm olarak görülmüştür. Bilim kurgunun ütopik yapısı bilimsellikle beslenmekte buna rağmen kendi içerisinde ve bölümler arasında tutarsızlığa sebep olmaktadır. Karakterlerin kendi yaşlılıklarıyla karşılaşmaları paradoks oluşturmalıdır. Buna rağmen hikayede böyle bir paradoksun oluşmadığı görülmektedir.

Tablo 3.29. 7. Sezon 5. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
Matt Smith	On Birinci Doktor
Karen Gillan	Amy Pond
Arthur Darvill	Rory Williams
Alex Kingston	River Song
Mike McShane	Grayle
Rob David	Sam Garner
Ozzie Yue	Foreman
Bentley Kalu	Hood
Burnell Tucker	Yaşlı Garner

Bölüm Doktor'un yol arkadaşları Amy ve Rory'den ayrılacağını anladığı bölümdür. Doktor yol arkadaşlarını alarak New York'taki Central Park'a gider. Burada piknik yaparalar. Piknik yaparken Doktor Amy hiç istememesine rağmen Melody Malone isimli romanı sesli bir şekilde okumaya başlar. Sonların hayal gücüne bırakılması gerektiğini belirterek kitabın son sayfasını yırtar. Kahve almaya giden Rory Central Park'ta gizlenmiş Ağlayan Melek tarafından 1930 yılına gönderir. Doktor ne kadar denerse denesin Rory'i kurtaramayacağını ve bunun zamanda sabit bir nokta yani değiştirilemez olduğunu fark eder. Yine de denemekten vazgeçmez.

Doktor ve Amy bir anda Rory'nin kitapta bir karakter olduğunu fark eder. Rory romanda yaşananları gerçek şekilde 1930'da yaşamaktadır. İpucu bulabileceklerini düşünen Amy, Doktor'dan romana devam etmesini istesede Doktor devam etmek istemez. Doktor ve Amy 1930'a gitmek istediklerinde TARDIS hareket etmez. Rory'nin bulunduğu zaman dilimi bozulmuştur ve TARDIS o zaman dilimine gidememektedir.

1930'da Rory ve yarı zaman lordu River Song, Bay Grayle isimli kötü adam tarafından esir alınmıştır. Ağlayan melekleri kontrol eden Bay Grayle Rory'i ağlayan meleklerin olduğu kilere kilitler. Ağlayan Melek River'ın koluna sarılır. River TARDIS'e yerlerinin zamansal işaretini gönderir. Amy, yaşadıkları gerçekliğin yazılı hali olan romandan ipucu bulabileceklerini söyler. Kitapta River'ın kolunun kırıldığı yazmaktadır. Bölüm başlıklarından biri Amy'nin son vedasıdır. 1930'a giden Doktor ve Amy, River'ın kitaptaki gibi bileğinin kırıldığını görür.

Bodrumdan kurtulan Rory bir apartmana gider ve burada isminin yazılı olduğu bir dairede yaşlı haliyle karşılaşır. Doktor ve Amy genç Rory'nin yanına apartmana gider. Yaşlı Rory, Amy'yi görür, mutlu olur ve Amy'nin kollarında can verir. Rory ve Amy bu kaderden kaçmak için çatıya çıkar. Çatıda kendilerini aslında Ağlayan Melek olan Özgürlük Heykeli beklemektedir. Rory burada ölürse bir paradoks oluşacağını düşünür. Rory ve Amy çatıdan atladıklarında kendilerini 2012 yılında, New York'ta bir mezarlıkta bulurlar. Doktor ve River da aynı yerdedir. Mezarlıkta bir mezar taşında Rory'nin adı yazmaktadır. Ekip gerçeği değiştiremeyeceklerini anlar. Mezarlıkta bulunan Ağlayan Melek Rory'ye dokunarak onu tekrar 1930 yılına gönderir. Amy umutla Ağlayan Melek'in kendine dokunmasına izin verir. Rory'nin isminin yazdığı mezar taşında artık Amy yazmaktadır.

Kitabın yazarı River'dır ve son sözünü geçmiş zamanda Amy'den yazmasını istemiştir. Doktor yırttığı son sayfayı okurken ağlamaya başlar. Amy, Rory ile çok güzel bir hayat yaşadıklarını söyleyerek Doktor'a veda etmektedir.

3.2.8. Doktor Who Modern Seri 8. Sezon İncelemesi

3.2.8.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.30. Doktor Who Modern Seri 8. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (12. Doktor)	Yayın Tarihi (BBC1)	Süre (Dakika)
50. Yıl Özel	The Day of the Doctor	Nick Hurran	Steven Moffat	Matt Smith (11. Doktor) David Tennant (10. Doktor) Joe Hurt (Savaş Doktoru)	23 Kasım 2013	75
Özel	The Time of the Doctor	Jamie Payne	Steven Moffat	Matt Smith (11. Doktor)	25 Aralık 2013	50

Tablo 3.30. (Devamı)

1	Deep Breath	Ben Wheatley	Steven Moffat	Peter Capaldi	23 Ağustos 2014	45
2	Into the Dalek	Ben Wheatley	Phil Ford ve Steven Moffat	Peter Capaldi	30 Ağustos 2014	45
3	Robot of Sherwood	Paul Murphy	Mark Gatiss	Peter Capaldi	6 Eylül 2014	45
4	Listen	Douglas Mackinnon	Steven Moffat	Peter Capaldi	13 Eylül 2014	45
5	Time Heist	Douglas Mackinnon	Stephen Thompson ve Steven Moffat	Peter Capaldi	20 Eylül 2014	45
6	The Caretaker	Paul Murphy	Gareth Roberts ve Steven Moffat	Peter Capaldi	27 Eylül 2014	45
7	Kill the Moon	Paul Wilmschurst	Peter Harness	Peter Capaldi	4 Ekim 2014	45
8	Mummy on the Orient Express	Paul Wilmschurst	Jamie Mathieson	Peter Capaldi	11 Ekim 2014	45
9	Flatline	Douglas Mackinnon	Jamie Mathieson	Peter Capaldi	18 Ekim 2014	45
10	In the Forest of the Night	Sheree Folkson	Frank Cottrell Boyce	Peter Capaldi	25 Ekim 2014	45
11	Dark Water	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	1 Kasım 2014	45
12	Death in Heaven	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	8 Kasım 2014	45

Tablo 3.30’da görüleceği üzere sezon öncesinde 23 Kasım 2013 tarihinde dizinin 50. yılına özel “*The Day of the Doctor*” isimli bölüm yayınlanmıştır. Bölüm Doktor Who anlatısında son zaman savaşına son vermek için kendi gezegenini yok etmeyi göze alan Doktor’un bu zor kararını verme sürecini anlatmaktadır. Sezonda Doktor karakterinin önceki enkarnasyonlarının tamamı orijinal bölüm alıntılarıyla yer almıştır. Ayrıca bölümde 10. ve 11 Doktorlar ile Savaş Doktoru karakterleri bir arada yer almıştır. Sezon 5. sezondan itibaren ilk defa düzenli olarak yayınlanan bölümlerle

tamamlanmıştır. Sezon öncesi Noel özel bölümü “*The Time of the Doctor*” izleyiciyle buluşmuştur.

Sezon 23 Ağustos 2014 tarihinde yayınlanan “*Deep Breath*” bölümüyle başlamıştır. Sezonun son bölümü 8 Kasım 2014 tarihinde yayınlanan “*Death in Heaven*” isimli bölüm olmuştur. Sezonun en dikkat çekici özelliği devam bölümlerinden ziyade birbirinden farklı hikâyelerin sıklıkla işlenmiş olmasıdır. Sezonda 12. Doktor karakterini Peter Capaldi oynarken yol arkadaşı Jenna Coleman’ın oynadığı Clara Oswald karakteri olmuştur. Michelle Gomez tarafından canlandırılan Doktor’un baş düşmanı Master’ın kadın enkarnasyonu Missy karakteri sezonun çatı hikâyesi vadedilmiş topraklarla sezonda sıklıkla kendisine yer bulmuştur. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB’ den (2018) alınmıştır.

3.2.8.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.31. Doktor Who Modern Seri 8. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekan ve Zaman	Uzaylı Varlıklar ve Bilimkurgu Öğeleri
50. Yıl Özel	Londra , 2010 İngiltere , 1562 Gallifrey (Doktor’ un, Zaman Lordları’ nın gezegeni) , Zaman Savaşı (Dalekler ve Zaman Lordları’ nın yaptığı Doktor ‘un gezegenini yok etmek pahasına savaşı sona erdirdiği zaman dilimi)	1-Zaman Lordları (Bölümde Doktor’ un hayatındaki en büyük pişmanlığı olan kendi gezegenini yok etme süreci ele alınırken önceki reenkarnasyonları 10. Doktor ve Savaş Doktoru görülmektedir. Doktor’ un da mensubu olduğu Zaman Lordları iki kalbe sahip, dış görünüş olarak tamamen insan görünümünde, rejenarasyon denilen enerjiye dönüşüp yeni bir bedende eski hatıraları ve karakteriyle yenilenme geçirerek hayatlarına devam ederler.) 2-Zygonlar (Şekil değiştirme özelliği olan, iri yapılı vücutları vantuzlarla kaplı turuncu renkli Uzaylı, bölümde Dünya’ da yaşayabilmek için insan şekline giren ve tamamen insani duygularla hareket eden bilim kadını Oswood karakteriyle görülmektedir.)
Özel	Clara Oswald’ın evi, 25 Aralık 2013 Trenzalore (Christmas kasabasının bulunduğu Noel babanın kasabası, Doktor’un öldüğünde mezarının bulunacağı gezegen), Noel (25 Aralık), 21. yüzyıl	1-Dalekler (Skaro gezegeninden Kaled olarak geçen ırkın mutasyon geçirmiş, ölümcül robotik zırh giyen Uzaylı düşman canlılar) 2-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli cyborglar) 3- Zaman Çatlağı (Doktor’ un zamansal paradokslar oluştuğunda açıldığını kendi bilinciyle hareket eden zaman ve boyutlar arası geçiş kapısı) 4- Dalek kuklaları (Bölümde Tasha karakteri Dalek kuklasına dönüşür, alından Dalek gözü belirir.)

Tablo 3.31. (Devamı)

1	Londra , 1890’lar	1-Half-Face man (Dünyada çok uzun süre kalan Saat Droidi zamanla kendisini tamir edecek uygun parça bulamadığından insanları öldürerek kendisini ve gemisini insan parçalarıyla onarmaya başlamıştır. Bu işlem öyle bir hal almıştır ki kendisini cyborga dönüştürmüştür. Bir tür ruh kazanarak insan olmaya çalışmıştır.) 2-Saat Droidleri (Saatlerde kullanılan mekanizma benzeri bir yapı içerisinde çarklarla imal edilmiş robotlardır. 51. yüzyıldan zamana geri gelerek bulundukları döneme adapte olmuşlardır. 51. yüzyılda bulundukları gemiye adı verilen Madam De Pompadour’ un beynini alıp kendilerine modifiye ederek gemilerini kurtarabileceklerini düşünmüşlerdir. Gittikleri zaman dilimine adapte olabilirler.), 3-Paternoster çetesi Silurian, (Dünyada insanlardan önce var olan ve insanlardan daha gelişmiş canlılar olarak belirtilen sürüngen insansılardan Madam Vastra bölümde görülmektedir.)Sontaran (Orta boylu patatese benzeyen insansı ırka mensup Strax, bölümde görülmektedir.) ve insandan oluşan çetedir.
2	Aristoteles (Gelecekte Daleklerden nefret eden Rusty isimli Dalek’in tutulduğu direnişçi savaş gemisi) , Rusty’nin İçi (Doktor ve ekip arkadaşları Daleklerden nefret eden Rusty isimli Dalek’i çalışır duruma getirmek için küçültür. Rusty’nin robotik zırhının içinde onu tamir etmeye çalışırlar.), Coal Hill Orta Okulu , 2010’lar	1-Dalek (Skaro gezegeninin robotik zırh içinde yaşayan mutant yaratıklarından Rusty, bölümün merkezidir.)
3	Sherwood Ormanı , Nottingham , 1190	1-Sherwood Robotu (Gelecekte geçmişe gönderilen robot şövalye)
4	Londra , 2010 Gloucester (İngiltere’nin kuzeybatısında yer alan Danny Pink karakterinin çocukken yaşadığı şehir, 1990’lar İsimsiz gezegen (Bölümde kainatın sonunda hiç kimsenin yaşamadığı gezegen olarak tarif edilmiştir. Doktor muhteşem bir yaratığın yaşadığını söylemiş, bu da hiç canlılık olmadığı tezini çürütmüştür. Ahır, Gallifrey (Bölümde Clara Doktor’un çocukluğuna gider ve Doktor ahırda saklanmaktadır.)	1-Bilinmeyen şekil (1990’larda Dany Pink’in çocukluğunda yatakta buluna bilinmeyen canlı. Doktor tüm insanların çocukken aynı anıya sahip olduğunu söyler. Yatağın altında bir şey olduğu ile ilgili çocukluk anısı. Bu yatağın içine gelen bilinmeyen şey o herkesin korktuğu yaratıktır.)

Tablo 3.31. (Devamı)

5	Karabraxos Bankası (Banka evrenin en zengin türlerinin değerli eşyalarını sakladığı bir uzay gemisidir), gelecek	1-Saibra (Karakter dokunduğu canlının şeklini alma yeteneğine sahip bir mutant insansıdır.) 2-Time heist/ Teller (Karabraxos bankasında insanların zihinlerini tarayabilen canlıdır. Yeryüzünde türünden iki tane vardır. Hapse atılan eşinin yaşaması için yeteneğini kötü banka sahibesi için kullanır.) 3-Geliştirilmiş insanlar (Zihinsel veya fiziksel kabiliyetleri teknolojik olarak geliştirilen insansılardır. Psi karakteri hırsız ve hackerdır.)
6	Coal Hill Orta Okulu, 2010'lar	1-Skovax Blitzer (Nereden geldiği ve kim tarafından gönderildiği belli olmayan savaş robotu.)
7	Ay, 2049	1-Ay (2049 yılında Ay'ın aslında dev bir yumurta olduğu anlatılmaktadır. O kadar büyük bir yumurtadırki ve o kadar uzun zaman çatlamamıştırki içinde dev bakteriler oluşmuştur. Bölüm sonunda yumurta çatlar ve içinden devasa bir kuş çıkar.) 2-Örümcek bakteriler (Ay çatlamamış bir yumurtadır ve bu organizmada yaşayan bakteriler dev örümcekler şeklini almıştır.
8	Orient Ekspres, Gelecekte bir zaman	1-Gus (Doğu ekspresinde gerçekleşen cinayetleri çözmek amacıyla Doktor'u ve bilim adamlarını bir araya getiren robot zeka) 2-Foretold/Mumya (Eski bir asker olan Foretold ölmesine rağmen kendisine görevinde verilen teknoloji ile ölmek üzere olanların hayat enerjilerini alarak onları öldürür. Asker bilinci onu sadece görevini yapmaya yönlendirmiştir. Savaş yaraları o kadar çoktur ve o kadar çok sargıyla sarılmıştırki mumyaya benzemiştir. 66 saniyede hasta olan yolculara görünür ve enerjilerini alarak onlara kalp krizi geçirir. Doktor'un savaşın sona erdiği komutunu vermesiyle yok olur.)
9	Bristol (İngiltere'de şehir), 21. yüzyılın başları	1-Boneless (Üç boyutlu evren yapısı dışında iki boyutlu evrende yaşayan bir tür olarak anlatılmıştır. Dünyanın üç boyutlu görsel yapısını iki boyuta indirmeye çalışmıştır. Canlı madde formu olarak sınıflandırılabilir.)
10	Londra, 2010	1-Maebh (Küçük hasta bir kız olan Maebh bir şekilde doğayla iletişim kurabilmektedir. Bölümde bilim kurgu ögesi olarak bir gece aniden Londra'yı gerçek sahibi olan doğanın ele geçirmesi konusu işlenmiştir. Bu olayın gerçekleşmesinde herhangi bilim kurgu ögesinin etkisi yoktur. Maebh isimli küçük kız bir şekilde doğayla iletişim kurabilmektedir.)
11	Londra,2010	1-Missy (Zaman lordu Doktor'un başdüşmanı Master'ın kadın reenkarnasyonu.) 2-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli cyborglar. Bölümde dünyada ölmüş insanlar Missy tarafından Siber adama dönüştürülmüştür.)
12	Londra, 2010	1-Missy (Zaman lordu Doktor'un başdüşmanı Master'ın kadın reenkarnasyonu. Kara suyu serbest bırakarak cesetleri siber adama dönüştürür.) 2-Siber adamlar (Paralel evrende varlıklarını devam ettirebilmek için robot bedende yaşamaya zorlanan, duygularından arındırılma işlemi tamamlandıktan sonra kendilerini güncellenmiş insanlar olarak insanlardan üstün gören Paralel evren kökenli cyborglar. Bölümde dünyada ölmüş insanlar Missy tarafından Siber adama dönüştürülmüştür.) 3-Dany Pink (Doktor'un yol arkadaşı Clara'nın sevgilisi Dany ölmüştür. Uyandığında kendini siber adama dönüşmüş olarak bulur.) 4-Zygon (Dünyada yaşayan ve dünyalılara uyum sağlayan şekil değiştirme yeteneğine sahip insansılardır. Bölümde dünyayı kurtarmada Doktor'a yardım eden bilim adam Osgood ve insan ikiz kardeşi Missy tarafından öldürülür.)

Tablo 3.31’de görüleceği üzere sezonun günümüz olarak adlandırılabilir bölümleri 21. yüzyıl tanımlaması ile yapılabilir. Sezonda bir ülke ismi bölümde gerçekleşenlerin ülke sathına etki ettiği vurgusyla bir ülke ismi olabilmektedir.

Günümüzde geçen bölümler: Londra’da, Doktor’un yol arkadaşı Clara’nın Londra’daki evinde, Trenzalore gezegeninde, Clara’nın öğretmenlik yaptığı Coal Hill okulunda ve Danny Pink’in çocukluğunda Bristol şehrinde bir yetimhanede geçer. Geçmiş zamanda geçen bölümler: 1562’de İngiltere’de, Doktor ‘un gezegenini yok etmek pahasına zaman savaşını sona erdirdiği zaman diliminde, 1890’lar Londra’sında, 1190 yılında Nottingham’da bulunan Sherwood Ormanı’nda, 1990 yılında Gloucester isimli İngiliz kasabasında geçmektedir. Gelecek zamanın belirgin bir tarihle verildiği tek bölüm 2049 yılında Ay’da geçmektedir. Uzak gelecek, kâinatın sonu gibi tanımlamalar hikâye zamanlarının gelecekte olduğunu göstermek için kullanılan tanımlardır. Bu hikayelerin yer aldığı bölümler: Aristoteles isimli insan direnişi gemisinde, Rusty isimli Dalek’in içinde, İsimsiz gezegende, Karabraxos bankası ve Orient Express isimli uzay gemilerinde geçmektedir.

Küçültme işlemiyle Dalek isimli robotik zırhıyla yaşayan mutant karakterine giren Doktor ve arkadaşları, modern seri hikâyelerinde ilk defa bir varlığın içini mekân edinmiştir. Gelecekte geçmişe gelen robotlar, aslında yıllardır çatlamayan bir yumurta olan Ay, Dünya’ya iltica eden Uzaylılar sezonda farklı konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Ölüm ve ötesi, vaat edilmiş topraklar miti gibi alt metinler Doktor Who evreni içinde çözümlenmeye çalışılmıştır.

3.2.8.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.32. Doktor Who Modern Seri 8.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Zaman Lordları	Bölümde 11. Doktor' un (solda) hayatındaki en büyük pişmanlığı olan kendi gezegenini yok etme süreci ele alınırken önceki reenkarnasyonları 10. Doktor (ortada) ve Savaş Doktoru (sağda) görülmektedir. Ayrıca Zaman Lordları'nın gezegeninden sahneler ve diğer Doktor reenkarnasyonları bölümde gösterilmektedir. 12. Doktor'un yüzü (altta) izleyiciyle kısa süreli olarak ilk defa bu bölümde paylaşılır.	
Zygon	İnsansı (Modern seri önceki sezonlarda ismen yer almış, 50. yıl özel bölümünde merkez konulardan ana düşman olarak yer almıştır. 1562'de Dünya'ya inen Zygonlar 21. yüzyılda insan şeklinde insanlarla iç içe yaşamaktadır.)	
Half Face Men	Cyborg (Dünyada çok uzun süre kalan Saat Droidi zamanla kendisini tamir edecek uygun parça bulamadığından insanları öldürerek kendisini ve gemisini insan parçalarıyla onarmaya başlamıştır. Bu işlem öyle bir hal almıştır ki kendisini cyborga dönüştürmüştür. Bir tür ruh kazanarak insan olmaya çalışmıştır.)	
Dalek Rusty	Sezonun 2. bölümünde Doktor, Daleklerle insanların mücadelesinde insanlara yoldaş olması için Dalek Rusty'yi onarmaya çalışır. Küçültülerek Rusty'nin robotik zırhının içine girer.)	
Sherwood Robot	Robot (Gelecekte geçmişe gönderilen dönemindeki kutsal savaşa hazırlandığından kılıç ustalığı dışında ileri teknoloji bir donanımı bulunmamaktadır. Half face men karakteri aksine gelecek teknolojisini geride bırakmamak için kendine patlatıp kömüre dönüşür.)	

Tablo 3.32. (Devamı)

Robin Hood	Zenginlerden alıp fakirlere veren efsane roman karakteri Robin Hood bölümde kendine yer bulmuştur. Sherwood Ormanı ve karakterler roman karakterleridir.	
Bilinmeyen şekil	Bilinmeyen (1990'larda Dany Pink'in çocukluğunda yatakta buluna bilinmeyen canlı. Doktor tüm insanların çocukken aynı anıya sahip olduğunu söyler. Yatağın altında bir şey olduğu ile ilgili çocukluk anısı. Bu yatağın içine gelen bilinmeyen şey o herkesin korktuğu yaratıktır.)	
Saibra	İnsansı (Gelecekte geçen bölümde karakter dokunduğu canlının şeklini alma yeteneğine sahip bir mutant insansıdır. Bu ayırt edici bir özellik olup genel ırksal bir özellik değildir.)	
Geliştirilmiş insan	Cyborg (Zihinsel kabiliyeti teknolojik olarak geliştirilen insansılardır. Psi karakteri hırsız ve hackerdir.)	
Time heist/ Teller	İnsansı (Karabraxos bankasında insanların zihinlerini tarayabilen canlıdır. Yeryüzünde türünden iki tane vardır. Hapse atılan eşinin yaşaması için yeteneğini kötü banka sahibesi için kullanır.)	

Tablo 3.32. (Devamı)

Skovax Blitzzer	Robot (Nereden geldiği belirsiz olan bölüm anlatısında tek başına dünyayı patlatacak gücü olduğu ifade edilen savaş robotu.)	
Ay	Canlı gezegen (2049 yılında Ay'ın aslında dev bir yumurta olduğu anlatılmaktadır. O kadar büyük bir yumurtadırki ve o kadar uzun zaman çatlamamıştırki içinde dev bakteriler oluşmuştur. Bölüm sonunda yumurta çatlar ve içinden devasa bir kuş çıkar.)	
Örümcek bakteriler	Hayvan atalı (Ay çatlamamış bir yumurtadır ve bu organizmada yaşayan bakteriler dev örümcekler şeklini almıştır.)	
Gus	Robot (Doğu ekspresinde gerçekleşen cinayetleri çözmek amacıyla Doktor'u ve bilim adamlarını bir araya getiren robot zeka)	
Foretold/Mumya	Bilinmeyen (Eski bir asker olan Foretold ölmesine rağmen kendisine görevinde verilen teknoloji ile ölmek üzere olanların hayat enerjilerini alarak onları öldürür.)	
Boneless	Canlı madde (Enerji kökenli bir canlı türüdür. Üç boyutlu evren yapısı dışında iki boyutlu evrende yaşayan bir tür olarak anlatılmıştır. Dünyanın üç boyutlu görsel yapısını iki boyuta indirmeye çalışmıştır. İki boyutlu nesne veya herhangi canlı yapıyı üç boyuttan kendi dünyasına üç boyuta indirmiştir. Dünyada öğrendiği üçüncü boyutu çarpık şekilde taklit ederek iki boyuttan üç boyutlu forma dönüşmüştür.)	

Tablo 3.32. (Devamı)

		
Doğa'nın Londra'yı ele geçirmesi	Bölümde bilim kurgu ögesi olarak bir gece aniden Londra'yı ve tüm dünyayı gerçek sahibi olan doğanın ele geçirmesi konusu işlenmiştir. Bu olayın gerçekleşmesinde herhangi bilim kurgu ögesinin etkisi yoktur.	
Siber adam Danny Pink	Cyborg (Danny Pink Doktor'un yol arkadaşı Clara'nın sevgilisidir. Eski asker ve öğretmen olan Danny ölmüştür. Cennet hafızaların saklandığı bir veritabanından ibarettir. Missy kara suyu serbest bıraktığında morgdaki bedeni cyborga dönüşmüş olarak uyanır. Belleği cennetten tekrar vücuduna yüklenir.)	
Mezarlıklarda Siberadamlar doğar	Missy tarafından mezarlığa yağdırılan kara su ölmüş bedenleri siberadama dönüştürmüştür.	

Tablo 3.32'de modern seride ilk defa görülen karakterlerin yanı sıra; hikâye kurgusunda önemli bilim kurgu öğeleri ile ilgili görsellere yer verilmiştir. Tüm Doktor enkarnasyonlarının yer aldığı 50. yıl özel bölümü sezon öncesinde yayınlanan modern serinin en önemli bölümü olarak gösterilebilir. Son zaman savaşı anlatısı ve Doktor'un kendi gezegenini yok edişi son derece önemli bir alt metindir. Bunu gerçekleştiren Savaş Doktoru'na tüm enkarnasyonları destek vererek onun üzerindeki yükü almıştır. Bir başka önemli ayrıntı ise varlığın enerji olarak kabul edilmesini salık veren “*Dark Water*” ve “*Death in Heaven*” bölümleridir. Bu bölümlerde ölen insan bedenleri Siber Adam olarak geri gelmiştir. Ruhları veya enerjileri Missy karakterinin kurdurduğu cennette yer alan insanlar bir şekilde hayat dönmüşlerdir. Hayata dönenlerden biri de Clara karakterinin erkek arkadaşı Danny Pink karakteridir. Sezonda dikkat çeken bir

başka alt metin doğanın kendisine ait olanı geri almasıdır. İnsanlığa baş kaldıran doğa herhangi müdahale olmaksızın Londra'yı insanlardan almıştır.

Sezonda 7 insansı, üçer cyborg, bilinmeyen, robot ve birer mutant, canlı gezegen, canlı madde ve hayvan atalı tür olduğu tespit edilmiştir. Robot tanımlaması genişletilerek yapay zekâya sahip sanal bir yazılım olan Gus karakteri robot tanımlamasına dâhil edilmiştir. Farklı evrenlerin varlığı savı enerji kökenli canlı madde türünde bir karakter olan Boneless karakteri ile desteklenmeye çalışılmıştır. Karakter iki boyutlu dünyadan üç boyutlu dünyaya gelerek geldiği yeni dünyayı anlama çabasına girmiş, üç boyutu taklit etme yeteneğine kavuşmuştur.

3.2.8.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 8, Bölüm 11 “Dark Water”

Bölümde tinsel konulara Doktor Who anlatısı içerisinde çözümlemeler getirilmeye çalışılmıştır. Ölümün bir son olup olmadığı konusu ütöpik bir anlatı içerisinde izleyiciye sunulmuştur. Zaman ve mekânda bazı istisnalar dışında her yere gidebildiği iddia edilen Doktor'un zaman taşıtı TARDIS eğer varsa ruhlar âlemine de gidebilir mi sorusu bölümde yanıtlanmaktadır.

Tablo 3.33. 8. Sezon 11. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
Peter Capaldi	On İkinci Doktor
Jenna Coleman	Clara Oswald
Samuel Anderson	Danny Pink
Michelle Gomez	Hanım

Doktor'un yol arkadaşı Clara Oswald sevgilisi Danny Pink ile telefonda konuşurken, Danny kendisine araba çarpması sonucu ölür. Clara yıkılır. Ailesi kendisini teselli etmeye çalışsa da Clara başka şeyler düşünmektedir. Akılinda TARDIS ile Danny'nin yanına ruhlar âlemine gitme fikri vardır. Doktor ile görüşen Clara reddedilir. TARDIS'in anahtarlarını çalan Clara, Doktor'a bir volkan görmek istediğini söyler. Volkana gittiklerinde TARDIS'in kapısını açan Clara Doktor'u anahatarları volkana

atmakla tehdit eder. Doktor tarafından tekrar reddedilen Clara tüm anahtarları lava atar. Gerçekte olanlar sadece rüyadan ibarettir

Doktor TARDIS ile daha önce gitmediği bir yere gitmeye karar verir. Neler olacağını kendisi de merak etmektedir. Doktor Danny'nin olduğu yere gidebilmek için TARDIS'in telepatik devresini (TARDIS telapatik devresi kullanıldığında gideceği yere devreye bağlanan kişinin duygularıyla rota çizer.) Clara'ya bağlar. TARDIS otomatik pilotta Clara'nın istediği yere doğru yol alır. Gittikleri yerde sıvı dolu camdan kafesler içinde iskeletler bulunmaktadır.

Seb isimli droid Danny'yi teselli etmektedir. Danny aslında enerji formundadır. Nereye geldiğini bilememektedir. Kendisine geldiği yerin bir tür dinlenme salonu olduğu söylenir. Kötü zaman lordu Master'ın kadın enkarnasyonu Missy Doktor'un yanına gelerek kendisinin onlara eşlik edecek bir droid olduğunu söyler. Clara ve Doktor'u Danny ile iletişim kurmaları için bir odaya gönderir. Cam fanuslardaki iskeletlerin ne olduğunu sorduklarında, içerisindeki sıvının sadece organik yapıyı gösteren bir sıvı olduğu söylenir. Clara telepatik bir teknoloji ile Danny ile iletişim kursa da konuştuğu kişinin gerçek Danny olduğuna inanamaz. Danny Clara'nın burada ruh haliyle olduğunu bilirse kendini de öldüreceğinde endişe ederek kendisinin gerçek olmadığını söyler.

Missy gerçekte droid olmadığını söyler fakat Doktor zaten bunu anlamıştır. Missy cam kafeslerdeki sıvıyı boşaltır. Sıvının içinde Siber adamlar vardır. Doktor ve Missy bulundukları yerden çıktıklarında kendilerini Saint Paul katedralinin merdivenlerinde bulurlar. Missy Doktor'a aslında Master olduğunu ve kendisini durduramayacağını söyler. Hikâye *"Death in Heaven"* bölümünde devam eder.

3.2.9. Doktor Who Modern Seri 9. Sezon İncelemesi

3.2.9.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.34. Doktor Who Modern Seri 9. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (12. Doktor)	Yayın Tarihi (BBC1)	Süre (Dakika)
ÖZEL	Last Christmas	Paul Wilmshurst	Steven Moffat	Peter Capaldi	25 Aralık 2014	45
1	The Magician's Apprentice	Hettie MacDonald	Steven Moffat	Peter Capaldi	19 Eylül 2015	45
2	The Witch's Familiar	Hettie MacDonald	Steven Moffat	Peter Capaldi	26 Eylül 2015	45
3	Under the Lake	Daniel O'Hara	Toby Whithouse	Peter Capaldi	3 Ekim 2015	45
4	Before the Flood	Daniel O'Hara	Toby Whithouse	Peter Capaldi	10 Ekim 2015	45
5	The Girl Who Died	Ed Bazalgette	Jamie Mathieson ve Steven Moffat	Peter Capaldi	17 Ekim 2015	45
6	The Woman Who Lived	Ed Bazalgette	Catherine Tregenna	Peter Capaldi	24 Ekim 2015	45
7	The Zygon Invasion	Daniel Nettheim	Peter Harness	Peter Capaldi	31 Ekim 2015	45
8	The Zygon Inversion	Daniel Nettheim	Peter Harness ve Steven Moffat	Peter Capaldi	7 Kasım 2015	45
9	Sleep No More	Justin Molotnikov	Mark Gatiss	Peter Capaldi	14 Kasım 2015	45
10	Face the Raven	Justin Molotnikov	Sarah Dollard	Peter Capaldi	21 Kasım 2015	45
11	Heaven Sent	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	28 Kasım 2015	55
12	Hell Bent	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	5 Aralık 2015	45
ÖZEL	The Husbands of River Song"	Douglas Mackinnon	Steven Moffat	Peter Capaldi	25 Aralık 2015	60

Tablo 3.34'de görüleceği üzere sezon öncesi 25 Aralık 2014 tarihinde "Last Christmas" isimli noel özel bölümü yayınlanmıştır. Sezonun ilk bölümü 19 Eylül 2015 tarihinde yayınlanana "The Magician's Apprentice" isimli bölümdür. Sezon 5 Aralık 2015

tarhinde yayınlanan “Hell Bent” bölümüyle sona ermiştir. Sezonda 12. Doktor karakterini Peter Capaldi oynarken, yol arkadaşı Clara Oswald karakterini Jenna Coleman canlandırmaktadır. Sezonun en önemli karakterlerinden biri Doktor’un 8. yüzyılda ölümsüz yaptığı Ashildr karakteridir. Karaktere Maisie Williams hayat vermiştir.

Sezon Doktor’un kendi gezegeni Gallifrey’e gidişi ve evrenin en güçlü iki savaşçı ırkının karışımıyla hayat bulan Melez isimli canlının kim veya ne olduğunu aramasını ana hikâye edinmiştir. Viking kızı Ashildr evrende en uzun süre yaşayan canlı olarak karakterize edilmiştir. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB’ den (2018) alınmıştır.

3.2.9.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.35. Doktor Who Modern Seri 9. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekan ve Zaman	Uzaylı Varlıklar ve Bilimkurgu Öğeleri
Özel	Kuzey Kutbu, 2011 noel arifesi	1-Noel Baba (Santa Clous olarak bilinen yılbaşında uçan geyikleriyle çocuklara hediyeler dağıttığına inanılan hayali karakter.) 2-Rüya yengeçleri (Bölüm anlatısında avı olmadığına metabolizmasını durdurup av gelene kadar hareketsiz kaldığı belirtilmiştir. Yengece benzer bir Uzaylı varlıktır. Avını ağ ile hapseder. Avının hareketsiz kalması için ona rüya gördürür. Aynı anda birden çok kişiye aynı rüyayı gördürebilir. Kişi rüyada olduğunu anlayarak onunla savaşılabılır. Avı uyanırsa yengeç ölür.) 3-Noel cinleri (Noel babaya hediye dağıtırken yardım eden insansılar.)
1	Londra , 2010 Essex (İngiltere’de bulunan ilçe), 1138 Skaro (Dalek isimli mutant Uzaylıların gezegeni)	1-Zaman Lordları (Doktor’un tabi olduğu insansı Uzaylı ırktır. Bölümde kötü Zaman Lordu Master’ın kadın enkarnasyonu Missy ve Gallifrey gezegeninin kardeş gezegeni Karn’da Karn kardeşliği isimli yönetici sınıfın üyesi rahibe Ohila karakterleri görülmektedir.) 2-Davros (Daleklerin yaratıcısı Skaro gezegeninde Kaled karakteridir.) 3-Dalekler (Kaled ırkından robotik zırh giyen mutant Uzaylı karakterlerdir.) 4-Koloni Sarf (Davros’a hizmet eden hayvan atalı insansı karakter. Bir büyük ve birçok küçük yılanın sarmalanmasıyla insan şeklini almıştır. Yılanlar hep beraber insansı vücutta hareket edebildiği gibi ayrı ayrı da hareket kabiliyetine sahiptir.) 5-Blowfish (Kırmızı renli bir balık kafasına sahip insansı Uzaylı varlıklar)

Tablo 3.34. (Devamı)

2	Skaro (Dalek isimli mutant Uzaylıların gezegeni)	1-Missy (Doktor'un tabi olduğu insansı Uzaylı ırktır. Bölümde kötü Zaman Lordu Master'ın kadın enkarnasyonudur.) 2-Davros (Daleklerin yaratıcısı Skaro gezegeninde Kaled karakteridir.) 3-Dalekler (Kaled ırkından robotik zırh giyen mutant Uzaylı karakterlerdir.) 4-Koloni Sarf (Davros'a hizmet eden hayvan atalı insansı karakter. Bir büyük ve birçok küçük yılanın sarmalanmasıyla insan şeklini almıştır. Yılanlar hep beraber insansı vücutta hareket edebildiği gibi ayrı ayrı da hareket kabiliyetine sahiptir.)
3	The Drum, Caitness, İskoçya (Caitness şehrinin kıyısında su altı maden işletmesi.) ,2119	1-Hayaletler (Ölen insanlar aynı formun hologramı şeklinde geri dönmektedir. Mürettebat hayaletleri Faraday kafesi olarak adlandırılan kafes içinde tutabilmektedir. Mitsel olarak belirtildiği gibi sadece geceleri ortaya çıkmaktadırlar. The Drums su altında olduğundan gece ve gündüz sanal olarak yaşatılmaktadır. Bölüm sonunda geçmişe giden Doktor'un hayaleti gelecekte The Drums isimli su altı maden işletmesinin dışında görülür.)
4	Krasnodar, 1980 (1980'lerde Caitness şehrinin yerinde kurulduğu varsayılan Sovyet şehri) The Drum, Caitness, İskoçya (Caitness şehrinin altında bir maden işletmesi.) ,2119	1-Fisher King (Arcateenians gezegeninden Tivoli gezegenini fethederken dünyada bir tabutta tutsak kalan insansı Uzaylı. Hayaletler onun cesetlerden kayıp enerjiyi mesaj olarak göndermek için kullandığı kuklalar yaratmasını sağlamıştır.) 2-Hayaletler (Bölümde hayaletlerin Fisher King tarafından kullanılan iletişim formları olduğu ortaya çıkmıştır. Fisher King cesetlerdeki ruh enerjisini bir şekilde dönüştürerek kendi halkına mesaj göndermeye çalışmıştır. Hayaletlerin insanları öldürmeye çalışması sinyal gücünü daha çok enerji türü varlıkla arttırmaya çalışmasındandır.)
5	Viking Diyarı (8.yüzyılda Vikinglerin yaşadığı Kuzey Avrupa'da yer), M.S. 851	1-Ashildr (8. yüzyılda Viking kızıdır. Mire saldırısında ölmü kendisine Doktor'un verdiği Mire tamir kitiyle sonsuz yaşama kavuşmuştur. Bu kit onun her hastalığını hatta yaşlılığını onarmıştır. Evrende en uzun süre yaşayan kişidir. Çeşitli zamanlarda Doktor'un hikayelerine dahil olmuştur.) 2-Mire (Canlılarda bulunan adrenalin ve testosteronu özümseyerek yaşayabilen savaşçı Uzaylı ırk. Bölümde robotik zırhını çıkarmaz. Gelişmiş teknolojiye sahip zırhlarında vücutlarını onaran tamir kiti onları neredeyse yenilmez yapar. 3-Odin (Mitolojik savaş tanrısı Odin'den ismini alan karakter Viking yasalarına bağlı Uzaylı yarı cyborgdur. Bölümde Doktor tarafından şerefi tehlikeye düşünce bir gün intikam almak sözüyle kaçır.)
6	Londra, 1651	1-Ashildr (Bölümde ölümsüz kimliğiyle zengin bir hayat yaşamaktadır. Çok uzun süre dünyada yaşamış Doktor'dan kendisini yanına almasını istemişse de Doktor bir ölümsüzü yoldaş olarak yanına almamıştır. Bölümde Ashildr'ın hayatından tarihin çeşitli dönemlerinden karelere yer verilmiştir.) 2-Leandro (Aslan yüzlü Leonian türünde Uzaylı karakterdir. Dünya gelen bir Leonian gemisyle 17. yüzyılda dünyada kalmıştır. Dünya'yı ele geçirme ve istila planları Doktor tarafından bozulur.)

Tablo 3.35. (Devamı)

7	Londra , 21. yüzyıl Turmezistan (Piramitlerin bulunduğu Bonny isimli Zygon önderliğindeki Truth or Consequences isimli Zygon örgütünün ele geçirdiği söylenen ülke), 21. yüzyıl	1-Zygonlar (Bölüm, Doktor'un önceki bölümlerde Zygon ve insanlar arasında sağladığı barışı istemeyen Bonny isimli Zygon'un bu barışı bozma planları üzerine kurgulanmıştır. Doktor'un yol arkadaşı Clara bir Zygon'dur. Bölümün sonuna kadar gerçek Clara görülmez. Bilim adamı insan ve Zygon Osgood kardeşler bölümde yer almıştır.)
8	Londra , 21. yüzyıl	1-Zygonlar (Bölüm önceki bölümün devamı olarak Bonny isimli Zygon'un bu barışı bozma planları üzerine kurgulanmıştır. Bilim adamı insan ve Zygon Osgood kardeşler, Truth or Consequences üyesi kötü ve iyi Zygonlar bölümde yer almıştır.)
9	Le Verrier uzay istasyonu (38. yüzyılda Neptün yörüngesinde bir uzay istasyonudur.), M.S. 38. yüzyıl	1-Sandmen (38. yüzyılda Morpheus kapsülü isimli cihazla uykuya gerek kalmamıştır. Bu kapsülde uykudan arayan insanların gözlerinde uyku tozları birikir. Rasmussen isimli kötü bilim adamı bu tozlardan etobur canlılar oluşturmuştur.)
10	Trap Caddesi (Cadde Londra'da Uzaylıların yaşadığı paralel bir mekân olarak düzenlenmiştir, caddenin başkanı ölümsüz Ashilder'dir.), Londra, 21. yüzyıl	1-Ashildr/Başkan Me (Doktor tarafında 8. yüzyılda ölümsüz yapılan Ashildr, 21. yüzyılda Uzaylıların yaşadığı paralel mekân Trap caddesinin başkanıdır.) 2-Kuzgun, Kuantum gölge (Yargılama sonucunda öldürülecek olan canlıya kuantum kilidi ile bağlanarak onu öldüren kuantum kilidi ile canlının bedeninde bir dövme oluşturan ve zamanı dolduğunda onun canını alan Uzaylı yaratık) 3-Lugal Irra Kush (7. sezon 7. bölümde Akhaten halkalarında yaşayan balık yüzlü karakter bölümde, Londra'da bulunan Uzaylı mahallesine yabancıların girmesini engellemek için Başkan Me(Ashildr)'ye yardımcı olmaktadır. Karakter insan formunda görülmektedir.) 4-Wolf Creature (Trap sokağında yaşayan kurt yüzlü insansı karakter) 5-Janus (Bölümde gelecek ve geçmişi görebilen insansı olarak geçmektedir. Anah ve Anahson isimli karakterlerin insan yüzlerinin arkasında bir insan yüzü daha vardır. Saklanmak için Trap sokağına gelirler. Başkan Me onları Doktor'u tuzağa düşürmek için kullanır.) 5-Diğer Uzaylılar (Trap sokağında kendi orijinal görünümde görülmeyen birçok karakter mevcuttur. Bu karakterler sokakta insan şeklinde insan isimleriyle anılmaktadır.
11	Doktor'un itiraf kadranı (Doktor'un kadranda kaldığı süre 4.5 milyar yıl)	1-Veil (Bir tür pelerinle gizlenmiş clockwork droiddir. Saat Droidleri önceki sezon bölümlerinde de görülmektedir. Veil karakterini özel yapan itiraf kadranda itirafı kabul eden korkunç öge olmasıdır.)

Tablo 3.35. (Devamı)

12	Gallifrey, uzak gelecek Nevada, ABD, 21. yüzyıl	1-Ashildr/ Başkan Me (Doktor tarafında 8. yüzyılda ölümsüz yapılan Ashildr, 21. yüzyılda Uzaylıların yaşadığı paralel mekân Trap caddesinin başkanıdır. Bölümde Clara'nın Doktor'un TARDIS'ini kullanmasına yardım eder.) 2-Rassilon (Bölüm anlatısında bilinen ilk zaman lordlarından olduğu ifade edilmiştir. Kendisini Matrix denilen zaman sürücüsüne yüklemiş, son zaman savaşında kendini geri döndürmüştür. Diktatör kişiliği sonrası kendisini siber adam dönüştürmüş diktatörlüğü Doktor'un Gallifrey'i bulunduğu cep evrenden geri döndürmesi sonucu sona ermiştir.) 2-Zaman lordları (Bölümde Ohilia ve General olarak bilinen zaman lordlarıyla karşılaşırız. Ohilia önceki bölümlerde de kendine yer alan yüksek konsey üyesi rahibedir. General son zaman savaşından itibaren rütbesiyle anılan Gallifrey'in komutanıdır.) 3-Dalekler (Kaled ırkından robotik zırh giyen mutant Uzaylı karakterlerdir.)
ÖZEL	Mendorax Dellora (5343 yılında Kral Hydroflax tarafından yönetilen insan koloni gezegeni, Doktor'un eşi olarak bilinen River Song burada yaşamaktadır), Noel 5343 Harmony and Redemption (Uzay gemisi gezegen katillerinin seyahat edebildiği çok pahalı bir turistik araçtır.), bölüm aynı zaman diliminde devam eder Darillium, Şarkı Söyleyen Kuleler (Darillium Şarkı söyleyen kulelerin olduğu gezegen olarak bilinir. Doktor Harmony and Redemption gemisinin gezegene düşmesinden sonra Alphonse isimli kurtarma ekip üyesi değerli bir maden verir ve buraya restoran açmasını söyler. 24 yıl sonra buradaki restoranda River Song'a evlenme teklif eder.), 5343 ve 24 yıl sonra	1-Hydroflax (Dev cüsseli robotik bedeni olan Mendorax Dellora'nın kralı, öfkeli halleriyle dikkat çekmektedir.) 2-Shoal of the winter harmony (Bölümde kavanoz içinde gözleri olan beyin olarak karakterize edilmiştir. Konakçı olarak beyinleri çıkarılan insansıları yönetip yönlendiren Kral Hydroflax'ın sadık hizmetkarlarıdır.) 3-Nardole (Kafası Hydroflax tarafından kesilene kadar insansı bir karakterdir. Baş kesildikten sonra cyborg bedende River Song'un yardımcısı olarak suçlarının diyetini öder. River Song'un isteği üzere onu Master yani Missy'den korumaya yemin eder. 10.sezonda Doktor'a yol arkadaşlığı yapacaktır.) 4-Fleming (Bölümde uzay gemisinde hizmetkarlık yapan insansı karakterdir. Hangi türe tabi olduğu bilgisi bölümde verilmemiştir. Uzay gemisinde fleming gibi aynı türden bir çok personel görülmektedir.)

Tablo 3.35'de görüleceği üzere sezon bölümleri farklı mekânlarda farklı zaman dilimlerinde geçmektedir. Bölümler günümüz, geçmiş, gelecek ve paralel zaman dilimlerinde geçmektedir. Günümüzde geçen bölümler 2010'lu yıllarda Londra'da, ABD'da bir eyalet olan Nevada'da ve Kuzey Kutbu'nda geçmektedir.

Geçmiş zaman diliminde kurgulanan bölümler: 1138'de Essex isimli İngiltere'de bulunan ilçede, 1651 yılında Londra'da, 1980 yılında İskoçya'nın Caitness şehrinin yerinde kurulduğu varsayılan hayali Sovyet şehri Krasnador'da, 8. yüzyılda Kuzey Avrupa'da Vikinglerin yaşadığı bölge olarak tanımlanan Viking Diyarı'nda geçmektedir.

Gelecek zaman diliminde kurgulanan bölümler: 2119 yılında İskoçya'nın Caitness şehrinin kıyısında yer alan The Drum isimli su altı maden işletmesinde, 38. yüzyılda Neptün yörüngesinde bir uzay istasyonu olan Le Verier'de, uzak gelecekte Doktor'un gezegeni Gallifrey'de, 5343 yılında Mendorax Dellora isimli insan koloni gezegeninde ve seri katillerin tatil yaptığı Harmony and Redemption isimli uzay gemisinde, 5343 yılında ve 24 yıl sonrasında Darilium isimli gezegende bulunan Şarkı Söyleyen Kuleler isimli yerde geçmektedir.

Sezonda paralel evren tanımlaması içinde geçen zaman ve mekânlar bulunmaktadır. Sezonun 10. bölümünde 21. yüzyıl Londra'sında paralel bir mekân olan Trap Caddesi bulunmaktadır. Cadde Londra'da Uzaylıların yaşadığı paralel bir mekan olarak hikayeleştirilmiştir. Sezonun 7. bölümünde 21. yüzyılda dünyada yaşayan anarşist Uzaylı varlık Zygonlar, Turmezistan isimli hayali ülkeyi işgal etmiştir. Sezonun 11. bölümünde Doktor, Doktor'un itiraf kadranı isimli Zaman Lordlarının son zamanlarında arınmak için kullandıkları bir çeşit hapishaneden kaçmak için 4.5 milyar yıl mücadele etmiştir.

3.2.9.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.36. Doktor Who Modern Seri 9.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
Rüya Yengeçleri	Hayvan atalı (Rüya yengeçleri avıolmadığında metabolizmasını durdurup av gelene kadar hareketsiz kalır. Avını ağ ile hapseder. Avının hareketsiz kalması için ona rüya gördürür. Aynı anda birden çok kişiye aynı rüyayı gördürebilir. Kişi rüyada olduğunu anlayarak onunla savaşabilir. Avı uyanırsa yengeç ölür.)	
Noel Baba	Noel özel bölümünde Noel Baba, Santa Clous olarak bilinen yılbaşında uçan geyikleriyle çocuklara hediyeler dağıttığına inanılan hayali karakter izleyiciyle buluşmuştur.)	
Noel cinleri	Noel babaya hediye dağıtırken yardım eden insansılar.	
Colony Sarf	Hayvan atalı (Davros'a hizmet eden hayvan atalı insansı karakter. Bir büyük ve birçok küçük yılanın sarmalanmasıyla insan şeklini almıştır. Yılanlar hep beraber insansı vücutta hareket edebildiği gibi ayrı ayrı da hareket kabiliyetine sahiptir.)	
Zaman Lordları	İnsansı (Aynı bölümde Gallifrey gezegninin yok olmadığı gerçeğinin ortaya çıkışı bir çok zaman lordu görülmesini sağlamıştır. Ohila karakteri gezegeninde rahibe ve yüksek konsey üyesidir.)	

Tablo 3.36. (Devamı)

Hayaletler	Canlı madde (Hayaletler ölen insanlar aynı formun hologramı şeklinde geri dönmektedir. Mürettebat hayaletleri Farday kafesi olarak adlandırılan kafes içinde tutabilmektedir. Mitsel olarak belirtildiği gibi sadece geceleri ortaya çıkmaktadırlar. The Drums su altında olduğundan gece ve gündüz sanal olarak yaşatılmaktadır. Bölüm sonunda geçmişe giden Doktor'un hayaleti gelecekte The Drums isimli su altı maden işletmesinin dışında görülür. Sonraki bölümde ölen insan enerjisinin Fisher King tarafından iletişim amacıyla kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Doktor geçmişte ölmemiş yalnızca Fisher King'i kandırmak için bir hologram kullanmıştır.)	
Fisher King	Bilinmeyen (Arcateenians gezegeninden Tivoli gezegenini fethederken dünyada bir tabutta tutsak kalan insansı Uzaylı. Hayaletler onun cesetlerden kayıp enerjiyi mesaj olarak göndermek için kullandığı kuklalar yaratmasını sağlamıştır.)	
Mire tamir kiti	Mire tamir kiti, Mire isimli Uzaylı tarafından kullanılan onarım kitidir. Canlının yaralarını hızlı şekilde iyileştirir. Doktor bu kiti Ashilder'e vermiş bu onu ölümsüz hale getirmiştir.	
Ashilder	İnsansı (Bölümde ölümsüz kimliğiyle zengin bir hayat yaşamaktadır. Çok uzun süre dünyada yaşamış Doktor'dan kendisini yanına almasını istemişse de Doktor bir ölümsüzü yoldaş olarak yanına almamıştır. Bölümde Ashilder'in hayatından tarihin çeşitli dönemlerinden karelere yer verilmiştir. Ölümsüzlük özelliği karakterin insansı olarak sınıflandırılmasına sebep olmuştur.)	

Tablo 3.36. (Devamı)

Mire	İnsansı (Canlılarda bulunan adrenalin ve testosteronu özümseyerek yaşayabilen savaşçı Uzaylı ırk. Bölümde robotik zırhını çıkarmaz. Gelişmiş teknolojiye sahip zırhlarında vücutlarını onaran tamir kiti onları neredeyse yenilmez yapar.	
Odin	İnsansı (Mitolojik savaş tanrısı Odin'den ismini alan karakter Viking yasalarına bağlı ve bu yasaları kullanan Mire ırkındandır. Dış görünüşü kamuflajdan ibarettir. Bölümde Doktor tarafından şerefi tehlikeye düşünce bir gün intikam almak sözüyle kaçır.)	
Leonian	İnsansı (Leandro, aslan yüzlü Leonian türünde Uzaylı karakterdir. Dünyaya gelen bir Leonian gemisiyle 17. yüzyılda dünyada kalmıştır. Hades'in gözü adlı teknolojiyle portal açarak kendi ırkını istila için dünyaya getirmeyi amaçlamıştır ve başarısız olmuştur.)	
Sandmen	Canlı madde (38. yüzyılda Morpheus kapsülü isimli cihazla uykuya gerek kalmamıştır. Bu kapsülde uykudan arayan insanların gözlerinde uyku tozları birikir. Rasmussen isimli kötü bilim adamı bu tozlardan etobur canlılar oluşturmuştur. Bölüm sonunda Rasmussen de Sandmen olur.)	
Kuzgun/Kuantum Gölge	Bilinmeyen (Yargılama sonucunda öldürülecek olan canlıya kuantum kilidi ile bağlanarak onu öldüren kuantum kilidi ile canlının bedeninde bir dövme oluşturan ve zamanı dolduğunda onun canını alan Uzaylı yaratık)	

Tablo 3.36. (Devamı)

Janus	İnsansı (Yüzlerinin arkasında bir insan yüzü daha olan geçmişte olanları bilen, gelecekte kehanette bulunan karakterdir. Bölümde anne oğul iki Janus görülmektedir.)	
Wolf Creature/ Kurt yaratık	İnsansı (Rump karakteri Trap sokağında yaşayan kurt yüzlü karakterdir.)	
Confession Dial /İtiraf kadranı	Zaman Lordlarının ölümü yaklaştığında bir tür arınma isterler. Confession Dial zaman lordunu kendi içine alır. Oval şekilli aletin içinde zaman lordu korkularıyla yüzleşerek arınır. Genelde orada ölen zaman lordları istisnai olarak döngüden kurtulur. Zaman Lordu bir tür döngü içine girer ve her ölümünde döngü yeniden başlar. Zama gerçek zamanla paralel işlemez. Doktor'un Confession Dial'dan kurtulması tam 4.5 milyar yıl sürmüştür. Bölümde döngüsel zamanın anlatılabilmesi için normal hızdan başlanıp hız artırılarak izleyiciye konu aktarılmaya çalışılmıştır.	
Veil	Robot (Bir tür pelerinle gizlenmiş clockwork droiddir. Saat Droidleri önceki sezon bölümlerinde de görülmektedir. Veil karakterini özel yapan itiraf kadranında itirafı kabul eden korkunç öge olmasıdır.)	
Azbantium Duvar	Doktor'un itiraf kadranında 4.5 milyar yıl boyunca yumrukladığı duvar. Bölümde verilen bilgiye göre azbantium elmastan 4 kat daha sert bir elementtir.	

Tablo 3.36. (Devamı)

Rassilon	Cyborg (Bilinen ilk zaman lordlarından. Bir mimave aynı zamanda bilim adamıdır. Bölümde kendini siber adama dönüştürmüştür. Diktatörlüğü Doktor tarafından sona erdirilmiştir. Tüm zaman lordları onu durdurmak için karşısında durmuştur.)	
Hydroflax	Cyborg (Dev cüsseli robotik bedeni olan Mendorax Dellora'nın kralı, öfkeli halleriyle dikkat çekmektedir.)	
Shoal of the winter harmony	Konakçı (Bölümde kavanoz içinde gözleri olan beyin olarak karakterize edilmiştir. Konakçı olarak beyinleri çıkarılan insansıları yönetip yönlendiren Kral Hydroflax'ın sadık hizmetkarlarıdır. Bölümde Scratch karakteri konakçının konağıdır.)	
Nardole	Cyborg (Kafası Hydroflax tarafından kesilene kadar insansı bir karakterdir. Başı kesildikten sonra cyborg bedende River Song'un yardımcısı olarak suçlarının diyetini öder. River Song'un isteği üzere onu Master yani Missy'den korumaya yemin eder. 10.sezonda Doktor'a yol arkadaşlığı yapacaktır.)	
Flemming	İnsansı (Harmony and Redemption uzay gemisinde uşaklık yapan karakterdir. Bölümde Doktor Who anlatı yapısında hangi türden olduğuna değinilmemiştir.)	

Tablo 3.36'da sezonda yer alan karakter görselleri ile beraber bilim kurgu evreni içerisinde yer alan dikkat çekici öğelere ait görsellere de yer verilmiştir. Sezonda Noel

baba, Noel cini mitsel tanrı Odin izleyici ile buluşmuştur. Odin aslında şekil değiştirmiş bir Uzaylı türü olan Mire'dir.

Sezonda bölümlerde öne çıkan 10 insansı; ikişer cyborg, bilinmeyen ve canlı madde; birer konakçı, cyborg, robot, mutant, hayvanatalı ve kukla tür olduğu tespit edilmiştir. Ashildr karakteri ölümsüzleşmiş bir insan olarak insansı sınıflandırmasına dâhil edilmiştir. Hayvan atalı sınıflandırmasında rüya yengeçleri ve vücudu yılanlardan oluşan insan görünümlü Colony Sarf yer almıştır. Hayalet karakteri bilinmeyen sınıfına dahil edilen Fisher King tarafından kontrol edilen kukla karakterdir. Rassilon karakteri insansı Zaman Lordu olması gerekirken vücudunu çoğunda bulunan implantlarla cyborg sınıfına dâhil edilmiştir. Sandman karakteri uyku tozundan oluşan bir varlık olarak karakterize edilmiş ve canlı madde sınıflandırmasına dâhil edilmiştir. Fisher King ve Kuantum Gölge karakterleri verilen bilgilerin yetersizliği ve dış görünüşlerinin herhangi sınıflandırmaya dâhil edilmesi için yeterli verilerin bulunmaması sebebiyle bilinmeyen kategorisine dâhil edilmiştir.

3.2.9.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 9, Bölüm 7 “The Zygon Invasion”

Tablo 3.37. 9. Sezon 7. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
Peter Capaldi	On İkinci Doktor
Jenna Coleman	Clara Oswald
Ingrid Oliver	Osgood
Jemma Redgrave	Kate Stewart
Rebecca Front	Albay Walsh
Jaye Griffiths	Jac
Cleopatra Dickens	Claudette
Sasha Dickens	Jemima
Abhishek Singh	Sandeep
Samila Kularatne	Sandeep'in Annesi

Bölüm insanları taklit etme yetenekleriyle insanlığa adapte olan ve insanlarla beraber yaşayan Zygonlar'ın barış sonrası dünyada yaşadıklarının betimlenmesiyle başlar. Uzaylılarla ilgilenen Uluslararası bir organizasyon olan UNIT'te bilim insanı olarak görev yapan Osgood isimli bilim kadını ve Zygon ikiz kardeşi bir video yayınlar.

Videoda Dünya’da tam 20 milyon Zygon’un barış içerisinde yaşadığını bir problem oluşması halinde Doktor’un kendilerine verdiği Osgood kutusu isimli cihazla kıyamet senaryosunun gerçekleşeceğini ifade ederler.

Kötü Zaman Lordu Missy, insan Osgood’u öldürdükten sonra Osgood’un Zygon ikizi UNIT’ten kaçır. Anarşist Zygonlar, Zygon Osgood’u kaçırmış. Osgood kaçırılmadan önce bir mesajla Doktor’a durumu anlatır ve Anarşist Zygonların Osgood kutusunu kullanmak istediklerini söyler. Doktor dünyada yaşayan ve çocuk şeklinde gizlenmiş ikiz Zygon komutanlardan yardım ister. Zygon anarşistler onları da kaçırmış. Doktor yol arkadaşı Clara’ya ulaşamamaktadır. Doktor UNIT’in Londra’daki merkezine giderek durumu anlatır.

Clara apartmandaki komşularının garip davrandığını fark eder, komşuları her şeyin yolunda olduğunu söylese de Clara buna inanmaz ve UNIT’e Doktor’un yanına gider. Zygonlar UNIT’e kaçırdıkları Zygon komutanlarını infaz ettikleri bir video göndermiştir. Doktor, bunu sadece bir grup Zygon’un yaptığını söyleyerek barışın bozulmaması gerektiğini belirtir. Kaçırılan Osgood’un Turmezistan isimli ülkeye götürüldüğünü öğrenen Doktor onu kurtarmak için Turmezistan’a gider. Doktor son derece kritik zamanlarda Dünya başkanı sıfatıyla herkesi kontrol edebilecek yetkiye sahiptir.

Turmezistan’a giden Doktor bir kilise yakınlarına gelir. Kiliseye operasyon düzenleyecek askerler Zygon’ların sevdikleri insanlar gibi göründüklerini görünce ateş edemezler. Zygonlar bütün askerleri öldürür. Doktor kiliseye gidip kilise bombalanmadan Osgood’u kurtarmak ister. Osgood kilisede değildir. Doktor sorgulamak üzere bir Zygon’u tutsak alır.

New Mexico’da bir kasaba anarşist Zygonlar tarafından ele geçirilmiştir. Clara’nın komşuları Zygon’dur ve Anarşist Zygonlar Clara’nın evinin altında bir tünelde gizlenmektedir. UNIT tünelleri keşif için bir grup asker gönderir ve askerler tünellerde Zygon kozaları olduğunu keşfederler. Clara görünümündeki Zygon kozalarda insanlar olduğunu ve o insanlar yerine Zygon klonlarının geçtiğini söyleyerek gerçek kimliğini açıklar. İsminin Bonnie olduğunu ve Anarşist Zygonlara liderlik ettiğini söyler. New Mexico’da UNIT liderlerinden birinin yerine geçen Zygon’u arayan Bonnie, UNIT’in Kuzey ABD merkezinin etkisiz hale getirildiğini öğrenir.

Doktor Dünya başkanı sıfatıyla başkanlık uçağındadır. Bonnie Doktor'u arayarak Clara ve UNIT yetkilisi Kate'in öldüğünü ve uçağın hiç inmeyeceği söyler. Bölüm gülümseyen Bonnie'nin uçağa füze fırlatmasıyla sona erer ve hikâye sonraki bölümde devam eder.

3.2.10. Doktor Who Modern Seri 10. Sezon İncelemesi

3.2.10.1. Sezon Bölümleri

Tablo 3.38. Doktor Who Modern Seri 10. Sezon Bölümleri

Bölüm	Başlık	Yönetmen	Senarist	Başrol (12. Doktor)	Yayın Tarihi (Bbc 1)	Süre (Dakika)
ÖZEL	The Return of Doctor Mysterio	Ed Bazalgette	Steven Moffat	Peter Capaldi	25 Aralık 2016	45
1	The Pilot	Lawrence Gough	Steven Moffat	Peter Capaldi	15 Nisan 2017	45
2	Smile	Lawrence Gough	Frank Cottrell-Boyce	Peter Capaldi	22 Nisan 2017	45
3	Thin Ice	Bill Anderson	Sarah Dollard	Peter Capaldi	29 Nisan 2017	45
4	Knock Knock	Bill Anderson	Mike Bartlett	Peter Capaldi	6 Mayıs 2017	45
5	Oxygen	Charles Palmer	Jamie Mathieson	Peter Capaldi	13 Mayıs 2017	45
6	Extremis	Daniel Nettheim	Steven Moffat	Peter Capaldi	20 Mayıs 2017	45
7	The Pyramid at the End of the World	Daniel Nettheim	Peter Harness	Peter Capaldi	27 Mayıs 2017	45
8	The Lie of the Land	Wayne Yip	Toby Whithouse	Peter Capaldi	3 Haziran 2017	45
9	Empress of Mars	Wayne Yip	Mark Gatiss	Peter Capaldi	10 Haziran 2017	45
10	The Eaters of Light	Charles Palmer	Rona Munro	Peter Capaldi	17 Haziran 2017	45
11	World Enough and Time	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	24 Haziran 2017	45
12	The Doctor Falls	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	1 Temmuz 2017	45
ÖZEL	Twice Upon a Time	Rachel Talalay	Steven Moffat	Peter Capaldi	25 Aralık 2017	45

Dizinin 10. sezonu öncesinde 25 Aralık 2016 tarihinde “The Return of Doctor Mysterio” isimli noel özel bölümü yayınlanmıştır. Sezon 15 Temmuz 2017 tarihinde yayınlanan “*The Pilot*” bölümüyle başlamış 1 Temmuz 2017’de yayınlanan “*Twice Upon a Time*” isimle sona ermiştir.

Sezonda 12.Doktor rolünü Peter Capaldi oynarken yol arkadaşları “*Bill Potts*” karakterini Peral Mackie ve “*Nardole*” rolünü Matt Lucas oynamıştır. Bill Potts Doktor Who tarihinin ilk lezbiyen yol arkadaşısıdır. Sezon sexist ve ırkçı göndermelerin sıklıkla yer aldığı bir sezon olarak dikkat çekmektedir. Nardole karakteri önceki bölümlerde yardımcısı olduğu River Song karakterine verdiği sözü tutarak Doktor’a göz kulak olmaya çalışmaktadır. Modern seri 11. sezon öncesinde 25 Aralık 2017 tarihinde yayınlanan “*Twice Upon a Time*” isimli noel özel bölümünde Peter Capaldi yerini Doktor Who tarihinin ilk kadın doktoru Jodie Whittaker’a bırakmıştır. Dizi bölümlerinin İngiltere ve birçok ülkede ortak ilk yayın tarihleri IMDB’ den (2018) alınmıştır.

3.2.10.2. Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri

Tablo 3.39. Doktor Who Modern Seri 10. Sezon Mekân, Zaman, Uzaylı Varlık ve Bilim Kurgu Öğeleri Tablosu

Bölüm	Mekân ve Zaman	Uzaylı Varlıklar ve Bilimkurgu Öğeleri
Özel	New York, 2010’lar	1-The Ghost (Grant, Doktor’un çocukken kendisine verdiği Hazandra isimli dilekleri yerine getiren sezgisel bir taş onu süper kahraman yapmıştır. Bölümün atıfta bulunduğu çizgi roman karakteri eleştirileri içinde karakterize edilmiştir. Gündüzleri çocuk bakıcılığı geceleri süper kahramanlık yapmaktadır.) 2-Hazandra (Sezgisel yetenekleri ile cüce yıldızdan aldığı enerjiyi kendisini elinde tutan canlının en çok istediği şeyi gerçekleştirmek için harcayan gök taşından oluşan varlık.) 3- Shoal of the winter harmony (Beyin ve gözden oluşan kötü Uzaylı karakter dünya liderlerinin yerine geçerek dünyayı ele geçirmek istemektedir.
1	St Luke Üniversitesi (10. sezon öncesi verilen bir yıllık aranın ardından hikaye üniversitede başlar. Doktor burada 70 yıldır hocalık yapmaktadır. Nardole ile beraber üniversitenin altındaki kasayı korumaktadırlar.), Bristol , 2016 ve 2017	1-Sentetik yağ (St. Luke üniversitesi bahçesine zamanında bir uzay gemisi inmiş ve sentetik bir yağ bırakmıştır. Okulda kaybolanlar uzay gemisinin arka girişi olan bu maddeye dönüşmüştür. Hafızaları kaybolmamış farklı bir yaşam formuna dönüşmüşlerdir.)

Tablo 3.39. (Devamı)

2	İsimsiz gezegen (Uzak gelecekte Dünya boşaltıldıktan sonra insanlar tarafından kolonileştirilen Dünya'ya 10 ışık yılı mesafedeki gezegen), uzak gelecek	1-Vardy (Bölümde insan kolonisinde yaşayan insanlara hizmet eden mikro robotlar olarak tanıtılmıştır. Tüm şehir Vardy'lerden oluşmaktadır. Bu robotların kendi kendine öğrenme becerileri vardır. Mutsuzluk insanlara kötü gelmektedir ve bu onları kusurlu yapar. Vardy'ler Emoji botlara kusurlu olanları ortadan kaldırma talimatı verir. Bölüm sonunda Doktor insanlarla Vardy'lerin birlikte yaşayabilmesi için Vardy'leri yeniden programlar.) 2-Emojibots (Vardy'lerin talimatı ile insanların mutluluk seviyesini ölçen ve bunu yüzlerindeki ekranlarda bulunan emojiyle gösteren robotlardır.)
3	Londra, 1814	1-Dev fener balığı (Bölümün kurgulandığı eski Londra'da dev fener balığı dışkısından yeni bir yakıt üretilmektedir. Suyun altında zincire vurulan fener balığının daha çok gübre bırakması için insanlarla beslenmektedir. Doktor tarafından serbest bırakılır.)
4	11 Cardinal Road (Bristol'da bulunan bölüm hikayesinin geçtiği ağaç perileri isimli Uzaylılar tarafından ele geçirilmiş evin adresi) , 2017	1-Eliza (Geçirdiği ölümcül hastalıktan oğlunun getirdiği ağaç perileri ile kurtulan mutant ağaç kadın. Hayatta kalması için ağaç perilerinin eve gelenleri ağaca çevirmesi ve hayat enerjilerini çalması gerekmektedir.) 2-Ağaç perileri (Uzaylı böcekler Eliza'nın oğlu tarafından evcilleştirilmiş ve Eliza'nın yaşaması için eve gelenleri tahtaya çevirmektedir.)
5	Chasm Forge (Uzak gelecekte Ganymede Systems isimli enerji şirketinin sahip olduğu uzay madenciliği istasyonudur.), Uzak gelecek	1-Uzay zombileri (Smartsuits isimli astronot kıyafetleri içindeki canlıyı öldürdükten sonra hareket etmeye devam eder. Bu karakterlerin ne oldukları bölüm sonunda anlaşılmıştır.) 2-Dahh Renn (Türü hakkında bilgi verilmemiş insansı maden işçisidir. En belirgin özelliği mavi ten rengidir. Doktor'un yol arkadaşı Billy Potts'u ten rengi dolayısıyla ırkçılıkla suçlamıştır.)
6	Gölge Dünyası (Rahipler tarafından oluşturulan Extermis olarak adlandırılan dünyanın birebir simülasyonu), 2017 İsimsiz gezegen (Missy yani Master'ın Ölüm Endeksi olarak adlandırılan Uzaylı bitliği mahmukemesine çıkarıldığı adı bölümde geçmeyen gezegen) St Luke'un kasası (Missy'nin tutulduğu Zaman Lordu teknolojisiyle yapılmış içi dışından büyük korunaklı kasa) , 2017	1-Gölge insanları (Rahipler tarafından dünyayı işgal etmeden önce oluşturulan simülasyonda yaşayan gerçek insan simülasyonları.) 2-Rahipler (Gezegenleri fetheden Uzaylı karakterlerdir. Üstün teknolojiye sahiplerdir. Fetihten önce simülasyonla gezegeni anlamaya çalışırlar. İnsanları öldürmekten çekinmezler. Sadece saf bir rıza ile fetih gerçekleştirirler.)

Tablo 3.39. (Devamı)

7	Turmezistan (Modern seri 9. sezon 7. bölümde gördüğümüz tipik bir Ortadoğu ülkesi olarak düzenlenmiş hayali ülke), 2017 Agrofuel Araştırma Faaliyetleri (İngiltere Yorkshire'da bulunan Uzaylı araştırmaları laboratuvarı, Keşifler burada üretilen bakterilerin dünyanın sonunu getireceğini belirtmiştir. Doktor bakterileri havaya salınmadan yok etmeyi başarmıştır.) 2017	1-Rahipler (Gezegenleri fetheden Uzaylı karakterlerdir. Üstün teknolojiye sahiplerdir. Fetihten önce simülasyonla gezegeni anlamaya çalışırlar. İnsanları öldürmekten çekinmezler. Sadece saf bir rıza ile fetih gerçekleştirirler. Rızayı gerçekleştirmek için her yolu denerler.
8	Büyük Britanya (Alternatif gerçekliğin doğru kabul edildiği bir yapı mevcuttur. Rahipler Büyük Britanya'nın ve dünyanın sahibidir. Kesin rızayı kazanmak için insanlığı yalanlarına inandırmışlardır.), 2010'lu yıllar	1-Rahipler (Gezegenleri fetheden Uzaylı karakterlerdir. Üstün teknolojiye sahiplerdir. Fetihten önce simülasyonla gezegeni anlamaya çalışırlar. İnsanları öldürmekten çekinmezler. Sadece saf bir rıza ile fetih gerçekleştirirler. Rızayı gerçekleştirmek için her yolu denerler. Gerçek rıza olmazsa bölümde olduğu gibi gezegeni savaşmadan terk ederler.)
9	Ice Warrior Hive (1881 yılında Mars gezegeninde uyuyan Ice Warrior kolonisinin bulunduğu yer), 1881	1-Ice Warrior (En son 7. sezonda görülen buz savaşçıları Mars'tan gelen bir ırk olarak anlatılmıştır. Giydiği zırhla son derece büyük gözükürken; zırhını çıkardığında zırhlı halinin yarısı boyutunda yeşil vücudu, küçük kafası ve pençeleriyle bir tür sürüngen benzemektedir. 2-Buz Kraliçesi Iraxxa (Karakter bölümde buz savaşçılarının 5000 yıllık uykusundan uyanan kraliçesi olarak sunulmuştur.)
10	Aberdeen (M.S. 2. yüzyılda 9. lejyon olarak tanımlanan Roma lejyonun kaybolduğu dönem İskoçlarının yaşadığı bölge) , İskoçya , 2. yüzyıl	1-Eatres of Light (Görünümü dev bir kertenkeleyi andıran dünya dışı canlıdır. Işıksız ortamda kolonileşir ve gittikleri gezegenlerde bir portaldan geçerek gezegenin ışık kaynağını tüketmeye başlar. İskoç yerlileri Pict olarak bilinen insanlar onların dünyaya girmesini engellemek için bir tapınak inşa etmiş ve bu canlıların dünyaya saldırdığında kapının muhafızı olan Karl lejyonu yok edeceğini düşünerek canlının geçişine izin verir. Lejyonu yok eden Eater of Light yani Işık Yiyici yaratık o kadar güçlüdür ki Karl onu tekrar geri döndüremez. Doktor ve arkadaşları Işık yiyiciyi kendi boyutuna gönderir.)
11	Mondasian koloni gemisi: Kat 0000 ve Kat 1056 (Koloni gemisi 50 kişilik mürettebatıyla kara delikte sıkışıp kalmıştır. Geminin uzunluğu ve genişliği devasa boyutlardadır öyle ki karadelikten kaçmaya çalışan motoru kaçamasa bile gemiyi sabit tutabilmektedir. Kara deliğin etkisiyle geminin bir ucundan bir ucuna zaman farklı geçmektedir.	1-Mondasians (Bölümün geçtiği dünyayla aynı sistemde yer alan gezegende yaşayan insanlara birebir benzeyen ve yaşlandıkça siber adam olana kadar yenilen MondaS gezegeni yerlileridir. Mondasian Koloni gemisinde yaşamaktadırlar.) 2-Siber adamlar (Gelişmiş siber adamların aksine daha çok insan özelliği taşıyan kafalarındaki duygu engelleyici ile duygularından aranan cyborg Mondasianlar. Mondasianlar devasa koloni gemisinde tüm kaynaklar tükendiğinde yaşama devam edebilmek için kendilerini siber olarak yenilemeye başlamışlardır. Bölümde Doktor'un yol arkadaşı Billy siber adam dönüşür.)

Tablo 3.39. (Devamı)

	Geminin güverte katı olan 0000'da geçen 2 saat 46 dakika geminin en alt katı olan 1056. katta 1000 yıla denk gelmektedir. Bu devasa gemide 50 kişilik çekirdek kadrodan alt katlarda bulunanların soyu çoğalmış ve uzay gemisinde medeniyet oluşturmuşlardır.)	3-Zaman Lordları (Doktor'un kötü zaman lordu düşmanı Master ve sonraki enkarnasyonu Missy aynı anda bölümde yer almaktadır. Master son zaman savaşından kaçtıktan sonra bu gemide yüzlerce yıl hademe olarak yaşamış ve burada rejenerasyon geçirerek Misyy'e dönüşmüştür.)
12	Mondasian koloni gemisi: Kat 0507 (Mondas koloni gemisinin dev çiftlikler olan bölümüdür. Koloni gemisinin her katı Mondas gezegeninde bir yer olarak tasarlanmıştır.) ve Kat: 1056	1-Siber adamlar (Gelişmiş siber adamların aksine daha çok insan özelliği taşıyan kafalarındaki duygu engelleyici ile duygularından aranan cyborg Mondasianlar. Mondasianlar devasa koloni gemisinde tüm kaynaklar tükendiğinde yaşama devam edebilmek için kendilerini siber olarak yenilemeye başlamışlardır. Bölümde siber gelişimini tamamlamış cyborglar görülmektedir.)
ÖZEL	Antarktika , Aralık 1986 Villengard (Doktor'un yok ettiği bir gezegenin kalıntılarıdır. Özelliği silah üretimi yapılan bir gezegen olması ve Doktor'un sonik tornavidasının burada üretilmesidir.) , uzak gelecek Ypres (Belçika'da bulunan bir kasabadır. 1. Dünya savaşında Alman ve İngiliz ordusunun savaştığı bir cephe dir.), Noel 1914	1-Zaman Lordları (Bölümde Doktor'un üç enkarnasyonu görülmektedir. Hikaye rejenerasyonu reddeden 1. ve 12. Doktor'u bir araya getirmiştir. Bölüm sonunda ilk kadın Doktor karakteri olan 13. Doktor izleyici ile buluşmuştur.) 2- Cam avatarlar (M.S. 5 milyar yılında insanlar anıları kopyalayıp cam avatarlara yüklemeyi başardı. Tarihin her döneminde ölüm anında insanlara ulaşarak hatıralarını kopyaladılar. Cam avatarlara yüklenen hatıralarla insanlar sonsuz varoluşa kavuştu. Avatarlar insanların hatıralarıyla beraber dış görünüşlerini de kopyalamaktadır.) 3-Dalekler (Uzak gelecekte robotik zırha sahip mutant yaratıklardan Rusty Villengrand gezegenine gelerek kendini öldürmek isteyen Daleklerle savaşır. Rusty öyle güçlüdürki gezgen zırhı olmayan Kaled mutantlarıyla dolar.)

Dizinin 10. sezonu önceki sezonlarda olduğu zamanın üç diliminde geçmektedir. Günümüzde geçen bölümler: 2016 ve 2017 yıllarında Bristol'da bulunan St. Luke Üniversitesi'nde, Bristol'da bulunan 11 Cardinal Road adresinde, St. Luke Üniversitesi'nde bulunan Zaman Lordu Missy'nin kilitli tutulduğu kasanın içinde, Agrofuel Araştırma Faaliyetleri isimli Yorkshire'da bulunan Uzaylı araştırmaları laboratuvarında ve Turmezistan isimli hayali ülkede geçmektedir.

Geçmişte yer alan bölümler 1814 yılında Londra'da, 2010'da New York'ta, 1881'de Mars gezegeninde bulunan Ice Warrior Hive isimli Buz Savaşçısı ininde, 2. yüzyılda İskoçya Aberdeen'de, Aralık 1986'da Antartika'da, 1914 yılında Ypres isimli Belçika kasabasında geçmektedir.

Gelecek zamanda geçen bölümler uzak gelecek zaman tanımlaması içerisinde: İsimsiz gezegen’de, Chasm Forge isimli uzay madenciliği gemisinde ve Villengard isimli gezegende geçmektedir.

Sezonda paralel zamanlarda paralel gerçekliklerin bulunduğu zaman ve mekan tanımları olduğu görülmektedir. 2017 yılının alternatif bir versiyonunda Rahip isimli kötü Uzaylıların insanlığı tahakkümleri altında tuttıkları bir yapı mevcuttur. Extermis isimli bu yapı aslında sadece bir işgal simülasyonundan ibarettir. Bu gölge dünyanın gerçekleştiği alternatif dünya versiyonu 2010’lu yıllar olarak ifade edilmiş Rahipler kaybedip giderken onlara dair ve bu döneme dair tüm hatıralar silinmiştir.

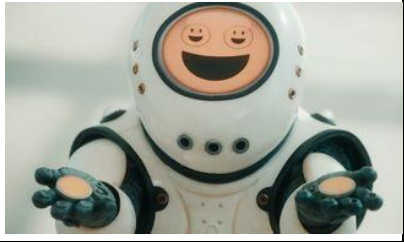
Bilim kurgu ütopyası içerisinde Mondasian isimli insana birebir benzeyen insansı Uzaylılara ait devasa uzay gemisi kara deliğin çekim kuvvetine karşı durmaktadır. Gemi katlarla tanımlanmış en üst kat ile en alt kat olan 1056. kat arasında karadeliğe olan mesafeye göre büyük bir zaman farkı bulunmaktadır. Kradeliğe en yakın noktada tam 1000 yıl geçerken en üst katta sadece 10 dakika geçmektedir. Geminin 50 kişilik mürettebatından motor katında görevli personelin soyundan büyük bir medeniyet oluşmuştur. Geçen 1000 yılda tüm kaynaklarını tüketen medeniyet kendilerini cyborga dönüştürerek varlıklarını devam ettirmeye çalışmaktadır.

3.2.10.3. Uzaylı Türler ve Sınıflandırmaları

Tablo 3.40. Doktor Who Modern Seri 10.Sezon Uzaylı, Tür, Fotoğraf Tablosu

Uzaylı	Tür Sınıflandırması	Fotoğraf
The Ghost	İnsansı (Grant, Doktor'un çocukken kendisine verdiği Hazandra isimli dilekleri yerine getiren sezgisel bir taş onu süper kahraman yapmıştır. Bölümün atıfta bulunduğu çizgi roman karakteri eleştirileri içinde karakterize edilmiştir. Gündüzleri çocuk bakıcılığı geceleri süper kahramanlık yapmaktadır.)	
Hazandra	Canlı madde (Sezgisel yetenekleri ile cüce yıldızdan aldığı enerjiyi kendisini elinde tutan canlıyı en çok istediği şeyi gerçekleştirmek için harcayan gök taşından oluşan varlık.)	
Sentetik yağ /Heather yaratığı	Canlı madde (St. Luke üniversitesi bahçesine zamanında bir uzay gemisi inmiş ve sentetik bir yağ bırakmıştır. Okulda kaybolanlar uzay gemisinin arka girişi olan bu maddeye dönüşmüştür. Hafızaları kaybolmamış farklı bir yaşam formuna dönüşmüşlerdir. Bill Pots' un arkadaşı Heather bunlardan biridir.)	
Vardy	Robot (Bölümde insan kolonisinde yaşayan insanlara hizmet eden mikro robotlar olarak tanıtılmıştır. Tüm şehir Vardy'lerden oluşmaktadır. Bu robotların kendi kendine öğrenme becerileri vardır. Mutsuzluk insanlara kötü gelmektedir ve bu onları kusurlu yapar. Vardy'ler Emoji botlara kusurlu olanları ortadan kaldırma talimatı verir. Bölüm sonunda Doktor insanlarla Vardy'lerin birlikte yaşayabilmesi için Vardy'leri yeniden programlar.)	
Emojibots	Robot (Vardy'lerin talimatı ile insanların mutluluk seviyesini ölçen ve bunu yüzlerindeki ekranlarda bulunan emojilerle gösteren robotlardır.)	

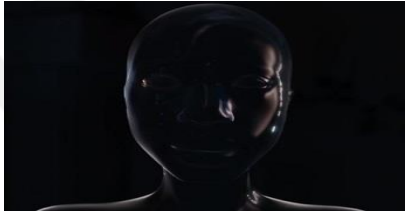
Tablo 3.40. (Devamı)

		
Dev fener balığı /Yaratık	Hayvan atalı (Bölümün kurgulandığı eski Londra’da dev fener balığı dışkısından yeni bir yakıt üretilmektedir. Suyun altında zincire vurulan fener balığının daha çok gübre bırakması için insanlarla beslenmektedir. Doktor tarafından serbest bırakılır.)	
Eliza	Mutant (Geçirdiği ölümcül hastalıktan oğlunun getirdiği ağaç perileri ile kurtulan mutant ağaç kadın. Hayatta kalması için ağaç perilerinin eve gelenleri ağaca çevirmesi ve hayat enerjilerini çalması gerekmektedir. Hafızası geriye gitmekte oğlunu babası sanmaktadır. Doktor sayesinde bu döngüyü bozar ve kendi kendini evle yok eder.)	
Ağaç perileri	Hayvan atalı (Uzaylı böcekler Eliza’nın oğlu tarafından evcilleştirilmiş ve Eliza’nın yaşaması için eve gelenleri tahtaya çevirmektedir.)	
Smart suits	Gelecekte Ganymede Systems isimli enerji şirketi tarafından yaptırılan maden işçisi kıyafetleridir. Oksijeni faydaları karşılığı kredi olarak kullanarak sonrasında işçilerin hayatına son vermek için kullanıldığı ifade edilmiştir.	

Tablo 3.40. (Devamı)

Uzay zombileri	Robot (Smartsuits isimli astronot kıyafetleri içindeki canlıyı öldürdükten sonra hareket etmeye devam eder. Bu karakterlerin ne oldukları bölüm sonunda anlaşılmıştır. Canlı bir varlık olmadan kıyafet tarafından hareket ettirilen bedenler zaten ölüdür.)	
Dahh Renn	İnsansı (Türü hakkında bilgi verilmemiş insansı maden işçisidir. En belirgin özelliği mavi ten rengidir. Doktor'un yol arkadaşı Billy Potts'u ten rengi dolayısıyla ırkçılıkla suçlamıştır.)	
Rahipler	İnsansı (Gezegenleri fetheden Uzaylı karakterlerdir. Üstün teknolojiye sahiplerdir. Fetihden önce simülasyonla gezegeni anlamaya çalışırlar. İnsanları öldürmekten çekinmezler. Sadece saf bir rıza ile fetih gerçekleştirirler.)	
Gölge insanları	Bir tür veya canlılık olmayan gölge insanları Rahipler denilen ırkın simülasyonudur. Bölümde Doktor'un yol arkadaşı Nordole simülasyon olduğunu fark eder.	
Rahiplerin İngiltere'si	Görsel 1984 romanının Big Brother'ına gönderme gibidir. Rahipler insanlığın başından beri insanları yönettikleri algısını insanlara kabul ettirmiştir. Dev rahip isimli karakter mesajlarını telepatik olarak insanlığa "gerçek" başlığıyla vermekte, Doktor televizyon mesajlarında Rahipleri doğrulamaktadır. Sadece Billy Potts gerçeğin farkındadır.	
Buz kraliçesi Iraxxa	Hayvan atalı (Sürünge bir vücut yapısı olan buz kraliçesi tam 5000 yıl uyumuş, uykusundan uyandığında gezegenini ve medeniyetini yeniden kurmak istemiştir. Dünya'da 1881 yılında uyanan Cuma, kraliçesini kurtarmak için İngiliz ordusuna kendisini kullandırmıştır. Aslında Cuma onları kullanmaktadır. Kendi ırkından başkasına saygı duymayan Iraxxa bölümde insanların saygı değer olduğunu anlamıştır.)	

Tablo 3.40. (Devamı)

Eatres of Light	Hayvan atalı (Görünümü dev bir kertenkeleyi andıran dünya dışı canlıdır. Işıksız ortamda kolonileşir ve gittikleri gezegenlerde bir portaldan geçerek gezegenin ışık kaynağını tüketmeye başlar	
Mondasian	İnsansı (Dünya ile aynı sistemde yer alan Mondas gezegeninde yaşayan birebir Dünya insanlarına benzeyen insansı tür. Zamanla kendilerini siber olarak yenileyerek siber adamın ilkel formuna dönüştür.)	
Siber adamlar (Mondas kökenli)	Cyborg (Mondasianlar devasa koloni gemisinde tüm kaynaklar tükendiğinde yaşama devam edebilmek için kendilerini siber olarak yenilemeye başlamışlardır.)	
Cam avatarlar	İnsansı (M.S. 5 milyar yılında insanlar anıları kopyalayıp cam avatarlara yüklemeyi başardı. Cam avatarlara yüklenen hatıralarla insanlar sonsuz varoluşa kavuştu. Avatarlar insanların hatıralarıyla beraber dış görünüşlerini de kopyalamaktadır.)	

Dizinin 10. sezonu önceki sezonlara oranla daha az sayıda bilim kurgu karakterin yer aldığı bir sezon olarak dikkat çekmektedir. Sezonda yer alan Uzaylı veya dünya kökenli karakterler bölüm bazlı düşünüldüğünde ana hikâyede merkezi öneme sahip karakterler olarak dikkat çekmektedir. Sezonda altı insansı; 4 hayvan atalı; 3 robot; ikişer canlı madde ve mutant; birer cyborg ve konakçı tür olduğu tespit edilmiştir.

Sezonun ilk bölümünde yer alan The Gost karakteri, çizgi romanların süper kahraman eleştirisi olarak düşünülebilir. Normal bir çocuk, Doktor'un verdiği Hazandra isimli taşın verdiği güçle süper kahramana dönüşmüştür. Gerçek hayatında dadı olan Ghost, ihtiyaç duyulduğunda ise süper kahramanlık yapmaktadır. 5. bölümde post kapitalist eleştiriler karşımıza çıkmaktadır. Uzak gelecekte Ganymede Systems isimli enerji şirketi tarafından yaptırılan maden işçisi kıyafetleri ile oksijen işçilere faydaları karşılığı kredi olarak kullanılmaktadır. Faydası kalmayan işçilerin hayatına son veren kıyafetler onları uzay zombilerine dönüştürmektedir. Sezonun son bölümünde Cam

Avatar karakteri insanların biyolojik olarak olmasa da hatıralarıyla sonsuza kadar yaşamalarını sağlayan avatar insanlardır.

3.2.10.4. Örnek Bölüm Özeti, Sezon 10, Bölüm 12 “The Doctor Falls”

Tablo 3.41. 10. Sezon 12. Bölüm Oyuncu ve Karakter Tablosu

Oyuncu	Karakter
Peter Capaldi	On İkinci Doktor
Pearl Mackie	Bill Potts
Matt Lucas	Nardole
Michelle Gomez	Hanım
John Simm	Usta
Samantha Spiro	Hazran
Briana Shann	Alit
Rosie Boore	Gazron

Doktor önceki bölümün devamı olan bölümde uzayda kara deliğe karşı koyan devasa Mondasian uzay gemisinin en alt güvertesindedir. Kötü zaman lordu Master ve onun kadın enkarnasyonu Missy, Doktor’u etkisiz hale getirip bağlamıştır. Doktor yol arkadaşı Bill’in robotlaştırılarak siber adama dönüştüğünü öğrenir.

Siber adamlar, insanlar gibi zaman lordlarını da hedef olarak görür; Master, Missy ve Doktor’u hedef alır. Missy, Master’ı bayıltarak Doktor’u çözer. Siber adamlardan biri Doktor’u elektroşokla bayıltır. Doktor’un yol arkadaşı Nardol bir mekikle gelir. Baygın haldeki Doktor’un öldüğünü söyleyen Missy ve Master mekiğe binerek uzaklaşır. Siber adam Bill Pots onları durdurur.

Doktor, Master, Missy, Bill ve Nardole zamanın uzay gemisinde daha yavaş aktığı bir yere gelir. Burası güneş enerjisi tarlalarından oluşan bir birimdir. Burada dünyadaki gibi köy hayatı yaşanmaktadır. Uzay gemisinin bu seviyesinde siber adamlar 1056. kattaki kadar gelişmiş değildir. Yeni yükseklikteki zaman, Doktor’un iyileşmesine yardım eder. Doktor başlayan rejenerasyonunu engellemektedir.

Bill siber adam olmasına rağmen insan bilinci ile hareket etmektedir. Bill, burada yaşayan bir çocuğun kendisine ayna vermesiyle siber adam yüzünü ilk defa görür.

Çocukların kendisinden korktuğunu farkedince göz yaşı döker. Doktor, Bill'in gözyaşını silerek bunun umut verici olduğunu söyler.

Missy, daha üst katlara çıkılabilecek bir asansör keşfeder. Asansörü çağırınca alt katlardan gelişmiş bir siber adam gelir. Zaman lordları siber adamı öldürür. Missy üst katlara çıkarak Doktor'un TARDIS'i ile kaçmayı teklif eder. Zaman yukarıya çıktıkça daha yavaş olacak bu alt katlardaki siber adamlara plan yapmaları için onlarca yıl kazandıracaktır. Bu sebepten Doktor planı kabul etmek istemez.

Nardole, yakıt tanklarını kullanarak alt katlardaki siber adamları patlatmayı teklif eder. Doktor siber adamlarla savaşırken insanların asansörle kaçmasını söyler. Missy ve Master kendilerini düşünerek insanlardan önce kaçır. Missy artık Doktor'a yardım etmesi gerektiğini söyleyerek Master'ı vurur ve kendisine dönüşeceği rejenerasyonu başlatır.

İlk siber adam bölüğü alt katlardan Doktor ve arkadaşlarının olduğu kata gelir. Nardole yakıtları patlatarak gelen ilk düşman akınını durdurur. Doktor insanları Nardole öcülüğünde asansörle üst katlara gönderir. Doktor, siber adam Bill Pots ile gelen yeni siber adam bölüklerini durdurmayı başarır. Sağ kalan tek siber adam Bill Pots'dur.

Doktor çok ağır yaralanmıştır. *"The Pilot"* bölümünde sentetik yağa dönüşen Uzaylı yaşam formu dünyalı kadın Heather, Bill Pots için gelmiştir. Siber adam Bill Pots ağır yaralı Doktor'un yasını tutmaktadır. Heather ona dokunur ve siber adam vücudundan onu alır. Bill Pots sentetik yağdan varlığa dönüşmüştür. Bill ve Heather Doktor'un bedenini TARDIS'e taşır. Bill ve Heather evreni keşfetmek için uzaklaşır. TARDIS'deki Doktor birdenbire uyanır. Rejenerasyonunu tamamen durdurmuş ve Mondasian gemisinden uzaklaşmıştır. TARDIS'ten dışarı çıktığında zamanın durduğu Kuzey Kutbu'nda ilk rejenerasyonunu karşısında görür.

SONUÇ

Bilim kurgu edebiyatının baş yazınlarından Jules Verne'in Ay'a seyahatini sinemaya Ay'a Yolculuk ismiyle uyarlayan George Melies dünya dışı yaşamı beyaz perdeyle buluşturan ilk isim olmuştur. Melies'ten sonra bilim kurgu sineması özellikle çizgi romanların toplum üzerindeki etkisiyle oldukça rağbet gören bir tür haline gelmiştir. Dünya dışı yaşam konusu sinemada sıklıkla işlenmiş; kimi zaman insanlığı ele geçiren düşmanlar, kimi zaman dünyalı çocuğun can dostu olarak karakterize edilmiştir. George Lucas'ın *"Star Wars"* serisi ile izleyici bir Uzaylı evreniyle tanışmış buradaki karakterler bilim kurgu anlatısında Uzaylı imgesinin oluşmasında önemli rol oynamıştır.

"Görsel Yapımlarda Uzaylı Fenomeni Doktor Who Dizi Örneği" isimli çalışmamızda görsel yapımlarda kendisine vazgeçilmez bir yer edinen Uzaylı konusunun görsel yapımlar aracılığıyla fenomen haline gelmesi, Uzaylı karakterlerin kültleşmesi ve karakterlerin ortak özellikleriyle kendi içinde sınıflandırılacak çeşitliliğe ulaşması konusu *"Doctor Who"* dizisi özelinde betimsel analiz tekniği kullanılarak incelenmiştir.

***ZAMAN VE MEKÂN**

Doctor Who dizisi merkezine Uzaylı'yı alan bir yapım olmakla beraber senaryo gereği zamanda ve uzayda yolculuk temalarını da işlemektedir. Dizi bölümleri günümüz, geçmiş ve gelecek olmak üzere farklı zaman dilimlerinde geçmektedir. İlgili sezonda yayın tarihinden ziyade akış şemasına göre günümüz olarak adlandırılan zaman dilimi farklı şekilde kurgulanmış; örneğin dizinin 2005'te başlayan modern serisinde günümüz 2000-2005 arası herhangi bir tarih olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla sezonun tamamı için zaman bağlamında bir genelleme yapmak mümkün değildir. Sezon bölümlerinin geçtiği zaman ve mekan o bölüme özeldir. Bu sebeple zaman ve mekanın genel değerlendirmesi yerine sezon bazlı bir değerlendirme yapılmıştır.

Dizinin 1. sezonu için günümüz zaman diliminde geçen bölümler 2000'li yıllar İngiltere'si ve Amerika'sındadır. Geçmişteki bölümler 1941, 1869, 1985 ve 1987 yıllarında İngiltere' de geçer. Bilim kurgu öğelerinin yoğun olarak gözlemlendiği ütopyik gelecekte geçen bölümler; M.S. 5 milyar yılında Platform Bir isimli uzay istasyonu,

M.S. 200 bin yılında Uydu Beş isimli enformasyon aktarımının insanların zihinleri vasıtasıyla gerçekleştirildiği bir uyduda ve M.S. 200 bin 100 yılında Oyun İstasyonu denilen tamamı lunapark olarak düzenlenmiş bir gezegende ve bir Uzaylı ırk olan Dalek'lerin Uzay gemisinde geçmektedir.

Dizinin 2. sezonunda mekânsal anlamda bilim kurgu konularından paralel evren senaryoya dâhil edilmiştir. Dizide geçen haliyle paralel evren karakterlerin rollerinin değiştiği, zaman mekan gibi konuların bir diğer evren modelinden ayrılabilirdiği alternatif gerçeklikler olarak sunulmaktadır. 2. sezonda günümüz olarak kabul edilen 2000'li yıllarda biri paralel evren Londra'sında olmak üzere Londra ve Galler'de toplam 5 bölümde bulunulmuştur. Gelecekte geçen bölümler 5 milyar yılında Yeni Dünya'da bulunan Yeni New York'ta ve 4002 yılında 43K 2.1 galaksisinde bulunan Krop Tor isimli cehennem gezegeninde geçmektedir. Geçmiş zamanda geçen bölümler, 1720 ile 1764 yılları arasında Paris' te; 1879 yılında İskoçya 'da ve 1953 yılında Londra' da geçmektedir.

3. sezonda Noel özel bölümünden başlanarak 2007' den 2009'a kadar günümüz olarak geçmektedir. Günümüzde geçen 6 dizi bölümünde de hikayeler Londra'da geçmektedir. Sadece bir bölüm hem Ay hem de Dünya'da geçmektedir. Günümüz bölümlerinde alternatif zaman çizgisinde bir yılın kayıp olduğu ve 2009 yılına geçildiği görülmektedir. Geçmişte geçen bölümler sırasıyla 1913 yılında bir İngiliz köyü olan Farringham'da, 1930 yılı Newyork'unda ikişer bölümdür ve bir bölüm 1599 yılında İngiltere'de o zaman kasaba olan Southwark' ta geçmektedir. Gelecekteki bölümler ise M.S. 400 trilyon yılında bölümde yaşanabilir son gezegen olarak tanımlanan Malcassiaro gezegeni ve M.S. 42. Yüzyılda Torajii sisteminde geçmektedir.

Dizininin 4. sezonunda zaman ve mekan manipülasyonu olarak tanımlanan yeni bir konu diziye dâhil olur. Sezonda günümüz olarak tabir edilen dönem 2007,2008 ve 2009 yıllarıdır. Time Beetle isimli böcek benzeri Uzaylı Doktor'un yol arkadaşı Donna'nın Londra ve civarında 2007,2008 ve 2009 yıllarında yaşadığı alternatif bir evren oluşturur. Bu alternatif evren ve zaman dilimi diğer bölümlerden ayrı tutulmalıdır. 2008 ve 2009 yıllarında uzay gemisi Titanic ve Dalek isimli Uzaylıların sahip olduğu uzay istasyonunda farklı galaksilerde iki dizi bölümü vardır. Bir dizi bölümü ise 2009 yılında hem Londra'da hem Sontaran isimli Uzaylıların gemisinde geçmektedir.

Günümüzde geçen diğer bölümlerde iki bölüm tamamen Londra’ da, bir bölüm Londra ve Galler’in Cardiff şehrinde geçmektedir. Gelecekte geçen bölümler; M.S. 4126 yılında Ood isimli Uzaylıların gezegeni Ood Sphere’de; M.S. 6012 yılında İnsanlar ve Hatlar tarafından kolonileştirilen Messaline gezegeninde, Uzak bir gelecekte geçtiği ifade edilen ve canlılığın olmadığı Midnight olarak isimlendirilen bölgede ve M.S. 51. yüzyılda Kütüphane gezegeninde geçmektedir. Geçmişte geçen bölümler; M.S. 79 yılında İtalya’nın Pompei şehrinde ve 1976’da İngiltere’de zamanına uygun biçimde inşa edilen Eddison Manor isimli evde geçen bölümlerdir.

5. sezonda günümüz olarak gösterilen zaman aralığı 2008 ve 2010 yıllarını kapsamaktadır. Günümüzde geçen bölümler: 11. Doktor’un sezondaki yol arkadaşlarının hayatlarının büyük bir bölümünü yaşadıkları İngiliz kasabası Leadworth’da, Van Gogh’un eserlerini görmesi için geldiği Paris’ te bulunan Orsay müzesinde ve Colchesterr isimli İngiltere’de bulunan Essex ilçesinin kasabasında geçmektedir. Geçmişte geçen bölümler: 1994 yılında Leadwoth isimli İngiliz kasabasında, 1941 ve 1996 yıllarında Londra’da, 1941 yılında Dalek yıldız gemisinde, 1580 yılında Venedik Cumhuriyeti’nde, 1890 yılında Auvers-sur-Oise isimli ünlü ressam Vincent Van Gogh’ un Fransa’da yaşadığı şehirde, M.S. 102 yılında Wiltshire isimli ilçede bulunan dünyaca ünlü Stonehenge taş yapısının bulunduğu alanda geçmektedir. Gelecekte geçen bölümler: 3295 yılında Starship UK isimli İngiltere’ nin uzay gemisi versiyonu olan yıldız gemisinde, M.S. 51. yüzyılda Alfava Metraxis isimli kolonileştirilmiş gezegende, 20220 yılında Cwmtaff isimli Galler’ de bulunan bir köyde, 2020 yılında Silibya isimli Cwmtaff köyünden dünyanın derinliklerine inildiğinde ulaşılan Dünya’da insanlardan önce yaşayan Silurianlara ait şehirde geçmektedir. Sezonda iki bölümün paralel bir zaman diliminde ve alternatif bir gerçeklikte geçtiği görülmektedir. Bu bölümlerde mekân Up Leadworth kasabası ve Doktor’un zaman gemisi TARDIS’tir. Bölümde alternatif gerçeklik dışında kalan tek gerçek mekân Up Leadworth kasabasıdır.

Dizinin 6. sezonunda günümüz tanımlaması 2011 yılını kapsamaktadır. 2011 yılında geçen bölümler veya bölümlerin kısımları bulunulan zaman dilimi itibariyle ABD’ da bir eyalet olan Utah’ta, bir İngiliz kasabası olan Colchester’da ve İngiltere’nin muhtelif yerlerinde geçmektedir. Sezonun 11. bölümünün giriş sahnesi günümüzde

başlamakta, devamında paralel bir zaman dilimine geçilmektedir. Gelecekte geçen bölümlerin zamansal ve mekansal kurgusu ütöpik özellikler göstermektedir. M.S 44. yüzyılda geçen 6. Sezonun ilk bölümü Sardicktown'da geçmektedir. Sardicktown, Sardick gezegeninde bulunan ve ismini gezegenin sahibi olan aileden alan şehirdir. 22. yüzyılda geçen bir başka bölümde St John isimli manastır fabrika olarak kullanılmaktadır. M.S 2052 yılında Domen's Run isimli savaş üssü bir asteroidde bulunmaktadır. Sezonun 13. Bölümü alternatif evren haricinde 52. Yüzyılda farklı gezegenlerde geçmektedir. Calisto B isimli gezegen, sisli sakin bir yer olarak tasvir edilmiştir. Vegas 12, Las Vegas'ın gezegen halidir. Yedinci Transept bilinmeyen bir gezegende bulunan ve başsız keşişler isimli tarikat tarafından kafaları koparılan canlıların kafataslarının saklandığı yerdir. Geçmişte geçen sezon bölümleri: 1969 yılında Washington'da ve Florida'da, 1699 yılında Fancy isimli Bermuda şeytan üçgeninde sıkışıp kalmış ve bir uzay gemisiyle doğrudan bağlanmış gemide ve M.S. 13. yüzyılda St John Manastırı'nda, 1938 yılında Berlin'de geçmektedir. Hikâye kurgusunda normal zaman yapısının dışında zaman tanımlamaları bu sezonda da yer almaktadır. Sezonun 4. Bölümünün geçtiği Evrenin Dışı bir cep evrendir. Hikâye anlatısında zamansal ve mekânsal olarak var olmaması gereken bir yer olarak tanımlanmaktadır. Sezonun 10. Bölümünde mekânın Two Streams Facility isimli Apalapucia gezegeninde bulunan hastane olduğu görülürken zaman bilgisi verilmemiştir. 11. Bölümde Minator isimli mitsel Uzaylının korku evreni ayrı bir zaman dilimi oluşturmaktadır. Paralel zaman diliminde geçen bir başka bölüm sezonun son bölümüdür. Bu paralel zaman ve mekânda yani River Song'un paralel dünyasında Mısır Kraliçesi Kleopatra, Roma İmparatoru Sezar, İngiltere başbakanı Churchill, ABD başkanı Kennedy ve Doktor Who evrenindeki tüm karakterler aynı zaman diliminde var olmaktadır.

7. sezonda normal zaman ve mekân akışının ötesinde bir hikâye kurgusunun olduğu görülmektedir. Bazı bölümlerde genel zaman bilgisi yer almazken, mekân bilgisi bölüm akışından çıkarılmıştır. Sezon bölümleri geneli itibarıyla birbirinden bağlantısız bölümlerden oluşturulmuştur. Zaman ve mekân bilgisi net olarak belirtilen bölümler günümüz, geçmiş ve gelecek zaman dilimlerinde farklı mekânlarda geçmektedir. Günümüz olarak tanımlanabilecek bölümler 2010'lu yıllarda Londra'da ve New York'da geçmektedir. Geçmişte olarak adlandırılacak bölümler 1941 yılında dönem

İngiltere'sinde, 1870 yılında ABD kasabası Mercy'de, 1938 yılında New York'ta, 1983 yılında Kuzey kutbunda demirlemiş Fire Bird isimli Rus denizaltısında, 1794 yılında Caliburn House isimli perili köşkte, M.Ö. 6 milyar yılında insanlığın varolmağı süreçte dünyada, 1893 yılında İngiliz kasabası York Shire'da geçmektedir. Gelecek zaman diliminde yer alan bölümler; 5345 yılında İsimsiz gezegen olarak adlandırılan gezende ve 2367 yılında Silurian Ark isimli uzay gemisinde geçmektedir. Yine Hedgewick'in Harikalar Dünyası olarak adlandırılan yeni haliyle hurdalarla dolu eski haliyle dev bir lunapark olan gezegende geçen bölümün zaman tanımlaması gelecek olarak yapılmıştır. Bölümlerde yer alan ve zaman dilimi belirtilmeyen mekânlar; Dalek isimli Uzaylıların uzay gemisi Dalek Parlamentosu, hasarlı Dalek'lerin tecrit edildiği ve sezonun ikinci yarısında Doktor'a yol arkadaşlığı yapan Clara karakterinin ilk defa görüldüğü Dalek Asylum isimli gezgen, Akhaten halkaları olarak tanımlanan asteroid kuşağında bulunan Tiannamat isimli asteroid ve Doktor'un mezarının olduğu gezegen olarak tanımlanan Trenzalore'dur. Sezonun bir bölümünde zaman ve mekândan ayrı alternatif bir çizgide yer alan çarpık dünya, yaşanan dünyanın çarpık bir versiyonu tanımlamasıyla ana mekân olarak kullanılmıştır. Sezonun 3. bölümü Londra'da, yavaş işgal yılları olarak tanımlanan; Doktor etkisini tersine çevirene kadar 2010-2011 yılları arasında yaşanan alternatif bir yıllık zaman dilimini anlatır. Ayrıca Van Baalen isimli hurda gemisine taşınan TARDIS'in iç mekânı bir bölümde ana mekân olarak kullanılmıştır.

8. sezonun zamansal olarak günümüz olarak adlandırılabilir bölümleri 21. yüzyıl tanımlaması ile yapılabilir. Sezonda bir ülke ismi bölümde gerçekleşenlerin ülke sathına etki ettiği vurgusyla bir ülke ismi olabilmektedir. Günümüzde geçen bölümler: Londra'da, Doktor'un yol arkadaşı Clara'nın Londra'daki evinde, Trenzalore gezegeninde, Clara'nın öğretmenlik yaptığı Coal Hill okulunda ve Danny Pink'in çocukluğunda Bristol şehrinde bir yetimhanede geçer. Geçmiş zamanda geçen bölümler: 1562'de İngiltere'de, Doktor'un gezegenini yok etmek pahasına zaman savaşını sona erdirdiği zaman diliminde, 1890'lar Londra'sında, 1190 yılında Nottingham'da bulunan Sherwood Ormanı'nda, 1990 yılında Gloucester isimli İngiliz kasabasında geçmektedir. Gelecek zamanın belirgin bir tarihle verildiği tek bölüm 2049 yılında Ay'da geçmektedir. Uzak gelecek, kâinatın sonu gibi tanımlamalar hikâye zamanlarının gelecekte olduğunu göstermek için kullanılan tanımlardır. Bu hikayelerin yer aldığı bölümler: Aristoteles isimli insan direnişi gemisinde, Rusty isimli Dalek'in içinde,

İsimsiz gezegende, Karabraxos bankası ve Orient Express isimli uzay gemilerinde geçmektedir. Küçültme işlemiyle Dalek isimli robotik zırhıyla yaşayan mutant karakterine giren Doktor ve arkadaşları, modern seri hikâyelerinde ilk defa bir varlığın içini mekân edinmiştir. Gelecekte geçmişe gelen robotlar, aslında yıllardır çatlamayan bir yumurta olan Ay, Dünya'ya iltica eden Uzaylılar sezonda farklı konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Ölüm ve ötesi, vaat edilmiş topraklar miti gibi alt metinler Doktor Who evreni içinde çözömlenmeye çalışılmıştır.

9. sezonda günümüz olarak adlandırabileceğimiz zaman diliminde geçen bölümler 2010'lu yıllarda Londra'da, ABD'da bir eyalet olan Nevada'da ve Kuzey Kutbu'nda geçmektedir. Geçmiş zaman diliminde kurgulanan bölümler: 1138'de Essex isimli İngiltere'de bulunan ilçede, 1651 yılında Londra'da, 1980 yılında İskoçya'nın Caitness şehrinin yerinde kurulduğu varsayılan hayali Sovyet şehri Krasnador'da, 8. yüzyılda Kuzey Avrupa'da Vikinglerin yaşadığı bölge olarak tanımlanan Viking Diyarı'nda geçmektedir. Gelecek zaman diliminde kurgulanan bölümler: 2119 yılında İskoçya'nın Caitness şehrinin kıyısında yer alan The Drum isimli su altı maden işletmesinde, 38. yüzyılda Neptün yörüngesinde bir uzay istasyonu olan Le Verier'de, uzak gelecekte Doktor'un gezegeni Gallifrey'de, 5343 yılında Mendorax Dellora isimli insan koloni gezegeninde ve seri katillerin tatil yaptığı Harmony and Redemption isimli uzay gemisinde, 5343 yılında ve 24 yıl sonrasında Darilium isimli gezegende bulunan Şarkı Söyleyen Kuleler isimli yerde geçmektedir. Sezonda paralel evren tanımlaması içinde geçen zaman ve mekânlar bulunmaktadır. Sezonun 10. bölümünde 21. yüzyıl Londra'sında paralel bir mekân olan Trap Caddesi bulunmaktadır. Cadde Londra'da Uzaylıların yaşadığı paralel bir mekan olarak hikayeleştirilmiştir. Sezonun 7. bölümünde 21. yüzyılda dünyada yaşayan anarşist Uzaylı varlık Zygonlar, Turmezistan isimli hayali ülkeyi işgal etmiştir. Sezonun 11. bölümünde Doktor, Doktor'un itiraf kadranı isimli Zaman Lordlarının son zamanlarında arınmak için kullandıkları bir çeşit hapishaneden kaçmak için 4.5 milyar yıl mücadele etmiştir.

Dizinin 10. sezonunda günümüz olarak adlandırabileceğimiz zaman diliminde geçen bölümler: 2016 ve 2017 yıllarında Bristol'da bulunan St. Luke Üniversitesi'nde, Bristol'da bulunan 11 Cardinal Road adresinde, St. Luke Üniversitesi'nde bulunan Zaman Lordu Missy'nin kilitli tutulduğu kasanın içinde, Agrofuel Araştırma

Faaliyetleri isimli Yorkshire'da bulunan Uzaylı araştırmaları laboratuvarında ve Turmezistan isimli hayali ülkede geçmektedir. Geçmişte yer alan bölümler 1814 yılında Londra'da, 2010'da New York'ta, 1881'de Mars gezegeninde bulunan Ice Warrior Hive isimli Buz Savaşçısı ininde, 2. yüzyılda İskoçya Aberdeen'de, Aralık 1986'da Antartika'da, 1914 yılında Ypres isimli Belçika kasabasında geçmektedir. Gelecek zamanda geçen bölümler uzak gelecek zaman tanımlaması içerisinde: İsimsiz gezegen'de, Chasm Forge isimli uzay madenciliği gemisinde ve Villengard isimli gezegende geçmektedir. Sezonda paralel zamanlarda paralel gerçekliklerin bulunduğu zaman ve mekan tanımları olduğu görülmektedir. 2017 yılının alternatif bir versiyonunda Rahip isimli kötü Uzaylıların insanlığı tahakkümleri altında tuttıkları bir yapı mevcuttur. Extermis isimli bu yapı aslında sadece bir işgal simülasyonundan ibarettir. Bu gölge dünyanın gerçekleştiği alternatif dünya versiyonu 2010'lu yıllar olarak ifade edilmiş Rahipler kaybedip giderken onlara dair ve bu döneme dair tüm hatıralar silinmiştir. Bilim kurgu ütopyası içerisinde Mondasian isimli insana birebir benzeyen insansı Uzaylılara ait devasa uzay gemisi kara deliğin çekim kuvvetine karşı durmaktadır. Gemi katlarla tanımlanmış en üst kat ile en alt kat olan 1056. kat arasında karadeliğe olan mesafeye göre büyük bir zaman farkı bulunmaktadır. Kradeliğe en yakın noktada tam 1000 yıl geçerken en üst katta sadece 10 dakika geçmektedir. Geminin 50 kişilik mürettebatından motor katında görevli personelin soyundan büyük bir medeniyet oluşmuştur. Geçen 1000 yılda tüm kaynaklarını tüketen medeniyet kendilerini cyborga dönüştürerek varlıklarını devam ettirmeye çalışmaktadır.

***UZAYLI KARAKTERLER**

Dizi sezonlarında tespit edilen ve bölümlerde önemli rol oynayan 208 Uzaylı karakterlerin oluşturduğu popülasyonda insansı türlerin fazlalığı dikkat çekmektedir. İncelenen sezonlarda toplamda 80 insansı tür olduğu tespit edilmiştir. Yapılan insansı tür sınıflandırması; iki ayak üzerinde durabilen, renk, beden farkı olsa dahi yapı itibarıyla insanı andıran tür tanımlamasıdır. İnsansı türler birebir insan özelliğindedir veya şeklen karakteristik özellikleriyle insanı andırmaktadır. Tür sınıflandırmasında insansı tür olarak tanımlanmış olan Zaman Lortları sınıfına giren Doktor'un ilerleyen sezonlarda yaşayan son Zaman Lordu olmadığı anlaşılmıştır. Dizinin ana karakteri olan Doktor'un yanı sıra River Song karakterinin ve Doktor'un düşmanlarından Master'ın da

Zaman Lordu olduğu anlatılmıştır. Dizinin 4. sezonunda ana hikâyede yer alan ve hakkında bilgi verilen; beşi birebir insan yapısına sahip 14 insansı karakter yer almıştır. 4. sezonda oldukça fazla sayıda insansı karakterin bulunması ve aynı zamanda birebir insan benzeri insansı karakterlerin çokluğu akıllara yaratıcılıkla ilgili bir problem mi var sorusunu getirmektedir. 6. sezonda yer alan Et avatar karakteri insanların riskli işlerde kullanmak üzere kendilerini klonlamaları sonucu ortaya çıkmış insansı bir türdür. Et avatarları yaratıcılarına isyan edip kendi varlıklarını sürdürme mücadelesi vermiştir ki bu noktada distopik bir bakış açısı çizilmiştir.

İncelenen sezonlarda 28 hayvan atalı karakter yer almıştır. Hayvan atalı sınıflandırması görece herhangi bilinen hayvan veya böcek benzeri karakterlerin sınıflandırılmasında kullanılmıştır. Bu karakterler birebir Dünya’ da yaşayan hayvan türleriyle benzerlik göstermektedir. Hayvansı ifadesinin kullanılmama sebebi insansı sınıflandırmasından fazla hayvan benzerliğine sahip olunması ve birebir adı geçen hayvana benzer olma özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Dizi sezonlarında bilinmeyen tür kategorisinde 20 karakter yer almaktadır. Bilinmeyen tür sınıflandırması; hikâyedeki konumu itibariyle yeteri kadar ayrıntının olmadığı ve herhangi başka tür sınıfına dâhil edilemeyen karakterler için yapılmıştır. Bilinmeyen türler kategorisinde yer alan Uzaylı varlıkların somut bir şekli bulunmamakta bölümlerde Doktor karakteri tarafından dillendirilen özellikler sınıflandırmaya dâhil Uzaylı özellikleri olarak sunulmaktadır. Özellikle korku filmlerinde görülen ürepertici anlatı yapısı bilinmeyen kategorisinde dahil edilen Uzaylı karakterlerle oluşturulmuştur. Örneğin; dizinin 7. sezonunda zaman zombileri olarak adlandırılan; gerçek karakterlerin farklı zaman dilimlerindeki yansımaları olarak açıklanan karakterler bilinmeyen kategorisinde yer almıştır. Bir başka sezon bölümünde çarpık evren olarak adlandırılan paralel evrende yaşayan vücudu orantısız bir şekilde karakterize edilmiş Crooked men karakteri yine bilinmeyen kategorisinde değerlendirilmiştir. 9. sezonda Fisher King ve Kuantum Gölge karakterleri verilen bilgilerin yetersizliği ve dış görünüşlerinin herhangi sınıflandırmaya dâhil edilmesi için yeterli verilerin bulunmaması sebebiyle bilinmeyen kategorisine dâhil edilmiştir.

Dizi sezonlarında yer alan 18 mutant karakter, birden fazla canlı özelliği gösteren türünün orijinal yapısı dizi anlatısında dile getirildiği üzere mutasyona uğradığı

söylenilen ya da şekilsel olarak ana türünde ayrıldığı gözlemlenen tür tanımlamasına dahil edilmiştir. Dizide yer alan en önemli mutant karakterler Dalek'lerdir. Dizi hikâyesinde Kaled olarak adlandırılan ırkın mutasyon geçirmiş ve yaşamak için bir zırh içinde yaşamaya mecbur olan ırktır. Bu mutasyondan sağ kurtulan ve Kaled ırkının en az hasar gören temsilcisi 1989 yılında izleyicisiyle buluşan ve Doktor'un baş düşmanı olarak sunulan Davros karakteridir.

Dizide 19 robot karakter bulunmaktadır. Bu karakterler kendi yapay bilinci ile hareket eden mekanik karakterlerdir ve bilim kurgu anlatılarında yer alan şekilde karakterize edilmiştir. Dizinin 6. sezonunda içerisinde küçültülmüş halde bütün bir mürettebatın bulunduğu insanlar tarafından yönlendirilen bir uzay gemisi ve dış görünüş itibariyle insan boyutunda bir robot olan Telesekta bu kategoride değerlendirilmiştir. Dizinin 8. sezonunda yer alan yapay zekâyâ sahip sanal bir yazılım olan Gus karakteri robot tanımlamasına dâhil edilmiştir. Cyborglar İnsan ve robot özelliği gösteren karakterler olarak robot karakterlerden kesin çizgilerle ayrılmaktadır. Cyborglar bilim kurgu türünde sıkça kullanılan organik ve inorganik bileşimi bir form olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Terminatör serisi, Ben Robot, Evrenin Askerleri, Robocop serisi gibi bilim kurgu filmlerinde cyborg karakterleri beyaz perdeyle buluşmuştur. Örneğin dizinin 9. sezonunda yer alan Rassilon karakteri orijinalinde Zaman Lordu olmasına rağmen vücudunun tamamına yakınında bulunan implantlar dolayısıyla cyborg sınıfına dâhil edilmiştir.

İncelenen bölümlerde 9 kukla türü Uzaylı yer almaktadır. Kukla türler bir başka bilinç tarafından kontrol edilen canlı ya da cansız karakter sınıflandırmasıdır. Örneğin 1. sezonda bilinmeyen kategorisinde sınıflandırılan Nestene Bilinç tarafından kontrol edilen Autonlar (cansız plastik mankenler) bu sınıfta yer almaktadır. Yine 9. sezonda yer alan Hayalet karakteri, bilinmeyen sınıfına dâhil edilen Fisher King karakteri tarafından kontrol edilen kukla karakterdir.

Sezon bölümlerinde 9 canlı madde sınıfından karakter yer almıştır. Madde sözcüğü, uzayda yer alan belli bir hacmi bulunan her şey için kullanılan (TDK, 2018) bir sözcüktür. Canlı madde sınıflandırması hikâyede bilinen herhangi maddeden oluşan karakterler için kullanılmıştır. Kristal veya herhangi başka yapıda maddeler, Doktor Who'nun fantastik anlatısında pekala bir Uzaylı karakter olabilmektedir. Burada

aranacak alt metin canlılığın bildiğimizden öte bir anlamı olduğudur. Örneğin 8. sezonda farklı evrenlerin varlığı savı enerji kökenli canlı madde türünde bir karakter olan Boneless karakteri ile desteklenmiştir. Karakter iki boyutlu dünyadan üç boyutlu dünyaya gelerek, geldiği yeni dünyayı anlama çabasına girmiş, üç boyutu taklit etme yeteneğine kavuşmuştur. Yine 9. sezonda yer alan Sandman karakteri uyku tozundan (uyumayan insanların gözlerinde gözyaşı gibi oluştuğu varsayılan hayali toz) oluşan bir varlık olarak karakterize edilmiş ve canlı madde sınıflandırmasına dâhil edilmiştir.

Dizi bölümlerinde konakçı olarak sınıflandırılan 6 Uzaylı karakter bulunmaktadır. Herhangi bir canlının bedenini kullanan ve dış görünüşünü biyolojik olarak sahiplenilen türler için bu sınıflandırma kullanılmıştır. Örneğin dizinin 6. sezonunda Doktor'un zaman makinesi TARDIS konakçı tür olarak değerlendirilmiştir. Bölümde TARDIS'in aslında canlı olduğu vurgulanmış ve TARDIS'in ruhu canlı gezegen sınıfında yer alan Ev karakterinin etkisiyle Idris isimli kukla karakterin bedeni geçmektedir. Dolayısıyla bölümde TARDIS bir bedeni kendi bilinciyle kontrol eden konakçı tür olmuştur. TARDIS bu şekilde Doktor'un yolculuk yaptığı bir taşıttan öte ruhu olan canlı bir varlık olarak tasvir sunulmuştur.

İncelenen dizi bölümlerinde canlı maddeden farklı olarak söz gelimi Dünya'nın uydusu Ay, canlılığa sahip bir gök cismi olarak başlı başına bir karakter olarak sunulmuştur. Ay dışında Doctor Who evreninde; Uzaylı karakterlerin taptığı Uzaylıların anılarıyla beslenen, evrenin çöplüğü olarak tabir edilen ve üzerinde yaşayanları manipüle edebilen, kendisine zarar verenlerden intikam alan olmak üzere 4 adet canlı gezegen sınıfı tür bulunmaktadır. 3. sezonun 7. bölümünde Torajii isimli karakter, gelecekte olduğu varsayılan Torajii isimli güneş sisteminin canlı güneşi olarak geçer. Bölümde üzerinde sontaj yaparak canını yakan S.S. Pentallian gemisi ve mürettebatından intikam almak istemektedir.

***ÖZEL KARAKTERLER**

- Dizinin 2. sezonunda fantastik korku hikâyelerinde rastlanabilen kurt adam karakteri, dünya kökenli olarak sunulmuştur. Modern seri 3. sezona korku hikâyelerinden ve korku filmlerinden bilinen karakterler sıkça Uzaylı anlatısına eklemlenmiştir. Cadılar, vampirler, zombiler, dev böcekler, canlı korkuluklar anlatı unsuru olarak kullanılmış ve tamamına Uzaylı imgesi ustalıkla işlenmiştir.

- Flesh karakteri hastalıklarla mücadelede insanlığın kendi klonunu denek olarak kullanmasını ve bhayatı için mücadele veren klonunda insan olduğu anlatılmakta, ruhu olan herhangi canlıya yalnızca etmiş gibi muamele yapılamayacağı vurgulanmıştır.
- Kablo isimli karakterin televizyonun insanlığı ele geçirdiği şeklinde bir alt metni vardır.
- Isolus karakteri insanların isteklerini yerine getiren peri söylencesinden ortaya çıkmıştır. Demon tinsel metinlerde sıklıkla adı geçen İblis'tir.
- 5. Sezonun 12. bölümü olan “*The Pandorica Opens*” bölümünde tüm evreni yok edebilecek gücü olan Zaman Çatlağı'ndan Doktor'u sorumlu tutan ve 21 Uzaylı ırkı bir araya getiren ittifak modern seride bir bölümde en çok Uzaylının görüldüğü bölümdür. Bölümde Atraxi, Auton, Siber adam, Dalek, Judoon, Nestene Bilinç, Silurian, Raxacoricoffalapatoriusian, Sontaran, Sycoraks karakterleri yer almıştır. Klasik seride yer alan Hoix, Blowfish ve Roboform karakterleri modern seride ilk defa görülmüştür. Yine bu bölümde Chelonian, Draconian, Drahvin, Haemogoth, Terileptil, Uvodni, Weevil ve Zygon karakterlerinin ittifakta yer aldığı sözlü olarak dile getirilmiştir.
- Bilim kurgu dizisinin 8. sezonunda Antik Mısır kraliçesi Nefertiti bir uzay gemisinde görülmektedir. Yine aynı bölümde dinazorlar görülmektedir. Bir başka bölümde Amerika'da bulunan Özgürlük Anıtı aslında taş formundaki Ağlayan Melek isimli mutant Uzaylı karakterdir.
- 6. sezonda Mitsel bir varlık olan yarı boğa yarı insan minator karakteri Uzaylı olarak yer almıştır. Sezonda Minator dışında bir başka mitsel varlık olan Siren karakteri bulunmaktadır. Siren karakteri aslında bulunduğu yere adapte olmuş ve zamansal bir bağlantı yaparak gemidekileri tıbbi olarak korumaya çalışan bir il yardım arayüzüdür. 9. sezonda Noel baba, Noel cini mitsel tanrı Odin izleyici ile buluşmuştur. Odin aslında şekil değiştirmiş bir Uzaylı türü olan Mire'dir.
- 8. sezonda Tüm Doktor enkarnasyonlarının yer aldığı 50. yıl özel bölümü sezon öncesinde yayınlanan modern serinin en önemli bölümü olarak gösterilebilir. Son zaman savaşı anlatısı ve Doktor'un kendi gezegenini yok edişi son derece

önemli bir alt metindir. Bunu gerçekleştiren Savaş Doktoru'na tüm enkarnasyonları destek vererek onun üzerindeki yükü almıştır. Bir başka önemli ayrıntı ise varlığın enerji olarak kabul edilmesini salık veren “*Dark Water*” ve “*Death in Heaven*” bölümleridir. Bu bölümlerde ölen insan bedenleri Siber Adam olarak geri gelmiştir. Ruhları veya enerjileri Missy karakterinin kurdurduğu cennette yer alan insanlar bir şekilde hayat dönmüşlerdir.. Sezonda dikkat çeken bir başka alt metin doğanın kendisine ait olanı geri almasıdır. İnsanlığa baş kaldıran doğa herhangi müdahale olmaksızın Londra'yı insanlardan almıştır.

- 10. sezonun ilk bölümünde yer alan The Gost karakteri, çizgi romanların süper kahraman eleştirisi olarak sunulmuştur. Normal bir çocuk, Doktor'un verdiği Hazandra isimli taşın verdiği güçle süper kahramana dönüşmüştür. Gerçek hayatında dadı olan Ghost, ihtiyaç duyulduğunda ise süper kahramanlık yapmaktadır.
- 10. sezonun 5. bölümde post kapitalist eleştiriler karşımıza çıkmaktadır. Uzak gelecekte Ganymede Systems isimli enerji şirketi tarafından yaptırılan maden işçisi kıyafetleri ile oksijen işçilere faydaları karşılığı kredi olarak kullanılmaktadır. Faydası kalmayan işçilerin hayatına son veren kıyafetler onları uzay zombilerine dönüştürmektedir.
- 10. sezonun son bölümünde Cam Avatar karakteri insanların biyolojik olarak olmasa da hatıralarıyla sonsuza kadar yaşamalarını sağlayan avatar insanlardır.

Çalışmamız betimsel analiz metoduyla 130 dizi bölümünün tabakalar halinde çözümlenmiş oluşu ve her bir bölümün karakterleri ve zaman mekân unsurları ile analiz edilmiş olması dolayısıyla gelecekteki çalışmalara örnek olacaktır. Son tahlilde Doctor Who modern sezon 10 sezon incelerek Uzaylı anlatısının mitlerden, hikâyelerden ve hayal gücünden esinlenerek oluşturulduğu, bu anlatının hali hazırda söylentilerle var edilmeye çalışılan dünya dışı yaşam konusunu karakter betimlemeleri ve hikaye örgüsüyle görünür kılmaya fenomen haline dönüştürmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Dizide bulunan Uzaylı karakterlerin hikâye örgüsünde yer alan özellikleriyle sınıflandırılabilir çeşitlilikte olduğu ve Uzaylı söylentilerinden kaynaklanan Uzaylı imgesinin çok ötesinde bir betimleme yapıldığı görülmektedir. İncelenen sezonlarda 80 insansı, 28 hayvan atalı, 20 bilinmeyen, 19 robot, 18 mutant, 15 cyborg, 9 kukla, 9 canlı madde, 4 canlı gezegen ve 6 konakçı olmak üzere incelenen dizi sezonlarında yer alan 204 Uzaylı karakter olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, P. D. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Boudou, J. (2003). *Bilim Kurgu*. Ankara: Dost Kitabevi.
- Buğdaycı, İ. (1995). “UFO, hayal mi gerçek mi”, *Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı: Temmuz.
- Geray, H. (2006). *Toplumsal Araştırmalarda Nitel ve Nicel Yöntemlere Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık. Çev: Ali Ersoy Pelin Yalçınoglu
- Güldilek, R. (1999). “Matematik Gözüyle Dünya Dışı Yaşam”, *Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı: Ocak.
- Güral, U. (2013). *Sinema Tarihi*. İstanbul: Detay Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kohler, P. (1990). “Evrende yalnız mıyız”, *Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı: Ocak.
- Ong, W. J. (1995). *Sözlü ve Yazılı Kültür Sözlün Teknolojileşmesi*. (Çev.: Sema Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları.
- Özkalp, E. (2010). *Sosyolojiye Giriş*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Özön, N. (2008). *Sinema Sanatına Giriş*. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Özdemir, E. (2002). *Yazınsal Türler* (5. Basım). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Sagan, C. (1998). *Karanlık Bir Dünya’da Bilimin Mum Işığı*. (Çev.: Miyase Göktepe). İstanbul: TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları.
- Sitchin, Z. (2001). *12. Gezegen*. (Çev.: Yasemin Tokatlı). İstanbul: Ruh ve Madde Yayıncılık.
- Sobcheck, V. (2003). “Fantastik Film”. G. N. Smith içinde, *Dünya Sinema Tarihi* (Çev.: Ahmet Fethi) İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Tok, G. (2007). “Dünya Dışı Yaşam”, *Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı: Mart.

Tunca, Z. & Aslan, Z. (2004). “Venüs Ufo Değildir”. *Bilim ve Teknik Dergisi*. Sayı: Mayıs.

Turan, Ş. (2005). *Türk Kültür Tarihi*. Ankara: Bilgi Yayın Evi.

Türetken, P. D. (2017). *Türk Teknolojisi Ama Nasıl?*. İstanbul: Cinius Yayınları.

Uyar, T. (2016). “Uzaylı İddialarına Kuşkucu Bakış”. *Herkese Bilim Teknoloji Dergisi*. Sayı:11/ Haziran.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, C. (2016). *Bilim Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yurdigül, Y., & Zinderen, İ. E. (2013). *Sinema ve Televizyonda Özel Efekt*. İstanbul: Doğu Kitabevi.

İNTERNET KAYNAKLARI

Alien races. https://www.bibliotecapleyades.net/vida_alien/alien_races00.htm. Erişim Tarihi:01 Nisan 2018.

Awards. <http://www.imdb.com/title/tt0436992/awards> Erişim Tarihi: 13 Mart 2018

Crop Circle Truths Arise-Part 1.

<https://thedailyconspiracy.com/2018/01/18/cropcircles-truths-arise-part-1-of-2/>. Erişim Tarihi:15 Mart 2018

Doctor Who Episodes List: <http://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=1>

Erişim Tarihi: 02 Nisan 2018

Doctor Who Episode List. <http://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=2>

Erişim Tarihi: 26 Nisan 2018

Doctor Who Episode List. <http://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=3>

Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=4>

Erişim Tarihi: 4 Haziran 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=5>

Erişim Tarihi: 15 Haziran 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=6>

Erişim Tarihi: 22 Haziran 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=7>

Erişim Tarihi: 30 Haziran 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=8>

Erişim Tarihi: 02 Temmuz 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=9>

Erişim Tarihi: 12 Temmuz 2018

Doctor Who Episodes List. <https://www.imdb.com/title/tt0436992/episodes?season=10>

Erişim Tarihi: 01 Ağustos 2018

Doctor Who finally makes the Grade.

<https://www.theguardian.com/media/2005/jun/21/broadcasting.bbc>

Erişim

Tarihi: 18 Şubat 2018

Doctor Who guru Davies steps down.

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/entertainment/7411177.stm>

Erişim Tarihi: 07 Şubat

2018

Doctor Who is Saturday night hit.

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/4385801.stm>

Erişim Tarihi: 14 Şubat

2018

Doctor Who: Jodie Whittaker becomes 13th Time Lord, urging fans ‘not to be scared by my gender’. <https://www.telegraph.co.uk/tv/2017/07/16/doctor-jodie-whittaker-replace-peter-capaldi-time-lord-regeneration/>

Erişim Tarihi: 12 Şubat 2018

Doctor Who Returns To BBC1 screens.

<https://www.theguardian.com/media/2003/sep/26/bbc.broadcasting>

Erişim

Tarihi: 20 Şubat 2018

Early Seti Project Ozma Arecibo Message. <https://www.seti.org/seti-institute/project/details/early-seti-project-ozma-arecibo-message>

Erişim Tarihi: 02 Şubat 2018.

James Cameron’s Story of Science Fiction Premiere: How Tv Keeps Sci-Fi Alive Through Dystopia. <http://www.ign.com/articles/2018/05/01/james-camersons-story-of-science-fiction-premiere-amc-sci-fi-movies-tv>

Erişim Tarihi: 19 Şubat 2018

MARCONI, Elaine M. “Robert Goddard: A Man and His Rocket”. NASA. 2004.

http://www.nasa.gov/missions/research/f_goddard.html. Erişim Tarihi: 04/09/2018.

MOODY, James Bradfield. “The Importance Of Complex Product Systems To The

Space Industry In Australia: A Small Satellite Case Study”, The Australia National University, Thesis Of Doctor Of Philosophy Of The National Graduate School Of Management,” Australia, 2004, http://202.14.81.230/senate/committee/economics_ctte/space_08/submissions/sub32b.pdf. Erişim Tarihi: 03/09/2018.

NASA. “NASA’s Kepler Mission Confirms Its First Planet in Habitable Zone of Sun like Star” http://www.nasa.gov/mission_pages/kepler/news/kepscicon-briefing.html. Erişim Tarihi: 03 Eylül 2018.

Over 40 years ago, the most powerful deliberate signal from Earth was sent into space. <https://www.seti.org/arecibo-message>. Erişim Tarihi: 03 Eylül 2018.

Sirius Ufo. www.siriusufo.org. Erişim Tarihi:15 Mart 2018.

Space Exploration Major Milestones.

<https://www.britannica.com/science/space-exploration/Major-milestones>. Erişim Tarihi: 04 Eylül 2018.

Serkan Boğaç Yılmaz (2017) Bilim kurgu edebiyatının en fantastik örnekleri. <http://www.milliyet.com.tr/Bilimkurgu-edebiyatinin-en-fantastik-ornekleri-molatik-6432/>. Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2018.

Stargate. <http://www.bilimkurgukulubu.com/televizyon/dizi/stargate-izleme-sirasi/>.

Erişim Tarihi: 01.09.2018

The Changing Face of Doctor Who. <http://www.bbc.co.uk/archive/changingwho/>.

Erişim Tarihi: 19 Şubat 2018.

The Doctors.

<http://www.bbc.co.uk/programmes/articles/26lPl8SMrCtDvM3k3H9nLW2/the-doctors>. Erişim Tarihi: 19 Şubat 2018

Türk Dil Kurumu Genel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59f5f0ae531db7.09280563. Erişim Tarihi: 25 Ekim 2017

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b45075c2054f4.33619163. Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2018.

Yeni Başlayanlar İçin Star Wars.

<http://sinema.mynet.com/detay/haber/yeni-baslayanlar-icin-star-wars/38865>. Erişim Tarihi: 01.09.2018.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Mehmet Akif DÖLEKLİ
Doğum Yeri ve Tarihi	Konya/Akşehir, 1989
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, TV ve Sinema Bölümü
Y.Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	Uluslararası Erzincan Sempozyumu, Mengüceli Dergisinin Erzincan'ın Kültürel Hayatına Katkısı (Doç. Dr. Yusuf Yurdigül koordinatörlüğünde), 2016
İş Deneyimleri	
Stajlar	Erzurum Yayıncılık A.Ş.
Çalıştığı Kurumlar	Özserhat Ecza Deposu Akser Kozmetik Ltd. Şti. Hunnap Doğal Ürünler Ltd. Şti. Erzurum Yayıncılık A.Ş. Erzurum Büyükşehir Belediyesi Haber Merkezi. Pasinler Belediyesi Basın Yayın Müdürlüğü
İletişim	
E-Posta Adresi	m.akifdolekli@gmail.com
Tarih	03.08.2019